"Pe luna decembrie nu mi-am facut planul..."

Românii în „Epoca de Aur"

corespondență din anii '80

editor Liviu Țăranu

CETATEA DE SCAUN

Institutul Revoluției Române din Decembrie 1989
Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității

Pe luna decembrie nu mi-am făcut planul...

Românii în „epoca de aur”.

Corespondență din anii '80

(ediție îngrijită, selecția documentelor și studiu introductiv
de **Liviu Țăranu**)

EDITURA CETATEA DE SCAUN

Liviu Țăranu este consilier superior la Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Volume publicate: *România în Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (1949-1965)*, Editura Enciclopedică, București, 2007; *Ion Mihai Pacepa în dosarele Securității, 1978-1980*, Editura Enciclopedică, București, 2009; *Avram Bunaciu. Biografie, reflecții, corespondență*, Editura Enciclopedică, București, 2011.

Institutul Revoluţiei Române din Decembrie 1989
The Institute of the Romanian Revolution of December 1989
L'Institut de la Révolution Roumaine de Décembre 1989
Institut der rumänischen Revolution vom Dezember 1989
Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii
Le Conseil National pour l'Etude des Archives de la Sécurité
The National Council for the Study of the Security Archives
Nationalrat für das Studium der Securitate-Akten

Pe luna decembrie nu mi-am făcut planul... Românii în „epoca de aur". *Corespondenţă din anii '80*

For the month of December I have not fulfilled the plan... The Romanians during the "Golden Epoch". *Correspondence of the 1980s*

Pour le mois de décembre, je n'ai pas réalisé le plan... Les Roumains pendant l' « époque d'or. » *Correspondance des années 1980*

Im Dezember habe ich den Plan nicht erfüllt... Rumänen "goldenes Zeitalter". *Korrespondenz der 80er Jahre*

ediţie îngrijită, selecţia documentelor şi studiu introductiv de
edition prepared, documents selected and introductory study by
édition préparée, sélection des documents et étude introductive par
Gepflegte Ausgabe, die Auswahl von Dokumenten und einleitende Studie von

LIVIU ŢĂRANU

EDITURA CETATEA DE SCAUN

Editor: Liviu Ţăranu
Referenţi ştiinţifici:
Lect. univ. dr. Ovidiu Buruiană, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iaşi
Dr. Petre Opriş, The Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington, D.C., S.U.A.

Coperta: Dan Mărgărit
Foto coperta: Dan Mărgărit
Tehnoredactare: Claudiu Florin Stan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
"Pe luna decembrie nu mi-am făcut planul..." : românii în "epoca de aur" : corespondenţă din anii '80 / ed. îngrijită, selecţia documentelor şi studiu introd. de Liviu Ţăranu. - Târgovişte : Cetatea de Scaun, 2012
Bibliogr.
Index
ISBN 978-606-537-139-2

I. Ţăranu, Liviu (ed. ; antolog. ; pref.)

94(498)

© Institutul Revoluţiei Române din Decembrie 1989,
Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii,
Editura Cetatea de Scaun, Târgovişte, 2012
Tel./Fax.: 0245 218318; email: editura@cetateadescaun.ro ,
www.cetateadescaun.ro

CUPRINS / CONTENTS / SOMMAIRE / INHALT

Prefață / Preface / Préface / Vorwort.....7

Studiu introductiv / Introductory study / Etude introductive / Einleitende Studie 13

Notă asupra ediţiei / Note on the edition / Note sur l'édition / Hinweis zur Ausgabe 29

Lista documentelor / List of documents / Liste des documents / Liste von Dokumenten 31

Documente / Documents / Documents / Dokumente 37

Lista abrevierilor / List of abbreviations / Liste des abbréviations / Liste der Abkürzungen.....273

Indice de nume / Name index / Indice des noms / Index der Namen 275

Prefață

După ce a consultat cu acribie nenumărate fonduri documentare existente în arhivele românești – în scopul publicării în colaborare a patru volume de documente privind istoria României de după cel de-al doilea război mondial, precum și pentru elaborarea unei impresionante teze de doctorat, referitoare la poziția României în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, în perioada 1949-1965 (lucrarea fiind publicată în anul 2007 la Editura Enciclopedică), distinsul istoric Liviu Țăranu a continuat activitatea de cercetare originală și, într-o cadență exemplară, au văzut lumina tiparului alte două tomuri de documente inedite, având ca subiecte două personalități controversate ale regimului comunist din România: generalul Ion Mihai Pacepa și politicianul Avram Bunaciu.

Cu volumul de față, pasionatul cercetător revine în sfera analizei economiei românești și propune în mod ambițios un proiect-instrument util nu doar pentru istorici, ci și pentru sociologii care doresc să afle detalii privind mecanismul procesului politico-economic decizional din ultimul deceniu al perioadei comuniste a României și efectele majore pe care le-a produs acesta în viața cetățenilor.

După cum se poate constata, toate documentele inedite din această lucrare au ajuns mai întâi în arhiva celebrei Securități – organizație creată în anul 1948 cu scopul principal de a reduce la tăcere pe toți opozanții regimului politic ilegitim de la București. Prin publicarea lor, istoricul Liviu Țăranu readuce în actualitate o temă deosebit de interesantă pentru cercetători: comportamentul schizoid al călăilor și victimelor, deopotrivă. Atât cei care violau corespondența cetățenilor și întocmeau apoi rapoarte de activitate, cât și cei vizați și urmăriți de Securitate aveau posibilitatea să cunoască în mod direct efectele negative ale austerității și măsurilor aberante impuse la începutul anilor '80 de Nicolae și Elena Ceaușescu. Ambele așa-zise „tabere" cunoșteau din proprie experiență o parte din limitele sistemului și dacă membrii organelor de Securitate lucrau foarte mult pentru a-i depista și anihila pe cetățenii care comentau la modul negativ despre „epoca de aur" promisă de președintele României, exista posibilitatea ca, după un program de lucru (probabil) prelungit, aceiași membri ai Securității să se întoarcă la familiile lor și să afle că străzile localităților nu sunt iluminate, întreruperile în alimentarea cu energie electrică sunt frecvente, agentul termic lipsește din calorifere, la fel și produsele alimentare din magazinul de lângă casă etc. Și dacă,

totuși, nu erau capabili să observe asemenea „mici detalii”, existau părinți, soții, logodnice, prieteni sau copii care să le reamintească, de exemplu, faptul că personajul comun Bulă se plimba noaptea pe străzile întunecate ale cartierelor din București și bombănea în mod retoric: „De ce ne ţin ăştia flămânzi şi cu toate luminile stinse? Poate aş înţelege dacă s-ar găsi suficientă mâncare la magazinul din colţ, că aşa ceva a mai fost în România, dar pe timpul mareşalului Antonescu”.

Timpul își poate pune evident amprenta asupra diferitelor relatări ale martorilor oculari, memoria poate juca feste și de aceea considerăm că documentele de față sunt foarte importante pentru istorici și sociologi, deși scopul pentru care au fost păstrate în arhiva Securității a fost cu totul altul. În mod indubitabil, acestea relevă într-un mod sincer fapte și stări de lucruri existente în societatea românească a anilor ’80. În contrast, libertatea cuvântului și cea de expresie prevăzute în Constituția comunistă nu constituiau nici pe de parte garanții în cazul în care cineva încerca să le exercite pentru a critica autoritățile de partid și de stat într-un mod necontrolat. Prin metode care nu excludeau violența, forțele de represiune aveau grijă ca să-i readucă pe cetățenii nemulțumiți la stadiul de a accepta în final (chiar și într-un mod tacit) regimul dictatorial de tip asiatic existent în România. Iar cei care nu reușeau să se adapteze la sistemul politic, economic și social din anii ’80 erau marginalizați din punct de vedere social prin aplicarea de către autoritățile de partid și de stat a unor măsuri administrative (de exemplu, detașarea forțată de la locul de muncă prin trimiterea pentru o perioadă de timp pe șantierul Canalului Dunăre – Marea Neagră, în minele din Valea Jiului sau la exploatările de lignit din județul Gorj). Forțați de împrejurări, aceștia căutau disperați soluții de supraviețuire care includeau și opțiunea de emigrare într-o țară capitalistă (în special membrii comunității germane din România).

Deosebit de interesante în această carte sunt subiectele la care se refereau cetățenii români plecați oficial pentru a munci în alte țări. În primul rând, există mărturii care nu pot fi puse la îndoială, referitoare la calitatea slabă a produselor industriale românești exportate în Republica Federală Germania, Belgia, Elveția, Turcia, Egipt, Libia, Irak, Statele Unite ale Americii, Canada, Mexic, Brazilia, Columbia etc. – produse contractate de obicei de întreprinderile din țară prin intermediul firmei românești „MAȘINIEXPORT”. În mod repetat, diferiți specialiști români au anunțat oficial autoritățile de resort despre nenumăratele vicii de fabricație și asamblări necorespunzătoare constatate la produsele care ajungeau în diferite state și care, din motive imputabile părții române, nu puteau fi utilizate de către cumpărători. În acest sens, semnalăm două exemple edificatoare, care pot fi găsite în această lucrare: exportul de autoturisme de teren „ARO 244” care nu fuseseră adaptate la condițiile climaterice din Canada și trimiterea unor autocamioane românești în Libia, fără a fi adaptate corespunzător condițiilor de deșert. De asemenea, au fost înregistrate numeroase probleme tehnice la automobilele ARO livrate în Portugalia și Belgia.

În al doilea rând, numeroşi specialişti şi muncitori români au ajuns pe şantierele din Maroc, Algeria, Libia, Egipt, Iordania, Siria, Turcia, Irak, Iran, R.P.D. Yemen, India, Nigeria, Burundi, Angola etc. O parte dintre aceştia au amintit în scrisorile trimise în ţară despre problemele cu care se confruntau la faţa locului şi, în special, despre salariile primite în monedă străină – mult mai mici, în opinia lor, comparativ cu cele oferite altor străini care lucrau în acelaşi domeniu de activitate, în acele state. Deseori, salariile erau achitate cu mari întârzieri şi reprezentanţii firmelor locale reclamau în primul rând calitatea slabă a lucrărilor efectuate de români. De aici rezultă un alt punct forte al lucrării îngrijite de distinsul cercetător Liviu Ţăranu: în opinia noastră, este posibil ca nerecepţionarea în mod oficial, de către partenerul extern, a unor astfel de lucrări, la termenele prevăzute în contracte, să fi determinat o creştere semnificativă a datoriilor pe care România le avea de recuperat la sfârşitul anului 1989 din diferite state ale lumii.

Un alt subiect deosebit de interesant care apare în documentele deţinute de Securitate este activitatea ilicită desfăşurată de românii aflaţi temporar la muncă în străinătate. Întâlnim astfel traficanţi de dolari şi de alte valute (de exemplu, în Iordania – lire siriene, leva bulgăreşti şi lire turceşti), precum şi români care trimiteau în ţară pachete cu bijuterii din aur, cafea, piper, cartuşe de ţigări (de obicei „Kent"), adidaşi, pantaloni raiaţi şi blue-jeans, casetofoane, săpun etc. În acelaşi timp, membrii de familie trimiteau în special în ţările din Orientul Mijlociu produse care puteau fi vândute de muncitorii români pe pieţele locale: alcool rafinat (în special coniac), lenjerie intimă, ciorapi de damă şi flauşaţi, uscătoare de păr, râşniţe electrice pentru cafea, pastile vidia pentru strung, curele de ceas cu busolă şi multe altele. Inventivitatea românilor era debordantă şi evident nu se ţinea cont de conţinutul discursurilor propagandistice care se difuzau în România acelor ani, deoarece era tot mai mare neîncrederea cetăţenilor în planurile propuse de Nicolae Ceauşescu şi puse în aplicare de cei aflaţi în poziţiile de conducere ale Partidului Comunist Român şi ale administraţiei centrale şi locale de stat.

O altă direcţie de cercetare propusă în mod implicit de istoricul Liviu Ţăranu prin editarea acestei culegeri de documente inedite ne invită la o comparaţie între mesajele sincere şi spontane exprimate de diferiţi cetăţeni ai României şi cele difuzate în aceeaşi perioadă la emisiunile în limba română ale posturile de radio „Europa Liberă", „Vocea Americii" şi „BBC", precum şi la emisiunile în limba germană ale postului de radio „Deutsche Welle". Semnalăm în acest sens cititorilor comentariile apărute în România după alegerea lui François Mitterrand în funcţia de preşedinte al Franţei şi despre tentativa de asasinare a Papei Ioan Paul al II-lea (Piaţa Sf. Petru din Roma, 13 mai 1981).

De asemenea, nu trebuie să fie omisă de cititori o scrisoare inedită trimisă din S.U.A. lui Corneliu Coposu, de către Dean Milhovan-Mitu, în care se menţiona despre o conferinţă susţinută de Silviu Brucan la Columbia University (1988) şi despre publicarea în S.U.A. a lucrării „Agonia României (1944-1947)" (autor: Nicolae Baciu).

Un subiect despre care s-a discutat foarte puţin în România este şomajul mascat care exista în anii ’80. Prin publicarea acestei lucrări de referinţă în istoriografia românească, Liviu Ţăranu dezvăluie unul dintre punctele nevralgice ale sistemului propagandei comuniste de la Bucureşti. Da, a existat şomaj în România anilor ’80. Da, au existat cetăţeni care se temeau că vor fi puşi pe lista de disponibilizări pentru a lucra apoi ca muncitori necalificaţi în C.A.P.-uri, în combinatele de creştere a porcilor şi viţeilor etc. Ironia sorţii a făcut ca dovezile păstrate în arhiva Securităţii pentru cu totul alte scopuri să poată fi publicate acum de către distinsul cercetător, pentru a fi analizate obiectiv de către istorici şi sociologi. Prin apariţia publică a acestor documente, mitul inexistenţei şomajului în România anilor ’80 este practic desfiinţat de către Liviu Ţăranu.

Există şi alte subiecte deosebit de interesante în culegerea de documente îngrijită de distinsul cercetător şi care merită să fie analizate în detaliu, însă spaţiul limitat ne permite doar o simplă enumerare a lor, fără a avea pretenţia că le-am epuizat: penuria de produse alimentare şi de strictă necesitate, precum şi zvonurile frecvente privind mărirea în mod semnificativ a exportului de asemenea produse; forţarea cetăţenilor de către autorităţile locale pentru a cultiva plante tehnice şi legume pe loturi improprii pentru asemenea tip de culturi; creşterea în mod semnificativ a preţurilor la produsele alimentare şi la cele de strictă necesitate (deşi, în teorie, regimul comunist avea grijă ca veniturile cetăţenilor să crească în mod permanent şi să nu existe inflaţie); abandonarea de către profesori a posturilor în care erau repartizaţi, în special la şcolile din mediul rural; pedepsirea cetăţenilor nemulţumiţi de condiţiile existente la locurile de muncă prin trimiterea lor pe şantierul Canalului Dunăre – Marea Neagră sau în alte zone din ţară, departe de familiile lor; emigrarea membrilor comunităţii germane din România; forţarea proprietarilor de câini să renunţe la găzduirea acestora în apartamente (măsură impusă de autorităţi care a determinat, printre altele, înmulţirea exponenţială şi într-un mod necontrolat a numărului de câini vagabonzi din marile oraşe ale ţării); calitatea slabă a tocăriei folosite la construirea blocurilor de locuinţe în diferite localităţi şi măsura aberantă impusă de autorităţi, de a redeschide balcoanele izolate prin mijloace proprii de către cetăţeni, în condiţiile în care prin mijloacele de propagandă se difuzau permanent mesaje despre necesitatea reducerii consumului de energie.

Pentru aceste subiecte, ca şi pentru altele pe care le veţi găsi în paginile care urmează, recomandăm într-un mod călduros această lucrare iniţiată şi realizată de istoricul Liviu Ţăranu, o carte-oglindă a celor care au suferit şi nu au protestat deschis în România anilor ’80. Iar pentru cei care regretă într-un fel sau altul regimul comunist sub conducerea lui Nicolae Ceauşescu, le dorim să îşi aducă aminte de faptul că opiniile exprimate în această culegere de documente sunt sincere şi spontane. Acestea au fost consemnate de către cetăţeni care nu ştiau în acel moment faptul că li se deschide corespondenţa de către membrii Unităţii Speciale „S”, iar conducerea Securităţii era în mod evident interesată să afle

opiniile cetățenilor deoarece în România anilor ’80 nu era acceptată criticarea necontrolată, de către oamenii obișnuiți, a faptelor săvârșite de membrii nomenclaturii de partid și de membrii administrației centrale și locale de stat. Dacă mesajele din scrisorile respective nu erau importante, acestea nu ar fi fost analizate, redistribuite unor alte structuri din cadrul Securității și folosite ulterior ca exemple în diferite rapoarte oficiale cu uz intern, pentru a se descrie o stare de lucruri profund defavorabilă regimului politic de la București.

Varșovia, 28 octombrie 2012

Dr. Petre Opriș
The Woodrow Wilson International Center for Scholars
Washington, D.C., S.U.A.

Studiu introductiv

Până la începutul anilor `90, în Occident, a funcţionat o adevărată industrie a studierii regimurilor din blocul comunist. După prăbuşirea acestora şi a Uniunii Sovietice, cea mai mare parte a acestei industrii s-a relocat chiar în zona cercetată. Era şi firesc pentru că aici se găseau resursele pentru o nouă creştere fulminantă: arhivele şi memorialistica. Interesul major, de această dată, nu mai era dat de cunoaşterea modelului politic sau economic al socialismului, ci de aflarea celor mai tăinuite aspecte (unele cunoscute doar la nivel de zvon) referitoare la vârfurile partidului, metodele represive, informatori, poliţie secretă, disidenţă etc.

România nu a făcut excepţie de la regulă, iar în anii `90 şi apoi din 2000 încoace, au curs adevărate fluvii de cerneală pe subiectul comunismului românesc. În ceea ce priveşte istoriografia, s-a început cu viaţa politică, s-a continuat cu politica externă şi după ce dosarele Securităţii au devenit accesibile unui public larg (începând cu anul 2001), viaţa culturală, religioasă, mecanismele represive etc. au reprezentat teme centrale ale preocupărilor istoriografice. Ca urmare, avem astăzi, un adevărat „front istoriografic", alcătuit din numeroşi cercetători care caută cu aviditate în arhive, prin biblioteci sau printre puţinii martori rămaşi în viaţă, să răspundă la două întrebări fundamentale: Cum (de) a fost posibilă instalarea şi consolidarea comunismului şi de ce s-a prăbuşit? Răspunsul la a doua întrebare rămâne o provocare, cu atât mai mult cu cât foarte puţini dintre specialiştii în studiul acestei regiuni au putut intui sau prezice schimbările majore de la finele anilor '80[1].

În cazul românesc, fiecare din autorii care au oferit o perspectivă calificată asupra căderii comunismului, au făcut-o din unghiul pe care l-au cunoscut mai bine: politic (Vladimir Tismăneanu[2], Stelian Tănase[3] şi Daniel Barbu[4]), social şi economic (Katherine Verdery[5], Daniel Barbu şi Pavel Câmpeanu[6]) sau din punct

---

[1] Doina Jela, *De ce s-a prăbuşit regimul comunist şi cum s-ar fi putut oare să nu se întâmple acest lucru?*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu, *Sfârşitul regimurilor comuniste. Cauze, desfăşurare, consecinţe*, Cluj, Editura Argonaut, 2011, p. 13.

[2] Vladimir Tismăneanu, *Stalinism pentru eternitate. O istorie politică a regimului comunist*, Iaşi, Editura Polirom, 2005.

[3] Stelian, Tănase, *Miracolul revoluţiei: o istorie politică a căderii regimului comunist*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1999.

[4] Daniel Barbu, *Republica absentă. Politică şi societate în România postcomunistă*, Bucureşti, Editura Nemira, 2004

[5] Katherine Verdery, *Socialismul. Ce a fost şi ce urmează*, Iaşi, Institutul European, 2003.

[6] Pavel Câmpeanu, *Ceauşescu, anii numărătorii inverse*, Iaşi, Polirom, 2002.

de vedere al contextului internațional (Ioan Scurtu[7]). Dumitru Preda și Mihai Retegan, în excelentul volum de documente publicat în anul 2000, merg pe același plan al contextului extern, pledând pentru principiul dominoului[8]. Un alt volum, publicat de curând, care combină sursele documentare cu analize și interpretări originale, mai ales în ce privește aspectele politice ale vremii, este cel semnat de Gh. Buzatu[9]. O contribuție recentă pe această problemă este dată și de un volum colectiv publicat de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc – coordonatori Cosmin Budeancă și Florentin Olteanu[10]. Studiile adunate în acest volum se caracterizează printr-o mare diversitate a subiectelor abordate: relațiile româno-sovietice în ultimii doi ani ai regimului condus de Nicolae Ceaușescu, sistematizarea localităților rurale, problemele de imagine ale regimului de la București, situația economică internă și impactul acesteia asupra stării de spirit a cetățenilor, rolul jucat de exilul românesc în schimbarea de regim din 1989. Studiile sunt inegale, iar abordările suferă de același secvențialism. Lipsește, ca în cazul oricărui volum colectiv, o viziune închegată tocmai asupra cauzelor, desfășurării și consecințelor dispariției regimurilor comuniste.

Memorialistica are și ea rolul ei în clarificarea ultimei decade a comunismului românesc. Aici trebuie semnalate lucrări precum cele ale Laviniei Betea, autoare care a consemnat dialoguri interesante cu mari figuri ale nomenclaturii din anii `70 și `80[11]. Merită amintit și volumul semnat de Silviu Curticeanu, șeful de cabinet al lui Nicolae Ceaușescu din 1975 până în 1989[12]. De asemenea, Petre Gigea trebuie menționat pentru mărturiile sale, el deținând o importantă demnitate în acei ani (ca ministru al Finanțelor), fiind autorul unei masive lucrări memorialistice[13].

Parcurgând această literatură, se poate ușor observa că din prezentarea sau analiza cauzelor căderii comunismului românesc lipsesc componente importante – de la economic, cultură, minorități – până la acțiunea bisericii majoritare și a celorlalte culte ori situația învățământului etc. Cu alte cuvinte, lipsește în momentul de față un tablou complex al factorilor care au condus la dezintegrarea regimului comunist.

---

[7] Ioan Scurtu, *Revoluția română din decembrie 1989 în context internațional*, București, Editura Enciclopedică și Editura Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989, 2006.
[8] Dumitru Preda, Mihai Retegan, *1989. Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene. Documente*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000.
[9] Gh. Buzatu, *Biografii paralele. Stenograme și cuvântări secrete. Dosare inedite. „Procesul" și execuția,* Iași, Editura Tipo Moldova, 2011.
[10] Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (coord.), *Sfârșitul regimurilor comuniste. Cauze, desfășurare, consecințe*, Cluj, Editura Argonaut, 2011.
[11] Vezi cea mai recentă dintre acestea: *I se spunea Machiavelli. Ștefan Andrei în dialog cu Lavinia Betea*, București, Editura Adevărul, 2011.
[12] Silviu Curticeanu, *Memoria unei istorii trăite. Imagini suprapuse*, București, Editura Albatros, 2000.
[13] Petre Gigea-Gorun, *Un ministru de Finanțe își amintește*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2004, 2. vol. (1.328 p.).

În lipsa accesului la documente, până recent, și doar pe baza memorialisticii, a presei, ori a istoriei orale, un demers științific de asemenea calibru era și este în continuare foarte greu de realizat. Dar chiar și în condițiile „deschiderii" sau „revoluției" arhivelor, volumul de informație este imens și solicită din plin efortul de sinteză al cercetătorilor. Astfel se explică de ce, cei mai mulți preferă o abordare secvențială asupra temei în discuție.

În cazul de față, pornind de la ideea că este absolut necesară discuția asupra cauzelor care au condus la căderea comunismului, intenția noastră este ca printr-o prezentare selectivă a unei categorii de documente disponibile de curând, să oferim o foarte sumară radiografie a economiei și societății românești, pe baza unor documente din arhiva poliției secrete (Securitatea), cu referire directă la starea de spirit a populației și a preocupărilor acesteia. Credem că apelul la aceste (re)surse face posibilă o delimitare clară și pertinentă a cauzelor care au condus la implozia din decembrie 1989. Condițiile care au pregătit această dezintegrare s-au copt pe parcursul anilor `80. Întregul climat social, economic și cultural a suferit schimbări graduale care, în timp, au constituit cadrul perfect pentru schimbările din anul 1989.

Insistând pe latura economică a regimului și efectele ei asupra stării de spirit a populației (așa cum rezultă din controlul corespondenței private și din sintezele făcute de Securitate), pe legătura dintre starea economică a țării și revolta minorităților principale (unguri, germani și chiar evrei) putem oferi o motivație plauzibilă a prăbușirii regimului. Desigur, fenomenul este unul extrem de complex, iar o cercetare exhaustivă asupra acestuia, rămâne în continuare un deziderat.

Chiar și în aceste condiții, o privire asupra unui mic segment al realității românești din anii `80, și anume corespondența privată, poate să asigure o imagine de înaltă definiție asupra climatului social din acei ani: tensiuni sociale tot mai acute și un regim care evită orice reformă internă serioasă. Pentru a ține totuși sub control nemulțumirea populației, pe lângă un nou asalt ideologic, crește exponențial implicarea Securității în controlul tuturor domeniilor vieții sociale, în primul rând al economiei naționale. Era vizat un control mult mai amplu al marilor întreprinderi și al proletariatului industrial. Orice grevă, demonstrație sau protest antisistem este, din fașă, reprimat. Sunt interzise orice relații cu străinii, în afara persoanelor desemnate. Nemulțumirile cresc, iar în rândul minorităților naționale, mai bine conectate cu exteriorul, apar mici nuclee de protest. Pentru a le izola, regimul dă frâu liber unui naționalism exagerat, încercând totodată să distragă, astfel, atenția majorității de la problemele economice presante ale zilei. Însă, în fața dificultăților cotidiene tot mai mari, a intensificării cultului personalității până la cote paroxistice, orice strategie de distragere a atenției populației nu mai are succes. În final, învățământul puternic ideologizat și tineretul supranumeric (receptor principal al schimbărilor din exterior) care e tot mai greu de plasat în câmpul muncii, se constituie într-unul din nucleele de bază care pledează pentru schimbarea de regim.

Luând în calcul aceste realități și pentru a înțelege mai bine starea socială la care se face referire în documentele pe care le publicăm în acest volum, credem că este important să facem câteva scurte precizări referitoare la trei „dosare" ale României anilor '80: **economia, Securitatea și societatea**.

Economia

La 7 decembrie 1972, România adera la Acordul privind FMI și BIRD dorind „să-și aducă contribuția la dezvoltarea și promovarea comerțului și cooperării economico-financiare între state și la perfecționarea sistemului monetar internațional". Era rezultatul unui deceniu de eforturi făcute de conducerea de la București pentru o deschidere cât mai largă în raporturile economice cu Occidentul. Era, totodată și apogeul acestei deschideri.

10 ani mai târziu, în 1982, România încheia, de urgență, un acord „stand by" cu FMI pentru a-și salva credibilitatea în fața băncilor occidentale creditoare, care-i tăiaseră toate liniile de finanțare încă din anul anterior[14]. Din acest moment deschiderea României către Occident începea să fie problematică.

La 40 de ani de la aderarea României la FMI și la 30 de la criza din anii 1981 și 1982, cercetarea acestor momente de istorie nu doar economică, ci și politică, rămâne doar la stadiu incipient. Cum au decurs negocierile cu FMI și ce au acceptat liderii de București este puțin cunoscut astăzi, ca și implicațiile pe termen lung asupra economiei și societății românești ale acelui acord din 1982.

Ce a contribuit la această evoluție este deja cunoscut și anume faptul că în anii '70 apelul României la resursele financiare ale băncilor occidentale a luat proporții majore. Ca urmare, impactul asupra echilibrului extern al țării pe termen mediu și lung a fost unul nefericit. În contextul economic internațional al vremii, marcat de două crize ale petrolului, contul curent al României s-a deteriorat puternic, îndeosebi din anul 1978 (-759 mil. dolari) ajungând în anul 1980 la un deficit de 2.420 mil. dolari[15]. Datorită sumelor mari care trebuiau plătite creditorilor

[14] Tăierea liniilor de finanțare a avut loc încă din 1980, pentru țări precum Polonia, care intrase neoficial în incapacitate de plată. Suspendarea finanțării statelor socialiste, inclusiv a Uniunii Sovietice, a apărut în momentul în care dobânzile au crescut foarte mult, adăugând sume impresionante la împrumuturile deja acordate de Occident. Era evident pentru creditori că piața mondială nu va putea absorbi exporturile statelor socialiste în așa măsură încât să-și poată plăti datoriile. Vezi Katherine Verdery, *op. cit.,* p. 58.

[15] Interesantă este varianta lui Nicolae Ceaușescu despre acest moment, așa cum o prezintă în ultimul său dialog cu Mihail Gorbaciov, din 4 decembrie 1989: „Cu vreo 20 de ani în urmă le-am dat și noi drepturi foarte multe [întreprinderilor] și primul lucru pe care l-au făcut a fost să ia credite și să facă tot felul de investiții neeconomice. Atunci noi le-am restrâns drepturile și am gândit că trebuie să ținem în mână anumite lucruri, deoarece pentru România 11 miliarde de dolari datorie, în 1980, constituia o situație foarte grea. De altfel, trebuie să vă spun că în discuțiile pe care le-am avut atunci cu Brejnev, el mi-a spus de câteva ori: nu te duce să faci datorii. De câteva ori mi-a atras atenția asupra acestui lucru, însă am greșit că am dat multe drepturi întreprinderilor și toți s-au apucat și au spus că dacă avem drepturi, atunci să luăm credite din străinătate". Afirmația liderului de la București este cel puțin inexactă. Toate

occidentali, fără a se mai putea face față cu încasările curente din exporturile românești, statul român a ajuns, în primăvara anului 1981, la arierate (întârzieri la plată) care totalizau 1.143 mil. dolari S.U.A.

Deși conducerea „superioară" a României a fost sfătuită să înceapă discuții cu toți creditorii occidentali pentru reeșalonarea datoriei externe, tocmai pentru a preîntâmpina o previzibilă încetare de plăți, Nicolae Ceaușescu a refuzat sau a amânat orice dialog pe această temă. Inevitabilul s-a produs în toamna anului 1981, iar statul român a fost nevoit să pornească negocieri cu FMI și cu băncile occidentale creditoare.

Trebuie spus că cei care răspundeau de finanțele țării nu aveau experiența unor astfel de negocieri, fiind pentru prima dată când România cerea o reeșalonare a datoriilor. Exista însă un avantaj, singular în cadrul blocului comunist, acela că România era membru cu drepturi depline la FMI, Banca Mondială și Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare. România era singura țară din Est care avea această calitate și un capital social depus la FMI de 500 milioane de dolari.

În urma negocierilor „grele și dure" în descrierea lui Petre Gigea, negociatorul șef din partea României, s-a ajuns la concluzia că nu trebuia aplicată o terapie de șoc, ci una graduală prin majorarea prețurilor și tarifelor pentru populație, precum și prin reducerea cheltuielilor bugetare din administrație, educație, sănătate, cultură etc.[16]. Concret, măsurile convenite în acel „program de ajustare" vizau creșterea prețurilor interne la combustibili (gaze, cărbune, benzină, motorină), energie electrică, reducerea subvențiilor în industrie și agricultură, (de pildă, în industria textilă erau reduse subvențiile pentru uniformele școlare și îmbrăcămintea pentru copii), reducerea importurilor, îndeosebi a celor petroliere, creșterea dobânzilor bancare, devalorizarea leului prin modificarea raportului leu-dolar, reducerea deficitului balanței comerciale și, în final, reglementarea plăților la arierate către băncile occidentale.

Statistic, aplicarea acestor măsuri de către statele care semnaseră acorduri cu FMI a condus în 98% din cazuri la proteste violente ale populației și manifestări de stradă. România a fost printre puținele țări unde aceste demonstrații nu au avut loc datorită tocmai regimului foarte strict de supraveghere a populației și acțiunilor de prevenire desfășurate de Securitate.

---

acordurile de împrumut cu băncile sau statele occidentale au fost negociate și semnate, în anii `70, la indicația sa. Întreprinderile românești nu au avut, indiferent de gradul de autonomie, dreptul de a contracta credite în Vest, decât prin intermediul instituțiilor financiare ale statului român și conform unui plan general de investiții aprobat tot de către Nicolae Ceaușescu. Pentru stenograma discuției dintre Nicolae Ceaușescu și Mihail Gorbaciov vezi Gh. Buzatu, *Biografii paralele. Stenograme și cuvântări secrete. Dosare inedite. „Procesul" și execuția,* Iași, Editura Tipo Moldova, 2011, p. 562.

[16] Dumitru Constantin, *Cum și ce a negociat România cu F.M.I. în anii '80*, în „Cotidianul", 26 mai 2010.

Programul de „ajustare structurală" convenit cu FMI a fost implementat de autorităţile de la Bucureşti cu succes, contul curent devenind excedentar încă din anul 1982. Deşi se avea în vedere o reeşalonare a plăţilor şi pe anul 1984, aceasta nu a mai fost necesară, situaţia contului curent permiţând plata la timp a tuturor scadenţelor externe.

Din nefericire, Nicolae Ceauşescu a considerat că poate continua politica de austeritate pentru a achita întreaga datorie externă a ţării şi a sacrificat astfel nivelul de trai al românilor dar şi întreaga economie pentru o iluzorie independenţă financiară.

Securitatea

Este evident că în urma acelor măsuri de austeritate, care îşi aveau începutul chiar din 1980[17], aşadar cu aproape doi ani înaintea acordului cu F.M.I., populaţia nu putea fi deloc încântată. Cum au reacţionat autorităţile comuniste la creşterea nemulţumirilor populaţiei? Pe scurt, soluţia utilizată a fost Securitatea. Nu era nimic nou, încă de la instalarea sa (1948) regimul comunist a folosit ca armă împotriva presupusului duşman intern sau extern o structură a Ministerului de Interne, denumită generic Securitate. Creată după model sovietic şi purtând mai multe denumiri de-a lungul timpului, această instituţie a rămas un veritabil aparat de represiune. Perfecţionată continuu, ca structură, atribuţii şi personal, Securitatea a atins în anii `70 şi `80 maximul rafinamentului în controlul şi reprimarea oricărei minime rezistenţe sau dizidenţe. Utilizând metode ale unui serviciu clasic de informaţii, îmbogăţite cu cele mai recente descoperiri în materie de poliţie politică şi aflată în directă conexiune cu aparatul de partid, Securitatea a primit cele mai variate directive. Începând cu anii `70, atribuţiile legate de controlul economiei naţionale sunt extinse la o bună parte din aparatul operativ al Securităţii: de la spionajul extern obligat să îndeplinească un plan de aducere în ţară de valută occidentală, până la direcţiile operative interne care supravegheau atât starea de spirit a muncitorilor dar şi calitatea produselor livrate la export.

Pentru a înţelege impactul social al măsurilor de austeritate impuse de conducerea de partid, o incursiune în corespondenţa privată a românilor este, aşa cum susţineam anterior, foarte utilă. Aceasta e posibilă astăzi datorită unei structuri a Securităţii numită Unitatea Specială „S" cu atribuţii în domeniul controlului corespondenţei.

---

[17] Sunt şi alte opinii, de pildă, Pavel Câmpeanu susţine că privaţiunile îşi au începutul în toamna anului 1983 odată cu promulgarea Decretului Consiliului de Stat al RSR din 10 octombrie 1983 în care se stabilea: „Vor fi considerate activităţi comerciale ilegale şi vor fi pedepsite conform prevederilor Codului Penal cu pedepse de la şase luni până la cinci ani de puşcărie, achiziţionarea de la magazinele de stat sau ale cooperaţiei pentru depozitare, a unor cantităţi de ulei, zahăr, făină, orez, cafea şi a oricăror a altor alimente care depăşesc necesarul de consum pentru o lună al unei familii, depozitarea afectând interesele consumatorilor şi aprovizionarea corectă a populaţiei". (*Apud* Pavel Câmpeanu, *Ceauşescu, anii numărătorii inverse*, Iaşi, Polirom, 2002, p. 269).

Trebuie spus că, încă de la începuturile regimului comunist, controlul și cenzura corespondenței au făcut obiectul muncii unor structuri specializate care au funcționat în cadrul Securității sub diferite denumiri: Direcția „F" (1951-1952), Direcția Filaj și Corespondență (1952-1955), Serviciul „F" (1956-1967), Direcția a XII-a (1967-1968), Direcția a IX-a (1968-1972), Direcția a VI-a (1972-1973) și Unitatea specială „S" (1973-1989)[18].

Unitatea Specială „S" făcea parte din Comandamentul pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni (C.T.O.T.) unitate condusă în anii '80 de general-locotenent Ovidiu Diaconescu. La conducerea Unității Speciale „S" s-a aflat, în același interval, general-maior Nicolae Bucur, secondat de doi locțiitori: colonel Constantin Marinescu și colonel Vasile Constantinescu.

Unitatea era formată din șapte servicii:

- Serviciul I (interceptare grafotehnie) condus de locotenent-colonel Constantin Miu;
- Serviciul II (control trimiteri poștale interne) condus de maior Aurora Rodica Negoiță și apoi locotenent-colonel Mihai Buliga;
- Serviciul III (control trimiteri poștale externe) locotenent-colonel Alexandru Dobrescu și căpitan Ligia Achim;
- Serviciul IV (control trimiteri poștale externe) colonel Anghel Iorgu;
- Serviciul V (obiective, evidență și punere în interceptare, probleme prioritare) locotenent colonel Mircea Ardelean, colonel Ion Preda;
- Serviciul VI (laborator) locotenent-colonel Viorica Petrică și maior Ion Radu;
- Serviciul VII (înscrisuri) maior Eugen Grigorescu și maior Gheorghe Nicola.

Atribuțiile acestui organism au rămas de-a lungul timpului, în esență, aceleași**:** interceptarea scrisorilor, coletelor, telegramelor persoanelor urmărite, interceptarea manifestelor, memoriilor și a scrisorilor de protest, identificarea autorilor[19]. Informațiile din aceste surse erau transmise apoi către direcțiile operative ale Securității, în funcție de importanța și profilul lor. Aici erau luate măsuri suplimentare pentru cunoașterea opiniilor, atitudinilor, acțiunilor și relațiilor persoanelor supravegheate, a celor cărora le aparținea corespondența interceptată. Ultima etapă era prevenția. Se acționa pentru prevenirea răspândirii nemulțumirilor

[18] Virgiliu Țârău (coord.), *Învățând istoria prin experiențele trecutului: cetățeni obișnuiți supravegheați de Securitate în anii '70-'80*, Editura CNSAS, București, 2009, p. 93 (vezi capitolul 6 semnat de Denisa Bodeanu, *Controlul și cenzura secretă a corespondenței*, p. 93-103).

[19] Iată cum erau formulate sintetic aceste atribuții ale Unității speciale „S" în *Instrucțiuni nr. D/00159 / 20.04.1985 privind regulile de muncă pentru manipularea și exploatarea materialelor obținute din sursa „S"*: „Unitatea specială «S» și unitățile corespondente din teritoriu, în procesul muncii specifice, depistează și reține toate categoriile de trimiteri poștale în al căror conținut sunt vehiculate idei și concepții potrivnice intereselor statului nostru, acțiunile respective fiind semnalate unităților centrale și teritoriale de securitate pe profile de muncă iar, de la caz la caz, acestora le vor fi înaintate spre informare și materiale în original" vezi A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 7929, vol. 402, f. 4.

populației și neutralizarea (atenționarea, avertizarea etc.) persoanelor cu atitudine critică față de puterea politică.

Dacă în anii ‘50-’60 controlul corespondenței avusese, în esență, o puternică motivație ideologică, cei vizați fiind principalii „dușmani ai poporului” (legionarii, țărăniștii, liberalii etc.) a căror activitate putea fi demascată și prin cenzura corespondenței, în anii ’70-’80, întreaga corespondență, internă și externă, este controlată de unitatea specializată a Securității[20]. Erau verificate cărți poștale, scrisori, telegrame, colete expediate de români în străinătate, dar se acorda o și mai mare atenție la tot ceea ce venea din afară, mai ales din Vest. Mecanismul era simplu: ofițerii sau colaboratorii Unității Speciale „S” preluau, dimineața, corespondența de la oficiile poștale având obligația ca până la ora 17,00 să repună în circuitul poștal trimiterile care nu prezentau interes. În lunile de vârf (perioada vacanțelor și a sărbătorilor), numărul de scrisori era mult mai mare decât cel obșnuit, așa că de multe ori controlul se făcea prin sondaj, textele fiind citite selectiv, când existau suspiciuni din partea lucrătorului de la Securitate. Acolo unde apăreau comentarii dușmănoase la adresa regimului, îndemnuri la emigrare, metode de trecere frauduloasă a frontierei, descrierea laudativă a traiului occidental etc., scrisorile erau scoase definitiv din circuitul poștal și trimise la direcțiile operative de profil[21].

Instrucțiunile privind regulile de muncă dar și ordinele generale ale Securității cereau expres să fie prevenită difuzarea de manifeste, memorii și scrisori de protest. Autorii lor trebuiau identificați în timpul cel mai scurt pentru a evita răspândirea materialelor subversive. Forma concretă a acestora era diversă, de la simple fițuici scrise de mână, până la foi volante sau chiar documente redactate atent și introduse în plicuri cu adrese precise, cu aspect cât mai comun. De obicei, ultimele erau adresate conducerii de partid și de stat, unor ziare centrale sau locale sau nominal unor lideri ai P.C.R., miniștrilor, șefilor de redacții din presa scrisă, TV sau radio. La conducerea de partid și de stat ajungeau, în cele din urmă și notele sau buletinele redactate de Securitate care semnalau stări de spirit negative, tocmai în încercarea de a curma unele situații conflictuale sau chiar explozive din anumite medii. Din nefericire, în anii ’80, factorul politic județean sau central nu mai este receptiv la avalanșa de semnale pe care Securitatea le transmite. Amploarea nemulțumirilor devine din ce în ce mai mare, iar măsurile luate de puterea politică sunt paleative.

Securitatea, prin unitatea sa specializată, dezvoltase o întreagă metodologie de depistare a „înscrisurilor dușmănoase”: utilizarea aceluiași tip de plicuri (ca mărime și culoare), aceeași așezare a timbrelor, modul de aranjare a adresei (în

---

[20] Virgiliu Țârău (coord.), *op. cit.*, p. 94 (vezi capitolul 6 semnat de Denisa Bodeanu, *Controlul și cenzura secretă a corespondenței*, p. 93-103).

[21] Carmen Chivu, Mihai Albu, *Noi și Securitatea. Viața privată și publică în perioada comunistă, așa cum reiese din tehnica operativă*, București, Editura Paralela 45, 2006, p. 30.

centru sau la capetele plicului), lipsa adresei expeditorului, ori prezența uneia prescurtate, de obicei fictivă[22].

Astfel, în corespondența trimisă îndeosebi în Vest, lucrătorii din Unitatea „S" constataseră că majoritatea materialelor subversive interceptate aveau forma unor scrisori obișnuite, fără adresa expeditorului sau cu adresă fictivă. Destinația predilectă era postul de radio „Europa Liberă", dar și alte posturi, care primeau corespondență la unele căsuțe poștale sau chiar pe adresa unor persoane particulare.

O atenție specială se acorda întregii corespondențe a persoanelor care erau urmărite de Securitate sau a celor aflate în rețeaua colaboratori. Verificarea acesteia se făcea la cererea ofițerilor din unitățile operative, de către ofițerii din aparatul Unității Speciale „S" care trebuia să intercepteze scrisorile, telegramele și coletele primite sau trimise de cei urmăriți. În teorie, aceste materiale erau deosebit de valoroase, putând dezvălui eventuale acțiuni avute în vedere de cei vizați, fiind totodată și o probă consistentă a activității lor subversive. Se întâmpla adesea, ca, din cauza lanțului birocratic, informația să nu mai ajungă în timp util la ofițerul care urmărea un anumit „obiectiv". Apoi, din cauza neglijenței celor care deschiseseră scrisorile sau coletele, se întâmpla ca întreaga acțiune să fie deconspirată (în unele plicuri reintroduse în circuit, erau uitate traducerea scrisorii, nota de lucru sau chiar borderoul de însoțire semnat de ofițerul care studiase scrisoarea). În plus, o durată de timp mai mare între data expedierii și data primirii corespondenței crea mari semne de întrebare atât expeditorului cât și destinatarului, care pe baza ștampilei Poștei puteau vedea unde scrisoarea a „zăbovit" mai mult. Nedumeririle de acest fel sunt numeroase și sunt exprimate pe larg chiar în unele scrisori ale celor urmăriți[23].

Din punct de vedere tehnic controlul corespondenței de către Securitate se baza pe ideea că unii dintre cei urmăriți transmiteau informații prin intermediul scrisorilor în mod codificat. Tocmai această codare a conținutului era preocuparea principală a ofițerilor din Unitatea Specială „S" care aveau, între altele, sarcina de a

---

[22] Cristina Anisescu, Silviu B. Moldovan, Mirela Matiu, *„Partiturile" Securității*, Editura Nemira, București, 2007, p. 495.

[23] Pentru a fi evitate astfel de situații, au fost elaborate în primăvara anului 1985 o serie de instrucțiuni *privind regulile de muncă pentru manipularea și exploatarea materialelor obținute din sursă „S"*. Măsurile preconizate constau în trimiterea către unitățile operative doar a unor xerocopii după scrisorile interceptate, iar nu a originalelor. Trimiterea acestora implica scoaterea lor din circuitul poștal pentru un timp mai lung și uneori, chiar, pierderea lor. De aceea se cerea ca solicitările privind trimiterea acestor originale să fie reduse la minim, doar „în cazurile care în sunt folosite mijloace ale legăturii impersonale, căsuțe-poștale, post-restant etc. și care nu se mai repun în circuitul poștal". Formularea unora dintre instrucțiuni arată și gravitatea sau dimensiunea întârzierilor în prelucrarea corespondenței interceptate: „Dacă în termen de 24 ore de la trimiterea materialului de către organul S, central și teritorial, nu se va primi răspunsul unității beneficiare, acesta va fi repus în circuitul poștal"; „Aprobarea pentru reținerea materialelor ce interesează organele de securitate se va da de către locțiitorii șefilor unităților centrale și ai Securității Municipiului București, iar la nivelul unităților teritoriale de către șefii securităților județene". Vezi A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 7929, vol. 402, ff. 2-4.

descoperi variantele de codificare folosite de expeditori: scriere cu cerneală simpatică, indigoul alb, textul convenţional, cifrul, hârtia şablon, limbajul textelor etc.

În cazul textului scris cu cerneală simpatică, între rândurile scrise convenţional, se insera mesajul invizibil cu ochiul liber. Această scriere putea fi însă depistată cu ajutorul piramidonului, apei, cu zeamă de lămâie, urină, salivă, alcool etc. Acest control fizico-chimic avea loc doar în cazul în care scrisoarea devenea suspectă în ochii lucrătorului operativ care o „exploata”.

Indigoul alb era o altă metodă de ascundere a conţinutului real al unei scrisori. Aceasta consta în folosirea unei coli albe de hârtie îmbibată cu anumite substanţe chimice şi care suprapusă peste o altă coală, prin presare imprima scrisul invizibil. Acesta, ca şi în cazul „cernelii simpatice” putea fi identificat doar în urma unui control tehnic.

Dacă cele două metode de mai sus erau utilizate mai puţin în corespondenţa obişnuită, textul convenţional era mult mai frecvent folosit, fiind şi cel mai uşor de folosit. Exista şi aici un impediment şi anume – texul trebuia convenit în prealabil între expeditor şi destinatar, înţelesul fiind mereu altul decât cel aparent. Una din posibilităţi era plasarea a câte unui cuvânt, la începutul, mijlocul sau capătul fiecărui rând al scrisorii, citirea făcându-se pe verticală sau diagonala paginii.

Cifrul însemna înlocuirea literelor cu cifre, semne sau chiar cu alte litere, amestecul de simboluri făcând textul de neînţeles fără cunoaşterea codului stabilit între cei doi corespondenţi[24].

Hârtia şablon era o metodă ce consta în decuparea unei coli albe de hârtie, în anumite locuri astfel că suprapusă peste scrisoarea primită, apăreau în ferestrele formate prin decupare doar cuvintele care compuneau informaţia transmisă.

Timbrele erau frecvent folosite pentru a ascunde sub ele mesaje secrete sau chiar microfilme. O semnificaţie putea avea imaginea aflată pe timbru dar şi poziţia lor pe plic.

Desigur, întregul univers al metodelor de control al corespondenţei este unul foarte vast. Ceea ce am dorit să descriem aici sunt câteva din metodele cele mai frecventate atât de Securitate cât şi de cei urmăriţi pentru a-şi conspira sau deconspira mesajele poştale.

Corespondenţa interceptată de Unitatea Specială „S” în anii ’80 se află în dosarele din Fondul Informativ, Documentar şi Reţea din arhiva CNSAS. Ea nu constituie un bloc unitar ci fiecare scrisoare în parte a ajuns la dosarul celor urmăriţi, în copie sau în original. În ultima situaţie, e limpede că scrisorea nu a mai ajuns la destinatar, conţinutul ei fiind de obicei catalogat ca necorespunzător dacă existau comentarii duşmănoase la adresa regimului politic, îndemnuri la emigrare sau intenţii de constituire a unui grup ostil.

Lăsăm deoparte faptul că prezenţa acestor scrisori, de multe ori în original, demonstrează fără tăgadă gradul accentuat de control şi amestec al Securităţii în

[24] Carmen Chivu, Mihai Albu, *op.cit.,* p. 27.

viața intimă a românilor (violarea corespondenței intrând în categoria infracțiunilor conform Constituției din 1965), și precizăm că tocmai prezența din belșug a acestor scrisori ne permite astăzi să reconstituim climatul social al unei epoci nu demult apuse. Este poate singurul merit al Securității, acela de a lăsa moștenire documente de un real folos pentru istorici.

Societatea

În anii `80, interesul regimului pentru reacția populației față de situația dificilă din economie era determinat de efectele în plan social, surprinse foarte bine în corespondența privată dintre români și străini. Fragmente din astfel de scrisori au fost preluate de Securitate, în propriile rapoarte, pentru a ilustra nemulțumirile populației legate de alimentație, reorganizările întreprinderilor, întreruperile de curent electric etc.

Cercetarea acestor scrisori, telegrame și cărți poștale oferă o imagine asupra stării de spirit din epocă, a vieții cotidiene sau a biografiei unor personalități (aflate cu predilecție în preocuparea Securității). Este totodată un mod direct de a vedea care au fost sentimentele românilor din diverse categorii sociale, profesionale etc. vizavi de schimbările și evoluția regimului politic intern. Sunt documente care oferă un contact direct cu realitatea acelor ani, fără nici un filtru sau corector de percepție, decât cel al autorilor acestor scrisori. Viața și trăirile oamenilor din acei ani sunt redate cu acuratețe tocmai în acest gen de documente.

O bună parte din această corespondență, în copie sau original, este păstrată în arhivele Securității, de un interes aparte fiind așa numitele „comentarii dușmănoase". Aparent, cele mai multe din comentarii apar în orașele mici și în mediul rural. Ele vizează frecvent măsurile haotice de reorganizare a unor întreprinderi, șomajul mascat, nemulțumirile izvorâte din neplata salariilor, imposibilitatea avansării în carieră fără o implicare politică etc. Este nelipsită din aceste texte (de regulă, cele trimise în străinătate) nota ironică la adresa marilor realizări ale regimului trâmbițate pe toate canalele propagandei oficiale.

În volumul de față se găsesc extrase din scrisori care abordează patru mari teme: situația grea din aprovizionarea populației, reorganizările haotice din administrație și întreprinderi, condițiile de viață și de muncă în România dar și a celor plecați în străinătate și, în fine, opțiunea emigrării din România. Desigur pe lângă aceste subiecte apar și altele, cel puțin la fel de interesante: „performanțele" echipamentelor sau mașinilor exportate de România, situația românilor aflați pe șantierele din Libia, Siria, Egipt, Irak, Iran etc., situația învățământului, metode de trecere ilegală a frontierei ș.a.

Cel mai des invocat subiect în corespondența românilor din acei ani este cel al condițiilor grele de viață și muncă: cozile la alimente, întreruperile de curent electric, frigul din locuințe, proasta organizare din întreprinderi și chiar nesiguranța locului de muncă. Dar peste toate trona drama alimentelor de bază care se găseau în cantități insuficiente. Odată cu anul 1980 această criză este tot

mai prezentă și se manifestă prin cozile la carne, lapte, ouă, ulei, făină și pâine. Doi ani mai târziu aceste alimente vor fi pe deplin raționalizate, prezența cartelei fiind generalizată. Toate acestea îi fac pe oameni să privească cu nostalgie în urmă, la anii `60 sau `70, când magazinele erau pline cu mărfuri de primă necesitate, iar cozile erau prezente doar acolo unde se vindeau produse de import. Apropierea vreunei sărbători, cum era Paștele sau Crăciunul (nerecunoscute oficial), însemna o luptă aprigă pentru carne, semipreparate, ouă, lapte, unt și cafea. Cum acestea erau mereu în cantități mici, întotdeauna rămâneau unii fără a cumpăra vreun produs pentru care stătuseră la rând ore în șir, uneori de la 4 dimineața. Nu erau puține cazurile când marfa se termina exact când mai erau câteva persoane înainte. Tensiunea și teama că nu vei mai găsi să cumperi ceva, creștea odată cu apropierea de ghișeul vânzătoarei, care nu rareori anunța că marfa tocmai s-a terminat. Era, astfel, o adevărată victorie pentru cel care reușea să plece din magazin cu ceva în sacoșă!

Toată această luptă avea loc, de obicei, după orele de program, când populația activă pleca de la serviciu direct la cozi pentru a obține produsele dorite. Nu rareori, înghesuiala era atât de mare încât unii cedau după ce își rupseseră hainele sau fuseseră în pericol de asfixiere.

Exista desigur o alternativă la această variantă oficială de aprovizionare: comerțul ilegal. Existau destui binevoitori, care se ocupau cu procurarea de bunuri, unele chiar din întreprinderile de stat, și care îți puteau furniza orice produs alimentar, evident la un preț mult mai mare. Condiția de bază era să ai o relație de încredere (reciprocă) cu un astfel de „comerciant” și să plătești prețul cerut. Orice indiscreție care ar fi pus în pericol pe cel care asigura bunurile dorite, însemna practic anularea oricărei posibilități de aprovizionare pe această cale. Aceasta și datorită solidarității recunoscute între furnizori, care se bucurau, de altfel, de protecție înaltă chiar în rândul nomenclaturii locale.

Funcționa o anumită specializare a acestor persoane care se ocupau de comerțul la negru, unele procurau și vindeau doar carne și preparate din carne, altele doar țigări și cafea sau cosmetice. Treptat această categorie a devenit o pătură privilegiată, care era protejată de autorități și apărată de Miliție. Cei din nomenclatura locală, deși aveau mai multe bunuri la dispoziție, apelau și ei la aceleași rețele de comerț ilegal, numai că plăteau mai puțin sau chiar deloc pentru respectivele produse. Securitatea tolera fenomenul, pe care îl cunoștea destul de bine prin propria rețea de informatori. Aceștia din urmă, mulți din ei fiind cei care intermediau relația cu bișnițarii, urmăreau și raportau tot ce se cumpăra sau se vindea pe această filieră și care erau destinatarii.

Așadar, mecanismul funcționa perfect fiind, evident, susținut de o importantă nevoie socială.

Dincolo de aprovizionare, siguranța locului de muncă este un alt aspect frecvent abordat dar într-o strânsă legătură cu primul. Așa cum se poate vedea din corespondența românilor, condițiile din întreprinderi erau destul de vitrege.

Marile fabrici ale anilor de dinainte de `90 se confruntau, între altele, cu o supradimensionare puternică a personalului[25], care era o consecinţă neprevăzută a relaţiei dintre aprovizionare şi locurile de muncă. Datorită penuriei alimentare, în multe locuri, noii angajaţi îşi cumpărau serviciul cu alimente (un porc, miel, viţel, curcan sau un caş de dimensiuni respectabile) sau cu mari sume de bani (10.000-15.000 lei). De obicei, produsele şi banii ajungeau la şefii serviciului de cadre sau la secretarul organizaţiei de partid din fabrică, care colaborau discret cu şefii de secţie. După mărimea sau consistenţa acestor daruri, respectivii donatori puteau fi încadraţi în posturi mai bine plătite şi cu muncă mai uşoară, nivelul studiilor contând destul de puţin. Acest mecanism nu făcea, aşadar, decât să crească cu mult cifra muncitorilor din obiectivele respective fără vreo justificare economică.

Legat de condiţiile de muncă, o situaţie dificilă au avut-o românii aflaţi la lucru pe şantierele din străinătate, în ţări din Orientul Mijlociu. De pildă, numai în Irak, lucrau mai bine de 4.000 de români, în proiecte care însemnau construcţia unor canale de irigaţii, a unor linii de înaltă tensiune, şosele sau a unor rafinării. Lucrările la aceste obiective fuseseră contractate la începutul anilor `80, şi după un debut fulminant, ele se aflau în mare întârziere. Datorită unor deficienţe de organizare, a calităţii slabe a echipamentelor, a mediului natural mult mai vitreg faţă de cel din ţară construcţia acestor obiective se dovedea a fi problematică faţă de ce îşi imaginaseră proiectanţii din ţară. Pe lângă aceste obstacole, apar şi altele: starea de spirit a muncitorilor e din ce în ce mai negativă, se plâng în scrisorile trimise acasă că „se plăteşte mai slab", cu mari întârzieri, aceasta şi pentru că „majoritatea nu au venit să facă treabă cinstită, s-au apucat de vândut ciment şi alte materiale, să fure, să facă bişniţă, fiecare pentru buzunarul lui, iar treburile pe şantier au rămas în urmă..."[26]. Toate acestea au avut efecte în relaţia cu antreprenorii din ţările unde românii lucrau: „...La staţia de betoane a venit un suprarevizor şi a întrerupt betonarea pe întregul şantier pentru că românii nu fac treabă bună. În încheiere a spus: «Plecaţi în România». [...] Aici toată lumea este nemulţumită, mormăie, toţi sunt abătuţi. Singurii care sunt mai veseli, sunt cei care urmează să plece acasă"[27].

Însă cei care rămân, inventivi fiind, nu se lasă şi iniţiază activităţi colaterale: specula şi lucrul la particulari. „Cu coniacul este o lovitură" îi scrie din Irak un timişorean soţiei sale din ţară, cerându-i totodată să-i trimită printr-un prieten 20

[25] Erau numeroase cazurile când marile combinate sau fabricile cunoscute funcţionau cu un număr de muncitori dublu sau chiar triplu faţă de necesarul procesului de producţie, aspect subliniat şi de Gheorghe Ciubotaru, un muncitor dintr-o fabrică din Botoşani: „Noi, în Electrocontact Botoşani eram 5.700, dar fabrica ar fi funcţionat extraordinar de bine cu maxim 2.000 de oameni. Toţi se făceau că fac treabă. Era ca şi în China, şase oameni pe autobuz: unul dădea bilete, unul controla dacă a dat bilete, ca să aibă motiv să-i dea omului o bucată de pâine". Vezi „Ziarul Financiar", nr. 10.385 din 13 septembrie 2012 (articolul semnat de Adrian Cojocar, *Bucovina şi Moldova. Dezindustrializarea, principală cauză a depopulării României*).

[26] Vezi documentul nr. 27.

[27] Ibidem.

litri din prețioasa băutură. „...Am vorbit cu maistrul, un băiat bun din Pitești și voi ieși două luni la ciubuc... Cu munca nu mă omor, că sunt șef de echipă..." scrie, tot din Irak, soțul către soția sa din Râmnicu-Vâlcea.

Cei mai mulți știu însă că ceea ce fac este atent monitorizat de Securitate: „...Nu discuți nimic la telefon. Vezi că telefonul nostru este sub observație. Nu lăsa pe nimeni să discute la telefon, de la noi din casă. Totul se înregistrează..."[28] îi scrie din Egipt un sibian soției sale din țară, indicându-i apoi cum să valorifice bunurile pe care i le trimisese.

Greutăți mari sunt și în lumea satului românesc. Lăsați fără pământ, navetiști la oraș unde muncesc în fabrici, țăranii se opun și critică noile schimbări din politica partidului în domeniul agriculturii: „măsurile ce se iau la țară pentru creșterea vitelor, în modul forțat cum se aplică, în loc să ducă la sporirea lor, duc la dispariția lor. Până nu ni se dă pământ corespunzător să-l muncim, nu vom reuși să contractăm vite, porci și păsări cu statul, pentru că nu avem cu ce le crește" scriu țăranii dintr-un C.A.P. din județul Dolj. Un țăran pensionar, din județul Iași, vorbește deschis și explică de ce țăranii refuză să mai lucreze pământul: „Dacă până acum țăranul muncea cu tragere de inimă pentru că primea 1.000 kg. porumb la o producție de 5.000 kg la hectar, în prezent, indiferent cum muncești, nu primești mai nimic"[29]. Tensiunile din mediul rural sunt exprimate în mai multe scrisori adresate de săteni conducerii de la București (C.C. al P.C.R. sau unor ziare din Capitală) în care apar avertismente de genul „Nu e departe ceasul să recurgem la procedee ca în 1907" sau, și mai grav, ca cel al unor cooperatori din Cozieni, județul Buzău: „Este rușinos să avem vărsare de sânge într-o țară comunistă. Mai bine ar veni sovieticii să ne administreze țara"[30].

O altă temă frecvent abordată în corespondența acelor ani este cea a emigrării. Opțiunea nu este doar a minoritarilor ci și a românilor care, în fața greutăților cotidiene, optează pentru plecarea din țară. Cel mai des apare acest subiect în corespondența etnicilor germani. Iată și unul din motivele invocate de o familie din județul Alba, grăbită să părăsească România: „...Dorim să primim viza de intrare în R.F.G. pentru întreaga familie, ca să putem pleca definitiv de aici. România se află într-o mare criză economică. De când ați plecat s-au schimbat multe în rău din viața noastră. Este o lipsă totală de produse alimentare. Nici măcar pâine nu mai avem. Nu mai avem curent electric, folosim din nou lampa cu petrol. Nu se știe cât va mai dura această economie de energie electrică. Chiar dacă am vrea să mai stăm aici, nu mai rezistăm..."[31].

Evantaiul problemelor cu care se confruntă românii, indiferent că sunt în țară sau în afară, este foarte larg, iar în fragmentele ce apar în corespondența privată din dosarele Securității, greutățile traiului cotidian sunt concis și, deseori, pitoresc

[28] Ibidem.
[29] Vezi documentul nr. 19.
[30] Ibidem.
[31] Vezi documentul nr. 6.

definite. Este evident că majoritatea românilor ca şi minoritarii (unguri, germani, evrei) sunt nemulţumiţi de starea generală a ţării. Cu toţii caută căi proprii de salvare, prin emigrare sau prin speculă, prin opoziţie civică sau atitudine pasivă la cerinţele regimului. În multe locuri disperarea este la cote înalte, neîncrederea la fel. Chiar şi speranţa în schimbare lipseşte. Cu toată izolarea, la finele anilor `80, românii află de schimbările din Europa de Est dar nu cred, încă, în propria schimbare. Nici intelectualitatea, nici ţărănimea sau muncitorimea nu pot asimila ideea unei schimbări şi în cazul românesc. Singurul segment al populaţiei care aderă la această idee, aparent imposibilă, este tineretul.

În final, concluzia care se impune este întemeiată pe o observaţie simplă ce reiese din documente: starea explozivă existentă în societatea românească, în decembrie 1989, nu a apărut peste noapte *ex nihilo*. Dimpotrivă, aceasta s-a dezvoltat în timp, odată cu greutăţile crizei economice. Intensificarea supravegherii poliţieneşti nu a făcut decât să amplifice această stare. Pe de altă parte, este evident faptul că toate campaniile ideologice, un cult exagerat al personalităţii, naţionalismul amplificat şi revenirea în dezbaterea publică a problemei Transilvaniei sau a Basarabiei, nu au reuşit să compenseze nici într-un fel frustrarea populaţiei legată de nivelul de trai foarte scăzut.

Pornind de la aceste observaţii putem susţine că, în esenţă, Revoluţia din decembrie 1989 a fost generată de o acumulare majoră de tensiuni interne izvorâte, îndeosebi, din situaţia economică dezastruoasă a ţării. Luând în calcul faptul că mediul extern era prielnic unei schimbări, putem afirma că tot ceea ce era necesar pentru o explozie socială în România, fusese asigurat încă de la jumătatea anilor `80. Ca urmare, ce a lipsit a fost doar scânteia.

Notă asupra ediției

Volumul de față este alcătuit, exclusiv, din documente ale Securității, aflate în fondul Documentar din arhiva C.N.S.A.S. Majoritatea lor conţin extrase din scrisori private, care privesc atmosfera generală și nemulţumirile legate de aspectul material al vieții cotidiene. Limitele cronologice sunt 1980-1989.

Selecţia documentelor s-a făcut având în vedere emitentul (îndeosebi Unitatea Specială „S" care se ocupa de controlul corespondenței) conținutul documentului și momentul când a fost redactat. Preponderente sunt documentarele realizate de structura specializată a Securității, care conţin selecții și extrase din corespondența privată de pe teritoriul României.

În volum apar și câteva fragmente extrase de noi din câteva scrisori păstrate în original sau copie în dosarele din arhiva C.N.S.A.S. Obiectivul a fost acela de a reliefa starea de spirit și nemulţumirile românilor, pe baza strict a textelor scrise de ei înșiși. Din acest motiv am căutat să redăm cât mai fidel textul original al acestora, fără intervenții. Am adus clarificări în notele de subsol, iar intervenția noastră în text este încadrată între paranteze drepte. Acolo unde a fost cazul, am rectificat greșelile gramaticale sau nume de locuri și oameni scrise eronat. Pentru a respecta dreptul la intimitate am evitat să redăm adresa completă atât a destinatarilor cât și a expeditorilor, fie ei din țară sau din străinătate. Acolo unde am omis-o am semnalat cu [...]. Menționăm că documentele publicate în volum sunt, aproape în totalitate, inedite.

Cartea se adresează, în primul rând, cercetătorilor în domeniul istoriei recente, politologi, sociologi și istorici, care vor găsi aici material consistent pentru a explica atât Revoluția din decembrie 1989, cât și evoluția post-decembristă a României, disputele pe tema condamnării comunismului, dar și criza economică din anii '90. Ne propunem, totodată, să răspundem și unei cereri a publicului larg amator de istorie a comunismului, jurnaliștilor care vor găsi aici detalii inedite, dar și politicienilor actuali care, într-o perioadă de criză economică, reacționează similar cu cei care au condus România în anii '80. Măsurile luate atunci de conducerea țării au consecințe până astăzi, erorile făcute la acea vreme trebuind, în principiu, evitate.

În final, dorim să mulţumim conducerii Institutului Revoluției Române din decembrie 1989, îndeosebi domnului Constantin Corneanu, pentru sprijinul acordat în pregătirea și publicarea acestui volum.

Lista documentelor

1. **1980 ianuarie 22, Bucureşti**. Raport al Unităţii Speciale „S” privind controlul asupra corespondenţei românilor care lucrau temporar în străinătate, pe baza unor contracte încheiate între România şi state sau firme străine.

2. **1980 ianuarie 22, Bucureşti.** Documentar realizat de Unitatea Specială „S” cu extrase din corespondenţa specialiştilor şi muncitorilor români care se aflau temporar la lucru, în străinătate, privind organizarea deficitară a şantierele româneşti, a calităţii slabe a maşinilor ARO şi a altor echipamente industriale livrate la export, a nemulţumirilor privitoare la condiţiile de muncă şi salarizare în şantierele din Libia, Egipt şi Siria.

3. **1980 decembrie 19, Bucureşti**. Scrisoare expediată din Bucureşti, în care expeditorul, Robert Dâmboviceanu, îşi anunţă prietenii că e gata de plecare „dincolo” şi le cere să-i trimită ramburs „câteva kg. de cârnaţi, caltaboş” şi alte „porcării” pentru sărbători.

4. **1981 februarie 1, Bucureşti**. Informare cu extrase din scrisori în care autorii îşi exprimă nemulţumirea faţă de situaţia existentă în aprovizionarea populaţiei din provincie cu produse de consum şi energie electrică, faţă de unele măsuri întreprinse pe linia reorganizării anumitor sectoare din economie, dorinţa de a părăsi ţara din motive de ordin economic ori diverse aspecte generatoare de insatisfacţii personale.

5. **1981 februarie 14, Bucureşti**. Documentar privind comentarii provenite din rândul populaţiei exprimate în trimiterile poştale controlate de Unitatea Specială „S” în care sunt exprimate nemulţumiri în legătură cu nesfârşitele cozi la alimente, reorganizările administrative dar şi climatul general de nesiguranţă din societate.

6. **1981 februarie 23, Bucureşti**. Informare şi documentar privind stările de spirit în rândul populaţiei aşa cum rezultă din controlul a peste 300 scrisori, expediate într-un interval de 3 zile (19-21 februarie 1981), în al căror conţinut se comentează nefavorabil unele situaţii privind aprovizionarea populaţiei cu produse alimentare de bază şi energie electrică, reorganizarea anumitor unităţi economice, problema emigrării în Occident a diferitelor categorii de cetăţeni români.

7. **1981 aprilie 11, București**. Informare privind stări de spirit în rândul populației așa cum rezultă acestea din materiale poștale în care autorii critică condițiile de viață și muncă, lipsurile din aprovizionare și manifestă „tensiune și teamă” privind siguranța locurilor de muncă.

8. **1981 iunie 3, București**. Documentar privind comentariile apărute în scrisori din țară și din străinătate referitor la rezultatul alegerilor din Franța și atentatul asupra Papei Ioan Paul al II-lea.

9. **1981 iulie 4, Iași**. Buletin informativ cu extrase din comentariile populației notate în trimiterile poștale de pe raza județului Iași, în care sunt criticate aprovizionarea deficitară cu produse alimentare, prețurile ridicate de la piață, corupția din învățământ și dezinteresul în organizarea muncii din fabrici.

10. **1981 iulie 6, Cluj**. Sinteză privind unele comentarii apărute în corespondența de pe raza municipiului Cluj-Napoca, referitoare la nemulțumiri generate de scumpiri și de lipsa unor produse agro-alimentare, alături de propuneri de raționalizare a acestor produse, de natură să înlăture cozile și să asigure repartizarea echitabilă a alimentelor.

11. **1981 iulie 7, București**. Buletin cuprinzând extrase din scrisori adresate unor rude, cunoștințe ori prieteni din țară sau din străinătate, în care se fac referiri la „dificultățile pe care le întâmpină pe linia aprovizionării cu bunuri alimentare de strictă necesitate”, calitatea „îndoielnică” a alimentelor, prețurile exagerate de la piață, tendința unora de a cumpăra în cantități mari unele produse, timpul pierdut la cozi etc.

12. **1981 iulie 14, Cluj**. Sinteză realizată de Serviciul Special „S” de la Securitatea Cluj privind starea de spirit a populației așa cum reiese din comentariile negative în legătură cu slaba aprovizionare a municipiului Cluj-Napoca cu produse agro-alimentare, fapt ce determină numeroasele cozi și unele aprecieri că populația s-ar afla „într-o situație mai gravă ca după război”.

13. **1981 august 7, Alba-Iulia**. Sinteză privind comentariile apărute în corespondența de pe raza județului Alba, cu privire la aprovizionarea cu produse alimentare și creșterea prețurilor acestora.

14. **1981 august 27, București**. Raport al Unității Speciale „S" cu privire la expedierea din Occident pe adresele unor etnici germani din Transilvania a peste 2000 colete cu alimente (zahăr, făină, concentrate pentru copii), haine și medicamente.

15. **1981 octombrie 7, București**. Informare și documentar cu extrase din scrisori adresate unor foruri legislative și altor persoane juridice, în special redacții de reviste și ziare centrale, ai căror autori – cetățeni de pe raza Capitalei, de diverse profesii și ocupații (cu precădere intelectuali) – își exprimă „nemulțumirea" și „dezacordul" față de unele articole din proiectul de lege privind impozitele și taxele locale.

16. **1981 decembrie 1, București**. Informare a Unității Speciale „S" destinată Direcției I-a, în care sunt prezentate fragmente din scrisori ale unor români care își exprimă adeziunea (uneori în versuri) la acțiunile conducerii statului privitoare la dezarmare.

17. **1981 decembrie 5, București**. Informare și documentar realizate de Unitatea Specială „S" destinate Direcției a I-a cu extrase din trimiteri poștale în care expeditorii își exprimă îngrijorarea că nu vor putea asigura necesarul de alimente familiilor lor, în care apar zvonuri privind confiscarea porumbului și vinului, comentarii despre devalorizarea leului sau traversarea unei „catastrofe alimentare".

18. **1982 martie 31, București**. Raport cuprinzând extrase din corespondența unor etnici germani cu preocupări în vederea emigrării și care cuprind comentarii referitoare la „posibilitatea obținerii pașapoartelor contra sumei de 6.000 DM de persoană", sumă despre care se afirmă că ar încasa-o statul român.

19. **1982 aprilie 7, București**. Informare și documentar privind starea de spirit din diverse medii și zone ale țării, așa cum rezultă din scrisori referitoare la nemulțumirile existente în mediul muncitoresc, în rândul agricultorilor dar și comentarii privind unele măsuri preconizate a fi aplicate în învățământ (taxarea studiilor universitare).

20. **1982 aprilie 9, Brăila.** Extras dintr-o scrisoare aflată în dosarul unui urmărit în problema legionară, în care expeditorul, Butoi Gh. din Brăila, își exprimă suspiciunea asupra violării corespondenței sale.

21. **1982 mai 8, București**. Raport privind rezultatul studiului făcut de Unitatea Specială „S” asupra „elementelor” din țară care întreţin corespondență cu un număr mare de persoane din străinătate, observațiile generalului-locotenent Iulian Vlad și situații statistice cu privire la cei vizați de Securitate.

22. **1982 septembrie 8, București**. Notă raport și, în anexă, documentar cu extrase din scrisorile unor cetățeni din Capitală revoltați de recenta măsură a Primăriei privind dezafectarea închiderilor construite la balcoanele apartamentelor de locuit.

23. **1984 noiembrie 23, Arad**. Notă-sinteză cu privire la stările de spirit rezultate din exploatarea trimiterilor poștale din partea a doua a anului 1984, de pe raza județului Arad și în care sunt comentate situații negative din întreprinderi, din agricultură, din rândul tineretului și al pensionarilor.

24. **1985 februarie 20, București**. Extras dintr-o scrisoare trimisă din București către o persoană din München, R.F.G., în care, alături de descrierea condițiilor de muncă de la Rapsodia Română, apar asigurări că cei care au reușit să plece din țară au scăpat „din infern”.

25. **1986 ianuarie 11, Brăila**. Extras dintr-o scrisoare a unei persoane urmărite în problema legionară, în care este relatat momentul arestării sale de către Securitate, în noaptea de 15 august 1952.

26. **1987 aprilie 16, București**. Extras dintr-o scrisoare de familie expediată din București în Texas, S.U.A., în care apar comentarii ironice la adresa conducerii țării și a „epocii minunate” în care trăiesc românii.

27. **1987 iulie 21, București**. Documentar cu extrase din scrisorile trimise de românii aflați temporar la lucru în străinătate, privind condițiile grele de viață și muncă de pe șantierele A.R.C.O.M. și A.R.C.I.F., calitatea scăzută a mașinilor românești, nemulțumirile generate de retribuția mică, corupția, specula, furtul la care se pretau unii angajați, refuzul întoarcerii în țară, răspândirea de știri ascultate la posturile de radio din Occident etc.

28. **1988 aprilie 8, S.U.A.** Scrisoare adresată de Dean Milhovan-Mitu (S.U.A.) lui Corneliu Coposu (București), în care se vorbește de discreditarea României, a politicii și intereselor ei, ca și despre succesiunea lui Nicolae Ceaușescu.

29. **1988 aprilie 16, Galați**. Notă cu extrase din trimiteri poștale de pe raza județului Galați, în care apar comentarii negative la adresa modului cum este condusă țara, a climatului din mediul muncitoresc și a condițiilor vitrege de trai.

30. **1988 iulie 2, S.U.A.**. Extras dintr-o scrisoare trimisă din S.U.A. către o cunoștință din București, a unui român care a reușit să plece din țară și în care își explică gestul.

31. **1988 iulie 6, București**. Extras dintr-o scrisoare trimisă din București, de fiu către părinți, în care descrie sintetic situația dezastruoasă a aprovizionării cu alimente în București.

32. **1988 iulie 15, București**. Fragment dintr-o scrisoare trimisă din București, unde sunt puse în antiteză vremurile în care România era „grânarul Europei" iar pâinea se găsea oricând și momentul actual când România a ajuns „Etiopia Europei", unde viața „se rezumă la o alergare nebună după mâncare".

33. **1989 februarie 10, București**. Fragment dintr-o scrisoare trimisă din București în care este descrisă starea deplorabilă a Capitalei, la capitolul curățenie, iluminat public și alimentație publică.

34. **1989 februarie 24, București**. Notă referitoare la activitatea serviciului Unității Speciale „S", din cadrul Securității Hunedoara, cuprinzând efectivul de lucrători, puncte de lucru, volumul de muncă, deficiențe și abateri.

35. **1989 martie 2, Canada**. Scrisoare trimisă de fiul emigrat în Canada către părinții rămași în București, în care este descris traiul occidental și viața de emigrant.

36. **1989 mai 25, Sibiu**. Extras dintr-o scrisoare trimisă din Sibiu, în care autorul pledează pentru răbdare, speranță și credința că „va veni și în România noastră sfânta zi a libertății".

37. **1989 octombrie 15, București**. Fragmente dintr-o scrisoare trimisă din București în care autoarea descrie întreaga odisee a depunerii actelor pentru obținerea vizei americane, dar și nivelul de trai foarte scăzut din țară.

38. **1989 octombrie 24, București**. Fragmente dintr-o scrisoare trimisă din București în care sunt descrise cu umor „condiţiile noastre de viaţă”, în principal raționalizarea produselor alimentare și gătitul cu ulei de rapiță.

39. **1989 octombrie 30, București**. Extras dintr-o scrisoare trimisă din București, în care sunt anticipate schimbări majore în România datorită faptului că lagărul socialist „a început să se destrame”.

DOCUMENTE

1.

1980 ianuarie 22, Bucureşti. Raport al Unităţii Speciale „S" privind controlul asupra corespondenţei românilor care lucrau temporar în străinătate, pe baza unor contracte încheiate între România şi state sau firme străine.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului[32]
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S"[33]
Nr. 00271021 din 22.01.1980

Strict Secret
Ex. nr. 2

Raport

În anul 1979, Unitatea Specială „S", executând un control organizat asupra trimiterilor poştale aparţinând specialiştilor şi muncitorilor români care lucrează temporar în străinătate, în baza unor contracte încheiate între R.S. România şi unele state ori firme străine, a obţinut şi înaintat în mod operativ unităţilor centrale şi teritoriale ale Ministerului de Interne un număr de 566 date şi

[32] Prin Decretul nr. 121/8 aprilie 1978 se stabilea că Departamentul Securităţii Statului (DSS) face parte din structura organizatorică a Ministerului de Interne şi îndeplineşte atribuţiile ce revin acestui minister în domeniul apărării securităţii statului, prevenirii şi descoperirii infracţiunilor îndreptate împotriva securităţii statului. În rezumat, DSS era responsabilă de: „întărirea capacităţii de cunoaştere, previziune şi acţiune în vederea prevenirii şi contracarării ferme a oricăror fapte de natură să aducă atingere securităţii statului, integrităţii, independenţei şi suveranităţii naţionale"; „asigurarea securităţii comandantului suprem şi executarea ireproşabilă a tuturor misiunilor de importanţă excepţională"; „prevenirea, contracararea şi neutralizarea acţiunilor desfăşurate de cercurile reacţionare şi organizaţiile naţionalist-iredentiste şi fasciste din străinătate". DSS coordona, îndruma şi controla activitatea de securitate a unităţilor subordonate nemijlocit, inclusiv a aparatului de securitate din cadrul inspectoratelor judeţene şi al municipiului Bucureşti. Pentru activitatea pe care o desfăşura, Departamentul răspundea nemijlocit în faţa Consiliului de Conducere a Ministerului de Interne, Biroului Executiv şi a ministrului de Interne, vezi Octavian Roske (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea A-E*, Bucureşti, INST, 2011, p. 466.

[33] Unitatea Specială „S" făcea parte din Comandamentul pentru Tehnică Operativă şi Transmisiuni (C.T.O.T.), unitate independentă din cadrul DSS, condusă în anii '80 de general-locotenent Ovidiu Diaconescu. La conducerea Unităţii Speciale „S" s-a aflat, în acelaşi interval, general-maior Nicolae Bucur, secondat de doi locţiitori: colonel Constantin Marinescu şi colonel Vasile Constantinescu. Atribuţiile acestui organism, în esenţă, constau în interceptarea scrisorilor, coletelor, telegramelor persoanelor urmărite, manifestelor, memoriilor şi a scrisorilor de protest, precum şi identificarea autorilor. Vezi Virgiliu Ţârău (coord.), *Învăţând istoria prin experienţele trecutului: cetăţeni obişnuiţi supravegheaţi de Securitate în anii '70-'80*, Editura CNSAS, Bucureşti, 2009, p. 94.

informații de primă sesizare, din analiza cărora au rezultat unele aspecte negative privind calitatea și competitivitatea produselor românești exportate (mașini, agregate, strunguri, utilaje etc.), calificarea și competența personalului muncitor român cu sarcini în străinătate pe linia acordării asistenței tehnice, organizarea și desfășurarea activității pe unele șantiere, comportamentul și atitudinea cetățenilor români aflați cu misiuni de lucru în străinătate.

1. În privința calității și competitivității mașinilor și utilajelor românești expediate pe diferite piețe străine (S.U.A., Canada, Mexic, Belgia, R.F. Germania, Columbia etc.), din rapoartele periodice adresate conducerii întreprinderilor pe care le reprezintă peste hotare sau în comunicările obișnuite destinate familiilor ori cunoscuților din țară, cât și din reclamațiile unor beneficiari străini, reies o serie de neajunsuri și deficiențe, de natură să cauzeze prejudicii materiale și morale statului român.

Majoritatea acestor sesizări se referă la faptul că unele întreprinderi din R.S. România, manifestând o insuficientă grijă și preocupare în direcția asigurării unei calități corespunzătoare, trimit în străinătate mașini, agregate, utilaje etc. având vicii ascunse de fabricație, neasamblate corespunzător sau care, după o scurtă perioadă de funcționare, se defectează ori nu dau randamentul prevăzut în contractele încheiate.

Din această cauză, specialiștii români, care acordă asistență tehnică în diferite țări, sunt obligați să execute complicate și costisitoare operații de remediere, în unele situații trecându-se la înlocuirea a numeroase piese, fapt ce determină ridicarea prețului de cost al acestora.

De exemplu, în cazul mașinilor „ARO” livrate în Canada, urmare a defecțiunilor ivite și insuficientei preocupări a producătorului de a întreprinde măsuri adecvate pentru adaptarea autoturismelor respective la condițiile climaterice din această țară, clienții reclamă înlocuirea unor piese (carburator, delcou, demaror, bobină, acumulator, bujii etc.) cu piese corespondente fabricate de către firmele „Bosch”, „Champion”, „Ford”, ceea ce ar putea influența negativ rentabilitatea acestui gen de comerț cu Canada.

Alte sesizări scot în evidență neajunsuri serioase ale unor întreprinderi din țara noastră în privința asigurării unui aspect comercial corespunzător mașinilor livrate la export. Pe această linie, se reclamă frecvent faptul că mașinile sunt vopsite neglijent, iar vopseaua, fiind de slabă calitate, se cojește; asamblarea executându-se defectuos, există multe lufturi, neetanșeități și neplaneități între portiere și caroserie etc. Mașinile sunt transportate în condiții improprii, iar la încărcare-descărcare, din neatenție, se produc deteriorări ale caroseriilor.

Expedierile se execută neritmic și, în cazul în care asamblarea urmează să se efectueze în străinătate (la diferite agregate), nu sunt trimise toate subansamblele, uneori acestea fiind de serii diferite, ceea ce provoacă mari dificultăți tehnicienilor și specialiștilor români.

Toate aceste nereguli influențează negativ desfacerea (cererea) pe unele piețe externe, clienții respectivi preferând să se orienteze spre alți producători, care intră în concurență cu firmele noastre.

2. Referitor la calificarea și competența personalului muncitor român cu sarcini în străinătate pe linia acordării asistenței tehnice, în special în domeniul construirii unor obiective economice într-o serie de țări din Africa și Asia, se constată unele deficiențe în munca de selectare și instruire a acestor cadre. Din această cauză, ajung în străinătate elemente fără o temeinică pregătire de specialitate, care nu sunt capabile să rezolve problemele tehnice survenite la un moment dat în procesul muncii, organizează defectuos activitatea pe șantiere, nu acordă importanța cuvenită consumurilor specifice, prezintă serioase carențe în educație, urmărind, în primul rând, rezolvarea unor probleme strict personale.

3. Numeroase sesizări se referă însă la modul în care unele firme și întreprinderi din R.S. România înțeleg să organizeze desfășurarea activității specifice pe șantierele de lucru din străinătate. În legătură cu acest aspect, se evidențiază lipsa de receptivitate și solicitudine dovedită de unii factori de răspundere cu sarcini pe linia rezolvării problemelor (de muncă ori personale) ridicate de cooperanți. Astfel, din cauza lipsei de operativitate în trimiterea unor utilaje (escavatoare, macarale, diferite mașini), materiale de construcție, specialiști în executarea anumitor operații de montaj, documentații etc., toate cerute cu insistență pe unele șantiere, se înregistrează serioase rămâneri în urmă, care duc, în ultimă instanță, la penalizări. De asemenea, se reclamă expedierea unor agregate și instalații necorespunzătoare, neacceptate de către beneficiarii străini, care, în ultima vreme, apelează la serviciile unor specialiști din alte țări pentru a controla calitatea lucrărilor efectuate de români.

Alte contestații sunt generate de „nerespectarea clauzelor contractelor" privind drepturile și îndatoririle cooperanților. De aceea, unii dintre ei se adresează ambasadelor R.S. România sau unor foruri din țara noastră, solicitând explicații în acest sens și, totodată amenințând că, în cazul nerezolvării favorabile cererilor lor, vor părăsi șantierele și se vor întoarce în patrie.

4. Neajunsuri serioase se manifestă și în atitudinea și comportamentul unor cooperanți români. Unii dintre ei, nemulțumiți de cuantumul retribuției și al diurnei, manifestă dezinteres în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, sustrag diferite materiale de construcție de pe șantier și executa, clandestin, lucrări la particulari, intră în combinații suspecte cu localnicii privind tranzacții cu valută, în special cu familiile studenților și doctoranzilor care studiază în țara noastră. Unele sesizări se referă la comportamentul imoral al unor cooperante din domeniul sănătății, la aspecte de necinste, aranjamente și favoritisme, beții, scandaluri etc. Unii șoferi conducând sub influența alcoolului sau din neatenție săvârșesc accidente grave de circulație, soldate uneori cu condamnarea acestora. La expirarea termenului de ședere în străinătate, sunt cooperanți care solicită reînnoirea contractelor, iar, în caz de refuz, nu se mai întorc în țară. Alții, din diferite motive, fug de pe șantiere,

se stabilesc în alte state și acționează pentru scoaterea familiilor lor din R.S. România.

Toate aceste stări de lucruri și fenomene negative generează o atmosferă de tensiune, neînțelegeri, dispute și suspiciuni în cadrul relațiilor ce se stabilesc între români și constituie o „carte de vizită“ necorespunzătoare față de partenerii străini.

Raportăm că majoritatea materialelor provenite de la specialiștii și muncitorii români din străinătate, care au făcut obiectul prezentului studiu, au fost expediate în țară prin intermediari, fiind repuse în circuitul poștal intern pentru a ajunge la destinație.

În vederea cunoașterii și prevenirii oricăror manifestări și acțiuni de natură să genereze sau să favorizeze producerea de prejudicii economiei naționale ori să afecteze bunele relații de colaborare și cooperare între țara noastră și partenerii străini, Unitatea specială „S“ va continua măsurile inițiate pentru creșterea întregii activități specifice pe această linie de muncă, semnalând operativ unităților de profil toate aspectele ce interesează securitatea statului.

Câte o copie a prezentei informări, la care am anexat un Documentar[34], a fost înaintată Direcției a II-a, Unității Militare 0544, Unității Militare 0625/C.P. și Centrului de Informatică și Documentare.

Șeful Comandamentului pentru Tehnica Operativă și Transmisiuni
General-locotenent
Diaconescu Ovidiu

Comandantul Unității Speciale „S“
General-maior
Bucur Nicolae

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 129-132

[34] Vezi documentul nr. 2.

2.

1980 ianuarie 22, Bucureşti. Documentar realizat de Unitatea Specială „S" cu extrase din corespondența specialiștilor și muncitorilor români care se aflau temporar la lucru, în străinătate, privind organizarea deficitară a șantierele românești, a calității slabe a mașinilor ARO și a altor echipamente industriale livrate la export, a nemulțumirilor privitoare la condițiile de muncă și salarizare în șantierele din Libia, Egipt și Siria.

Anexa la nr. 00271021 din 22 ianuarie 1980

Strict Secret
Exemplar nr. 2

Material documentar
privind principalele aspecte rezultate în perioada ianuarie-decembrie 1979 din supravegherea corespondenței specialiștilor și muncitorilor români care lucrează temporar în străinătate

I. Neajunsuri și deficiențe de ordin tehnic și organizatoric semnalate în sectoarele în care își desfășoară activitatea specialiști și muncitori români cu misiuni de lucru în străinătate.

1. Pe linia exportului de mașini și utilaje pe diferite piețe străine

a) Comentarii privind unele livrări necorespunzătoare de mașini, tractoare, strunguri și utilaje, efectuate de către diferite întreprinderi din țara noastră în S.U.A.

Cojocaru Victor, S.U.A., Ilinois [...] către ing. Mariţa Teofil, Cugir, [...] jud. Alba, „Întreprinderea Mecanică Cugir":

„... Am primit cele două mașini cu frezarea în butoi. Acestea ne-au creat mari greutăți, mai ales instalația electronică... Când mașina este pusă în poziție de lucru, radial axial (nu în ciclu automat și nu pentru frezarea roților cilindroconice) după ce axialul ajunge pe opritorul de final de cursă, mașina pornește din nou radialul... De fapt, intermediarul produce toate necazurile, mai ales în ciclurile automate. Vă rog să vă uitați cu atenție pe schema electrică, unde veți vedea tot ce vă scriu eu. Mașina nu are circuitele complete pentru frezarea în butoi cu două treceri. În circuitul 13 CR nu-i introdus nici un contact în plus, față de cele existente pentru mașina normală. Dacă nu este introdus acest contact, atunci mașina va face un ciclu continuu, fără să se mai oprească.

La prima trecere, odată cu avansul axial, pleacă și avansul de copiere, ceea ce nu-i normal, acesta urmând să plece numai la cea de a doua trecere. Să știți că, din cauza acestei probleme, am avut discuții cu firma, care a spus că trimite mașinile înapoi acasă. Atunci am căutat schemele mașinii și am rezolvat situația...

Iată și o problemă electronică. În timpul funcționării mașinii pe ciclu automat, aproape de fiecare dată când apar conectări sau deconectări de aparate în dulap, din blocul electronic rezultă un impuls care-l conectează pe 30 CR pentru un timp foarte scurt, dar suficient pentru a da peste cap tot ciclul. Voi mai încerca, poate rezolv electric (prin introducerea unui intermediar), însă nu fac nimic definitiv, până nu primesc documentația completă, iar eventualele modificări, pe care le voi face, vor fi conform documentației respective. Mai este o problemă, lui Mohai i-au trimis banii (firma MAȘINIEXPORT) abia după trei luni. Vă rog să le atrageți atenția în acest sens! N-aș dori să am și eu probleme de acest fel pentru că atunci chiar mă întorc acasă! Reprezentantul firmei, care a fost la Cugir, a spus că i s-au promis două blocuri electronice și două traductoare, care vor fi expediate odată cu mașinile, dar în mașini n-am găsit nimic…”;

Scutaru Nic., S.U.A., Oklahoma, Okla City […] către Samachis Ioan, Roman, „Întreprinderea Mecanica”, județul Neamț:

„…În urmă cu o săptămână am venit de la o reclamație privind mașina SC 14, seria 408. Această mașină, în urma mai multor reclamații și mai multor intervenții efectuate de către diferite echipe, fără rezultate bune, urma să fie returnată în țară. Printr-un telex, expediat de tov. Costache, mi s-a comunicat să mă deplasez la fața locului. Despre ce este vorba. Mașina respectivă a fost montată în Storr de către tov. Popescu de la București. Acesta, văzând scurgeri pe la inelul gradat la suportul vertical, a dat inelul afară și a lărgit găurile de corespondență, între suprafața inelului de etanșare și suprafețele de dozare, care corespund pe suprafețele de ghidare de pe traversă, crezând că dacă mărește găurile se micșorează presiunea. Apoi, văzând că are scurgeri și mai mari, deoarece găurile mai mari au pătruns în canalele unde se așează șnurul de cauciuc pentru etanșarea inelului, le-a astupat cu cupru, bineînțeles, foarte prost și urât. În continuare, a lărgit și bucșat una din cele patru găuri, care strâng piulița (corpul de oțel) de pe ghidaj, crezând că pe acolo curge, dar uleiul se prelingea de sus, de pe marginea inelului bucșat. Curgea, într-adevăr pe la bucșă; asta s-a întâmplat înainte de a veni eu în S.U.A., fiind de față Crișu M..... Când am ajuns la fața locului, clientul era foarte nemulțumit de cele întâmplate. Avea și de ce! Mașina arăta ca după o funcționare de 2-3 ani, iar de jur-împrejur era o baltă de ulei. Am demontat-o și am schimbat totul. I-am făcut probele necesare, iar clientul a executat piese de probă și au ieșit foarte bune. După aceea, m-am întors la Tulsa, unde aveam trei mașini (SC 17, seriile 214, 219, 234), cărora trebuie să le aplicăm un adaos de 450 rep. Noi aici ar trebui să facem numai montaje, dar la mașinile 214 și 219 am dat totul afară. La reductor șuruburile erau mai lungi cu 50 rep. La mașina 214, la linia reductorului lipseau 2,5 mm…”;

P.B. – S.U.A., Oklahoma, Okla City, către ing. Gogu Vasile, Bacău, „Întreprinderea Mașini Unelte", Calea Republicii, județul Bacău:

„...Într-adevăr, am luat unele măsuri de verificare mai amănunțită a mașinilor, înainte de a fi date în funcțiune. Însă, câteodată, natura defecțiunii și locul de apariție al ei te iau prin surprindere! De exemplu, mașina AFD-100, nr. 548. La ultima reclamație, clientul a spus că se scurge mult ulei la partea din spate a axului principal. Remedierea defecțiunii a luat echipei Moisei-Irimia nu mai puțin de zece zile de lucru. Îmi pare rău că trebuie să aduc la cunoștința dvs. și a colectivului vești de această natură, însă trebuie să facem ceva pentru îmbunătățirea situației. Trebuie să păstrăm piața de aici, pentru că s-a obținut greu. De când am venit aici, acum am constatat pentru prima dată existența în stoc a opt mașini nevândute... «EUMMIT» începe să iasă pe piață cu mașini similare, cu AFD-100H, produse însă de italieni și echipate cu comenzi numerice. În aceste condiții, numai o calitate superioară mai poate salva mașinile noastre, întrucât nivelul lor tehnic este depășit de mult...";

Glodeanu Lazăr, S.U.A., Oklahoma, Okla City, către Glodeanu Silvia, Roman, [...] județul Neamț:

„.... Tovarășe Director, aș avea o mare rugăminte la dvs. Înainte de a se ambala mașinile pentru expediere, să se acorde o mai mare atenție conservării acestora. Calitatea vopselei este slabă și din această cauză se cojește.

La ambalare, să nu se pună piese cu serii diferite la o mașină, așa cum s-a întâmplat cu SC 14, seria 373, care a sosit cu suportul superior de la bara de avans de la SC 14, seria 318. De asemenea, să fie trimise toate piesele. La mașina SC 14, seria 373, au lipsit următoarele: penele de la bara de avans; furtunurile ce fac legătura la cutiile de derivație cu suportul vertical; țevi de ungere degradate (strangulate); firele de la instalația electrică nu era numerotate la SC !4, seria 379, SC 17 seria 185...";

Petrea Radu, S.U.A., New Jersey, Bergenfield [...] către Mititelu L., Târgoviște, „Întreprinderea de strunguri", județul Dâmbovița:

„... Vă informez în legătură cu activitatea mea la firma «Edestaal». Vă rog să mă scuzați de neplăcerile pe care vi le-am creat, unele din vina mea, dar, majoritatea au fost create de Mustață, care a avut unele interese pentru întreprinderea sa, cât și personale. De nenumărate ori, s-a exprimat că noi lucrăm prost și dăm produse de proastă calitate; că la ei, la Arad, este cu totul altfel, fapt ce a dus la influențarea domnului Coyle. Cauzele care au dus la aceste discuții sunt:

La strungul SNA 1000x5000, seria + 85331, beneficiarul a motivat ruperea lagărului, față tampon cu căruciorul în avans de lucru, apreciind că bara de tamponare nu se rotește 360º sub cărucior. Eu am constat că nu este adevărat și că lagărul a fost rupt în transportul pe care l-a făcut acesta în șapul lui. Neavând

alt lagăr nou, beneficiarul l-a sudat pe acesta și, voit ori din greșeală, l-a sudat deplasat. Am promis înlocuirea lui, dar beneficiarul s-a exprimat că dorește să-și pună afișaj de cote și nu este nevoie.

La strungul SNA 710x2000, seria +82284 am schimbat cutia de avans la cererea reprezentantului firmei și a beneficiarului. La mașina de găurit, DC 63, am atras atenția beneficiarului că nu lucrează corect cu ea. Acesta tăia filet în elemenți de bronz de serie mare. Am adus la cunoștință domnului Tritz, de la firmă, care s-a declarat nemulţumit de constatarea făcută și a cerut domnului Coyle să-l trimită pe Mustață să verifice aceste mașini. Am propus domnului Tritz să-l însoțesc pe Mustață, pentru constatarea adevărului, dar m-a refuzat.

După cum rezultă și din raportul lui Mustață, la strungul 1000x5000, a fost schimbat lagărul din față cu unul de la altă mașină. La strungul 710x1000, beneficiarul a cerut retușarea mașinii. La mașina de găurit, Mustață a constatat că comutatorul principal e mai scurt cu 5mm, cerând de acasă un ax nou. Eu nu am putut fi de acord cu această decizie a lui și firma a considerat că el are dreptate. Cele scrise de mine pot fi confirmate și de Furnică...”.

Firescu C., S.U.A., Lexington, către dr. ing. Teodorescu Constantin, București, B-dul Păcii nr. 220 („INCREST”):

„...Am așteptat un semn de viață la cele câteva transmise de mine anterior și rămase fără răspuns. De la ultimele veşti, obiectivul a crescut și s-a dezvoltat prefigurând viitoarea mare acțiune românească de investiții în străinătate[35]. Actualmente, în subteran mina lucrează, confirmând integral premisele mele tehnice. Sper să pot trimite primul vas cu cărbune, chiar ceva mai devreme decât este prevăzut... Cu oamenii mei de acasă se continuă același dialog al surzilor, ei persistă în a se ține pe lângă probleme sau total în afara lor, în schimb, se ocupă de niște nimicuri care nu-i onorează deloc. Marea șansă este că nu țin să-și arate măiestria profesională în probleme majore, că atunci tot ce ți-am spus mai înainte s-ar anula. Dar eu îi las în pace. Păcatul mare este că diletantismul și amatorismul este lăsat să substituie și adesea să anuleze munca de nivel, calificată...”;

Mirea Adrian, S.U.A., E.ST. N.W. Washington D.C., către Mirea Constanța, București, [...]:

„...Plecarea mea de aici va avea loc în jurul datei de 25 iunie. Ăștia de aici nu vor să oprească locomotiva din funcționare, cu toate că compresorul a ajuns la o mare presiune de ulei, în urma nisipului care a fost băgat în uleiul de ungere. Mai mult, au lungit timpul de funcționare, în loc să oprească locomotiva...

---

[35] Este vorba de o mină româno-americană de huilă cocsificabilă exploatată în statul Virginia, S.U.A., în așa-numitele câmpuri miniere Pocahontas, numită „Virginia – Pocahontas 6”, care a funcționat între anii 1975-1992, vezi Florea Neagu, *A(m) fost odată în America. Noroc bun, tovarășa Virginia Pocahontas 6*, în „Economistul”, nr. 25-26 (serie nouă) din 2 iulie 2012.

Mi se pare că ăştia de aici urmăresc intenţionat să facă ceva ca să refuze să lucreze în continuare cu locomotiva după plecarea noastră. În plus, nu ştiu cum voi preda piesele pe care le am în magazie. Cel care ar trebui să-mi spună cum trebuie să procedez, nici nu se sinchiseşte. De o săptămână, nici nu pot da de el...";

Long W.R., S.U.A., North Carolina 27886, P.O. Box 1139, Tarboro, către Britt Walter, Braşov, Hotel „Carpaţi", cam. 340, judeţul Braşov:

„...Domnule, anexăm raportul cu seriile tractoarelor livrate în S.U.A. şi care prezintă diferite defecţiuni, după cum urmează:

Seria 571830 – nu funcţionează dispozitivul de ridicare; seria 593541 – scurgeri la instalaţia de răcire; seria 593972 – valva tamburului nu este etanşă; seria 593869 – cuplajul P.T.O. se blochează; seria 615081 – valva tamburului nu se închide; seria 593832 – injectorul curge; seria 615075 – valva tamburului nu se închide; seria 593999 – placa pompei de injecţie neetanşă; seria 593828 – buşonul rezervorului de combustibil neetanş, curge pompa hidraulică; seria 615075 – tamburul se blochează; seria 593828 – conducta pompei hidraulice curge, liftul hidraulic smunceşte; seria 615085 – robinetul rezervorului curge; seria 593953 – scurgeri la buşonul pompei de injecţie; seria 593995 – buşonul rezervorului de combustibil neetanş, curge pompa hidraulică [...].

2. Comentarii privind defecţiuni constatate la unele autoturisme de teren „ARO", livrate în Canada

Nedelea Ştefan, Cicu Ilie, Manole Ion, Ilincescu Gheorghe, Canada, Montreal, „Reprezentanţa Economică Română" către Director Naghi Victor, Câmpulung Muscel, „Întreprinderea Mecanică Muscel", judeţul Argeş:

„...Supunând unui control două maşini „Aro-244" alese la întâmplare dintr-un lot de 54 de bucăţi, s-au constatat următoarele defecţiuni: Aro 244 – 42622-95006: maneta C.V. trece printre furci; dispozitivele de rulare liberă nu funcţionează (la demontare au fost găsite fără vaselină, fiind ruginite); un şurub de strângerea chiulasei era rupt; maneta frânei de mână revine foarte greu în poziţia iniţială; uşile nu sunt în plan cu caroseria; pătrunde apă în interior; ţeava de evacuare loveşte în caroserie, producând zgomote; uşile spate nu asigură la încuiere; oblonul spate nu este în plan cu caroseria; cablajele electrice nu sunt prinse în toate clemele; manivela de pornire nu intră prin suportul măştii; găurile de prindere a oglinzilor retrovizoare nu coincid cu cele de pe placa de prindere; geamurile deflectoare nu se deschid; ornamentele de la îmbinare caroserie se pierd în timpul mersului... ARO 244 – 42601-94902: lipsă antigel în vasul de expansiune; lipsă lichid de frână în pompele centrale; dispozitivele de rulare liberă nu funcţionează; bara de protecţie-faţă denaturează linia maşinii (distanţa dintre sol şi capetele barei prezentând diferenţe mari); uşile nu sunt în plan cu caroseria; pătrunde apa în interior; uşa dreapta faţă nu asigură la încuietoare; geamurile

deflectoare funcționează greu; articulație scaun șofer defectă; cablajele electrice nu sunt prinse în toate clemele.

La ambele mașini controlate s-au demontat electromotoarele de pornire stabilind următoarele: P.M. 56216 era slab strânsă dând posibilitatea scurtcircuitării; șuruburile (2) STAS 2571-69 foarte slabe, șuruburile PM 58528 (2) slăbite; șurubul M5x40 STAS 8423-69 (1) era fără piuliță.

Menționăm că toate aceste defecțiuni solicită un volum mare de lucru în T.G., ridicând cheltuielile per mașină, iar ora de lucru este de 11 dolari...”;

Aceeași grupă de tehnicieni români din Canada a înaintat directorului Naghi Victor din Câmpulung Muscel „Întreprinderea Mecanică Muscel” următorul material:

„...Grupa service ARO, coordonată de către delegatul M.I.C.M., ing. Stevoiu Vasile, depune eforturi pentru asigurarea asistenței tehnice și service la mașinile „ARO 24”. Defecțiunea reclamată de domnul Vietnev la mașinile „ARO 24” se referă la subansamblele cutiei de viteză. Se înregistrează mai multe defecțiuni: zgomot în tracțiune; reducere neaccesibilă; angrenaj permanent; iese necomandat din trepte; maneta trepidează; intră greu în trepte, în special în treptele I și II; nu sincronizează; sincronul se uzează după circa 3000-4000 km; pierde ulei la maneta capacului; trece uleiul din C.V. în C.T.; se rup siguranțele de pe ax; bucșa de pe pinionul de mers înapoi iese de pe pinion și se uzează (reper – 4117010.060).

Remedierea defecțiunilor mai sus menționate se face cu piese de schimb existente în depozitul „ARO Auto Canada”. La cutiile de viteză, la care le-am înlocuit piesele defecte, au apărut aceleași defecțiuni. Cutia de viteză cu seria 43200 a avut por, pierzând uleiul din transmisie. Iată cutiile de viteză gripate: 43359; 43471; 40051; 41844; 43278; 43217; 33613; 39722. În cazul cutiilor de viteză înlocuite este necesară intervenția.

Grupa service „ARO Auto Canada” își manifestă nemulțumirea pentru faptul că la cutiile noi, luate din magazia de piese de schimb, cu care le-am înlocuit pe cele defecte, apar din nou defecțiuni, chiar mai mari și asta după puțin timp de funcționare...”.

Ing. Stevoiu V., Canada, „Reprezentanța Economică Română” Montreal, către Naghi V., Câmpulung Muscel, „Întreprinderea Mecanică”, județul Argeș:

„...Cu privire la cantitatea de demaroare consumate, vă informăm că multe reclamații în cont garanție nu sunt rezolvate. Pentru a face față cererilor clienților, firma a cumpărat de pe piața locală 100 bucăți demaroare Ford, care se comportă foarte bine. Apreciem că, până în prezent, s-au consumat circa 130 demaroare în garanție...”.

Piche Jean, Canada, Montreal, Quebec H4S1K6, 3160, Bd-ul Pitfield, St. Laurent, către Stevoiu V. Canada, „Reprezentanţa Economică Română", Montreal, 3664, Rue du la Montagne:

„...Urmare numeroaselor reclamaţii ale clienţilor noştri, cu privire la demaroarele cu care sunt echipate vehiculele ARO noi am făcut un control care a condus la următoarele constatări:

1. Cu toate că demaroarele acestea au caracteristici electrice comparabile cu cele ale altor demaroare vândute în Canada, noi am ajuns la concluzia că cele de la ARO, în majoritate, au piuliţa de la borna de intrare a curentului nestrânsă, ceea ce provoacă în scurt timp distrugerea inductorilor;
2. Prin construcţie, acest tip de demaror comportă două paliere în faţa bendixului, dar nici unul după, ceea ce provoacă, în condiţii de temperatură scăzută, un efort lateral considerabil în extremitatea arborelui de comandă şi în anumite cazuri în falsul aliniament, scoţând inductorul din funcţiune;
3. Pe timp friguros, demarorul se decuplează după primele explozii ale motorului, înainte chiar de trecerea acestuia în stare de mers.

Cu scopul de a preîntâmpina dificultăţile enumerate mai sus, noi am încercat un demaror Ford, care se comportă bine. De aceea, solicităm înlocuirea demarorului actual prin demarorul «Ford C9AF 11000-L9M8B». Totodată, cerem acordul dvs. pentru înlocuirea demaroarelor care prezintă unul dintre defectele semnalate mai sus, cu demaroare recondiţionate Ford, la maşinile ARO, deja vândute în Canada...".

[...]

„ARO Auto Canada", Canada, Montreal, Quebec, 3160 Pitfield, St. Laurent către „Întreprinderea Mecanică Câmpulung", Câmpulung Muscel, str. Vasile Roaită, nr. 173, judeţul Argeş:

„...Bujiile, după un număr de circa 1.000-1.500 km., nu mai funcţionează (se ard electrozii, iar cazul este cunoscut de către ing. Ghinescu C.). Aceste bujii au fost înlocuite cu cele de tip «Champion 81Y».

Reprezentanţa firmei «Champion» la testele făcute pentru determinarea bujiei corespunzătoare, au stabilit că actualul carburator şi delcou nu corespund motorului nostru. Carburatoarele F.A.T. 107 (aprobate de ing. Ghinescu C.) rămân blocate în poziţia accelerat...".

a) Comentarii privind calitatea unor strunguri livrate Mexicului

Ing. Iftode Anton, Mexico, Londres 8, Hotel San Jorge, Mexic, către Întreprinderea „SARO", Târgovişte, str. Laminorului nr. 16:

„...Domnul Sievgnierne ne reproşează calitatea foarte proastă a strungurilor produse la Târgovişte. Pe lângă cel cu păpuşa mobilă defectă, acum la alt strung se reclamă neparalelismul axei păpuşei fixe faţă de deplasarea căruciorului. La alte două strunguri SNA 710, domnul Sievgnier mi-a arătat alte

aspecte: batiu sudat și ajustat inestetic; linete la care pindele nu sunt în același plan și nici perpendiculare pe axa batiului; indicatorul de filetare freacă de batiu. Domnul Sievgnier este foarte îngrijorat de calitatea mașinilor și a afirmat că certificatele de calitate sunt false…”.

b) Reclamații privind autoturismele de teren „ARO” livrate în Portugalia

„Societatea Electromecanica de Automobile”, Portugalia, Lisabona, către „Întreprinderea Mecanica-Muscel”, Câmpulung-Muscel, județul Argeș:

„…Având în vedere buna noastră cooperare, am dori să vă aducem încă o dată la cunoștință defecțiunile pe care le prezintă sistemul de frânare al vehiculelor dumneavoastră. După asamblarea vehiculelor, la o zi sau două de staționare, în locurile de parcare, din cauza pompelor de frânare, se produc pierderi prin scurgerea uleiului. Din această cauză, trebuie verificate toate mașinile. O altă defecțiune se află la volan…”.

c) Reclamații privind livrările de autoturisme „ARO” în Belgia

„R.M. Motor”, Belgia, Overije 1900, Steenweg OP Bruxelles 3441, către „Auto-Dacia”, Pitești, str. Mircea Vodă, jud. Argeș:

„…Am primit acum cele 36 ARO și vă facem un mic raport asupra situației:

1. **Transport**

Am întâmpinat greutăți din cauza următoarelor puncte la descărcare:

- sosirea vagoanelor în trei reprize: șapte vagoane, patru vagoane și, respectiv, un vagon;
- unele vagoane erau foarte vechi și nu se închideau în părțile rabatabile, din care cauză au fost sudate pentru a le ține închise. Acest fapt a însemnat multă pierdere de timp pentru a fi descărcate.

2. **Documente**

- documentele n-au sosit la timp, ceea ce a cauzat zile de imobilizare a vagoanelor. Această imobilizare a provocat cheltuieli de «șomaj» de 14.561 F.B. Veți găsi alăturat factura și vă mulțumim anticipat pentru reglementarea pe care trebuie s-o faceți în contul nostru;
- în mașini n-am găsit cataloagele comerciale (anunțate cu ocazia vizitei noastre la Pitești), care trebuia să ne permită începerea organizării vânzărilor.

3. **Starea mașinilor**

După examinarea mașinilor, am găsit următoarele inconveniente:

- caroseria: ca urmare a prafului și a intemperiilor din timpul călătoriei, caroseriile au fost acoperite cu un strat gros de murdărie care s-a impregnat în vopsea și va solicita multă muncă pentru a fi curățate.
- Stricăciuni: câteva mașini au fost lovite în timpul transportului. Vă trimitem în anexă factura reparațiilor pentru a o înainta «Asigurărilor», cu scopul de a încasa rambursul (45.026 F.B.).

4.**Plata**

Am fost debitaţi cu 3.803.764 F.B. de banca noastră şi presupunem că această sumă v-a parvenit cu regularitate.

Suma de 12.933 F.B., cheltuieli neprevăzute, cu privire la formalităţile administrative între bancă şi societatea dvs., nu trebuia să cadă în sarcina noastră. Acest fapt ar mări preţul maşinilor...".

d) Aprecieri privind unele dificultăţi pe linia comerţului cu Columbia şi Turcia

Titoc Silviu, Columbia, Bogota, Ap. Aereo 25408, către Titoc Sandală, Bucureşti, [...]:

„...Eu sunt cam supărat pe cei de acasă, fiindcă orice le comunic, răspund numai pe dos. Ai impresia că cineva sabotează tot ce vrem să facem noi aici. Şi avem de făcut lucruri extraordinar de mari şi frumoase. Dar ne vin aici nişte perle de răspunsuri, încât îţi vine să te dai cu capul de pereţi. Nu ştiu cu cine ai putea vorbi! Ori ne ajută să facem ceva, ori să ne scrie clar să ne apucăm de alte probleme. Tot ce vine aici demonstrează o incompetenţă dusă până la maximum, departe de ceea ce se cheamă comerţ exterior şi chiar rea-credinţă...";

Ungureanu Lazăr, Turcia, „Combinasi Erzurum", Kurumu, Et. VE Balik, către „Întreprinderea Preindustrializare şi Achiziţii" Timişoara, Calea Buziaşului, nr. 10, judeţul Timiş:

„...Tov. Director, suntem într-o situaţie foarte dificilă. Noi ne-am conformat instrucţiunilor, am recepţionat mărfurile din toate localităţile şi aşteptăm de două luni camioanele. Dar acestea, ştiind ce încarcă şi cu toate că au fost dirijate de la graniţă din tranzit, au plecat în ţară neîncărcate... Rog ca Centrala «C.P.A.» să ia măsuri împreună cu «ARPIMEX»-ul şi să ne trimită de urgenţă mijloace de transport, deoarece marfa sortată se va degrada, din cauza intemperiilor; sau să fim chemaţi în ţară...".

3. Pe linia construirii unor obiective economice în diferite ţări străine

a) Comentarii privind stări de lucruri necorespunzătoare şi livrări defectuoase de „materiale" româneşti pe diferite şantiere de construcţie din Siria

Stănescu Tache, Siria, către Iscru Constantin, Târgovişte [...] judeţul Dâmboviţa:

„...Păcat de materialele care vin din ţară! Majoritatea sunt cu defecte. De exemplu cablurile de 6 kv., din 18 trasee controlate, opt au prezentat izolaţia defectă. Cei de la fabrica de cabluri «Cătelu» îşi fac de cap în privinţa calităţii materialelor exportate. Îţi spun drept că mi-a roşit obrazul faţă de partenerii sirieni. Statul sirian, pentru urmărirea calităţii lucrărilor, s-a adresat unei firme

germane. Au trimis doi indivizi care sunt foarte exigenți la C.T.C. Exemplu «Energomontaj» a executat o stație de 66/6kv și de aproape patru luni nu poate s-o pună sub tensiune, din cauză că se cere calitate. Îmi este rușine și pentru «Fabrica de transformatoare Filiași», care a trimis 18 transformatoare de 6/04 kv și din acestea doar două nu au defecte. Celelalte au pori și scurgeri pe la flanșele izolatorilor. «Fabrica de celule» de 6 kv. de la Băilești a trimis niște celule care să le fie de cap...”;

Niţă Ion, Siria, Aleppo, P.O. Box 6370 către Giurgiu Ioan, București [...]:

„...Pe lângă problemele care au apărut datorită proiectului, au fost și mai sunt multe necazuri din cauza livrărilor de la Bistrița... Foarte greu se pot rezolva lipsurile și neconcordanțele. Toate acestea duc la întârzierea lucrărilor, fapt ce atrage după sine penalizări...”;

Carp Petru, Siria, către Popescu Victor, București [...]:

„.... Tot timpul am lucrat greoi, din cauza lipsei de documentație, pe care, din comoditate, «Industrial Export» nu o pune la dispoziție. Repercusiunile acestei lipse de documentație s-au văzut mai ales la importuri. Au fost respinse aparate care, conform documentației tehnice aduse de italieni ulterior, s-a constatat a fi bune. Întrucât dispozițiile primite de mine din București și cele date aici nu corespund cu ce sunt eu obligat să fac, precum și pentru faptul că unele dispoziții sunt contradictorii legislației metrologice, am solicitat continuu să fiu trimis în țară, chiar cu riscul desfacerii contractului de muncă...”;

Moga Iacob, Siria, Aleppo, P.O. Box 6370, către Moga Arina, Cluj-Napoca [...], județul Cluj:

„...Cu lucrul am multe necazuri. Încă n-am reușit să pornesc nici un cazan din cele patru. Mă mai necăjesc și cu apa pentru că este foarte dură și nu pot părui, întrucât nu am nici substanțele de spălare a cazanelor...”;

Godeanu Ștefan, Siria, Banias-Port, către Manolescu Alexandru, București, [...]:

„...Nu știu ce se întâmplă la voi, însă am fost uitați cu totul aici și nu primim nici un sprijin. Degeaba trimitem rapoarte, nu ne răspunde nimeni la ele. Chiar nimeni nu are timp de această afacere? Bravo lor că m-au păcălit și sunt pus în situația să muncesc pentru trei posturi din schemă. Mă întreb, uneori, ce mă oprește să plec în țară și să-i las baltă, ca să-și culeagă singuri roadele iresponsabilității și incompetenței...”;

Georgescu Ion, Siria, Rakka, P.O. Box 33, către Georgescu Ioana, București, [...]:

„...Treburile pe aici merg destul de prost. Sirienii refuză să plătească multe lucrări și șantierul are un deficit considerabil. Retribuția pe luna trecută a fost plătită din împrumuturi făcute la A.R.C.O.M. În teren lucrurile merg din ce în ce mai rău... Acum, către sfârșitul lucrărilor, problemele care se pun sunt din ce în ce mai acute...";

Năstase Ion, București, [...] comentând despre situația șantierului „Banias" din Siria, îi relatează lui Cioflan Emil, București, [...]:

„...Vă invităm să vizitați «cimitirul de furnituri și fiare vechi» din Banias (Siria). Contractul pentru executarea «Rafinăriei Banias» a fost condus de Georges Constantin și ing. Anghel S. Domnul Georges este un panglicar isteț și șmecher, iar Anghel are o sancțiune administrativă și de partid de la Pitești, de unde a fost dat afară pentru neglijență și incapacitate... Acum, lângă baza A.R.C.O.M. din Siria, pe o suprafață de patru hectare se află «marele cimitir de fier vechi și furnituri». Poți găsi jumătăți îngropate în pământ sau capete de furnitură, pentru că Georges l-a convins pe ministrul Petrescu să aprobe trimiterea unor materiale suplimentare... Totodată, firma «SCOMEEICO», cu îngăduința celor doi, a consumat 107 milioane lire, față de 93 milioane - valoarea totală a contractului. Lista abuzurilor este foarte mare; pentru a acoperi pagubele celor doi în străinătate, trebuie să muncească în țară din greu sute de mii de oameni...".

b) Comentarii privind unele aspecte negative din activitatea personalului muncitor român aflat pe diverse șantiere din Libia

Crăciun Nicolae, Libia, Kufrah, P.O. Box 32241, către Crăciun Alina, București [...]:

„...Te rog să păstrezi această scrisoare, precum și celelalte pe care ți le voi scrie. Ele pot constitui cândva niște probe împotriva unuia care a semnat contractul cu Libia, fără să meargă să vadă cum arată deșertul. S-a plimbat luni de zile cu servieta prin Tripoli și Benghazi, dar nu s-a dus în deșert decât după ce a semnat contractul. Atunci când a fost în deșert, s-a deplasat cu un camion Mercedes 2426-6x6, foarte puternic, cu care nu ai probleme în condițiile de aici. Întors în țară, a spus că autocamioanele românești sunt bune și merg în deșert. A urmat încercarea, din 20-24 iulie a.c., care a dovedit că ele nu pot face față nici în porțiunea de drum unde alte mașini circulă cu 80-90km/oră. Suntem în întârziere cu executarea lucrărilor și vom intra în penalizări. Tare mi-e frică de faptul că, peste o lună, contractul «Kufrah» va fi reziliat. Cel care a semnat contractul, Gh. Istrate, o va încurca. Vasile zice că va fugi; nu se va mai întoarce în țară, unde, în mod sigur, va face închisoare...";

Mihu Nicolae; Libia, Tripoli, P.O. Box, 969, către ing. Matei Ioan, Cluj-Napoca [...], judeţul Cluj:

„... Pe luna decembrie nu mi-am făcut planul datorită lipsei de utilaje (excavator, maşini, oţel, beton P.C.) şi pentru că nu avem fierari betonişti. Aici, ca şi în ţară, se umblă cu tot felul de pile şi relaţii. Nimeni nu-ţi face ceva fără ciubuc. Oamenii nu vor să lucreze spunând că pentru 1,5 dinari pe zi este de ajuns că se scoală şi merg la cantină. Stau degeaba, iar seara pleacă la ciubuc în oraş. Aici se merge la ciubuc de la nivel de şef şantier în jos. Deşi acest lucru este interzis cu desăvârşire, tot se practică. A fost o şedinţă în care au fost prelucrate nişte cazuri de indisciplină. S-a hotărât atunci că maistrul se face răspunzător de toate neajunsurile. Dacă este prins un muncitor la lucru pe la particulari, maistrul este sancţionat. Dacă nu se încadrează în consumul specific de materiale, maistrul este bun de plată! Vedeţi ce importanţă are un maistru în Libia? Până acum un muncitor putea merge în concediu la şase luni acasă, acum, văzând că majoritatea oamenilor nu se mai întorc, au schimbat-o; nu se mai poate pleca decât după 11 luni. Dacă pleci mai repede, îţi impută biletul 7-8.000 lei. Nu mai vin oamenii, pentru că condiţiile sunt foarte proaste...”.

c) Aprecieri privind situaţia de pe şantierul „Barrage D’el Fakia”, Algeria.

Alboaia Alexandru, Algeria, „Barrage D’el Fakia”, Am Fekan, către Hriscu Teodor, Sugag, T.C.H. Şantier I, Oaşa, judeţul Alba:

„...Treburile aici merg foarte prost. Suntem 52 români, care consumăm pe lună un milion două sute de mii drahme şi producem doar opt sute de mii drahme. Utilajele care trebuiau să sosească din ţară încă din luna iulie, nu au sosit şi nici nu sunt speranţe în acest an. Din cauză că betonarea merge prost (nu avem macarale, bene, maşini etc., iar cei din ţară n-au trimis nimic), cei de aici nu mai acceptă să se mai aducă din România nici un om, până nu se pun problemele la punct. Ei ne acuză că nu am respectat unele angajamente, conform contractului. Totul depinde de sosirea utilajelor din ţară şi îmbunătăţirea financiară a şantierului, în special de punere pe roate a lucrărilor de betonare. Atmosfera pe şantier este foarte încărcată şi asta tot din pricina noastră. Este la fel ca la Ksob, în primii doi ani de activitate...”.

II. Comentarii privind unele nemulțumiri ale unor specialiști și muncitori români aflați pe diferite șantiere în străinătate

1. Nemulțumiri privind cuantumul retribuției și al diurnei

Pascu Ion Gh., Libia, Dahra, către Pascu Silviu, Ploiești, [...] județul Prahova:

„...Este de-a dreptul ridicol ceea ce se întâmplă cu noi, A.R.C.O.M.-iștii. Noi primim 195-220 L.D. pe lună, plus masa, în timp ce un specialist japonez primește 30 L.D. pe zi. Bulgarii, sârbii, polonezii și ungurii primesc de două-trei ori mai mult decât noi. Iar cei de aici mai vor să facem și planul, să fim corecți și demni și să spunem că este foarte bine!!! Îți spun, ca o curiozitate, că arabii cred despre noi că suntem condamnați să ispășim vreo pedeapsă și, ca să n-o facem în țară, am venit aici. Altfel ei nu-și pot explica, cum de suntem de acord să lucrăm în asemenea condiții. Această situație ne determină să întreprindem tot felul de măsuri pentru a pleca cât mai repede acasă. Dacă mai sunt din cei care rămân, negreșit, aceștia au primit un ciolan de ros, cu o posibilitate de a mai câștiga un ban în plus...";

Zamfir Mihai, Libia, Tripoli, către Zamfir Filofteia, Buzău, [...], județul Buzău:

„...Fă și tu o comparație: românii sunt plătiți aici cu 64 dinari pe lună, în timp ce alături muncesc cehi care au 300 dinari pe lună...";

Iancu S., Libia, către Ionescu Ion, Ploiești [...], județul Prahova:

„...Multe s-au întâmplat cu românii noștri aici, dar nu știe nimeni de acolo. Dacă vine mort în țară, se spune că a fost accident, dar adevărul este altul. Aici suntem considerați sclavi, ca cea mai josnică națiune și suntem luați în bătaie de joc. Își bat joc de noi, ne scuipă, aruncă cu pietre, ne arestează fără motiv și mâncăm bătaie până plecăm de aici în coșciug... De aceea, vreau să vin cât mai repede acasă. Sunt îngrozit de spaimă. Nu mai vreau să aud de Libia. Așa sunt considerați românii peste hotare, nu specialiști, ci sclavi...";

Nicu, Algeria, Constantine, către Macovan E. Alex., comuna Ghighera, județul Dolj:

„...Aici am cunoscut lumea română într-o dezumanizare de nedescris. Am fost fraierit, aș putea spune exploatat de rechini. În memoriile mele, pe care le voi scrie, aceste fapte reprezintă un episod trist. Profesori ca și mine, cu contract individual însă, primesc de zece ori mai mult. Primesc retribuția în dolari. Au primit aprobare să se plimbe în lumea întreagă, iar nouă nici la întoarcerea în țară nu ne-au dat voie să călătorim cu trenul, ca să vedem Europa. Voi cere pedepsirea

aspră a celor care au încălcat așa de grosolan principiile eticii și echității socialiste. Este incredibil, dar este adevărat…”;

Tataru Constantin, Burundi, Bujumbura, B.P. 404, către Tataru Stela, București, […]:

„…În țară ni s-a spus că vom fi plătiți în dolari, dar aici am primit retribuția în moneda locală și nu prea are valoare. Am fost mințiți în țară cu multe lucruri, care aici sunt cu totul altfel. Așteptăm să ni se rezolve situația așa cum este prevăzut în contract, în caz contrar, este posibil să iasă rău de tot. Te voi anunța la timpul potrivit…”;

Alecsa Constantin, Angola, către „ROMAGRIMEX”, București:

„…Am înțeles la plecare, că va fi foarte bine aici, lucru pe care eu nu-l văd. Nu mi s-a spus ce și cât voi primi. Ajuns aici am aflat că voi primi diurna în moneda locală, ceea ce nu este convenabil. Moneda locală nu este convertibilă și nu ne putem asigura necesarul traiului. Dacă nu primim diurna în dolari, vom fi nevoiți să nu ne ținem nici noi de promisiune…”;

Bughiu Lazăr, Siria, Banias-Port, către Bughiu Florica, Oradea, […], județul Bihor:

„…Ca și înainte, suntem ai nimănui. Pe nimeni nu-l interesează necazurile noastre, nici pe cei de aici, nici pe cei de acasă. Retribuția nu s-a calculat bine de către cei de acasă. Nu ni s-a inclus sporul de noapte și nici sporul pentru condiții deosebite de muncă. În privința acordării sporului de 20-30%, încă sunt probleme. Dacă și condițiile de vamă se vor înrăutăți, nu văd ce rost ar avea să mai rămân aici…”;

Costache Dumitru, Algeria, Ouargla, B.P. 147, O.K.J. 1A, către Costache Florica, com. Pârscov, județul Buzău:

„…Suntem în grevă, în legătură cu retribuția. Știu că nu ați primit banii, dar nu sunt pierduți. O să ni-i dea! Așa sunt întreprinderile! Trebuie să jupoaie muncitorul pe toate căile! Totul s-a decalat cu două luni, ca să ne aibă la mână. Adică pentru luna ianuarie primim banii tocmai în martie…”;

Oancea Mircea, Maroc, către Oancea Ioana, Constanța, […] județul Constanța:

„…Am luat hotărârea să trimit la C.C. al P.C.R. un memoriu, prin care să-mi cer drepturile, pe care cariera «SITARMAN» nu mi le-a acordat. Am să pun și problema retribuției din țară, a concediului de odihnă și a celor 20%. Văd că altfel nu se poate! O să facă și alți colegi memorii pentru cei 20%…”;

Dan Cornel, Angola, Malange, către Găină Emilian, București [...]:

„...Mare ne-a fost surpriza când tov. secretar al Ambasadei române din Angola ne-a anunțat că a primit o adresă din partea Ministerului Sănătății prin care ni se aduce la cunoștință că diurna cooperanților acestui minister se reduce la trei dolari zilnic. Așa cum ați rezolvat problema plecării noastre, să faceți bine și să rezolvați și problema diurnei, în conformitate cu promisiunile dinaintea plecării. În cazul unei nerezolvări favorabile, ne vom adresa conducerii superioare de partid din România, ca să știe că am fost induși în eroare...";

Jederan Sandu, Angola, Malange, către Găină Emilian, București, [...]:

„...Am aflat de la ambasadă că nu mai primim șapte dolari pe zi, ci trei... Întregul grup de cooperanți nu este de acord cu această situație. Suntem frustrați de către țara noastră de anumite drepturi. Cooperanții altor țări sunt plătiți de 3-4 ori mai bine. Noi vom merge toți la ambasadă pentru a afla răspunsul ministrului. În cazul în care va fi negativ, cu regret, ne întoarcem în țară...";

Puiu, Algeria, către Budu Maria, București [...]:

„... Să-l întrebi pe Divari, ce se aude cu prima de instalare? În contract este prevăzută o sumă de 3.000 D.A., pentru fiecare cooperant. Noi ne vom lupta să obținem acești bani. Deocamdată, nu voi face scandal, până nu se rezolvă venirea voastră aici...!";

Vrânceanu Ion, Yemen, Sana, către Vrânceanu Ana, Sânpetru [...], județul Brașov:

„...De când am plecat din țară, n-am primit nici un ban. Te rog să te duci la uzină și să le spui că nu pot trăi numai cu aer și apă. Au trecut deja patru luni de zile și ei nu ne plătesc...";

Hălmăgeanu M., Libia, Garian, P.O. Box 64401, către Hălmăgean Avram, București, [...]:

„...Vei ști că, de când am venit aici, nu am primit nici un ban. În schimb, circulă niște versiuni cum că ni s-ar da aici 40% din retribuție, iar restul este trimis în țară. Acest lucru nu-mi convine și mă lipsesc de șederea de aici... Arabii spun că ei au vărsat banii în contul statului român, deci nu ei sunt de vină...".

2. **Comentarii privind unele greutăți întâmpinate pe linia vizitării cooperanților de către membrii de familie din țară**

Gugu Eugen, Franța, Paris [...] către Gugu Gabriela, Craiova [...], județul Dolj:

„...Eu nu pot sta aici încă șase luni, fără să te văd! Am avut o discuție foarte tare pe această temă. Va veni tov. director Moise pe aici și, dacă nu ne asigură

solemn că voi veți veni la noi, foarte mulți vom cere să plecăm în țară și cred că n-o să le convină, doar veniți pe banii noștri....”;

Palel Gh., Iordania, Zarka, P.O. Box 7190, către Teodoru Eugen, București [...]:

„...Am trăit necazul de a nu fi putut să-mi primesc și eu familia în vara acestui an aici... Copiii au fost mințiți toată vara că vor veni la mine, nu au plecat nicăieri și au fost tot amânați din iulie până în septembrie, când nu li s-a mai dat viza pe motiv că încep școala. Au aprobat viza doar pentru soție, dar ea nu poate veni fără ei. De atâta amar de timp muncesc aici, și în profesia mea și cu stiloul și cu microfonul, făcând propagandă minunată partidului, patriei, poporului și mi se refuză un drept elementar!?...”;

Munteanu Crișan, Burundi, Bujumbura, B.P. 155, către Costin Cleopatra, București [...]:

„....Sunt foarte supărat pe «GEOMIN», care ne șantajează cu reținerea familiilor pentru nerezolvarea unei probleme de care nu suntem deloc responsabili. Decizia de a condiționa venirea familiilor aici de niște probleme profesionale este ilegală și inumană. Dacă nu se rezolvă această problemă, vă rog să mă sprijiniți să mă întorc acasă...”;

Mirescu Tudor, Siria, Banias-Port, către Mirescu Sanda, Oradea [...], jud. Bihor:

„...Dacă nu vi se rezolvă, cât mai repede problema venirii voastre aici, voi pleca eu definitiv în țară...”.

III. Comentarii privind aspecte negative din activitatea și comportamentul unor delegați, specialiști și muncitori români prezenți pe diferite șantiere din străinătate

a) Comentarii privind pregătirea profesională necorespunzătoare a unor tehnicieni și specialiști români aflați cu misiuni de lucru în străinătate

O persoană neidentificată din Siria, către Chivoiu Stekica, Gheorghe Gheorghiu-Dej, T.L.S.B., Lot CV6, județul Bacău:

„...Vă scriu în numele tuturor muncitorilor care ne aflăm în Siria, din cadrul T.L.S.B., despre tov. M.[...] A[...], membru de partid care face parte din organizația dvs. a venit aici cu aere de mare specialist. În fond, este cel mai mare puturos, nu muncește deloc. Se laudă tot timpul, iar meseria pentru care a venit aici nu o cunoaște. Fură mâncarea din frigider și bani de la colegi...”;

Bidiuc V., Spania, T.R.W. „Bahlui", către Bidiuc Dumitru, București [...]:

„...Atmosfera pe această navă este foarte încinsă. Cei de la punte au reușit în cele din urmă să organizeze un clan și acum vor domina toate sectoarele de activitate. Slaba lor pregătire profesională duce la obținerea unei producții necorespunzătoare [de pește]. Din cele opt nave care se află în zonă, suntem nava codașă. Nu am umplut-o nici pe jumătate. Mai toți, inclusiv comandantul, se laudă cu pilele lor, dar în fond sunt niște oameni de nimic...";

Vâlceanu Constantin, Siria, Rakka, P.O. Box 3, către Vâlceanu Eugenia, București [...]:

„...Situația aici s-a înrăutățit... Poate o să rezist până în decembrie, când vin în concediu, și nu mă mai întorc. Inginerul nu a făcut decât greșeli, fiind incapabil. Cred că are în spate pe cineva! Se numește B[...] D[...]. Dacă poți vorbi la sector, fă-o! Dacă s-ar face o anchetă, ar da de bucluc, pentru că a făcut afaceri cu arabii. Au fost prinși muncitori români vânzând materiale de pe șantier la arabi și nu s-a luat nici o măsură, pentru că ei au dat bani. Ne-am făcut de rușine, ni s-a dus vestea că suntem hoți... La venirea în Siria, am fost însoțiți de tov. Constantinescu, un alt rechin de talie mare. Când am ajuns în Sofia, ca să nu ne cazeze la hotel și să-i rămână lui banii, ne-a culcat în sala de așteptare, unde am stat o zi și o noapte, încât râdeau bulgarii de noi. La Istanbul, ne-a cerut din banii noștri de deplasare câte 225 lire turcești, deși transportul și cazarea trebuiau suportate de întreprindere. Abia aștept să vin acasă. M-am săturat de atâtea nedreptăți...";

Crișu Mihai, S.U.A., Oklahoma, Okla City, către Crișu Traian, Roman [...] județul Neamț:

„...Nu-mi place deloc atmosfera de aici. Sunt tot timpul discuții, certuri, comentarii. Ca să-ți faci o idee oarecare, trebuie să-ți spun că oamenii sunt foarte slab pregătiți din punct de vedere profesional și nu fac față muncii de aici. Aș dori nespus de mult să vin acasă...";

Ungur Sorin, Siria, Banias, către Ungur Doina, Oradea [...], județul Bihor:

„...Acum, dacă am pornit uzina, sper ca lucrurile să intre în normal. Este însă multă alergătură și nu mă pot baza pe nimeni, pentru că toți sunt slabi din punct de vedere profesional și deja am avut probleme din cauza lor...".

b) Comentarii privind abateri de la disciplină și morală

[...]

Miu Ovidiu, Siria, Banias-Port, către Miu Gheorghe, București [...]:

„...Acum trei luni, am cumpărat aur în valoare de 1.150 lire siriene și l-am ascuns în saltea. Colegul meu de cameră, D[...] T[...], mi l-a furat .... Aici se

săvârșesc multe furturi și nimeni nu ia nici o măsură. Este un fel de sat fără stăpân colonia asta. Te duci să reclami și tot pe tine te găsește vinovat….”;

Un grup de muncitori din Iordania către Niculescu D., București, B-dul Magheru nr. 7, T.M.U.C.B.:

„…Vagabondul, hoțul, bețivul nostru de șef face mult mai mult rău decât înainte. Lipsește zile întregi și nu ne lasă în pace. Ne înjură, ne scuipă, ne insultă și ne spurcă soțiile. Dacă nu luați măsuri, ne adresăm C.C. al P.C.R.…”;

Nicolau Marin, Siria, Rakka, P.O. Box 3, către Godeanu Ștefan, București, […]:

„…Iată ce am constatat eu, de când am venit aici:

- angajările personalului arab se fac în funcție de câți bani dă individul respectiv;
- ca să i se dea un tractor sau alte utilaje, trebuie să plătească un ciubuc de până la 500 L.S.
- învoirile se plătesc celui care aprobă învoirea.

Îmi pun întrebarea: oare acești oameni au uitat pentru ce au fost trimiși aici?

Toate aceste lucruri mi se par extrem de grave. Ne mirăm de ce nu merg lucrurile bine…”;

Iordan Mihai, Spania, nava „Galați”, către Iordan Simona, București […]:

„…Iată, au trecut șase luni. Am ajuns la capătul puterilor! Această adunătură, care se numește «echipaj» a înnebunit în adevăratul sens al cuvântului. În loc să ne întoarcem în țară, suntem trimiși să facem un nou export de pește, pentru cel puțin două luni. Eu ca eu, dar acești oameni fără educație, fără frică de lege, morală, urlă, înjură, huiduie. Nu mai ies din cabine, nu mai intră în cart. Trei ofițeri ducem singuri vaporul. Toate se sparg în capul meu, pentru că eu reprezint întreprinderea. Ei cer să plec cu vaporul acasă, dar eu trebuie să execut dispoziţiile întreprinderii. Azi, la telefon, Tulcea mi-a dat ordin să plec în zonă, să încarc și să ne îndreptăm spre un port necunoscut. Când le-am spus, au început să huiduie. Eu nu mă pot alătura lor, eu trebuie să mă postez pe linia întreprinderii. Am avut momente când eram gata să mă duc la agent ca să cer bilet de avion și să vin în România. Deocamdată, nu știu cine are să încarce vaporul; oamenii nici gând să iasă la muncă…”;

Dunca Dumitru, Libia, Garian, C.P. 64566, către Creț Gh., Baia Mare […], jud. Maramureș:

„…Copilul lui Sălăjan a fost pe aici și a plecat acasă. Noi, din cauza copilului, ne-am certat cu Sălăjan. Băiatul lui ne deranja mult. S-a apucat de excrocherii cu localnicii arabi. S-a dat mare specialist, inginer electronist, și toată

ziua umbla cu arabii. Despre aceste fapte a aflat și Ambasada română. Cred că va avea greutăți...".

c) Comentarii privind contacte realizate de unii specialiști și muncitori români aflați în străinătate ori membri de familie ai acestora cu diferiți cetățeni străini, în scopul efectuării unor tranzacții valutare

Bujor Gheorghe, Siria, Aleppo, către Bujor Panaitescu Teodora, București [...]:

„...Și acum, cea mai importantă problemă: avem aici un sirian bogat, prieten cu noi. Vine în România în mai-iunie și are nevoie de circa 600.000 lei, monedă românească. Eu și ceilalți colegi de aici, tot din București, am vorbit cu el să ne dea câte 1.000 lire și să-i dăm în țară câte 10.000 lei. Cu 1.000 de lire aici pot cumpăra lucruri care în țară fac 35-40.000 lei. Este avantajos! Sirianul va veni la tine acasă cu bilet din partea mea. Să nu vorbești pe acolo despre relațiile mele cu străinii..";

Melinte Vladimir, Siria, Banias-Port, către Ahmad Imad Hamzen, București [...]:

„...Când ai plecat din Siria în București, le-ai dat bani sirieni colegilor mei, ca să-ți restituie contravaloarea lor în monedă românească în România. Te-aș ruga să scrii tatălui tău să-mi dea 2.000 de lire siriene și eu îți dau pe 18 noiembrie când vin în țară, 20.000 lei... Iată adresa mea: Curtea de Argeș [...];

Domintean Mircea, Iordania, Zarka, P.O. Box 5497, către Sninaden Salamen, București [...]:

„...Îmi pare rău că nu te-am putut întâlni când ai plecat în România... Mă mai întâlnesc cu fratele tău, Nouseen. Cred că ai nevoie de lei în România, iar eu am nevoie de dinari aici. Scrie-i fratelui tău să-mi dea 200 dinari, iar eu îți dau bani românești când vin în țară. Am nevoie de cât mai mulți bani: lire siriene, turcești sau leva bulgărești...";

Miroi Gh., Siria, Aleppo, P.O. Box 3063, către Miroi Valy, București [...]:

„...M-ai întrebat, de ce nu l-am trimis pe arab acasă? Știu eu de ce nu l-am trimis! Ei sunt urmăriți și nu trebuie văzut acasă la mine. Te-ai întâlnit cu el în fața magazinului «Unirea»? I-ai dat banii? Aici va ajunge pe data de 6 noiembrie. Tu vezi ce vorbești și cum vorbești...";

Într-o scrisoare expediată din Cluj-Napoca lui Popescu Vasile, Siria, Aleppo, P.O. Box 3063, se află anexată următoarea comunicare a unui student sirian, adresată tatălui său:

„...Dragă tată, am primit suma de zece mii lei (în monedă românească) de la un tânăr blond, care a venit aici să-şi petreacă concediul. Te rog să-i dai suma corespunzătoare în lire. De asemenea, am mai primit zece mii lei de la o femeie, care vorbeşte limba română şi maghiară şi care a fost la soţul ei în Aleppo. Aşadar, am primit până acum douăzeci mii lei de la două persoane. Te rog să le dai banii...”;

Moşneagu Veronel, Iaşi, [...], judeţul Iaşi, către Vaipan Aurel, Siria, Aleppo, P.O. Box 3063:

„...M-am întâlnit cu Bosa şi i-am dat ceea ce trebuia, aşa cum ne-am înţeles. În caz că nu-l găseşti la magazin pe tatăl său, să n-ai nici o grijă, pentru că eu am reţinut paşaportul lui Bosa până primesc de la tine confirmare că ai intrat în posesia banilor. Eu i-am dat lui 20.000 lei, îţi spun ca să ştii cât va trebui să primeşti...”;

Dumitrache Tăsică, comuna Vişina Veche, judeţul Olt, către Dumitrache Constantin, Siria, Aleppo, P.N. Box 3063:

„...Vezi că are să vină Mahmed Halak la tine. Eu i-am dat o scrisoare. O să-ţi explice el cum l-am găsit. Am fost cu tata la Bucureşti. L-am căutat şi, după ce i-am cerut paşaportul, i-am înmânat 30.000 lei...”;

Bonciu G. Pupi, Irak, Basrah, către Bonciu Constantin, Bucureşti, [...]:

„...V-am trimis un pachet prin domnul Ghazi, un irakian care îşi pregăteşte doctoratul în România...”;

Mănescu Dorel, Siria, Aleppo, P.O. Box 3063, către Al Amin Tag Al Din, Bucureşti [...]:

„...Dragă Amin, am ajuns cu bine în Siria, la Sheik-Said, aproape de oraşul tău natal. Imediat ce am sosit, am fost la părinţii tăi şi le-am înmânat ce mi-ai dat tu. Au fost foarte bucuroşi...”;

Panaete Alexandra, Bucureşti [...] către Panaete Ionel, R.F. Germania, Willingen [...]:

„...Te rog să-mi confirmi dacă ai primit plicul trimis de mine printr-un francez de la «Adidas»...”;

Brânzea, Siria, către Brânzea Ioana, Braşov [...], judeţul Braşov:

„...Eu voi da un bilet unui arab de aici, care este mandatar la un magazin mare din Homs; când vine la tine să-i dai 10.000 lei...”;

Dumitru Gh., Siria, către Dumitru Elena, Braşov [...], judeţul Braşov:

„...Riad vine pe 11 iulie în România şi va trece şi pe la Liliana. El îmi va da mie nişte bani, iar tu, când primeşti biletul dat de mine lui, îi dai câţi bani scrie acolo...".

d) Comentarii privind săvârşirea unor accidente grave de circulaţie

Rotaru Ionel, Siria, Banias-Port, către Iacob Ştefan, Piteşti, [...] judeţul Argeş:

„...Cred că îţi mai aminteşti de tractoristul acela cu care ne-am certat noi, pentru că n-a vrut să se dea la o parte din drum, ca să trecem noi? Umbla mereu prosteşte cu tractorul şi era mereu beat! Într-o zi, a făcut aici un accident mortal. A dat peste un arab, care se afla la marginea drumului. Conducea în stare de ebrietate şi l-a lovit în plin, aruncându-l la 20 m. După aceea, s-a dus cu maşina în colonie şi s-a ascuns. L-a căutat poliţia, dar el a trecut în Liban şi astfel a scăpat cu viaţă...";

Cioca Daniel, Libia, Tripoli, P.O. Box 969, către Ababei Ştefan, oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej [...], judeţul Bacău:

„...Un şofer, care a plecat cu o săptămână înaintea mea, a tamponat maşinile a doi arabi. A scăpat mai uşor, reparând maşinile acestora. Un tractorist român mergea pe banda unu şi, fără să se asigure, a trecut pe banda a doua. Un arab care venea pe această bandă, cu o viteză de peste 100km/h, a intrat în roţile din faţă ale tractorului şi le-a rupt, accidentându-se grav. Arabul a fost dus la spital, iar tractoristul a fugit. Dacă stătea pe loc, îl omorau localnicii. L-a prins poliţia şi acum urmează să-l judece. Dacă îl condamnă, va face închisoarea aici, în Libia... Şi la noi la Minerato, s-a întâmplat un accident cu cisterna care ne aduce motorină... Românul a primit foarte greu actele înapoi de la poliţie...";

Rădulescu B., Siria, către Grigoriu Albertina, Bucureşti [...]:

„...Pe aici treburile nu sunt prea bune... Stăm foarte prost în ceea ce priveşte capitolul «asigurări». Evenimentele din ultimele zile m-au întristat şi mai mult. Şoferul, fratele lui Iamandi, a omorât un copil, iar acum se află la puşcărie. Încerc să-l scot, dar prima cerere de scoatere pe cauţiune a fost respinsă. Nu avem voie să-l ţinem la închisoare, mai ales că este membru...".

IV. Comentarii privind refuzul unor specialişti şi muncitori români de a se înapoia în patrie

Pavlovschi Mircea, Siria, Rakka, către Pavlovschi Minodora, Bucureşti [...]:

„...Poate te-am luat pe nepregătite cu scrisoarea aceasta, dar e mai bine aşa. Să ştii că am terminat cu Siria. Acasă nu mai vin! O perioadă de timp vreau să umblu hoinar prin lume, pentru că e tare frumoasă, iar noi nu ştim decât să muncim. Eu plec în America, aşa că nu aştepta curând scrisoare de la mine. Îţi trimit fişa de lichidare, ca să nu-ţi spună cumva că am avut datorii. Când mă voi stabili mai bine, voi avea grijă şi de tine şi de toţi ai noştri. O să te sâcâie Securitatea, îţi va propune să divorţezi de mine. Dacă vrei, poţi s-o faci, dacă nu, să te ţii bine pe poziţie, pentru că nu au ce-ţi face. Te rog, anunţă-i şi pe ai mei că nu mai vin acasă...”;

Georgescu Gheorghe, Turcia, Istanbul, Kadyköy, către Georgescu Eufrosina, Constanţa [...] judeţul Constanţa:

„...Am primit mesajul tău, în care sperai să ne vedem pe pământul iordanian, dar spre regretul meu, nu ne putem vedea din două motive: cineva de la Constanţa ţi-a pus o pilă bună la poliţie, aşa că nu te mai milogi la ei, pentru că nu-ţi vor da drumul. În al doilea rând, fiind persecutat de ei, în culmea enervării, mi-am luat aparatul de fotografiat şi le-am spus că plec la Marea Moartă, dar am ajuns pe malul Bosforului... Te rog să ai grijă de tine, pentru că eu nu voi renunţa sub nici o formă la tine. Dacă te va lua cineva la rost, să le arăţi scrisoarea aceasta, în care explic ce m-a determinat să iau această hotărâre...”;

Dr. Naiche Mircea, Elveţia, Lausanne, [...] către Carila Niţă, Buzău, [...], judeţul Buzău:

„...Eu nu lucrez încă, am promisiuni tot la T.B.C., dar vreau să fac un curs de stenodactilografie, pentru a lucra ca secretară medicală. Mircea lucrează la Geneva, la Universitatea de medicină, la radiologie. Ada este un copil excepţional. Când am plecat din Maroc, directoarea ei ne-a vorbit foarte frumos despre ea...”;

Bucur Teodor, Turcia, Istanbul, Kadyköy, către Bucur Petru, Tg. Jiu [...], judeţul Gorj:

„...Eu sunt sănătos şi optimist. Să-mi trimiteţi copia după sentinţa de divorţ... Plecând din ţară, nu am deranjat pe nimeni. Zece ani de muncă la I.S.P.I.F. nu mi-am făcut numele de râs. Dacă nu eram respectat, nu aveam în fiecare an calificativul foarte bine şi nu m-ar fi trimis în Siria. Când am ajuns în Siria, timp de două zile am căutat să mă stabilesc în incinta şantierului şi foarte greu am reuşit. Toţi aşteptau ciubuc de la mine, de parcă venisem cu milioane din ţară. Toţi furau, de la bucătar până la director. Ţi se făcea părul măciucă când începeau să

vorbească oamenii. Mâncarea era proastă și insuficientă. Conducerea de partid și de stat nu știe ce fac așa-zișii specialiști în străinătate. Pe lângă 5-10 oameni serioși, vin tot felul de elemente cu pile și relații, care stau mai mult la umbră, decât să muncească...";

Ionescu Ștefan, Brazilia, Bahia, Ondina Salvador, Rua Helvecio, Corneiro Ribeiro 1, Hotel „S. Labre", către Ionescu Mira, București, [...]:

„...După cum ai văzut, am reușit să-mi prelungesc lucrul aici, până voi rezolva totul. Te rog să-mi scrii despre fete. Ce fac, cum sunt? Să te duci pe la ele și să le spui să nu mă uite. Dacă aș ști că ele m-ar accepta după un timp, aș rezista mai ușor pe aici. Tu mă înțelegi ce vreau să spun. Ce face tata? Dânsul cum va reacționa la o asemenea veste? Te rog să-l îmbărbătezi cât poți de mult...";

Andrei Aurel, S.U.A., New York, [...] către Andrei Elena, Brăila [...], județul Brăila:

„...Noi poate că nu veneam aici, dar ne-au intrigat la culme anumite aspecte de la noi din țară. De pildă, plecările în Maroc se fac pe sub mână; te costă cam 10.000-15.000 lei... În momentul când vă hotărâți să veniți aici definitiv, tu, Mariana, vei fi dată afară din serviciu. Să nu te sperii. Să vinzi totul din casă și să păstrezi actul de donație al casei, poate ne mai trebuie. Dați telefon la 12.40.40, 12.40.48 sau 12.40.49 și vorbiți cu consulul american Luciano M...";

Nenescu Aurel, Iran, Teheran, către Nenescu Nicolae, Roman [...], județul Neamț:

„...Aici situația este foarte complicată. Noi ne pregătim pentru a pleca în Germania. Avem deja 2.000 dolari, iar, când vom ajunge acolo, vom avea 3.000 dolari... Vă vom ține la curent cu ceea ce vom face...";

Lipan Octavian, Suedia, 14 700 Tumba [...] către Cușmaru M., Iași, [...], jud. Iași:

„...În luna martie, eu voi pleca în Maroc, pentru două săptămâni, cu câteva familii de români, care au emigrat din Zair în Suedia, pentru că le-a expirat contractul de muncă acolo... Eu stau legal în Suedia până la 1 septembrie, așa că până la această dată nu mi se poate întâmpla nimic...";

A.I., Italia, Trieste, către Luchian Vasile, Frătăuții Vechi, [...] județul Suceava:

„...Eu, dragă Vasile, am plecat din Libia în Italia. De aici vreau să merg în S.U.A....";

Chiriță Vasile, Turcia, Istanbul, Kadyköy, către Chiriță Vasile, Constanța [...], județul Constanța:

„...Vreau să-ți spun ceea ce am pe suflet. Ți-ai dat seama câtă suferință și mizerie am îndurat în cei doi ani, cât am stat în Siria și în mulți alți ani din țară... Și totuși am căutat să fiu cinstit și corect cu toată lumea ... Ceea ce m-a determinat să iau această hotărâre este faptul că în Siria s-au întâmplat niște lucruri foarte neplăcute. În locul lui Țugui, a fost adus alt șef de șantier, ing. Holban, care în scurt timp a dus la paralizarea activității pe întregul șantier. Toată această afacere a culminat cu trimiterea în țară a 13 oameni, complet nevinovați, și înlocuirea lor cu niște jigodii, țigani, care nu aveau specialitatea noastră. Aceștia erau niște contrabandiști... Eu am luat atitudine față de această situație, lucru care nu a convenit șefilor mei... Intenționez să mă stabilesc în Canada....”;

Enache Ion, Maroc, Ville Laroche, B.P. 81, către Enache Marin, București [...]:

„...În luna august, pașaportul meu va expira, pentru că am împlinit cinci ani de ședere aici... Am cerut să mi se acorde un nou contract în Maroc sau în altă țară din Africa, dar nu mi-au răspuns. M-am adresat postului de radio «Europa Liberă»... În cazul în care nu vor să-ți dea pașaport de ieșire din țară, să le explici că în Elveția există un birou O.N.U., care se ocupă cu rezolvarea problemelor oamenilor din toată lumea...”;

Ignat Simion, Siria, Rakka, P.O. Box 3, către Ignat Gretta, București [...]:

„...Nu pot să vă explic ce simt în aceste clipe, când vă scriu. Sunt singur în cameră, pentru că nu mai este nimeni. Tudor a fugit cu încă un prieten de al lui. Au furat 1.500 lire și 60 dolari și au dispărut de vineri, dimineața, cu toate bagajele. Se presupune că ar fi fugit în Turcia...”;

O persoană neidentificată, Libia, Tripoli, către Ortan Silvia, Sibiu, [...], județul Sibiu:

„...Acum două zile, Mureșanca a întins-o cu Tibi, acela de la personal. Și-a scos banii din bancă, circa 4.000 dolari, iar el a avut o groază de bani de la muncitori, pe care nu i-a depus la bancă. Mari imbecili amândoi! El are acasă doi copii, iar ea unul...”;

Ilie, Siria, către Catană Maria, Cetatea de Baltă [...] județul Alba:

„...De aici au fugit doi inși. Nu știu ce se va întâmpla cu ei. Eu n-am de gând să fac așa ceva. Indiferent de motive, nu este frumos din partea lor. Pe de altă parte, ar putea să fie o lecție pentru șefii noștri. Nu pentru cei de aici. Sunt alții mai mari care nu vor să înțeleagă...";

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 90-127

3.

1980 decembrie 19, București. Scrisoare expediată din București, în care expeditorul, Robert Dâmboviceanu, își anunță prietenii că e gata de plecare „dincolo" și le cere să-i trimită ramburs „câteva kg. de cârnați, caltaboș" și alte „porcării" pentru sărbători.

Robert Dâmboviceanu, București, Sector 6 [...] către familia Marschätzki Francisc și Elena (ingineri), comuna Recaș [...] jud. Timiș:

Dragii mei Franți și Lena

OK am ambele vize și intrare și ieșire. Aștept să definitivez hotărârea cu pensia alimentară și sper ca prin ianuarie să fiu „Pa!Pa!"

Am o mare rugăminte la voi și să nu mă lăsați că nu am cum mă descurca.

Vă rog mult, cumpărați-mi și mie vreo câteva kg. de cârnați, caltaboș sau alte „d-ale porcului" și expediați-mi-le prin poștă. Aici nu găsesc nimic și vai de sărbătorile fără „porcării".

Cât costă, puneți-le ramburs și primiți imediat banii.

Scrieți-mi ce vă trebuie de pe aici (cafea și alte de-astea mai „metropolitane") ca să vă servesc și eu cumva.

Când am talonul și biletele în buzunar, vin la voi ca să vorbim despre **întâlnirea** noastră urgentă dincolo. Sunt parolist și nu amăgesc dacă vă spun că ne vom întâlni cu toții acolo!

Încă o dată, nu mă uitați și expediați-mi cele ce v-am rugat, **ramburs.**

Cu dragoste,

Robert

Sărutări de mâni celor „bătrâni" (aiurea, că doar arată mai bine ca noi) și viitoarei mini-refegiste.

19.12 1980.

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 765, vol. 4, ff. 65-66

4.

1981 februarie 1, Bucureşti. Informare cu extrase din scrisori în care autorii îşi exprimă nemulţumirea faţă de situaţia existentă în aprovizionarea populaţiei din provincie cu produse de consum şi energie electrică, faţă de unele măsuri întreprinse pe linia reorganizării anumitor sectoare din economie, dorinţa de a părăsi ţara din motive de ordin economic ori diverse aspecte generatoare de insatisfacţii personale.

Ministerul de Interne — Strict Secret
Departamentul Securităţii Statului — Ex. nr. 1
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S”
Nr. 00373397 din 01 februarie 1981

[Rezoluţii]:
13.02.81
Tov. Gl. [A.] *Bordea*
Să se exploateze cum trebuie şi la Dir. I şi de alte unităţi.
[Iulian] *Vlad*[36]

C 7/ 17 II 1981
Să fie văzut numai de şefii de servicii
Col. [semnătura indescifrabilă]

Informare
privind unele comentarii
din care rezultă starea de spirit în diferite locuri şi medii

Prin mijloace specifice, Unitatea specială „S” intră zilnic în posesia unui număr de circa 45-50 materiale, din conţinutul cărora rezultă o serie de comentarii

[36] Iulian Vlad, de profesie învăţător, s-a înscris în P.C.R. în 1946, după care a îndeplinit mai multe funcţii ca activist pe linie de tineret (1947-1951). După absolvirea şcolii de ofiţeri a primit gradul de locotenent şi a fost încadrat în Direcţia Generală Politică a MAI. Apoi, de-a lungul anilor ’50, a făcut carieră în Direcţia Cadre a MAI (şef birou, şef de secţie şi şef al Serviciului învăţământ). Între anii 1960 şi 1967 a fost locţiitor al şefului Direcţiei Cadre, pentru ca din iunie 1967 să preia funcţia de şef al Direcţiei Învăţământ (din aprilie 1970, Direcţia Personal-Învăţământ) până în 1974. Este numit apoi comandant al Şcolii militare de ofiţeri activi de la Băneasa (1974-1977). Începând cu 9 mai 1977 ocupă timp de zece ani postul de secretar de stat la MI având „atribuţii specifice în coordonarea structurilor de spionaj”. La 5 octombrie 1987 a fost numit şef al DSS, cu rang de ministru secretar de stat, funcţie deţinută până la arestarea sa la 31 decembrie 1989. Deşi apreciat de o parte a istoriografiei pentru modul cum a acţionat Securitatea înainte şi în timpul revoluţiei din decembrie 1989, a fost totuşi criticat pentru servilismul manifestat faţă de Tudor Postelnicu şi familia Ceauşescu, vezi Octavian Roske (coord.), *op. cit.,* p. 467.

referitoare la stări de lucruri şi fenomene considerate ca necorespunzătoare în viaţa economico-socială a ţării noastre.

În majoritatea acestor comentarii, autorii îşi exprimă nemulţumirea faţă de situaţia existentă în aprovizionarea populaţiei din provincie cu produse de consum şi energie electrică, îndeosebi în oraşe mai mici şi în mediul rural. Alte comentarii abordează unele măsuri întreprinse pe linia reorganizării anumitor sectoare din economie, dorinţa de a părăsi ţara din motive de ordin economic ori diverse aspecte generatoare de insatisfacţii personale.

Raportăm că unii autori dau comentariilor lor o notă ironică, tendenţioasă, la adresa realizărilor din ţara noastră, acestea fiind destinate în special unor persoane din străinătate.

Redăm mai jos, selectiv, unele comentarii:

1. Aprovizionarea:

- Varciag N. din Baia Mare [...] către Varciag M. din S.U.A.:

„... Aici este penurie mare de alimente, iar particularii vând la un preţ triplu. Acesta este adevăratul nivel de trai ridicat (ridicaţi sunt doar banii de la populaţie!). Nivelul de trai este foarte scăzut, lucru ce duce la îmbolnăvirea populaţiei. Cu cât fac mai mulţi ani în minerit, cu atât mă simt mai necăjit. Acestea sunt aspecte din raiul comunist. Aici totul merge prost, şi din ce în ce mai rău, iar noi suntem prinşi ca în cuie, fără să facem ceva. Suntem ţinuţi ca să luăm parte la toate neajunsurile. Aici n-ai timp să lupţi decât pentru existenţă. Tot ce se întâmplă rău în ţară se mușamalizează (de exemplu explozia de la Livezeni: au murit câteva zeci de oameni, iar presa şi radioul tac; arată doar ce se întâmplă peste hotare!)".

Caz semnalat la I.J. Maramureş

- Anghelotti C. din Cluj-Napoca [...] către Kisfaludy Laios din Suedia:

„... Viaţa aici se înrăutăţeşte pe zi ce trece, cozile sunt permanente, trebuie să colinzi o jumătate de zi după carne, unt, lapte, zahăr, săpun etc. şi nu le găseşti. Cartofii de la stat sunt numai pentru porci. Despre viaţa de aici se poate scrie un roman. Cunoaştem un singur lucru: întruniri festive şi să zbierăm şi să aplaudăm, căci suntem foarte fericiţi, nivelul de trai creşte permanent. După 37 de ani de la ocupaţie, sute de oameni în etate stau la cozi de la 4 dimineaţa pentru alimente. În schimb, acestea ajung pentru banchete, călătorii etc. Să mulţumiţi lui Dumnezeu că v-a condus spre noua voastră patrie...".

Caz semnalat la I.J. Cluj

- Galghe M., din comuna Cordun, sat Pildeşti, jud. Neamţ către Apolline Maria din Franţa:

„...Viaţa s-a scumpit foarte mult la noi şi ducem lipsă de alimente. La sate nu se mai aduce pâine, iar uleiul şi zahărul se dau pe ouă, dar nu se găsesc. Pentru

cei care au lucrat la câmp nu s-a mai dat nici sfeclă. Lumina electrică ne-o stinge în fiecare seară la ora 18,00 tocmai atunci când trebuie să gătim. Gazul se dă tot pe ouă. La oraș laptele se vinde pe tichet, căci s-au omorât oamenii la cozi, și-au dat cu sticlele în cap de au ajuns unii prin spitale...”.

- ing. Roșu Alexandru, Bucureşti [...] către Oncescu Alex. din Câmpulung-Muscel [...]:

„... Tare ne e frică să facem economii după sistemul rușilor, căci n-o să avem nici ce mânca. Poate dă Dumnezeu să ne inspirăm din economiile altora, ca să progresăm și noi, nu numai o mână de oameni care au acces și bagă mâna în economiile țării, îmbogățindu-se peste noapte...”

Caz semnalat la I.M.B. – Securitate

- Hihn Georg, com. Ruși [...], jud. Sibiu, către Dörr Michael din R.F. Germania:

„... Trebuie să ne deplasăm în fiecare săptămână la oraș să ne procurăm zahăr și alte produse care lipsesc de la începutul anului. De trei săptămâni nu avem curent electric seara, stăm ca pe vremuri cu lămpi cu petrol, trebuie să considerăm mereu că totul merge spre bine. Nu știm încă ce să facem, dacă trebuie să plecăm sau nu...”.

Caz semnalata la I.J. Sibiu

- Hartman Alfred, din Sibiu, [...] către Binder Johann din R.F. Germania:

„... La noi acum este foarte rău. Pentru o bucată de unt trebuie să stăm la coadă 2-3 ore. Zahăr, ulei și multe altele se găsesc foarte rar. Laptele de care e nevoie zilnic pentru copii nu-l găsim. De aceea, nu e de mirare, că poporul caută să plece. Și noi vă trimitem datele noastre pentru plecare, căci nu mai suportăm...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Coman Ligia, Vișeul de Sus [...] jud. Maramureș către Lindner Franz din R.F. Germania:

„... Vă rugăm să ne ajutați cu alimente. Din zi în zi ne merge mai rău. Totul e groaznic. Nu avem ouă, lapte, carne și nici căldură. Sunt sătulă de toate și cred că trebuie să plecăm de aici...”.

Caz semnalat la I.J. Maramureș

- Welker G., din Cisnădie, [...] jud. Sibiu, către Klockner Iosif din R.F. Germania:

„...Actualmente stăm prost cu alimentele. Trebuie să stăm toată ziua la coadă și nu apucăm, dar ziarele scriu că sunt de toate din belșug! La noi se spunea mereu că voi aveți inflație și șomaj. La noi nu ducem lipsă de muncă, pentru că se

lucrează peste tot, dar nu se ajunge la nimic. Trăim cu speranța că vom pleca de aici...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Gohl Suzana, Copșa Mică [...], jud. Sibiu, către Deppner Günther din R.F. Germania:

„... În ultimul timp nu mai găsim alimente în magazine. Avem nevoie de cartofi, ouă, zahăr, pâine, ceapă, făină, ulei, carne, unt și lapte. Nu știm cât va dura această situație. Seara ni se oprește și curentul. Trebuie să plecăm de aici, căci nu mai avem nici un viitor...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

Mieskes Hildegard, Zărnești, [...] jud. Brașov, către Schwarz Gerhard din R.F. Germania:

„... Situația de aici nu strălucește, este din ce în ce mai rău. Urmările liniilor directoare sunt din ce în ce mai vizibile. Magazinele alimentare sunt goale. La fabrică, toată luna ianuarie am primit concediu, deoarece nu avem ce munci. Trebuia să primim o zi liberă pe lună, dar până în prezent nu se vede! Nu avem curent și altele. Ne străduim să plecăm de aici cât mai repede...".

Caz semnalat la I.J. Brașov

Teiler Regina, Sântana [...], județul Arad către Teiler Anton din R.F. Germania:

„... Nu mai știm ce să facem cu lipsa de alimente. Mai mult, scrisoarea ți-o scriu la lumina lămpii cu petrol. E de râsul lumii, ca pe timpul bunicilor! Acest lucru se numește economie de energie! Sunt curioasă cât vom îndura..."

Caz semnalat la I.J. Arad

- Seimen Sara, com. Bălăușeri, sat Senereuș, jud. Mureș către Henzel Katharina din R.F. Germania:

„... Aici suntem din ce în ce mai strâmtorați, mai ales cu alimentele. La trei luni primim 1 kg. de zahăr de familie, pâine puțină și numai pentru cei încadrați; colectiviștii și pensionarii nu primesc. Viitorul este sumbru în fața noastră...".

Caz semnalat la I.J. Mureș al M.I.,
expeditorul fiind în atenția organului de securitate

- Kovacs Karolina, sat Mărculeni, [...] jud. Mureș, către Kovacs Edit, București [...]:

„...Situația alimentelor este problematică pentru toată lumea. Până și pâinea nu se găsește. La Sovata, s-a produs un lucru îngrozitor din cauza lipsei de pâine. Au răsturnat camionul care transporta pâinea, iar o femeie și-a pierdut viața, fiind călcată în picioare. Este mare vânzoleală pentru pâine. Nu am apucat

niciodată vremuri ca și pâinea să fie în cantități așa de puține. Mai avem probleme cu detergenții, săpunul și multe altele, care nu se găsesc decât cu mare chin ….”.

2. Reorganizări

- Herbert W., din Cisnădie, […] către Billes Arthur din R.F. Germania:

„… De la 21 ianuarie sunt șomer, oricât de comic sună, dar e adevărat! În toată țara au fost scoase din circuit o serie de mașini, din lipsă de benzină. În întreprinderea noastră s-a redus 30% din parcul auto. În felul acesta nu mai au nevoie de atâția automecanici, așa că 60 de oameni am fost dați afară. Am căutat peste tot un post, dar degeaba. De ce se face atâta școală când nu poți să-ți practici meseria? Probabil că vor să lucrez la războiul de țesut!…”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Ivan Grigore, Mangalia […] către Mocanu Valeriu din Libia:

„… Odată cu închiderea fabricii de lapte din Mangalia, mulți muncitori au fost împrăștiați la Avicola. Contabilitatea s-a desființat, iar fabrica s-a închis din lipsă de materii prime. Peste tot este sărăcie mare și toți comentează sub formă de bancuri…”.

- Coţofide Lola, București […] către Novak M. din Cluj-Napoca […]:

„… Frumosul județ Ilfov a fost împărțit în patru. În acest fel, a început dislocarea a 15.000 persoane din București care au lucrat pentru județul Ilfov. Tutu, ca director cooperator, are sarcina să mute partea comercială la Giurgiu, în acest scop mută 400 subalterni în acest oraș. Sunt multe greutăți greu de descris. În afară de cei interesați, nimeni nu face vreo apreciere asupra acestor măsuri în defavoarea cetățenilor…”.

Caz semnalat la I.M.B. – Securitate

- O persoană neidentificată din Buzău către Moise Luca din Libia:

„… Lucrurile stau prost la noi în țară. S-au dat afară muncitori de la toate întreprinderile. De la Ionel s-au dat afară 700 șoferi și de la întreprinderea ta s-au dat afară. Țăranii se dau afară cu grămada, mai ales cei care fac naveta. Este ordin ca toți țăranii din întreprinderi să plece la colectiv. O să vezi când vei veni în țară…”.

- O persoană neidentificată din București, către Dimitriu Teodor din Fălticeni, […] jud. Suceava:

„… E mare panică peste tot! Mii de funcționari sunt înnebuniți din cauza transferurilor, reducerilor de posturi, navetelor, familiilor despărțite etc. La noi, în instituție, se reduce cu 30% personalul și e vai de noi!…”.

- Cristea Viorel, București [...] către Cristea Nicolae comuna Vima Mică [...] jud. Maramureș:

„... În momentul de față am foarte mult de lucru, pentru că avem dispoziție să reducem iar din personalul muncitor și dăm afară din întreprindere vreo 200 de oameni. Asta e situația!...".

Caz semnalat la I.M.B. – Securitate

3. Emigrări

Heltner Regina, com. Brateiu, [...] jud. Sibiu, către Heltner Georg din R.F. Germania:

„...Aici merge din ce în ce mai greu, nu găsim alimente de trebuință zilnică cum este zahărul sau pâinea. Se zice că mergem din ce în ce mai bine, dar pe de altă parte tot poporul vrea să plece. Trebuie să lăsăm totul aici și să plecăm...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Klein Hermine, com. Dupuș [...], județul Sibiu, către Schneider Hedwig din R.F. Germania:

„... Noi facem tot ce-i posibil ca să plecăm. Este foarte greu aici. Trebuie să muncești tot timpul și de primit, nici cel puțin alimente nu ai de unde. Ne rugăm în fiecare zi ca Dumnezeu să ne ajute să plecăm de aici...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Hintz Michael, com. Apoldul de Sus [...], jud. Sibiu către Jeller Eugen din R.F. Germania:

„... Aici avem economii peste economii, dar când e vorba de curent electric, alimente și combustibil, atunci și cel mai convins cetățean se îndoiește de conducerea acestei țări, de economia și ordinea ce stau la baza progresului ei. Avem nevoie de îmbunătățiri rapide în aceste domenii, dar eu am găsit omul potrivit prin care să încerc formele de plecare. O iau de la capăt și sper să primesc viza de intrare la voi...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Kammerer din com. Săcălaj [...] jud. Timiș, către Ambel Jeti din R.F. Germania:

„... Am auzit că ministrul vostru de Externe vine în România în martie. Este neapărat timpul să plecăm de aici, unde nu mai găsim nimic ce să dăm de mâncare copiilor noștri și nu numai pentru ei. Mulți oameni pleacă din aceste motive. Vom încerca să scriem lui Genscher, chiar dacă ne punem în primejdie...".

Caz semnalat la I.J. Timiș

- Wegendt G., din com. Bărcuţ, jud. Braşov către Hahn Karl din R.F. Germania:

„... Situaţia comunităţii noastre de aici este cât se poate de critică. Perspectivele noastre sunt sumbre atât din punct de vedere economic, cât şi pentru copiii noştri, care ne îngrijorează. În clasele 1-4 sunt doar 10 copii germani, iar dacă mai rămânem aici, la anul vor fi doar 6 copii. Dorim să mergem în R.F.G., dar nu ni se aprobă...”.

Caz semnalat la I.J. Braşov.

4. Diverse

- Un anume B.M. din com. Sâniob, jud. Bihor, către o persoană juridică din Bucureşti:

„... Cu toate că în ţara noastră nimeni nu dispune de pământ proprietate, se urmăreşte ca şi puţinul câştig al cooperatorilor să fie luat. În comuna noastră s-a pornit o campanie de colectare de la locuitori a păsărilor de curte. Se iau găinile din curtea cetăţeanului pentru suma de 5 lei pe bucată. În schimb, porumbul semănat în 1980 stă necules pe câmp şi acum, lucru care nu s-a întâmplat niciodată aici. Cu ce să ajutăm oraşul dacă nici nouă nu ne ajunge pentru existenţă? Controlorii vin în comună şi se opresc la pivniţele cu vin unde se «rezolvă» toate. Nici pe departe nu se aplică indicaţiile date de conducerea de partid. Rapoartele ajung fictive la ministere, iar situaţia este alta. De exemplu, la Sălaj a fost inspectat un C.A.P., iar conducerea unităţii, ca să arate că se lucrează bine, a înlocuit tot şeptelul C.A.P. cu vite frumoase împrumutate de la o gospodărie de stat, căci ale lor de abia se ţineau pe picioare...”

Caz semnalat la I.J. Bihor

- Bogai Ferenc, Deva, Micro 15 [...], jud. Hunedoara, către Domokos Geza din Bucureşti [...]:

„.... Cu toţii auzim la radio şi citim în presă că în ţara noastră toţi cetăţenii pot să înveţe în limba lor maternă. De exemplu, şcoala nr. 3 din Deva are două clase în limba maghiară la fiecare an de vârstă, dar spre regretul nostru, la clasele 5-8, motivându-se lipsa de cadre, o bună parte din materii este predată de învăţători care nu cunosc limba maghiară. Ce fel de limbă maternă mai poate fi asta? La altă clasă s-a dat ca dirigintă profesoara de limba română. Nici activitatea pionerească nu se desfăşoară în limba lor, cu toate că sunt peste 500 de copii. Se mai pot ei numi egali cu colegii lor români? Veniţi la Deva ca să vă convingeţi personal...”.

Notă: Scrisoarea a fost semnată de încă 9 persoane
de naţionalitate maghiară.
Cazul a fost semnalat la I.J. Hunedoara.

- Dobrity Milivoi, com. Lescovița [...] jud. Caraș Severin către o persoană juridică din București:

„... Întreruperile de curent electric îmi aduc aminte de perioada războiului, când se oprea curentul după ora 21,00. Ele se datorau unor grave avarii de bombardamente. Într-o zi stăteam la rând la centrala telefonică din Sânnicolaul Mare. La ora 18,00 ca de obicei s-a întrerupt curentul. Un cetățean german, născut în Sânnicolaul Mare și aflat în vizită la rude, a exclamat pe un ton batjocoritor că după 15 ani de lumină, bâjbâim încă în întuneric! Ne mai mirăm că se spun atâtea cuvinte urâte la posturile de radio străine!...".

Caz semnalat la I.J. Caraș-Severin

Persoanele care au făcut obiectul unor insinuări, manifestări necorespunzătoare sau colportări de zvonuri au fost semnalate autorităților interesate, materialele respective fiind reținute din circuitul poștal.

Comandantul Unității Speciale „S"
General maior,
Bucur Nicolae

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 4-13

5.

1981 februarie 14, București. Documentar privind comentarii provenite din rândul populației exprimate în trimiterile poștale controlate de Unitatea Specială „S" în care sunt exprimate nemulțumiri în legătură cu nesfârșitele cozi la alimente, reorganizările administrative dar și climatul general de nesiguranță din societate.

Anexă la nr. 00373817 din 14 febr. 1981

Documentar
privind comentarii provenite din rândul populației

1. Aprovizionare

- Gergely Iohan, Cluj-Napoca [...] către o persoană juridică din București:

„...În municipiul Cluj-Napoca, începând din toamna anului 1980, aprovizionarea populației se desfășoară necorespunzător, fiind de râsul lumii, prin metode care compromit orânduirea noastră socialistă, autoritatea și prestigiul partidului și statului. Stăm la cozi nesfârșite și când zicem că reușim să luăm ceva, ni se comunică terminarea mărfii pentru ziua respectivă. Această situație este

permanentă și nu ne rămâne decât să plecăm acasă cu plasele goale, dezamăgiți, supărați și revoltați. Acestea nu se desfășoară fără injurii și insulte la adresa partidului și statului nostru, din cauza nemulțumirilor generale. Pentru rezolvarea acestor probleme acute trebuie să se ocupe cineva competent, ori lipsește acel cineva.

Ar trebui să se asigure populației alimentele deficitare printr-un sistem de cartele, cu toate că din punct de vedere politic nu ar fi recomandabil. În acest fel, fiecare își ridică partea ce i se cuvine și se termină cu interminabilele cozi. Astfel s-ar elimina revolta populației provocată de sistemul actual de desfacere împotriva partidului și statului, pentru că trebuie să înțelegem că acolo unde nu merg bine treburile, partidul fiind forul conducător, nemulțumirile se îndreaptă împotriva acestuia. Nu-mi convine să aud revolte și injurii la adresa partidului nostru....”.

- Dressmann Iohan, com. Sona [...] jud. Alba, către Dressman Iohan din R.F. Germania:

„...Este prăpăd aici cu zahărul, untul, făina și multe altele. Stai la coadă câte 3-4 ore pentru 1 kg. de zahăr. Brutăria a fost desființată. Brutarilor li s-a spus să se califice în alte meserii. Pe zi ce trece situația se înrăutățește. Chiar și pâinea ți-o dă cu porția. Este trist, dar adevărat. Lumina electrică ni se dă numai între orele 13,00-18,00. Am început să folosim lămpile de petrol ca odinioară. Toate acestea ne întăresc convingerea că trebuie să plecăm de aici...”.

- Thierjung Hans, Cisnădie, [...] către Wolf Hans din R.F. Germania:

„...După două săptămâni de inactivitate la cumpărături, am renunțat, căci noi ne mulțumim și cu puțin, dar proletariatul, nu! Ar fi trebuit ca aprovizionarea să se îmbunătățească, datorită situației cu Polonia, dar nu a fost așa. Nesiguranța este mai mare decât dacă un proletar găsește să cumpere foarte puțin. De o săptămână nu mai avem nici pâine neagră, care era baza de hrană pentru animale și păsări. Acum a dispărut și grișul. Se face economie la curent electric, se întrerupe permanent și atunci mașinile de la fermă se răcesc și totul se strică. Nu vrea nimeni să se gândească la astea. Totul se face fără cap aici. Urmările sunt evidente: pagube de 100 de ori mai mari decât eventualul curent electric economisit. Acum nu se mai tinde la depășirea planului. Au fost începute multe proiecte mari și apoi au fost sistate, cu toate că au costat miliarde. Uzina petrochimică unde lucrează Dan a fost construită 60-70% și se zice că lucrările s-au sistat, nefiind rentabilă acum. Acum depășirea planului este specifică agriculturii...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Zintz K., Sibiu [...] către Uhring Karin din R.F. Germania:

„...Avem o situație groaznică aici. Când vine unt la magazin îmi îngheață picioarele. Când îți e lumea mai dragă, se oprește curentul electric pentru

economii! Din cauza economiei de curent n-am putut urmări la televizor anumite festivităţi. A început să ni se spună mereu că suntem prea graşi şi să nu mai mâncăm aşa mult. Adevărul este că mai găsim câte ceva, dar trebuie să pierzi timp mult la coadă...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Markovatz Dora, Sibiu, [...] către Markovatz Mela din R.F. Germania:

„...Cu alimentele devine din ce în ce mai caraghios. La ţară, dacă vrei 1 kg. de zahăr, trebuie să dai 11 lei şi să predai o găină. Au ajuns ţăranii să nu mai aibă păsări în curte, iar statul nu le mai dă hrană pentru aceste păsări, n-ai de unde cumpăra. E un noroc că oamenii nu şi-au pierdut umorul nici în această situaţie catastrofală. Circulă peste tot o poezie cu Moş Gerilă, care este rugat să ne aducă alimente. Mai circulă bancuri cu copiii germani, care sunt graşi pentru că sunt pentru export în Germania. Zilnic auzim de cunoştinţe care au plecat în vizită în Germania, uitând să se mai întoarcă. În circa 20 de ani nu va mai fi picior de neamţ aici...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Fedea, Bucureşti, [...] către Obrişte Maria din Craiova [...]:

„...Toată lumea o duce greu cu aprovizionarea. Lipsesc multe şi nu vin în mod ritmic. Lumea este nervoasă, necăjită. Unde este situaţia când nu alergam ca acum şi când mergeau toate strună? Acum totul se reorganizează, se aranjează, dar totul iese pe dos şi am impresia că va fi şi mai rău...".

- Bierkoch Helmut, com. Bărcuţ [...], jud. Braşov, către Bierkoch Hans din R.F. Germania:

„...Avem mare nevoie de zahăr, cafea şi săpun de toaletă. Să ne trimiţi aceste articole, căci în curând în România vom muri de foame şi de păduchi, cu banii în mână. Această stare nu se poate spune celor mari care afirmă că aprovizionarea populaţiei este corespunzătoare...".

Caz semnalat la I.J. Braşov

- Un anume Rolf din Sibiu, către Bretz Hildegard din R.F. Germania:

„...Scrisoarea pe care ţi-o trimit am scris-o ziua, deoarece aici, în România, se întrerupe curentul electric şi trebuie să stăm pe întuneric până dimineaţa. Este îngrozitor: magazinele sunt goale, pâine nu, ouă-nu, zahăr, carne, unt-ioc, multă muncă, oamenii vor să facă grevă. Sper că ai înţeles bine aceste cuvinte...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Dobroiu Micle, București [...] către Malaxianu M. din comuna Săcălaz [...], jud. Timiș:

„...Este prăpăd și la noi cu alimentele. Nu știu ce gândesc oamenii, dar auzim mereu la T.V. cum se spune că trebuie să mâncăm mai puțin, că avem prea multe calorii, dar de muncit să muncim până cădem. Și totuși, toți tac!...”.

2. Reorganizări

- „600 muncitori de la I.F.S. Corabia”, jud. Olt, către o persoană juridică:

„...Muncitoarele operatoare, laborantele și ceilalți muncitori cu alte calificări de la Întreprinderea de Fibre Sintetice Corabia, județul Olt, aproximativ 600 încadrați, începând cu data de 5 februarie 1981 am fost forțați de conducerea unității să cerem concediu fără plată, adică să mergem acasă. Cu ce vom trăi noi și familiile noastre? Cu ce ne vom plăti chiriile, întreținerea, curentul electric și alte cheltuieli? Din vina noastră s-a ajuns la această situație? Ni se spune să ne căutăm serviciu în altă parte, dar unde? În Corabia sunt unități foarte puține, dar și ele își reduc numărul de personal angajat. La Fabrica de zahăr s-au restructurat aproximativ 100 persoane. Am pierdut timp, am cheltuit sume de bani să ne calificăm și acum ce se întâmplă cu noi? Ca soluție, ni s-a propus detașarea la unități din Iași, Cluj, dar cu familiile ce facem? Ni s-a propus să facem muncă necalificată la un complex de porci și unul de viței. Pentru munca aceasta trebuia să învățăm 12 ani, plus doi ani specializare? Dacă se fac restructurări, tot muncitorii trebuie să sufere? Câți ingineri, tehnicieni, funcționari au fost restructurați? Nici unul, cu toate că de pe urma muncitorilor trăiesc! La porci nu ne ducem! Să meargă cine coordonează prost aceste treburi. Nici un cadru de conducere nu merge cu noi la porci. Directorul și-a oprit oamenii din jurul lui, pe care lunar îi premia. Este un om de nimic, compromis peste cap împreună cu președintele sindicatului. S-ar putea scrie un roman despre necinstea lor. Acasă, fără să muncim, nu putem sta. Vrem să muncim în meseria noastră și nu în altă parte. Dacă nu ni se satisface această dorință legitimă, suntem hotărâți să venim cu toții la București să ne cerem drepturile. Un muncitor din capitalism primește ajutor de șomaj dacă nu are de lucru. Noi, în socialism, ce primim? Ce le dăm copiilor să mănânce? Spectrul foamei și a oricărui mijloc de existență ne redă acest curaj. În afară de viață nu mai avem ce pierde. Socialismul, care ne-a adus și nouă satisfacții, să dovedească că muncitorii își găsesc înțelegerea aspirațiilor lor.

Cazul a fost semnalat operativ la I.J. Olt și Direcția a II-a

- Igna Agnes, Arad [...] către Metzger Elisabeta din R.F. Germania:

„...Pe zi ce trece, viața devine tot mai grea și cu asta crește sărăcia. În ultimul timp au început concedierile. De la fabrica de mobilă au concediat 300 muncitori. Proporția concedierilor depinde de numărul muncitorilor pe care îl au fabricile, institutele etc. După ce [că] nu avem ce mânca, sute de oameni rămân fără loc de muncă. La sate nu există pâine și lapte. Nu se mai găsește pâine albă, ci

numai de calitate inferioară. Lumea este nemulțumită, vociferează, înjură, partidul, starea de spirit e încărcată, iar la TV se dau numai aplauze...".

Caz semnalat la I.J. Arad

- O persoană necunoscută - cadru didactic la o școală din satul Românești, com. Potlogi, județul Dâmbovița, către Stănescu Alexandru din Calafat, [...] jud. Dolj:

„...La Românești situația este destul de ciudată. În fiecare seară se stinge lumina, în Potlogi brutăria nu mai fabrică pâine, așa că oamenii trebuie să meargă la București sau la Titu după pâine. La Titu, la Aparataj schimbul doi nu mai lucrează din cauza luminii și urmează să se facă restructurări, care vor afecta 4-5.000 muncitori, drept pentru care oamenii din mai multe părți (Pitești, Titu, Târgoviște) s-au răsculat. Zahărul, făina și untul se cumpără dacă dai în schimb păsări de curte la prețul de 11 lei...".

Caz semnalat la I.J. Dâmbovița

- Alpopii Ioan, București [...] către Alpopii Marian din Canada:

„...Aici peste tot se dau oamenii afară. Unii rămân pe drumuri, alții pățesc cum era să pățești și tu, adică, de la birou – în fabrică! Foarte mulți șoferi sunt dați afară. Se petrec foarte multe schimbări și toate sunt pe dos. Toate acestea sunt referitoare la dreptul la muncă pentru care ne batem mereu în piept. De exemplu, la Pitești, în urma acestor restructurări, printre care și muncitori, 7-8 dintre ei s-au dus la restaurant să mănânce, fără a consuma băuturi, și când li s-a cerut plata au arătat documentul prin care au fost lăsați pe drumuri. A fost chemată Miliția, dar nimeni n-a putut face nimic, deoarece au spus că în loc să dea în cap la cineva sau să fure, preferă să procedeze astfel. Iată cum se deșteaptă muncitorul! Au zis că așa vor proceda în fiecare zi până vor găsi de muncă...".

Caz semnalat la I.M.B. – Securitate

- O persoană neidentificată din București, către Tecău Ghiță din com. Domnești, jud. Argeș:

„...Nu știu cum stau lucrurile pe la voi, dar aici a început șomajul. Aproximativ 100.000 de încadrați la I.T.B. vor fi puși în situația să-și caute de lucru, în mare parte fiind șoferi. De la întreprinderea noastră și de la alte două apropiate, circa 8.000 vor fi puși pe liber. Întreprinderile care nu sunt rentabile vor fi închise. Se pare că avem aceeași situație ca în Occident, numai că acolo se dă un ajutor de șomaj suficient pentru a trăi cât de cât omenește, pe când la noi... Deci, situația s-a înăsprit și se va înăspri de la o zi la alta. Acum, atât cu liceul cât și cu meseria ești amenințat să fii dat afară. Nu-i de râs, ci trebuie reflectat!...".

Caz semnalat la I.M.B. – Securitate

- Topârdea Gh., București, [...] către Ionescu H., com. Padeș, jud. Gorj:

„...Sunt într-o situație care seamănă cu un vis negru. După 28 de ani de muncă, mi se cere să plec cu toată familia la Giurgiu. Nu știu încotro s-o apuc. Trebuie să fac naveta, cheltuieli mari, oboseală etc. La școala Sandei este invazie de păduchi. Dacă nu rezist la noile condiţii sau dacă îmi pun condiții neacceptabile, îmi caut de lucru într-o fabrică...”.

- Bălănescu Victor, București [...] către Bălănescu Didi din Baia de Aramă, sat Brebina, jud. Mehedinți:

„...Aici treburile sunt foarte încurcate. La toate întreprinderile din București a fost transmisă o circulară a Consiliului popular care interzice categoric angajarea, prin transfer, a celor care au lucrat la fostul județ Ilfov, pentru a nu deregla aparatul administrativ al noilor județe. La noi toată lumea plângea, căci mulți trebuie să facă naveta la Giurgiu. Mare nenorocire!...”.

- Adamov Sergiu, București [...], către Bocu Ioan din Dumbrăveni, [...] jud. Vrancea:

„...Pe aici treburile sunt încurcate, se scot oamenii care nu au buletin de capitală și navetiștii, restrângându-se activitatea. Este foarte greu să mai găsești serviciul acum. La serviciu au rămas doar 20 oameni la cuptoare și ni se dă liber în cursul săptămânii, ca să lucrăm Duminica, pentru economie de energie electrică...”.

- But Gheorghe, București, [...], către But Ecaterina din Lugoj [...] jud. Timiș:

„...De la noi au dat afară mai mulți muncitori și ingineri, în special dintre cei care nu se țineau de lucru și care au cerut pașaport de plecare din țară. Dar printre ei au fost și alți muncitori care erau în plus...”.

- O persoană neidentificată din București, către Nuțanu Vasile, com. Dângeni, jud. Botoșani:

„...Este nenorocire mare în București. Vor fi trimiși înapoi la țară cei fără buletin de capitală. Se restructurează multe posturi din fabrici și institute. De la 1 martie, toți încasatorii și controlorii de pe mijloacele de transport în comun vor fi puși pe liber. Este din ce în ce mai greu...”.

- Mihăilă Elena, com. Agapia, jud. Neamț, către Vullierme Bella din Franța:

„...La noi este mare sărăcie. Acum au venit să facă acord global, adică să lucrăm toate la un loc, iar câștigul să se împartă pe toată secția, după categorie. La Tg. Neamț este mare balamuc în privința cusutului nostru în comun. O să fie greu, nimeni nu scapă de așa ceva. Treaba cu acordul global este asemănătoare cu aceea

a colectivizării. Ai vrut, n-ai vrut, colectivizarea s-a făcut. O să lucrăm ca la colhoz, o să fie vai și amar!...".

Caz semnalat la I.J. Neamț

- Tudorică, București, [...] către Tudorică Ioan din com. Săcuieni, jud. Neamț:

„...Istoria județului Ilfov, care dăinuie de când e Țara Românească, a fost terfelită dintr-o trăsătură de condei. Vai, vai, câți suferă acum din această cauză!...".

- Pantea, Cluj-Napoca [...] către Olar Tibor din Franța:

„...Frumoasele perspective din învățământ ne determină să-l abandonăm și să ne orientăm spre alte munci. Din păcate, și mie mi se strânge ștreangul, căci nimeni nu mai are nevoie de limba franceză. Suntem amenințați cu restructurările. Nu știu ce să fac, căci viitorul mă frământă...".

Caz semnalat la I.J. Cluj

3. Emigrări

- Hopprich din Sibiu, către Torner Georg din R.F. Germania:

„...Aici, la noi, unde te sucești, unde te întorci, nu se aude vorbind decât despre plecarea în Germania. La mine la fabrică, din 31 angajați, numai trei nu au înaintat actele. Știm că vouă vă merge bine. Am înaintat și noi actele pentru definitiv, cu toate că primim numai respingeri...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Joseph N.B., Sibiu [...] către Săvulescu Aurel din Austria:

„...Ni se spune mereu că nu avem motive de plecare și să stăm cuminți acasă și să așteptăm ca proștii. Dacă mai continuăm să primim răspuns nefavorabil, s-ar putea ca acești copii cuminți ce suntem să devină deodată rebeli și de o obrăznicie nefamiliară. Suntem într-o situație groaznică. Nu vom da înapoi sub nici o formă!...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Hartmann Karl, com. Valchid [...] jud. Sibiu, către Schuller Georg din S.U.A.:

„...La noi se aude că se vor introduce cartele pentru pâine, deci la noi sunt de toate, numai că nu vă pot spune ce, așa că suntem aproape terminați. Vom ajunge până acolo când vom mânca din același cazan cu fratele nostru vitreg, deoarece aceștia vor ca nimeni să nu mai aibă nimic, ne-au pus impozite mari pe gospodării și nu mai știm ce ne așteaptă. Ar trebui să ne lase pe toți sașii să plecăm. Aceasta e dorința unanimă!...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Pet Irina, Bistrița, [...] către Lemac Toader din Olanda:

„...Lucrez ore prelungite pentru plan. S-au închis foarte multe fabrici în țară pentru nerealizări de plan și lipsă de comenzi la export. Salariile sunt mici, toate sunt scumpe și nici nu găsești aproape nimic. Oamenii se bat până și pentru hârtie igienică. Cred că merită să le fac zile fripte celor de la pașapoarte. Crezi că nu vreau să scap odată cu mizeria în care trăim?

- Dumitru Doina, București [...] către Dumitru Constantin din Italia:

„...Avem multe necazuri aici. Am depus actele pentru plecare și de două ori am primit răspuns negativ. Simt că nu mai rezist. Nu există cale de întoarcere și sunt hotărâtă să apelez la toate metodele și mijloacele pe care le am la îndemână. La disperare, orice om este capabil de orice gest mai mult sau mai puțin cugetat. Uneori mi-au creat repulsie cei ce apelau la asemenea procedee, dar acum înțeleg de ce făceau acest lucru, pentru că erau la capătul puterilor. Dintr-o chestie de acest gen n-ai cum să ieși decât nebun; fie vorba între noi, aceasta o vor de fapt!...”.

Caz semnalat la I.M.B. – Securitate

- Kenzel Inge, Sibiu, [...] către Hedwig Horst din R.F. Germania:

„...Am înaintat și noi actele de plecare. Numai acest pas ne va schimba situația noastră, care este așa cum o știți și voi. Trebuie să ne sculăm de dimineață pentru ca să facem rost de lapte, unt, smântână...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

4. Diverse

- Niculescu Ion, Ploiești, [...] către o persoană juridică din București:

„...Vedem la T.V. fel și fel de emisiuni anchetă cu acte de necinste. Toți înfierăm aceste uzanțe, dar cine este vinovatul principal? În state cu adevărat civilizate, chiar țări socialiste ca Ungaria, Cehoslovacia și R.D.G., produsele care fac obiectul de speculă se găsesc permanent în toate magazinele, la prețuri accesibile. La noi nu găsești nimic, nici bijuterii, nici țigări Kent, cosmetice străine etc. Tinerii care se căsătoresc în România noastră socialistă nu găsesc verighete. Întreaga speculă este generată chiar de stat, care nu e capabil să aprovizioneze piețele noastre nici cu produse alimentare suficiente și de bună calitate. Am fost de curând în Cehoslovacia. Acolo găsești totul, de la țigări Kent la bijuterii, covoare etc. Este o țară tot socialistă, cu singura deosebire că e într-adevăr civilizată. Abrutizarea noastră este îngrijorătoare. Unde ne va duce drumul liber deschis hoților de către stat și căruia nu ne putem opune și nici nu avem interesul s-o facem? De vorbe goale ne-a săturat!...”.

Caz semnalat la I.J. Prahova

- Pentelescu Ioan, Vatra Dornei, [...] jud. Suceava către o persoană juridică din București:

„...Emisiunile de anchetă T.V. și unele articole din presă privind actele de necinste și excrocherie stârnesc indignare și critici la adresa blândei Justiții. Cum este posibil ca după două condamnări ale unui escroc, a treia oară să nu fie condamnat la ocnă sau chiar împușcat? Dăm unui găinar 2 ani de închisoare că a produs o pagubă avutului personal de 2 găini și unui profanator de biserici numai 1 an și jumătate... Opinia publică nu se manifestă pentru că, fără voie, este îngrădită. Auzi mereu în jurul tău: «te-a pus dracul să spui că fură cutărică?». Te așteaptă chiar pierderea vieții, așa cum a fost cazul muncitorului de la Grupul de șantiere București, publicat în presă în ianuarie. Peste tot cazurile de speculă reclamate sunt mușamalizate, iar cei care destăinuie actele necinstite sunt socotiți calomniatori. Este dureros că astăzi există o diferență așa de mare între imposibilitatea de a sesiza și orele de grănicerie care ni se dădeau acum 26 ani, când ofițerii ne educau că în viața civilă trebuie să dăm dovadă de vigilență, ca în armată. Am sesizat faptul că toți fiii unor notabilități de aici și-au scos certificate să nu meargă la practică, la Canalul Dunărea-Marea Neagră, împreună cu ceilalți elevi de liceu. Scutiții s-au îmbolnăvit subit contra 1.000-2.000 lei. La Canal au plecat numai fiii prostimii. Din păcate așa stau unele lucruri...".

- Mihăilescu C., București, [...] către Dumitrescu S. din Focșani [...]:

„...Perspectivele sunt dintre cele mai bune aici. În lipsa mea, mi-au spart hoții casa și nu e de mirare, căci au fost puși în libertate 80.000 deținuți care au împânzit țara. Peste tot te operează, dacă nu ești atent. Suntem terorizați de o bandă care nu a fost prinsă. Au fost prădate până acum 11 case...".

- Dima Vasile, com. Pietroșița, județul Dâmbovița, către o persoană juridică din București:

„...Prefer să plec în altă țară, pentru că hoțiile și nedreptățile nu dispar. Numai un cutremur sau o bombă atomică ar putea pune capăt hoțiilor și nedreptăților care se fac aici. Situațiile pe care le avem de rezolvat la judecătoriile noastre, în spiritul dreptății, sunt călcate în picioare, plângerile noastre rămân fără efect. Am muncit o viață întreagă să am casă, nu am făcut statului nici un rău și acum, când mă judec cu soția la divorț, judecătoria îmi pune partaj pe casa pe care am moștenit-o de la părinți. Toate se judecă după cunoștințe și numai cu bani...".

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 279-285

6.

1981 februarie 23, București. Informare și documentar privind stările de spirit în rândul populației așa cum rezultă din controlul a peste 300 scrisori, expediate într-un interval de 3 zile (19-21 februarie 1981), în al căror conținut se comentează nefavorabil unele situații privind aprovizionarea populației cu produse alimentare de bază și energie electrică, reorganizarea anumitor unități economice, problema emigrării în Occident a diferitelor categorii de cetățeni români.

Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului — Strict Secret
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S” — Ex. nr. 1
Nr. 00374909 din 23 februarie 1981

[Rezoluție:]
Tov. gl. Bordea
Tov. gl. Stamatoiu.
Exploatare.
Iulian Vlad

Informare
privind stări de spirit în rândul populației

Unitatea Specială „S” a continuat măsurile specifice de supraveghere informativă a unor zone, medii și locuri, rezultând în ultimele trei zile (19-21.02.1981) un număr de peste 300 materiale în al căror conținut se comentează nefavorabil unele situații privind aprovizionarea populației cu produse alimentare de bază și energie electrică, reorganizarea anumitor unități economice, problema emigrării în Occident a diferitelor categorii de cetățeni români etc.

Cu excepția comentariilor privind reorganizarea unor sectoare economice, care provin din aproape toate zonele țării, celelalte aspecte sunt abordate îndeosebi de către cetățeni români de origine germană din județele Sibiu, Brașov, Timiș, Arad și Mureș.

Raportăm, de asemenea, că în ultima săptămână, Unitatea Specială „S” a intrat zilnic în posesia a peste 100 materiale care au făcut obiectul unor comentarii privind o eventuală vizită în luna martie a.c., a președintelui R.F. Germania, Karl Carstens, interesul fiind purtat în special asupra „listei” pe care acesta ar urma s-o prezinte șefului statului român în legătură cu emigrarea unor cetățeni din rândul

populației de naționalitate germană. Autorii unor asemenea comentarii sunt atât cetățeni români de origine germană din Transilvania și Banat, cât și rude ale acestora din R.F. Germania.

În raport de conținutul lor, materialele care au făcut obiectul prezentei informări au fost semnalate organelor de securitate interesate sau reținute din circuitul poștal.

Pentru documentare, redăm în anexă conținutul unor comentarii.

Comandantul Unității Speciale „S"
General maior
Bucur Nicolae

Anexa
La nr. 00374909 din 23 februarie 1981

Documentar
Comentarii provenite din rândul populației

1. **Aprovizionare**

- Schoger K., Mediaș, jud. Sibiu, către Thellmann D. din R.F. Germania:

„...Copiii merg la școală, noi la serviciu. Înainte de a intra la muncă, colindăm prin oraș după lapte, unt, pâine. Dacă găsim ceva, mergem mulțumiți la serviciu, dacă nu, tot timpul ne gândim ce-o să facem. După 8 ore de muncă, facem același lucru: căutăm ceva ce se poate mânca. Așa de greu n-a fost niciodată cu alimentele...".

- Coraș Augustin, Târnăveni, [...] jud. Mureș, către Bohn Johann din R.F. Germania:

„...Aprovizionarea orașului este foarte slabă. Nu avem unt de săptămâni de zile și ce e mai grav, nici pâine nu se găsește. În schimb ne felicităm, iar primarul ne-a spus într-o ședință că am mâncat prea multă pâine anul trecut și acum trebuie să facem economie...".

Caz semnalat la I.J. Mureș

- Ispir Ioana, com. Bolintin Vale, jud. Giurgiu, către Ispir Marin din Siria:

„...O ducem rău cu alimentele, avem strictețe la toate. La noi nu se mai face pâine. S-au dat multe decrete pe spinarea noastră. Ca să ne putem procura zahăr și ulei, trebuie să punem sfeclă și floarea soarelui pe lotul ajutător, altfel nu primim nimic. Cu cine să lucrez eu pogonul de floarea soarelui? Avem multe de întâmpinat...".

- Pitters Gerlinde, sat Seleuș, [...], jud. Mureș, către Pitters Samuel din R.F. Germania:

„...Puteți să fiți fericiți că sunteți acolo, căci aici este foamete. Am început să mâncăm pâine neagră. Zahăr și ulei n-am mai văzut de mult. Din Sighișoara nu putem cumpăra nimic, căci se dă pe buletin numai celor din oraș. Totul este catastrofal. Trebuie să te descurci cum poți....”.

- Karmen Kathi, Sibiu [...] către Becker Dagmar din R.F. Germania:

„...Peste tot se face simțită economia românească. Ne merge tot mai bine, așa trebuie să susținem. Nu mai avem unt, nu mai găsim ulei, zahăr, făină și nici lapte pentru copii. Nu știm încotro vor să meargă. Peste tot trebuie să stai la coadă încă din zori. Toată ziua patrulăm prin oraș ca să găsim ceva. Nici vorbă de carne. Banii nu mai au nici o valoare. Totul s-a scumpit. O ducem mizerabil...”.

- Tisch Katharina, Sighișoara, [...], jud. Mureș, către Roppelt Iohann din R.F. Germania:

„...Peste tot sunt cozi interminabile. Brânză și unt nu se găsesc, carne deloc, zahăr, ulei și făină primim pe liste, cu buletinul, câte 1 kg. de persoană pe lună. Pâine avem la trei zile...”.

- Nader Elisabeta, com. Iohanisfeld [...], jud. Timiș, către Lenhardt Theresia din R.F. Germania:

„... La Timișoara a avut loc o întâlnire a președintelui nostru cu președintele Iugoslaviei. Totul a fost foarte palpitant, pentru că în loc de aplauze populația striga: lapte, ouă, carne etc., iar nemții au venit cu scrisori pe care la început nu le-a luat, dar până la urmă, ca să se păstreze liniștea, le-a luat și au fost multe. Să vedem ce iese de aici...”.

Caz semnalat la I.J. Timiș

2. **Energie electrică**

- Gleiss Theresia, Apoldul de Sus, [...], jud. Sibiu, către Gleiss Iohann din R.F. Germania:

„...De câtva timp, seara nu mai avem lumină electrică. Suntem complet dezobișnuiți în aceste situații și nici nu suntem dotați cu lămpi, care se găsesc foarte greu. Am început să folosim lumânările ca odinioară, ceea ce ne face să ne amintim de Crăciun, dar nimeni nu ne face cadouri...”.

- Funk Sabine, com. Dealu Frumos [...], jud. Sibiu, către Rudolph Inge din R.F. Germania:

„...Scriu la lumânare și ar fi foarte romantic dacă nu s-ar întâmpla acest lucru în fiecare seară. De două săptămâni se oprește curentul din motive de economie. În această perioadă, la ferma de stat, din cauza frigului au murit 400

purcei. Cu aprovizionarea e şi mai prost. Pentru 1 kg. zahăr pe lună trebuie să dai ouă. Pentru cartofi mergem tocmai la Făgăraş, iar pâine nu se mai face de mai multe săptămâni...".

Ca semnalat la I.J. Sibiu

- Theil Rita, Sântana, jud. Arad, către Weisenmayer Erna din R.F. Germania:

„...Nu mai ştim ce să facem cu lipsa de curent electric. Până seara la ora 18,00 trebuie să terminăm tot ce avem de făcut. Miercuri şi vineri avem repetiţie la cor şi să ne vedeţi cum cântăm la lumina lumânărilor...".

- Graf K., com. Zăbrani [...], jud. Arad, către Bakin Iohann din R.F. Germania:

„...La noi e din ce în ce mai critic. Zilnic, timp de 6 ore, nu avem curent. La locul de muncă ţi se cere plan, acasă trebuie să găteşti, copiii cer de mâncare şi totul îţi creează o dereglare nervoasă de îţi vine să laşi totul...".

- Ungar Mihail, com. Severeuş, jud. Mureş, către Ungar Iohann din R.F. Germania:

„...În fiecare seară nu avem curent electric, fiind nevoiţi să punem din nou în funcţiune lămpile cu petrol. Este mare amărăciune şi cu alimentele, ca după război; criză de pâine, făină, zahăr şi unt...";

- Gregor Anna, com. Cisnădioara, [...], jud. Sibiu, către Gregor Gerunde din R.F. Germania:

„....Am sărbătorit ziua de naştere la lumina lumânărilor, deoarece dimineaţa şi seara nu avem curent electric. În mod sigur că la voi nu se poate întâmpla aşa ceva. Din cauza curentului electric stagnează şi treaba la serviciu. Ni se opreşte lumina când avem lucrări mai urgente. O soluţie ca să rezist a fost să-mi iau concediu...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Sasu Petru, Arad [...] către Mussini Marion din Italia:

„...Ne luptăm cu viaţa noastră fericită de aici. Ne sculăm de la ora 5 ca să apucăm 1 kg. de lapte. Ni se întrerupe mereu lumina electrică pentru economii. Lămpi cu petrol nu mai găsim, deoarece nu se mai fabrică. Nici sticle de lampă nu se mai găsesc, aşa că stăm la lumină de ceară. Stăm cu câte trei lumânări pe masă şi înghiţim fum. Şi copiii îşi fac lecţiile la lumina lumânării. Toţi sunt necăjiţi şi descurajaţi de viaţa ce o duc. Ne rugăm pentru voi ca măcar voi să aveţi condiţiile de viaţă omeneşti...";

- Kraus Reinhold, com. Jidvei, jud. Alba, către Jud Reinhold din Austria:

„...Aici este o mare tâmpenie, căci în fiecare zi nu avem curent electric începând cu ora 18,00 sunt nevoită să învăţ la lumina lămpii cu petrol. Ni s-a spus să ne căutăm de acum un loc de muncă, pentru că școala nu poate asigura nici măcar 50% din locurile de muncă pentru absolvenţi...”.

3. Reorganizări

- Denisiuc Aurelian, București [...] către Denisiuc Pavel din com. Românești, jud. Iași:

„...Se pare că în toată ţara se fac restructurări de personal din industrie şi institute. Deocamdată s-au făcut restructurări de vreo 200 muncitori de la «Cinescoape». Li s-au indicat alte întreprinderi unde se pot angaja, dar li s-a spus că nu au nevoie decât de muncitori necalificaţi. Dintre muncitori au fost puși pe liber în primul rând cei care au depus acte de plecare în străinătate, unde au rude. Specific orânduirii noastre este că sunt puși pe liber oamenii care nu plac șefilor din anumite motive personale și nu cei mai slabi, pentru că la noi dacă întreprinderea merge prost, nu se afectează punga șefului și nici uzina nu dă faliment, ca la capitaliști...”.

Caz semnalat la I.M.B.-securitate

- Ing. Vamossy Ludovic, Braşov [...] către Kliner Emma din Belgia:

„...Peste tot a început febra reorganizării. Foarte mulţi ingineri au fost trimişi din minister în producţie. Şi la nivelul judeţului au avut loc multe schimbări, fapt pentru care este mare frământare în rândul specialiştilor. Şi în industrie vor avea loc reduceri de personal muncitor. Pe mine mă bucură acest lucru, deoarece n-am avea atâta lipsă de forţă de muncă în agricultură, dar nu-mi vine să cred că se va reîntoarce cineva la munca câmpului mai ales când ştie că pământul nu-i aparţine. Disciplina a slăbit mult, iar această atitudine are o influenţă negativă asupra vieţii economice. De altfel, peste tot atmosfera e încărcată cu praf de puşcă, ca şi situaţia internaţională...”.

- Popescu Edi, Băileşti, jud. Dolj, către Popescu C-tin din Siria:

„...La Băileşti este o situaţie dificilă cu fabrica. Trebuie să ne reprofileze. Azi au primit preaviz 30 de muncitori. În plus, navetiştii nu vor mai avea loc la noi în fabrică. De la 1 martie, tot personalul de birou va coborî cu 7 clase mai jos, la plebea socialistă. Cei care au şcoli de tractorişti vor pleca pe ogoare...”.

- Binnen C. din Braşov, către Binnen K. din R.F. Germania:

„...La fabrica «Rulmentul» nu este de lucru, se spune că vor da oameni afară. Nici la secţia segmenţi nu este de lucru şi mulţi sunt în concediu. Situaţia se înrăutăţeşte. Şi la «Tractorul» au concediat 300 persoane...”.

- Szatmari Melinda, Cluj-Napoca [...] către Klimstein Laios din R.F. Germania:

„...Aici e din nou zarvă mare cu locurile de muncă. Mulți nu știu ce să facă, unde să se ducă să primească un loc de muncă, deoarece până în decembrie 1981 toate posturile sunt blocate. La fiecare întreprindere sunt concediați câte 300 oameni...".

Caz semnalat la I.J. Cluj

- Gabor Mihai, com. Cosmești, sat Bălțăreț, jud. Galați, către o persoană juridică din București:

„...Traiul oamenilor muncii se înrăutățește în loc să de îmbunătățească, fiind lipsiți de existența zilei. Am fost concediat de către întreprindere fără să am vreo abatere, fiind pus în situația să nu-mi pot câștiga pâinea. În altă parte nu am găsit de lucru, spunându-mi-se că au ordin să scoată afară și din alte întreprinderi. Nu știu ce să fac și cum să procedez. Pe nimeni nu interesează viața poporului și totul se tratează cu indiferență. Poporul are multe drepturi prevăzute în Constituție, dar practic nu are decât îndatoriri...".

Caz semnalat la I.J. Galați

- O persoană neidentificată din București, către Sticlaru Ilie din com. Verguleasa, sat Dumitrești, jud. Olt:

„...O ducem greu pe aici, pentru că toate sunt rele. Cu serviciul sunt în pom, deoarece nu am buletin de Capitală, drept pentru care voi fi dat afară. Nu avem decât să facem grevă, ca să putem rezolva ceva...".

Caz semnalat la I.J. Olt pentru identificarea persoanei din București.

- Zank Karin, Sibiu, [...] către Baatz Harald din R.F. Germania:

„...Și aici oamenii din foarte multe fabrici sunt concediați. De la fabrica unde lucrează mama vor fi date afară 600 persoane. La Brașov, la uzina de tractoare vor fi concediați 3.000 de oameni. În Sibiu, femeile nu mai au voie să lucreze în industria grea, fiind îndrumate să intre în industria ușoară. Pe mine nu mă pot da afară, căci am un contract cu fabrica...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Un anume Caroinopol din București, către Marian Tatiana din Sighișoara [...] jud. Mureș:

„...De la 01.02.1981, n-o să credeți, dar școala de coregrafie nu mai are local. Sunt mulți copii și acum nu mai au unde învăța. Acestea sunt surprize urâte și fără soluții, care ne sugrumă pe zi ce trece. Se persistă permanent în măsuri din cele mai bizare...".

- Partin Doina, Săcele, [...] jud. Braşov, către o persoană juridică din Bucureşti:

„...Am intrat şi eu în restructurarea muncitorilor de la «I.T.A. Braşov», fără a se lua nici un fel de prevedere asupra fiecărui muncitor, lăsând copiii fără pâinea de care au nevoie în fiecare zi. Pe unde intru în audienţă mi se spune că e o dispoziţie prezidenţială să se dea muncitorii afară. Ştim cu toţii că nu e aşa, dar unii caută să arunce vina pe preşedintele ţării. Părinţii mei au sprijinit partidul comunist încă imediat după război şi au activat riscându-şi viaţa pentru partid şi acum eu am rămas fără muncă, după atâta amar de vreme...”.

4. Emigrare

- Schiller Michael, com. Hoghilag [...], judeţul Sibiu, către Keller Birgit din R.F. Germania:

„...Aici viaţa decurge fără nici un fel de drepturi, pentru că noi, saşii şi şvabii, nu suntem comunişti şi nu suntem români. România este printre cele mai sărace state socialiste. Dacă vrei 1 kg. de zahăr sau 1 kg. de carne, trebui să te scoli la ora 4,00 şi să stai la coadă până la ora 10,00. Nu-ţi vine să crezi că între orele 8-10 şi 18-21 se stinge lumina pentru economii. Vrem să plecăm de aici în maximum doi ani...”.

- Christa S., com. Şeica Mare, jud. Sibiu, către Schuller Inge din S.U.A.:

„...La noi este foarte mare criză de alimente. Nu mai avem pâine, săpun, produse din carne etc. Toţi oamenii vor să plece din România, dar nu-i lasă, primesc mereu aviz negativ...”.

- Juchum D., Brăila, [...] către Karres Samuel din R.F. Germania:

„...Anul trecut au emigrat în R.F.G. 15.700 saşi şi şvabi. Dacă merge tot aşa, peste 20 de ani pleacă toţi. Bisericile şi şcolile sunt închise în mare parte dinainte sau românizate. Multor oraşe şi sate li s-au luat numele germane, dându-li-se nume istorice româneşti care nu au nicio legătură cu denumirile lor vechi. Sate săseşti nu mai avem...”.

Caz semnalat la I.J. Brăila

- Jakob Iosef, Arad, [...] către Iakob Kathi din R.F. Germania:

„...Problema emigrării oamenilor este pe primul plan. Cifra este destul de mică. Cu 12.000 pe an nu am făcut mare lucru, căci sunt în jur de 300.000 persoane. Mulţi au plecat în vizită şi nu s-au mai întors, pentru a putea scoate apoi rudele din ţară. Au fost şi cazuri când s-a luat mită pentru paşapoarte, fapt pentru care s-au deschis câteva procese mari. Cei care au fost daţi la ziar că au dat 100.000 lei au plecat de mult. Nemţii dispar treptat. În Aradul Nou, în 1980 s-au născut 18 şi au murit 69. În 10 ani nu mai rămâne nimic din Aradul Nou...”.

Caz semnalat la I.J. Arad

- Wellman Maria, com. Bruiu [...] jud. Sibiu, către Konnerth Georg din R.F. Germania:

„...Aici nu mai e nimic deosebit. Ţara noastră este angajată în problema economiilor. În fiecare zi se economisesc 4 ore de curent electric, iar alimentele sunt limitate. Vrem să plecăm cu toată familia şi sperăm că în curând se va rezolva ceva cu actele noastre...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Kramer Helmuth, Dumbrăveni, [...] jud. Sibiu, către Kessler Anna din R.F. Germania:

„...Aici este din ce în ce mai greu. Nu mai găsim alimentele noastre de bază: untul, zahărul, făina, uleiul. Te scoli la ora 6,00 şi primeşti ceva dacă te-ai înscris pe listă. Nu mai putem suporta. Vrem să scăpăm de aici. Şi alte naţionalităţi vor să plece din România, nu numai germanii...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Hermann Paul, Sibiu, [...] către Wagner Elisbet din R.F. Germania:

„...În Sibiu, populaţia germană scade mereu datorită emigrărilor în R.F.G. şi a discriminărilor naţionale reale. Aici germanul se simte mereu subapreciat, are mai puţine sau i se creează mai puţine şanse de promovare în viaţa profesională. Pe stradă şi în mijloacele de transport auzi mereu injurii şovine. Mica noastră naţiune se dezintegrează cu fiecare zi, simţindu-se tot mai mult principiul asimilării şi integrării spre partea română. Dorim mult să plecăm de aici, dar întâmpinăm piedici peste tot...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Metea Virgil, Făgăraş [...] jud. Braşov, către Barbu George din S.U.A.:

„...E foarte greu de trăit aici, că nu găsim ce ne trebuie, fiind nevoiţi să suferim. E tare ruşinos pentru zilele noastre! Suntem hotărâţi să plecăm de aici şi nici un fel de piedici ori necazuri nu ne vor schimba această hotărâre. Cred că veţi face tot posibilul ca să ne ajutaţi: la Congresul american, ambasada română etc...".

Caz semnalat la I.J. Braşov

- Simon Sofia, com. Cârţa [...] jud. Sibiu, către Wotsch Michael din R.F. Germania:

„...Majoritatea saşilor vor să plece din România. Ne-am hotărât şi noi să plecăm. Acum este o criză de alimente cum nu a mai fost de la război. Cumpărăm totul pe bon. Dacă ne este dat să suferim, ne este egal dacă suferim aici sau acolo. Simţim că nu mai putem suporta. Încercaţi să trimiteţi memorii la «Europa Liberă», căci toţi procedează aşa ca să reuşească...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Hauser Anneliese, com. Biertan, [...], jud. Sibiu către Hauser Hermine din R.F. Germania:

„...În general, poporul german de aici este asuprit și-l preocupă singurul gând să plece în Germania. Simțim tot mai mult că suntem considerați ca ceva în plus. Aici ne dă concediu fără plată, pentru că nu mai avem ce munci, iar când lucrăm efectiv, câștigăm mai nimic, așa că nu merită să ne dăm osteneala. Sperăm că și noi vom avea norocul să fim în curând la voi...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Schafer Benno, Timișoara, [...] către Kornibe Iohannes din R.F. Germania:

„...Aici avem de-a face numai cu plictiseală, prostie și nedreptate. N-am trăit niciodată astfel de momente. Voi nu vă puteți imagina care este situația la noi, pentru că nu ați trăit așa ceva. Zilnic trebuie să te zbați la cozi pentru lapte, pâine, unt și zahăr. Din păcate, trebuie să acceptăm totul și nu știm când va veni timpul când vom putea rămâne cel puțin oameni. Aici sunt animale când este vorba de hrana zilnică. Nu aveți idee câți nervi ne facem zilnic. În România este foamete. I-am dat personal o scrisoare președintelui când a venit la Timișoara, în care i-am spus că vreau să plec de aici...”.

Caz semnalat la I.J. Timiș

- Zipser F., Timișoara, [...] către Anton Eva din R.F. Germania:

„...A sosit timpul să plecăm de aici, pentru că nu mai puteam rezista mult. Dacă se merge în ritmul acesta, în afară de fidea nu vom mai avea ce mânca. Din păcate nu e o glumă și nici ironie. De luni de zile nu găsim unt, carne, zahăr, făină, ouă, smântână. Laptele îl procurăm cu multă greutate. Am apelat la ambasada voastră din București să ne sprijine și ne-a răspuns că situația noastră a fost trimisă Crucii Roșii germane...”.

Caz semnalat la I.J. Timiș

- Wadt Iohann, com. Sona, jud. Alba, către Gartner Iohann din R.F. Germania:

„...Dorim să primim viza de intrare în R.F.G. pentru întreaga familie, ca să putem pleca definitiv de aici. România se află într-o mare criză economică. De când ați plecat s-au schimbat multe în rău din viața noastră. Este o lipsă totală de produse alimentare. Nici măcar pâine nu mai avem. Nu mai avem curent electric, folosim din nou lampa cu petrol. Nu se știe cât va mai dura această economie de energie electrică. Chiar dacă am vrea să mai stăm aici, nu mai rezistăm...”.

Caz semnalat la I.J. Alba

- Flasser Helmine, com. Bălcaciu [...], jud. Alba, către Fratoni Edith din R.F. Germania:

„...În fiecare săptămână mă deplasez la autorități pentru a mă interesa de soarta plecării noastre. La noi nimic nu mai este normal. Nu mai găsim alimentele de bază, iar la televizor apare în fiecare seară alt doctor, care afirmă că nu e sănătos să consumăm carne, zahăr etc. În comună, ca în întreg județul, ni s-a luat curentul electric. Toți germanii din România, s-au săturat până în gât. În autobuz m-au făcut hitleristă că vorbeam în germană cu Bruno. Este trist pentru națiunea germană din România, dar până la urmă trebuie să ne lase să plecăm...".

Caz semnalat la I.J. Alba

5. Vizite

- Fleischer Walter, Cisnădie, [...] județul Sibiu, către Fleischer Heinrich din R.F. Germania:

„...Am auzit că la sfârșitul lui martie va veni în vizită în România Karl Carstens, președintele R.F. Germania. Ne-am gândit că ar fi bine să-i scrieți ca să ne treacă pe listă. Nu se știe ce probleme vor fi discutate cu ocazia vizitei, poate avem noroc...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Kramer Maria, Sighișoara, către Ulrich Regine din R.F. Germania:

„...Mi-a spus cineva că în martie vine în România președintele federal și la fel ca anul trecut, cine e pe listă obține repede aprobarea pentru emigrarea în R.F.G. Ar fi bine să vă interesați urgent și să ajungem și noi pe această listă...".

Caz semnalat la I.J. Mureș

- Fleischer M., R.F. Germania, către Fleischer Mihael din Făgăraș [...] jud. Brașov:

„...Am făcut memoriu la Bonn, pentru că am aflat că președintele nostru federal va veni la București, dar nu știu precis data. Am trimis totul ca să fiți trecuți pe listă...".

Caz semnalat la I.J. Brașov

- Rauch Friedericke, R.F. Germania, către Valenta Antonia din Brașov, [...]:

„...Am expediat un memoriu către președintele federal Karl Carstens, care va face o vizită în România între 30.03-02.04.1981. Cel mai important este că am amintit în memorii că ai depus o nouă cerere de plecare...".

Caz semnalat la I.J. Brașov

- Seiwerth E., com Valea Viilor [...], jud. Sibiu, către Gaber Heinrich din R.F. Germania:

„...În luna martie trebuie să vină în vizită în România președintele R.F. Germania și ministrul de Externe. Poate îi reușește lui Rupert să fim trecuți și noi pe listă, deoarece el are un prieten care este deputat în Bundestag...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Auner Friedric, R.F. Germania, către Graef Hans din comuna Brateiu [...], jud. Sibiu:

„...A durat mult până am ajuns la Ministerul de Externe. Cancelaria federală mi-a răspuns că trebuie să ne adresăm în scris, urmând ca numele voastre să fie trecute pe o listă ce va fi predată șefului vostru de către președintele Carstens, care va veni la voi în vizită...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Binder Ana, com. Dacia [...], jud. Brașov, către Kraan Andreas din R.F. Germania:

„...Întotdeauna când vine în vizită în România o personalitate de la voi, aduce o listă cu numele unor persoane de aici care vor să emigreze. Pentru că am aflat că în luna martie va veni la noi Karl Carstens, președintele R.F.G., vă rugăm să vă adresați lui și să-i transmiteți datele noastre. Am primit al patrulea aviz negativ...”.

Caz semnalat la I.J. Brașov

- Draser I., Mediaș, [...] către Roth Maria din R.F. Germania:

„...În luna martie va avea loc, la invitația șefului statului nostru, vizita în România a președintelui și ministrului de Externe ai R.F. Germania. Vă rugăm să scrieți acestor mesageri ai R.F.G. câteva rânduri, pentru a interveni la președintele nostru în vederea emigrării noastre...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Kleisch Michael, R.F. Germania, către Kleisch Gertrud din Brașov [...]:

„....Am auzit că președintele federal va face o vizită în România, așa că mă voi adresa lui pentru a-mi aduce și eu familia aici. Am aflat că autoritățile nu au reacționat la intervenția făcută la Madrid...”.

Caz semnalat la I.J. Brașov

- Mayer Hans, R.F. Germania, către Scheibling Hans din Timişoara [...]:

„...Am primit răspuns de la Ministerul de Externe de la Bonn, în care îmi cer urgent datele voastre, căci preşedintele nostru vine în curând în vizită la voi şi se pare că vrea să intervină acolo...".

Caz semnalat la I.J. Timiş

- Hartmann G., Arad, [...] către Schill Martin din R.F. Germania:

„...Tocmai am auzit că vine în România Carstens, preşedintele vostru, cam prin luna martie. Scrieţi o scrisoare în care să-l rugaţi să ne treacă şi pe noi pe listă, aşa cum aţi făcut când a venit Schmidt...".

Caz semnalat la I.J. Arad

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 269-276

7.

1981 aprilie 11, Bucureşti. Informare privind stări de spirit în rândul populaţiei aşa cum rezultă acestea din materiale poştale în care autorii critică condiţiile de viaţă şi muncă, lipsurile din aprovizionare şi manifestă „tensiune şi teamă" privind siguranţa locurilor de muncă.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S"
Nr. 00381565 din 11 aprilie 1981

Strict Secret
Ex. nr. 2

Informare
privind stări de spirit în rândul populaţiei

Unitatea specială „S" continuă să intre în posesia unor materiale poştale provenite din aproape toate zonele ţării, în conţinutul cărora autorii comentează nefavorabil situaţii şi fapte legate, în general, de condiţiile de viaţă şi de muncă, exprimându-şi nemulţumirea îndeosebi pentru lipsurile care persistă în aprovizionarea populaţiei cu alimente necesare, la acestea adăugându-se unele stări de „tensiune şi teamă" privind siguranţa locurilor de muncă.

În acest context, se formulează şi se transmit – fie în exterior, fie pe linie internă – stări amplificate şi subiective vizând iminenţa unor crize prelungite în activitatea economico-socială a ţării noastre, generatoare de „foamete" şi scumpire

a vieții, de restrângere a unor capacități de producție, restructurări în rândul personalului muncitor și administrativ, blocări ale transferurilor și încadrărilor de personal, deteriorarea situației din agricultură etc., toate acestea considerându-se că au implicații nedorite pentru condițiile de viață ale oamenilor muncii.

O serie de autori ai comentariilor respective scot în evidență că în numeroase unități economice personalul muncitor este „dat afară”, în special cel provenit din mediul rural, din rândul navetiștilor sau al celor cu domiciliul flotant, precum și faptul că mulți oameni ai muncii sunt obligați să-și ia concediu de odihnă fără plată, din lipsă de materii prime în sectoarele productive, fapt ce se repercutează asupra retribuțiilor acestora.

Raportăm că, în funcție de conținutul lor, materialele care au făcut obiectul prezentei informări, au fost semnalate organelor de securitate interesate sau reținute din circuitul poștal.

Pentru documentare, redăm în anexă, conținutul unor comentarii.

Locțiitor al comandantului Unității Speciale „S”
Colonel
Marinescu Constantin

Anexă la
Nr. 00381565 din 11.04.1981

Documentar
cuprinzând comentarii provenite din rândul populației

1. Aprovizionare

- Dumitrache Florica, București, [...] către Moise Vârlan din Gh. Gheorghiu-Dej, [...]:

„...La București lumea este tristă. Pe figura fiecăruia observi oboseala, grija pentru aprovizionare, cozile etc. Peste tot auzi de reducerile alarmante de personal în toate domeniile, începând cu cel administrativ. Este o mare criză de locuri de muncă din cauza blocării posturilor în întreprinderi și instituții... este o stare de adâncă supărare peste tot ...”

- Ghiu O., București [...] către Marinescu Maria din com. Oituz, jud. Bacău:

„... Copiii noștri au servicii grele și fără satisfacții. A fost război, dar nu am dus așa lipsă de odihnă și de hrană. Dacă vrei să cumperi ceva ca să mănânci, trebuie să stai la cozi mari ceasuri întregi și până la urmă vii acasă tot cu sacoșa goală. Nu am crezut că o să ajungem așa timpuri grele, nu-mi explic cauzele, căci doar nu am avut război. Și când am mâncat pe cartele a fost mai bine ca acum.

Trăim cu speranța că vor veni vremuri mai bune, măcar pentru urmașii noștri. În epoca aceasta a vitezei avem parte numai și numai de muncă, fără sfârșit. Până și tineretul se vaită de sănătate...".

- Topală Marin, București, [...] (mecanic de pistă la avioane) către o persoană juridică din Capitală:

„... Nu înțeleg ce mari calamități a lovit țara noastră de avem o totală dereglare în aprovizionarea Capitalei cu cele mai necesare articole în alimentație. Nu există ouă, carne, pește, brânză, caşcaval şi lapte. Ca să poți procura un litru de lapte, trebuie să fii prezent la centrele de desfacere de la ora 5, 00 dimineața, căci după ora 6,30 nu mai avem ce lua. Lipsa de carne o mai completam cu procurarea de ouă, dar și acestea lipsesc cu desăvârșire. Brânza telemea n-am mai văzut-o de luni de zile. Am trei copii și datorii pentru apartament și nu mai pot face față cheltuielilor de alimentație. Așteptăm din zi în zi remedierea acestei situații critice...".

Caz semnalat la I.M.B. – securitate

- Iacob Florea, București, [...] către Iacob Vasile din Tg. Mureș [...]:

„...Să știi că și pe la noi este la fel de greu cu aprovizionarea de alimente. Dacă se dă ceva în magazine, asta se întâmplă dimineața, când sunt oamenii la serviciu. După amiaza nu mai găsim nimic. Toată vremea ne-o petrecem de la o coadă la alta, pentru cumpărături, ca după război...".

- Gaust Ilse, Sibiu, [...] către Chatz Elisabeth din R.F. Germania:

„... Se spune că situația din Polonia este foarte critică, dar nici aici nu e mai bine, căci e din ce în ce mai rău. Pentru fiecare aliment trebuie să stăm la cozi de zeci de metri lungime. Aici avem foamete, nu găsim carne, lapte, unt, ulei, zahăr, griș, cartofi. Acesta este nivelul nostru de trai. Nu exagerez cu nimic. E foarte trist. Cu banii în buzunar o să ajungem să nu mai avem ce cumpăra. Poate că aveți dreptate că în lume e mizerie și mai mare...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Stuhler Erika, com. Seica Mică, [...] jud. Sibiu, către Draser Hans din R.F. Germania:

„...Aici avem mari necazuri cu alimentele. Nu mai avem nici făină și pâine, zahăr nu găsim, uleiul se dă la Sibiu și cu multă coadă. Toți oamenii sunt nemulțumiți de criza de alimente, de aceea vor să plece foarte mulți din România. Am aflat de la «Europa Liberă» că președintele R.F.G. și-a amânat vizita în România...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Dahinten Maria, com. Sura Mică [...], jud. Sibiu, către o persoană juridică din Bucureşti:

- „... Am de întreţinut patru copii, care au şi ei o retribuţie extrem de mică, iar ei sunt atât de mari că nu-şi pot câştiga încă singuri pâinea de toate zilele. Nu mai vorbesc de untul care nu se mai găseşte de cumpărat decât dacă ne sculăm cu noaptea în cap să stăm la o coadă ce se formează la toate magazinele din Sibiu, ca pe timpul războiului mondial. Care este cauza? Ce trebuie să facem? Cât va mai dura acest chin al oamenilor muncii, mai ales al celor care au copii mulţi? Vrem să plecăm din România, de ce nu ni se dă drumul, de ce merge totul atât de greu în ţara asta?...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Dr. Gyenge L., Cluj Napoca, [...] către Klein Zoltan din R.F. Germania:

„... Situaţia din ţara noastră s-a deteriorat mult în ultima vreme, condiţiile de trai sunt exasperante, nu atât din cauza scumpetei cât pentru faptul că nu ai ce cumpăra cu banii din buzunar. Imaginează-ţi că suntem şapte persoane în familie – din care trei sunt mici – şi numai la o masă ne trebuie atâtea. De anul trecut am devenit vânător de alimente. Mă duc în fiecare dimineaţă cu două sacoşe să vânez lapte, unt, carne, chibrituri, cartofi şi altele, pe care nu le găsesc. Sunt şi zile când împuşc câte ceva. De exemplu, ieri am avut o zi norocoasă, căci am cumpărat 5 suluri de hârtie igienică şi 2 cutii cu detergenţi. Vezi, viaţa mai are şi asemenea bucurii mărunte despre care voi nici nu ştiţi. De aceea viaţa voastră este monotonă şi plictisitoare...”.

- Streit Elisabeta, Cluj-Napoca [...] către Streit Ludwig din R.F. Germania:

„...Avem multe supărări din cauza aprovizionării cu alimente. Permanent urmărim de la fereastră magazinul din faţa casei dacă mai descarcă ceva. În caz că aduc ceva, în câteva minute se formează coada. Aşa se explică viaţa noastră de fiecare zi...”.

- Martinescu Ştefan, com. Manasia, jud. Ialomiţa către Bernea Florin din Cisnădie [...] jud. Sibiu:

„... Să ştii că şi la noi e criză de toate: pâine, ceapă, cartofi, carne, unt. Nu ne mai aprovizionează cu nimic. S-au făcut şi restructurări de posturi sau de personal, iar cei rămaşi în serviciu sunt obligaţi să stea acasă 10 zile pe lună, că nu au ce face, ceea ce ne arde la leafă...”.

- Bauer Ioszef, Oradea, [...] către Walter Iohann din R.F. Germania:

„... Stăm foarte prost în toate, cu scumpetea, cu aprovizionarea, cu lipsa de alimente şi alte articole de trebuinţă pentru o viaţă cât de cât civilizată.

Stăm la cozi interminabile pentru orice, dar e păcat să mai discutăm despre acest lucru...".

- Ladanyi Istvanne, Oradea [...] către Kosze Peter din Austria, Viena:

„...Aici avem o viaţă care numai viaţă nu se numeşte. Umblăm toată ziua ca nişte căpiaţi după alimente. Unt nu găsim, de lapte şi zahăr nu mai vorbim. La piaţă 1 kg. de cartofi este 8 lei, verdeţurile sunt scumpe, ceapa 8-10 lei pentru 1 kg., carne nu se găseşte. Zile întregi stăm la rând şi de multe ori nu luăm nimic! Toată energia omului se risipeşte ba la rând la chibrituri, ba la coadă la lapte, dar nu orice rând, ci unul de 300-500 de persoane. Acum nu-mi mai pot imagina un magazin în care să intru şi să găsesc tot ce-mi trebuie...".

Caz semnalat la I.J. Bihor

- Boer Else, Timişoara [...] către Norbert Downing din R.F. Germania:

„...La noi nu poţi privi plin de speranţe în viitor, căci şi prezentul este foarte greu. Poate aţi auzit de crizele mari prin care trece ţara noastră în prezent. Trecem printr-o situaţie de foamete cumplită. De luni de zile există situaţia aceasta. Din toamnă nu mai avem unt, lapte, smântână, brânză, zahăr, ouă, carne. În fiecare dimineaţă ne pierdem timpul la cozi şi de cele mai multe ori nu luăm mare lucru. Este o mizerie de nedescris".

Caz semnalat la I.J. Timiş

2. Reorganizări.

- Un anume A.G. din Bucureşti către Constantinescu Ion din Tulcea, Post Restant 1;

„... Am rămas foarte puţini oameni în secţie. Au trimis mulţi din ei la «Danubiana» şi «23 August». Nu mai avem de lucru, căci nu mai are nevoie nimeni de piesele noastre, adică am rămas fără beneficiari. Până la 1 mai vor să desfiinţeze jumătate din secţie. Se desfiinţează toată «Electronica» de pe Baicului şi rămâne numai platforma Pipera, dar nu cu toate secţiile. Acum ne dau concedii fără plată pe rând, obligatoriu, la câte două persoane, câte două săptămâni. E foarte rău. Nu ştim ce au de gând să facă ăştia cu mulţi oameni de la mine din secţie. Unii au început să-şi caute locuri de muncă în alte părţi...".

Caz semnalat la I.M.B. – securitate

- Gute Gheorghe, Bucureşti, [...] către Gute Ştefan din com. Pietroşani, jud. Teleorman:

„... Am avut şedinţă la întreprindere, unde ne-a spus să punem pe hârtie ce am făcut în ultimele trei săptămâni şi ce nu am făcut, căci urmează să vină primul secretar al sectorului să verifice cine nu-şi face datoria, căci trebuie să fie daţi afară 19 funcţionari. După atâţia ani de muncă cinstită şi corectă, ne caută

nod în papură să ne scoată incapabili. Nu mai suntem siguri pe nimic. Suntem curioşi ce minune s-o petrece cu noi când va veni de la partid....”.

Caz semnalat la I.M.B. – securitate

- Big Felicia, București [...] către Big Gh. din Satu Mare [...]:

„... Pe aici toată lumea a înnebunit. Peste tot îi obligă pe muncitori să ia concediu fără plată, trăind cu riscul să nu-i mai primească, pentru că nu au ce lucra. Şi pe noi ne ameninţă că vom întrerupe un an şcoala şi că vom fi trimişi în agricultură. Nu este a bună ce se petrece la noi!...”

- Buga Nelu, București, către Buga Dumitru din Sibiu, [...]:

„...Aici s-au sistat angajările, transferurile şi lichidările până în decembrie 1981. În București nu se mai dau vize de flotant, căci deja au început să-i dea afară din întreprinderi pe cei ce nu au acte de Capitală. Este o situaţie foarte complicată...”.

- Duna P. din București către Cotonaru Scarlat din com. Ciochina, jud. Ialomiţa:

„... La mine la serviciu i-a dat pe toţi afară, iar din funcţionari am rămas numai eu. Este jale mare! Le-a zis să se ducă în agricultură...”.

- Stoica Valerica, Bacău [...] către o persoană juridică din București:

„... Am fost daţi afară 100 salariaţi de la I.C.S.A.P. Bacău, după o vechime în serviciu de 15-35 ani. Am ajuns la disperare, muritori de foame! Ne-am vândut lucrurile din casă. Nu avem decât să venim toţi cei circa 100 de oameni, împreună cu familiile, în faţa C.C. al P.C.R...”.

Notă: Scrisoarea a fost semnată de un număr de 24 încadraţi la „ICSAP – Bacău”. Cazul a fost semnalat la Direcţia a II-a, Direcţia a I-a şi I.J. Bacău.

- Ionescu Jana, Craiova către Ionescu Mihai din Libia:

„... O ducem foarte rău cu serviciul. După ce am terminat cursul de calificare, după ce am tremurat toată iarna la «7 noiembrie», acum ne-au dat acasă până în octombrie, când se va da «Oltcitul» în funcţiune. Mă întreabă lumea de ce stau acasă şi nu am răspuns. În situaţia mea sunt 400 muncitori pe drumuri. Batem la fiecare poartă de fabrică, dar nu găsim locuri...”.

- Susanu Gh., com. Bucești, jud. Galaţi, către Susanu T. din Libia:

„... Pot să te anunţ că s-a degradat mult situaţia cu serviciile. Oameni care au avut câte şapte ani vechime la Combinat au fost trimişi să muncească la C.A.P. – uri, căci nu mai au ce face cu ei. Şi eu neavând ce face acolo, m-am apucat să fac o cerere pentru a pleca, pentru că aşa li s-a spus multor oameni din întreprindere să facă. Pe toţi colegii tăi i-au restituit la C.A.P.-uri sau unde îşi

găsesc ei. N-a mai rămas nici un navetist la I.R.C.C.U. Toți au fost împrăștiați în toate părțile”...

Caz semnalat la I.J. Galați

- Schmitz G., Timișoara [...] către Brill Tony din R.F. Germania:

„... La noi este din ce în ce mai bine. Acum a venit rândul muncitorilor navetiști care au fost dați afară din fabrici și nu mai au voie să se angajeze în orașe. La aceasta se adaugă lipsurile de toate felurile, cozi la alimente și multe alte nemulțumiri ale cetățenilor de rând...”.

Caz semnalat la I.J. Timiș

- Manolache Minodora, Constanța [...] către ing. Manolache Gruia din Libia:

„... Am intrat în concediu de odihnă, că așa au crezut de cuviință cei în drept. La «I.P.O.» a început să se întunece orizontul. Se vor trece vreo 20 de vapoare la „păstrare”, așa că vom rămâne foarte mulți fără pâine. Unii cu pâine prea multă, alții fără! Poate ar trebui să se înființeze o instituție antimafiotă și la noi, căci peste tot acționează Mafia...”.

Caz semnalat la I.J. Constanța

- Pintilie Chirica, com. Concești, jud. Botoșani, către Pintilie Const. din Libia:

„... La noi în țară continuă reducerile de salariați și muncitori din fabrici. La Botoșani s-au dat afară până acum peste 2.000, aceștia fiind trimiși în agricultură și pe la Brașov. Fetele tale au luat salariul pe luna februarie: Dorica – 150 lei și Lidia – 300 lei, așa că au cu ce trăi. Totul este foarte scump și nu găsim nimic. Suntem obligați să predăm sfeclă de zahăr, ca să primim zahăr...”.

- Herbert Sigrid, com. Șelimbăr [...], jud. Sibiu, către Herbert Karl din R.F. Germania:

„... Cred că ați auzit de criza de alimente din România. Mulți sugari rămân fără lapte, oamenii se îmbolnăvesc din cauza alimentelor degradate, la care se adaugă concedierile muncitorilor, căci n-au de lucru pentru ei. Până acum ne aduceau țărani la oraș, iar acum îi forțează să se înapoieze la câmp. La fabrică la noi se reține 10% din salariu dacă întârzii o dată, iar la a doua abatere ți se desface contractul de muncă. Concediul fără plată nu mai e o problemă, pentru că nu avem de lucru pentru toți...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

- Hermann C. din Mediaş, [...] judeţul Sibiu, către Herman Alex. din R.F. Germania:

„... Despre mine îţi spun că o duc greu cu lucrul. În ultimul timp nu mai avem ce lucra. În luna ianuarie am primit 468 lei, în februarie 624, iar în martie nu am avut nici o zi lucrată, pentru că nu avem ce lucra. Ne trimit acasă şi în felul acesta nici nu avem ce câştiga. Am cerut audienţe la directorul fabricii, la primărie, dar primim acelaşi răspuns: să mai aşteptăm până se ivesc locuri în alte secţii. Am vrut să merg la «8 Mai» dar şi acolo sunt daţi oamenii afară. Cum crezi că putem trăi dacă nu câştigăm nimic? Cum ne plătim chiria şi întreţinerea? Chiar azi am fost anunţaţi că toată luna martie n-o să avem ce lucra...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu

3. Măsuri în agricultură

- Grigore Arbore, Bucureşti, [...] către Gambino Clelia din Italia, Roma [...]:

„... La întoarcerea în ţară am constatat că modul de viaţă s-a schimbat. Lipsa este cvasiabsolută. Peste câţiva ani, totul va fi bine, pentru că la un recent Congres al agriculturii s-a stabilit că viaţa a fost mai puternică decât teoria marxistă a dezvoltării industriale şi, deci, trebuie să revenim la frumoasa tradiţie agrară a poporului nostru, care s-a urbanizat prea mult. În această perioadă, când toţi suntem angajaţi în revoluţia agrară, părinţii mei sunt aprovizionaţi cu pâine, o dată pe săptămână, de fratele meu de la oraş. Este reîntoarcerea la pământul-mamă, poate şi al personalului anumitor întreprinderi...”.

Caz semnalata la I.M.B. – securitate

- Mazilu Mariana , Bucureşti, I.P.R.S. – Băneasa, către Mazilu Dumitru din com. Deveselu, jud. Olt:

„... Cei care lucrează la noi şi sunt din Tunari şi comunele învecinate au fost obligaţi să semneze un contract cu C.A.P.-ul. În timpul liber trebuie să muncească pământul la C.A.P., altfel sunt scoşi de aici. Este foarte greu peste tot. Nu se ştie până la urmă ce se întâmpla în ţara asta...”.

Caz semnalat la I.M.B. – securitate

- O persoană neidentificată din Bucureşti (inginer agronom) către ing. Botiş Petru din Timişoara [...]:

„...Am luat cunoştinţă de nobila dv. iniţiativă de a ne întâlni pentru aniversarea celor 30 de ani de la absolvirea facultăţii. Cel mai important motiv pentru care nu doresc să particip îl constituie prezenţa lui Giosan, care nu are ce căuta în mijlocul nostru. Acesta a influenţat dirijarea agriculturii după modelul colhozurilor şi sovhozurilor. El este autorul moral al distrugerii celei mai iubite clase sociale – ţărănimea. Pe noi, agronomii, a vrut să ne înveţe cultivarea

porumbului în pătrat și să mâncăm grâu din pir. A înlăturat toate soiurile de cereale autohtone. Ne-a chinuit cu fel de fel de soiuri și hibrizi, emanând tehnologii care duc în final la compromiterea noastră ca ingineri agronomi. Să-i spuneți din partea mea că agricultura fără țăran și țăranul fără pământ nu se pot concepe în țara noastră. Să dea țăranilor pământul care a rămas în paragină ca să-l muncească personal, altfel nu-l putem aduce să muncească la sate. În prezent și-a luat lumea în cap și își câștigă existența cum poate, iar noi asistăm cum se apropie aspectul foamei într-o țară care nu și-a pus niciodată problema hranei...".

- Șchiopu Dumitru, București [...] către Ciobanu A. din comuna Manoleasa, jud. Botoșani:

„... Noutatea pe aici o constituie faptul că s-au dat parcele de pământ celor ce sunt în jurul Bucureștiului, pentru a-l lucra cu contract de achiziții. S-au dat afară mulți din serviciu. Și la Ticu au scos 150 șoferi, care nu mai găsesc unde să se încadreze la alte fabrici, pentru că nu primesc angajări...".

- O persoană neidentificată din București, către Eftimiu Grigorian din Bacău [...]:

„... Unitatea unde lucrez, deși încadrată cu oameni capabili, nu-și mai are nici un fel de eficiență și justificare ca să existe. Probabil că aceste consilii agro-industriale vor fi desființate. Există în agricultură prea multe paralelisme, organisme care se suprapun inutil și dezorientează prin acțiunile lor unitățile productive, fiind prea mulți șefi, prea multe foruri tutelare, care se ocupă de prea multe mărunțișuri. Se fac maldăre de rapoarte care răpesc prea mult timp specialiștilor din unitățile agricole productive. Eu, personal, nu văd problema producției agricole rezolvată în acest fel...".

- Dr. Breiner Victor, Cluj-Napoca [...] către Kusai Ildico din S.U.A.:

„... Am intrat în mare revoluție agrară. Acum a trebuit să declarăm și grădina. Au inventat ceva nou numai ca să ne jupoaie. De vreo doi ani n-am mai avut recoltă ca lumea și acum venim cu tot felul de invenții, pentru o mai bună aprovizionare. Numai Dumnezeu știe ce o să iasă mai departe...".

Caz semnalat la I.J. Cluj

- Cătineanu Ion, com Ocnița [...] jud. Bistrița Năsăud, către Cătineanu Emil din S.U.A.:

„... Pe aici circulă zvonul că o să dea pământul înapoi oamenilor, căci agricultura merge foarte prost în condițiile prezente. Lucrurile nu s-au schimbat la noi și toată lumea este nemulțumită. Tare aș vrea să fiu la voi și să-ți lucrez eu pământul...".

- Ispir Ioana, com. Bolintin Vale, jud. Giurgiu către Ispir Iorin din Siria:

„... Ne-a dat un pogon de floarea soarelui obligatoriu să-l lucrăm. Au venit cu decrete pe spinarea noastră, nu ne mai fac pâine, nu primim ulei și zahăr decât dacă cultivăm sfeclă și floarea-soarelui pe lotul ajutător. Avem multe de întâmpinat la țară...”.

- Dunaev Antoaneta, Galați, [...] către Dunaev Vladimir, marinar pe vasul „Jijia”:

„... În țară a avut loc al II-lea Congres al țărănimii. Urmare hotărârilor luate, elevii țăranilor, după ce termină liceul, nu mai pot da imediat examen de intrare la facultate, ci trebuie să facă 5 ani practică în C.A.P.-uri și numai după aceea au voie să urmeze cursuri în învățământul superior. Toți angajații C.A.P.-urilor care au case la oraș sunt obligați să le vândă și să se stabilească la țară. Nu mai au voie să facă naveta. De asemenea, toți aceea care au mai puțin de 5 ani ca flotanți în orașe trebuie să se înapoieze la țară, în localitățile de unde au venit.

Caz semnalat la I.J. Galați

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 6-39

8

1981 iunie 3, București. Documentar privind comentariile apărute în scrisori din țară și din străinătate referitor la rezultatul alegerilor din Franța și atentatul asupra Papei Ioan Paul al II-lea.

Anexa la nr. 00389142 din 3 iun. 1981

Documentar

privind comentarii despre alegerile din Franța și atentatul asupra Papei

I. Comentarii provenite din exterior

- Villani Evelyne, Franța, către Dvorjanski Melanie din Ploiești [...]:

„...Alegerea președintelui Mitterrand mi-a umplut inima de bucurie. Nu mă interesează politica, dar alegerea lui trebuie să aducă schimbări și căderea capitalismului. Este o mare victorie pentru noi. Mi-ar plăcea să-mi spui ce reacții a provocat această alegere în România și cum s-a anunțat acolo acest lucru. Sunt curioasă să știu ce gândesc alte țări...”.

- Radiciu Cornel, Franța, către Radiciu Floarea din Sibiu [...]:

„...Astăzi e o zi istorică, cea mai frumoasă zi din viața mea. Candidatul meu preferat, Francois Mitterrand, a devenit președintele Franței. Sunt cu lacrimi în ochi, sunt foarte fericit și extrem de emoționat. Când s-a anunțat alegerea lui, a fost o explozie de bucurie pentru toată lumea. Parisul este în sărbătoare. Străzile sunt pline de oameni, parcă ar fi coborât Dumnezeu pe pământ...".

- Dănilă Nicolae, Franța, Paris către Dănilă Vasile din comuna Castău [...] județul Hunedoara:

„...Este pentru dată că în Franța e un președinte socialist. Alegerea este foarte importantă, căci ea va aduce schimbări în politica economică. La cei bogați neliniștea este evidentă. Ceilalți sunt mulțumiți...".

- Bosontea Victor, S.U.A., Harstville [...] către Gyuri Horvat din com. Secusugiu [...], jud. Arad:

„...Mă bucur că în Franța au reușit în alegeri socialiștii, căci guvernul lor vor susține pe evreii din statul Israel. Cred că după naționalizarea unor industrii în Franța, mai cu seamă ale celor de armament, această țară va deveni o mare putere militară, căci socialiștii au o atitudine ostilă față de Moscova...".

- Rabut Cristophe, Franța, către Sârbu Valeriu din Vălenii de Munte [...] jud. Prahova:

„...Mitterrand a fost ales președintele Republicii. Suntem încântați de acest eveniment, sperând că el va putea să deschidă ușa dialogurilor, concesiilor și diverselor libertăți care ne lipseau din ce în ce mai mult. Așteptăm o mai mare dreptate socială, mărirea salariilor și alte înnoiri. Desigur, vrem să fie instaurată adevărata societate socialistă, așa cum o dorim noi. Sperăm că schimbarea echipei va aduce un suflu nou, permițând o nouă stare de spirit...".

- Grute M., Franța, către Micuț Ion din Curtea de Argeș, [...] județul Argeș:

„...Avem un nou președinte și am impresia că visez. Mulți ne așteptam la acest eveniment istoric. Lumea se bucură de parcă ar fi coborât Dumnezeu din cer. Principala problemă este alegerea noului guvern. Toți cei care nu au conștiința curată tremură din toate mădularele și transferă capitalurile în străinătate (fapt interzis din momentul de față). Mie îmi pare bine că poate găsesc și eu de lucru și poate că mai dispar din inegalități. Toată lumea speră!...".

- Schwartz Sorin, Franța, către Schwartz Marcel din Pitești [...]:

„...În alegeri, ambii candidați la președinție au făcut curte comunității evreiești (1,5 procente din corpul electoral). Declarațiile au fost favorabile față de Israel, dar sunt sigur că poziția antiisraeliană a Franței va reintra în drepturi imediat după stabilirea noului guvern, care acum aparține lui Mitterrand. Franța

are mari interese economice în țările arabe: să cumpere petrol și să vândă armament. Bineînțeles că armamentul va fi folosit direct sau indirect împotriva Israelului...”.

- O persoană neidentificată din Franța, către Predoaica Cristiana din Craiova, [...]:

„...O să părăsesc Parisul cu siguranță în lunile viitoare. Caut ceva în Sud. Parisul este obositor și cu noul președinte este și mai rău pentru mine să stau aici. Acum suntem republică socialist-comunistă...”.

- Laberthe Mia, Franța, către Robanțu Rodica din Craiova [...]:

„...Acum îl avem pe Mitterrand la putere, un socialist care a fost ales cu entuziasm de tot poporul, în afară de cei bogați. Avem mare nădejde în el, dar asta mai târziu. Îi trebuie timp, căci ce a găsit aici este jale. Pot pleca în țările din Vest numai milionarii deocamdată...”.

- O persoană neidentificată din Franța către Bucșa Iuliu din Cluj-Napoca [...]:

„...Victoria socialiștilor cu Mitterrand în frunte ne-a umplut inima de bucurie. Imaginați-vă scena!...”.

- Potoceanu Dan, R.F. Germania, Essen, către Tandrău Brândușa din Cluj-Napoca [...]:

„...În Franța a câștigat Mitterrand. S-a dus totul de râpă. Începe deja cu naționalizările. Nemților și americanilor le e tare frică pentru ce se va întâmpla acolo. Adevărul este că nici cu celălalt nu le prea mergea grozav. Între R.F.G. și Franța diferența este cam mare în toate direcțiile...”.

- Pagot Liana, Franța, către Stănculescu Paul din com. Bengești, sat Bălcești, jud. Gorj:

„...Printre activitățile mele a fost și lupta politică în sânul Partidului Socialist. Pot să-ți spun că în Franța este o mare bucurie, pe care am așteptat-o 23 ani. Am auzit și de atentatul asupra Papei. Este o situație stupidă, poate că are un caracter politic, pentru că prea s-a angajat cu Polonia. Asta nu o vom afla niciodată...”.

- Schelb Rudolf, R.F. Germania, către Schelb Rudolf din com. Iratoșu [...] jud. Arad:

„...Cred că ați aflat că în Franța a venit la putere Partidul Socialist și pe treaba asta au prins curaj socialiștii din R.F. Germania. Mergi pe stradă și vezi cum se bat simpatizanți ai socialiștilor cu cei care țin de marii capitaliști. Este o vorbă aici că dacă vrei comunism, te trimit la ruși...”.

- O persoană neidentificată din Franța, către Frățilă Jeni din București [...]:

„...Fostul preşedinte a pierdut în alegeri. Sperăm ca va fi mai bine cu socialistul Mitterrand, mai ales pentru salariații tineri și bătrâni. Patronii și cei bogați sunt foarte nemulțumiți, pentru că li se vor reduce câștigurile. Acum au apărut fricțiuni între socialiști și comuniști, pentru că și comuniștii doresc câțiva miniștri în guvern, dar socialiștii nu sunt de acord. Aici, multă lume speră că lucrurile se vor aranja mai bine, că se va reduce șomajul, că vom avea o săptămână în plus de vacanță, reduceri de impozite etc. În iunie vor fi alegeri pentru deputați. Va fi dificil pentru socialiști, pentru că nu se înțeleg cu comuniștii...".

- Dr. Glanger S., Franța, către Cohn D. din București, [...]:

„...Verdictul popular a fost net și clar pentru Mitterrand. În general se știa că lupta va fi aprigă. Surpriza a fost totală, poate mai puțin pentru Franța, în comparație cu interesul ce-l poartă America, Rusia și Germania. Sperăm că pentru noi nu se va schimba nimic. Din anturajul nostru foarte mulți au votat cu Mitterrand, mai ales din rândul evreilor, pentru că Giscard ducea o politică proarabă...".

- Dr. Nadiu T., R.F. Germania, către Pișcolțeanu I. din Arad, [...]:

„...Mă bucur enorm de reușita lui Mitterrand în Franța. E ocazie unică de a reabilita socialismul în lume, de a-i da fața umană ce o merită. Ce au făcut troglodiții din egalitate și libertate? Teroare, crimă contra ordinei și mai ales împotriva elitei: Reagan, Papa... Exemplarele cele mai evoluate ale societății sunt împușcate în miezul zilei. Este o rușine!...".

II. Comentarii din interior

- Filipaș R. din Arad, către Degachi D. din Franța:

„...Regret foarte mult că favoritul meu, Giscard, și-a pierdut fotoliul prezidențial pe care l-a găsit tocmai Mitterrand. Probabil că noii tăi compatrioți știu mai bine ce fac. Poate că s-au molipsit de la r.f.g.-işti, care au tot un socialist. Se pare că în Occident adie, dacă nu chiar bate un vânt cu o puternică orientare de stânga...".

- Un anume Nando din Tg. Lăpuș, jud. Maramureș, către Coppelovici Paul din București [...]:

„...Dacă se întâmplă ceva rău, așa va fi! Venirea lui Mitterrand o consider o catastrofă. La fel de rău ca și Leon Blum-ul din 1936, poate și mai rău. Faptul că oamenii lui Marchais au votat pentru Mitterrand arată o schimbare în strategia binecunoscută, adică de a continua lupta pe față. Ți-am mai spus că sunt bătrân și nu mai am mult de trăit, așa că asta este marea mea consolare...".

- Grigoriu Teodor, București [...] către Cosma Th. din Franța, Paris, [...]:

„...Scriu sub puternica impresie pe care a făcut-o printre noi «schimbarea la față» a politicii Franței, prin venirea ca președinte a lui Mitterrand. Corelez această impresie puternică – dar pentru mine neclară în privința consecințelor ei – cu un material al lui Mitterrand, în care spunea că vrea să intervină în afacerile S.A.C.E.M.-ului, ceea ce nu prea mi-a surâs. Intervențiile astea mie, unul, nu-mi plac, fiind în adâncul sufletului meu un revoluționar conservator sau conservativ, cum dorești. Consider că structurile sociale sunt foarte delicate și cea mai mică schimbare are consecințe imprevizibile pentru alții, inclusiv pentru bieții muzicieni de la S.A.C.E.M., francezi sau de alte naționalități. Dacă nu, ne vom muta la altă societate compozitoricească, în caz că se naționalizează totul în Franța. Oricum, viitorul vine mai repede peste noi. Am simțit de mult acest sentiment bizar că lumea poate să-ți devină de neînțeles...”.

- Frollo A., București, [...] către Contesse Yvonne din Elveția, Neuchatel:

„...Electoratul francez a comis nu numai o imensă greșeală alegând președinte o mare canalie, dar și o adevărată crimă. Acei derbedei care au votat stânga au semnat sentința de moarte a Franței. Sunt, de asemenea, îndurerat la culme de atentatul contra sfântului Părinte, cardinalul Poloniei, trăindu-și ultimele zile. Iată o națiune mare și sănătoasă – această Polonie, această minunată Biserică, această Polonie a oamenilor cei mari ai omeniei: Copernik, Curie, Sf. Stanislas, Chopin, Senkievicz etc. ...”.

Cazul a fost semnalat la I.M.B. – Securitate și Direcția I.

- O anume Veronica din Sinaia, către familia Thezard din Franța, Honilles [...]:

„...Ce se petrece la voi? Cum reacționează tineretul față de noua putere? După câte auzim, comunismul va trece la putere până la urmă ... Bieții tineri, să întreb ce îi așteaptă! Am auzit că și Papa a fost victima unui atentat, dar nu cunosc detalii, pentru că aici informațiile sunt deformate...”.

- Popu Marian, Cluj-Napoca [...] către Radu Maria din S.U.A., New-York:

„...Am auzit că Papa a fost împușcat. Cred că în curând vor alege altul în locul său. Cu toate că a fost un mare sportiv, un cartuș trecut prin burtă îl face inapt pentru mai mult timp. Și la francezi vor fi mari schimbări, asemănătoare celor din Iran. Ăștia vor răsturna echilibrul mondial și se va putea pescui în ape tulburi numai să aibă undița solidă și momeală suficientă. În legătură cu aceste probleme e ușor de ghicit care vor fi urmările...”.

- Dr. Stecher Friedrich, Gura Humorului, [...] jud. Suceava, către Maillet M. din Franța:

„...Atentatul asupra Sf. Părinte ar trebui să fie un prilej al juriștilor din lumea întreagă de a reflecta dacă, așa cum îmi pare și mie, teoria anacronică mai poate fi menținută, în sensul de a face deosebire între crima de drept comun și crima politică...".

- Un anume Zamfirescu din București, către Ilicenco Any din Focșani [...] județul Vrancea:

„...M-a impresionat mult încercarea de asasinat asupra Papei. Am ascultat «Vaticanul» în românește și acum sunt edificat de felul cum s-a întâmplat. Criminalul e turc și poliția italiană a fost avertizată de către autoritățile turcești despre prezența acestuia în Italia. Este o rușine a secolului!...".

- O persoană neidentificată din Sighetul Marmației, jud. Maramureș, către Alexandrina M. din Franța, Paris [...]:

„...Ne-a îndurerat nespus de mult vestea tragică a Sf. Părinte Papa Ioan al II-lea. Ne unim cu toți catolicii din lumea întreagă care se roagă pentru însănătoșirea sa. Pentru acel înrăit care s-a lăsat dus de pornirea de ură împotriva celui ce nu i-a făcut nimic, ne rugăm la Maica Bisericii să-i dea harul întoarcerii și părerii de rău față de actul de asasinat și hotărârea fermă de a se îndrepta, ca să nu moară nemântuit, nu numai el, ci toți pentru care Isus și-a vărsat sângele...".

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 292-295

9.

1981 iulie 4, Iaşi. Buletin informativ cu extrase din comentariile populației notate în trimiterile poștale de pe raza județului Iași, în care sunt criticate aprovizionarea deficitară cu produse alimentare, prețurile ridicate de la piață, corupția din învățământ și dezinteresul în organizarea muncii din fabrici.

Ministerul de Interne
Insp. Jud. Iași-Securitate — Strict Secret
Nr. 0021998 din 4.07.1981 — Ex. nr. 1

Buletin informativ

Comentarii din rândul populației.

Ursu Maria, [...] Iași, a afirmat:

„... Nu-ți mai spun cum am venit de la aprovizionare, cu plasele aproape goale. Nu găsești absolut nimic, nu știu ce-o să ne mai facem. Carne nu e nicăieri. Stătea lumea de la 5 și aștepta în picioare la soare, care lucrând, care citind, care blestemând. Și nu se știe dacă aduce sau nu. La mezeluri, rafturi goale, nici măcar slănină. Era la „Unic” salam de 36 și era amar. Lapte și derivate nici pomeneală. La lapte nici abonamente nu se mai fac. Castraveții 17 lei kg. roșiile, 24 lei, fasolea păstăi 18-20 lei kg., cireșile 18 lei kg. și asta de luni și săptămâni în șir. Nu mai am ce cumpăra. Oare unde o să ajungem? Și la voi e la fel. Iar de zahăr și ulei nici pomeneală. N-am văzut un pui, de luni de zile. Nici măcar la țărani. Din toate astea, se mai dau câte ceva dar numai dimineața, și atunci dă năvală lumea liberă și mai ales țărănimea venită la târg. Pleacă încărcați acasă. Eu am văzut coșuri pline cu salam, pui, brațuri de pâine etc. Ca să n-o lungesc mult, află că la noi situația e disperată și nu știu ce o să mai fie. Cică au apărut și manifeste, pe la hală [Hala Centrală – magazin universal, n.ns. L.T.], poate e așa, poate nu, dar lumea la cozi și pe străzi nu mai murmură, ci strigă în gura mare. Cei în drept au bufetele lor cu de toate și măsline le-a adus și portocale și carne și brânză, iar de noi îi doare în c..... O să ajungem cu banii în buzunar, muritori de foame. Mă gândesc cu groază că așa este peste tot și că o să flămânzim în concediu, mai ales că plec pe cont propriu. Țin eu regim, dar nici chiar așa...”.

Manea Vasile [...] Iași:

„... Să știi că acum la noi mori de foame cu banii în buzunar, nu mai pot lua carne, pui, nimic, stă lumea de seara până a doua zi și e greu cu toate....”.

Parpariță Mihai, [...] Iași:

„...Va veni toamna cea bogată cu de toate adunată, dar nu pentru noi, ci pentru străini, pentru export, ca să plătim datoriile pentru fabricile care s-au construit și care se vor construi în țară. Pentru Canalul Dunăre-Marea Neagră care peste doi ani trebuie dat în exploatare ca și pentru Canalul București-Dunăre, care va începe după terminarea celui dintâi...".

Comentarii din învățământ.

Conțescu Ela, str. Sărăriei, nr. 220A, camera 65, Iași:

„...Iar în culisele examenelor se fac mari afaceri. Mi-a fost dat să aud de niște lucruri teribile. Se manevrează bani în cel mai mare stil iar tu muritorul de rând, te duci și tremuri la ușa unui cabinet de examene până îți vine rău...".

Schornig Florian, str. 23 August-Complex stud. Pușkin, cămin 5, camera 16, Iași:

„...Mâncarea la cantină creează probleme serioase grupului nostru. Mai mult de jumătate s-au îmbolnăvit de stomac. De la spitalul stud. li se spune să țină regim și să nu mai mănânce la cantină, dar în oraș mori de foame, nu găsești nimic. Mai multă sărăcie ca aici, greu se poate imagina. La cantină, toată ziua se mănâncă pui (adică oase și piele de pui, că de carne nici nu poate fi vorba). Se pare că de crenvurști n-au mai auzit ieșenii de un secol, pentru că am căutat o după amiază întreagă și n-am găsit nici unul, iar berea după ce că este proastă este și îndoită cu apă. Toată lumea de pe aici se plânge de aceasta, dar se pare ca până la urmă se resemnează...".

Păduraru Miruna, Comlex Codrescu, cămin C-11, camera 402, Iași:

„...În sfârșit am luat examenul din teză. Alții au picat și nu tocmai dintre cei mai slabi studenți, ci din cei care n-au picat niciodată la nici un examen până în anul patru. Au picat tocmai acum când aveau nevoie să treacă. Au nevoie de timp pentru a termina lucrarea de diplomă. Nu-l condamn că ne-a picat, omul este bine pregătit în specialitatea lui. Dar a fost de un subiectivism rușinos în aprecieri. Nu mă așteptam la un om de talia lui, păcat de ceea ce are în cap...".

Parpariță Mihai [...], Iași:

„...La liceul unde învață Irina .... luni au fost anunțați că după data de 15 iulie trebuie să mai facă două săptămâni de practică, ceea ce înseamnă că nu vor căpăta vacanță decât la 1 august și rămân din 3 luni de vacanță cu numai o lună și jumătate și asta numai la liceul ei. Am întrebat pe vara mea care e profesoară la un liceu în Tătărași și mi-a spus că acolo nu este dispoziție în acest sens....".

Comentarii din întreprinderi.

Filip Spiridon [...] Iași:

„... Noi suntem bine, sănătoși, dar buna dispoziție va lipsi probabil pentru multă vreme în casa noastră. Aceasta este răsplata când muncești cum se cade. Probabil ca să simțim mai din plin «binefacerile» unei societăți strâmbe clădite pe prea mult egoism. Audiența la Chiriac (pentru care îți mulțumim) s-a soldat cu o «generoasă» ofertă tot de «temporar» și tot acolo, ofertă refuzată din capul locului, bineînțeles, dar mă voi mai trânti cu conducerea fabricii mult timp, am o scrisoare detaliată la ziarul «Munca» de 6 pagini, urmează CC al U.G.S.R. și din nou de la capăt. Trebuie să iasă ceva. Trebuie să ies la un capăt cu ei...”.

Schornig Florian, str. 23 August – Complex Stud. Pușkin, cămin 5, camera 76, Iași:

„... La fabrică totul devine din ce în ce mai aiurea. După ce te pune prezent la ora 8 dimineața, poți să pleci oriunde, nu mai întreabă nimeni de tine. Am lucrat pe un strung normal și pe unul automat, am vrut să le arăt că știu să lucrez, poate o să mă mai învețe și ei ceva în plus că tot pierd timpul degeaba și 4 lei, schimb două tramvaie la dus și întors, dar speranțele sunt foarte slabe. Ei nu se interesează de ai lor, darmite să se mai intereseze și de noi....”.

Șeful Serviciului
[indescifrabil]

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 50-51

10.

1981 iulie 6, Cluj. Sinteză privind unele comentarii apărute în corespondența de pe raza municipiului Cluj-Napoca, referitoare la nemulțumiri generate de scumpiri și de lipsa unor produse agro-alimentare, alături de propuneri de raționalizare a acestor produse, de natură să înlăture cozile și să asigure repartizarea echitabilă a alimentelor.

Ministerul de Interne
Insp. Județean Cluj
Securitate
Serv. Special „S"

Strict Secret
Ex. nr. 1

Nr. MG/0013.932
din 06.07. 1981

Sinteza
privind starea de spirit a unor elemente din municipiul Cluj Napoca

Din datele și informațiile obținute în cadrul supravegherii informative, pe linia compartimentului „S", în perioada 21.VI. – 06.VII. 1981, au continuat să apară unele comentarii negative privind situația aprovizionării municipiului Cluj-Napoca, criticându-se lipsa sau insuficiența unor produse agro-alimentare, apărând și propuneri de raționalizare a acestor produse, de natură să înlăture cozile, și asigurarea repartizării echitabile a acestor produse.

În acest sens este semnificativ „Apelul" anonim, scris pe o carte poștală, din 30.06.1981, adresat Consiliului Județean al Sindicatelor din Cluj, în care se arată: „Conducători sindicali, situația în care s-a ajuns de a nu da alimente oamenilor devine insuportabilă. Vă rugăm faceți-vă datoria și interveniți la cei care creează această stare. Asigurați minimul de hrană copiilor, oamenilor și apoi ce întrece exportați. Faceți economate muncitorești, dați tichete, cartele la muncitori ca să nu se stea la coadă toată noaptea ca dimineața tot să nu se ajungă să cumperi la copii unt, zahăr, smântână, brânză, carne, oase etc. Sistați aprovizionarea acasă a ștabilor". Prin conducerea inspectoratului a fost prezentată organului județean de partid.

Situația aprovizionării și statul la cozi a determinat și o oarecare îngrijorare, astfel numita Mainer Margareta, din Cluj-Napoca [....] la 29.VI.1981 a relatat numitei Grijelaru Galia, din Roman [...], că: „...ne vine foarte greu să mai stăm la cozi după atâția ani de la război. Ce să-ți spun, lumea a devenit atât de nervoasă la coadă, sau mai degrabă sălbatică, nu mai vrea să știe că trebuie să se

stăpânească, la cele mai multe cozi se încaieră, se iau la bătaie. Ce spectacol trist în secolul vitezei…”.

Asemănător se manifestă și Hisum T. din Cluj-Napoca […] care, în 26.VI. 1981, relata părinților săi, Hisum Vasile din satul Isidor, jud. Suceava, că: „Aici la Cluj este scumpete mare la fructe, legume, produse din lapte … La carne, ouă, brânză, cafea, unt, lapte, sunt cozi lungi de câte 200-500 persoane și se dau numai dimineața. Lumea este disperată și bineînțeles și noi”.

Numitul Benga Gheorghe din Cluj-Napoca […], pensionar M.Ap.N., provenit din armata burgheză, după ce arată că „prăvăliile fiind goale, goale…. deoarece jud. Cluj este pe locul I” … și face referiri la numărul mare de studenți, elevi și creșterea populației, în 2.VII. 1981, îi relatează lui Crisnic Ioan, din Arad că „… organizarea aprovizionării este tot cea veche. Adică rea, rea, nu slabă. Conducerea orașului este tot din elemente nepăsătoare, cei ce ar putea face ceva nu sunt la conducere. Și noi suferim. Noi devenim codași-fruntași”.

Despre lipsa unor produse și statul la cozi a relatat în 2.07.1981 și Todea Dumitru, din Cluj-Napoca […] lui Maxim Nicolae, din București, […] că „… aici nu se găsește nici apă minerală, nici bere etc… Cred că este corvoada anului 1981 cu statul la coadă ore întregi. Aici tot așa stăm cu aprovizionarea, nu găsești nimic și ce se dă totul cel puțin 5-8 ore stai în soare și vai! Noi așa am ajuns după atâția ani de …”.

Continuă să fie abordată problema prețurilor mari pe piața organizată, criticându-se lipsa de control a organelor locale. În acest sens un oarecare Cornel S. din Cluj-Napoca, în 30.VI.1981 i-a relatat lui Gelu Emil, din Orăștie […] că „…Problema care s-a creat la noi și la voi este aprovizionarea. Nu mai știm încotro s-o luăm după alimente. Să alergi bezmetic din prăvălie în prăvălie, că nu știi la ce oră se dă ceva și de multe ori vii cu plasa goală. Piața s-a scumpit enorm. Orașul nu controlează piața. Poate că prețurile la alimentele statului nu s-au scumpit, țăranii au niște prețuri de-a dreptul revoltătoare. Untul sau smântâna până la 60 lei kg., laptele 10-12 lei kg., cartofii 10 lei kg. Deci ține-te tare și caută și bani de undeva. Unde vom ajunge nu mai știu. E disperată lumea, nervoasă și auzi ce nu ar trebui să auzi după atâția ani de serviciu și lozinci ce nu-și au locul…”.

Asemănător pune problemele și dr. Popovici Alma, medic pensionar din Cluj-Napoca […] care în 30.VI. 1981, a relatat lui Vasilescu Germaine din București […] că „… Toate sunt foarte scumpe, mai ales lactatele … sperăm că acum de 23 august ceva… Acum cu ocazia congresului au apărut lămâi cu coadă până la…. Dar poporul nostru este răbdător, însă copiii suferă. Câte o mamă plătește câte 10 lei pentru 1 kg de lapte… Clujul este de 30 de ani cel mai prost administrat oraș…”.

Au apărut unele comparații între situația de la noi și din unele țări socialiste privind problema aprovizionării. În acest sens este edificatoare aprecierea lui Soroceanu Tudor, de la Muzeul de Istorie din Cluj-Napoca, domiciliat în […] care în 06.07.1981, după ce descrie excursia făcută în R.D.G., R.S.C. și R.P.U. îi relatează dr. Pușcașu Carmen, din Câmpulung Moldovenesc […],

că: „... ajunși acasă am început șprinturile după mâncare ... Pe unde am umblat ne-am minunat de abundența de produse alimentare. Aici când vedem ce este parcă nu ne vine să credem că NOI am ajuns în această situație. Ar fi multe de spus, dar ar fi bine să le discutăm verbal ... Dar e incredibil unde s-a ajuns cu această țară, ce se aude pe la cozi vorbindu-se te înfioară, nu mai vorbesc de irascibilitatea oamenilor în orice loc, atât la autobuze cât și la cozile care sunt incredibil de lungi și astea pentru orice".

Numita Danciu Virginia, din Cluj-Napoca [...] în relatarea ei, din 06.07.1981, către Danciu Virgil, din Sibiu [...] susține că situația în care ne aflăm cu aprovizionarea s-ar datora faptului că „...Țara merge rău deoarece am împrumutat 2 miliarde de dolari și banii trebuie dați înapoi. Plata se face în alimente. Piața îi foarte scumpă, viața-i din ce în ce mai grea...". Tot susnumita afirmă că a auzit că „... se vor scumpi locuințele, mobila și mașinile. Se spune că apartamentele nu se mai vând".

Zvonuri alarmiste colportează și prof. Teodor Capătă, de la Liceul de Muzică din Cluj-Napoca, care în 26.VI.1981, îi relata numitei Capătă Onița, din Margău, [...] jud. Cluj, că „... Pe la Cluj aceeași criză de alimente ca mai înainte... E scumpete mare și se aude că de la 1 ianuarie toate se vor scumpi. Apartamentele se vor scumpi cu 30%, iar Dacia o să coste 92.000 lei. Tare mă tem că vin vremuri grele pentru noi, că în țară nimeni nu mai muncește, toți fug de la sate și industria nu merge ca lumea".

Poziție asemănătoare are și ing. Leheneanu Emil, din Cluj-Napoca, care în 25.06.1981 îi relata numitei Chitul Silvia, din Bistrița [...], că „Aprovizionarea este tot așa de dificilă. Mai nou se zvonește că nu va fi ulei, iar la zahăr sunt niște cozi imense. Se vede că va fi din ce în ce mai prost, în loc să se manifeste o îmbunătățire. Ce vom face la iarnă. Nimeni nu știe. Cu începutul ne apropiem cu prețurile de era milioanelor de după 1944. Se scumpesc lucrurile pe zi ce merge, marfa se împuținează. La noi te apucă jalea când intri la «Miorița» unde nu vezi absolut nimic (magazin specializat pe produse lactate)".

Propunem înaintarea sintezei la Unitatea Specială „S", în conformitate cu Programul de măsuri al unității pe 1981, iar un exemplar să fie predat Serv. I A pentru exploatare.

Șeful Serviciului
Colonel,
Mărginean Gavril

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 46-49

11

1981 iulie 7, Bucureşti. Buletin cuprinzând extrase din scrisori adresate unor rude, cunoştinţe ori prieteni din ţară sau din străinătate, în care se fac referiri la „dificultăţile pe care le întâmpină pe linia aprovizionării cu bunuri alimentare de strictă necesitate”, calitatea „îndoielnică” a alimentelor, preţurile exagerate de la piaţă, tendinţa unora de a cumpăra în cantităţi mari unele produse, timpul pierdut la cozi etc.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S”
Nr. 00393385 din 7 iulie 1981

Strict Secret
Ex. nr. 2

Buletin
cuprinzând comentarii referitoare la „aprovizionarea cu alimente”

Numeroşi cetăţeni, în scrisorile adresate unor rude, cunoştinţe ori prieteni din ţară sau din străinătate, fac referiri la „dificultăţile pe care le întâmpină pe linia aprovizionării cu bunuri alimentare de strictă necesitate”.

De regulă, comentariile respective vizează următoarele aspecte:

- lipsa din unităţile alimentare a unor produse de bază (zahăr, ulei, brânză, unt, lapte, mezeluri, carne etc.), ori existenţa acestora în cantităţi neîndestulătoare;
- calitatea „îndoielnică” a unora dintre acestea;
- „micii producători” îşi vând produsele la preţuri exagerate, nerespectând mercurialele;
- tendinţa unor cetăţeni, în special pensionari, de a cumpăra în cantităţi excesive o serie de alimente, motivând „că aprovizionarea va fi din ce în ce mai dificilă”;
- se reclamă, în mod frecvent, „risipirea” unei mari cantităţi de timp pentru efectuarea aprovizionării.

Reţin atenţia unele propuneri „de a fi cartelate alimentele de bază” întrucât „acestea, fiind puse în vânzare de obicei dimineaţa, sunt accesibile numai celor care nu lucrează, îndeosebi pensionarilor”.

Pentru documentare, redăm mai jos 19 extrase selectate:

1. Comentarii rezultate din corespondența internă:

Zorleanu Elisabeta, București [...] către Babeș Maria, comuna Cață, [...] județul Brașov:

„... Nu se găsește nimic și dacă vrei să cumperi ceva, trebuie să umbli prin tot orașul. Eu am fost să cumpăr lapte și iaurt. Am plecat de acasă la orele 09,09 și, când am ajuns, erau deja 101 persoane înaintea mea. Am stat la coadă trei ore. Acum nu se găsește zahăr; făina este proastă, neagră și nu crește. Zahărul, când se găsește este plin de gozuri, negru, parcă ar fi pentru porci...".

Frantin Ana din Timișoara către o persoană juridică din București:

„...Oamenii sunt flămânzi! În alimentara nu se găsește nimic, iar lactate deloc. Ce le dăm copiilor noștri să mănânce? Să crească fără lapte, brânză, unt? Toată iarna, cei patru copii ai mei au plecat la școală mâncând o ceașcă cu ceai și pâine. Am sperat că în primăvară vor apare lactatele. Nici legume și fructe nu avem! La aprozare se fac cozi de o sută de persoane și când vine ceva se epuizează imediat. Au particularii pe piață, dar la prețuri exorbitante. De ce nu se respectă mercurialele ca să nu ne speculeze afaceriștii!...".

Condrea Constantin, București, [...] către Condrea Gavril, Vulturești, jud. Vaslui:

„... Sunt amator de o putinică, din brad nou, plină cu brânză, nu prea sărată... Ne gândim la aprovizionare deoarece vremurile ce vin vor fi grele, mai grele ca oricând și trebuie să încercăm din timp să prevenim lipsurile, adunând rezerve, de orice fel... Comerțul de stat este la pământ! Nu găsești decât articole degradate și dacă n-ar fi «piețarii», țăranii din apropierea Capitalei, ar fi adevărată foamete... Brânză, ulei, zahăr, mălai, carne, când se aduc, se fac «cozi gigantice» de te lași păgubaș! De asemenea, se vând la cozi mari apa minerală și vinul.

Cu toate acestea, avem de toate în cămară, dar pentru ele ne pierdem zilnic 4-5 ore la cozi. Avem și carne și pui sau găini la frigider, însă ne hrănim mai mult cu legume și zarzavaturi, cât avem de unde lua...".

Bodi Lidia, farmacistă, București, [...] solicitând aprobarea de a emigra în S.U.A., într-un material adresat unei persoane juridice din Capitală, afirmă că „nu este obligată să stea în România și să mănânce ciolan afumat cu viermi, pulpă de curcan împuțită, oase goale afumate...".

Capișizu Marica, București [...] către Dragalina Maria, Timișoara [...]:

„... În București, numai cu pile mai găsești ceva de mâncare. Altfel crăpi de foame...".

Gaspar Tudor, Lupeni, […] județul Hunedoara, solicită „introducerea cartelelor la alimentele de bază, întrucât cei ce muncesc nu pot să-și facă aprovizionarea din cauza celor care nu muncesc și care cumpără totul dimineața…”.

Fără expeditor, București, către Purtz Sofia, Cincu […], județul Brașov:

„…Zahăr nu se mai găsește de la Paști; ouă, cartofi, făină, la fel! Unt se găsește, dar trebuie să cauți mereu, pentru că nu se aduce în fiecare zi. Brânză n-am mai văzut de mult. Pentru lapte trebuie să stai o oră-două la coadă, dar nu știi dacă apuci sau nu! Mereu se întâmplă să vin acasă obosită și fără să fi găsit ceva…”.

O persoană neidentificată din Caransebeș, către o persoană juridică din Capitală:

„… În orașul Caransebeș nu s-a dat pâine timp de trei zile, 27, 28 și 29 iunie a.c…”;

2. Comentarii rezultate din corespondența adresată în exterior:

Balasz Eva, Cluj-Napoca, către Gabriel Iuliu, Canada […]:

„…Știm că dorul de patrie este mare, simțim asta din rândurile tale, dar eu spun că trebuie să-l suporți cu dinții încleștați, deoarece aici viața este atât de bună că nu știu ce ați face! Ar trebui să fiți tot pe drumuri de dimineața până seara, pentru zahăr, făină, oase, pentru că numai oase se mai găsesc în prezent! Nu știu care dintre voi ar rezista să se ducă în fiecare noapte de la orele 01,00-02,00 să stea la coadă pentru un litru de lapte, un pachet de unt sau pentru un borcan de smântână…”.

Cealanov Doina, București, […] către Roman Dumitru, Austria […] Viena:

„… Să nu regretați că ați plecat, o să vă obișnuiți cu timpul. În România nu se găsește nimic. A ajuns brânza 50 lei kg și este toată plină de zer și stai 2-3 ore la coadă ca să apuci un kg. Toate merg din ce în ce mai rău. Să vedeți când vin mezelurile sau carne, cartofi, ulei, zahăr, cafea, portocale, banane zici că a înnebunit lumea. Stau câte o zi la coadă și se mai iau și la bătaie. Înainte, cine cumpăra mezeluri era amărât, iar acum cine le găsește este «boier». Să fiți fericiți că ați plecat!…”.

Rottman H., Victoria, județul Brașov către Schier J., Austria:

„… Dacă vrei să cumperi ceva, trebuie să stai câteva ore la coadă, iar când ajungi, nu mai găsești nimic. La noi este criză mare de: zahăr, ulei, unt, margarină, smântână, brânză, dulciuri… Acesta este viața noastră zilnică; să stăm la cozi și să nu găsim nimic. Nu este de mirare că vrem să plecăm de aici…”.

Făder Diethelm, Arad, [...] către Făder Paul, R.F. Germania [...]:

„... Viaţa la noi nu mai este cum aţi lăsat-o. Carne nu se găseşte decât de vreo trei ori pe lună şi nu poţi ajunge la ea din cauza pensionarilor care se scoală de la orele 03,00 şi se aşează la rând. Am uitat gustul vinului, la fel al laptelui, caşcavalului. O găină la piaţă costă 200 lei...".

Tomescu Dan, Bucureşti [...] către Katsky M., Canada, Quebec, Montreal [...]:

„... A existat şi încă mai există o penurie a unor produse de primă necesitate: brânză, caşcaval, zahăr, cafea şi să nu mai vorbim de carne! Peste tot sunt cozi: la pui, cacao chinezească, lămâi, lapte şi iaurt. Cauza nu se poate arăta în două trei cuvinte; necesită o analiză adâncă şi ţine de istoria ultimilor zeci de ani. Este vorba de un export masiv de alimente – spune lumea – în Africa şi Asia, dar şi de o penurie de furaje pentru animale. Ea a cauzat iarna trecută moartea animalelor...".

Hideg Laszlo, Cluj-Napoca [...] către Mezei Maria, Canada, Montreal [...]:

„... Trebuie să drămuim bine atât banii cât şi timpul. Multă vreme o pierdem pe la cozi, altfel nu ne putem aproviziona. Şi aşa, cu cozi, este greu să găseşti măcar alimentele de bază...".

Fără expeditor din Bucureşti, către Berkovici F., R.F. Germania, Düsseldorf [...]:

„... Dacă înainte era ceva simplu să cumperi în orice zi, la orice oră, un kg. de zahăr sau de brânză, astăzi trebuie să ghiceşti unde se dă şi să pierzi ore la rând, ca să iei o cantitate fixă.

... Dacă trebuie să ţii regim, este o problemă. Brânza de vacă se găseşte când şi când; la lapte se face rândul de la orele 04,00. Vinul este luat cu asalt când vine, iar apa minerală, te poţi socoti norocos dacă o găseşti; Datorită faptului că nu se face aprovizionarea ritmică, se creează situaţia că trebuie să cumperi când găseşti, pentru că apoi nu ştii când o să mai ai şi ocazia. La zarzavaturi te jupoaie ţăranul... Când mai apare ceva mai extra pe piaţă, sunt refuzuri de la export!...".

Mimi, Baia-Mare, judeţul Maramureş, către Stoicoviciu R., Canada:

„... Noi suntem zi de zi cu grija de a ne asigura traiul. Stăm de dimineaţa la diferite cozi sau aşteptăm să auzim unde şi ce se dă, ca să alergăm în direcţia aceea, doar, doar vom prinde ceva.

Zilele trecute n-am reuşit să-mi cumpăr nimic de mâncare, din cauza cozilor kilometrice.

Stăteam pur şi simplu paralizată la gândul că nu am ce mânca. Avem noroc că refuză la export şi ne mai bucurăm şi noi de ce nu le trebuie altora...".

Evi, Seini, județul Maramureș, către Szugyi K., S.U.A.:

„... Pe aici nu se găsește nimic. Deși este timpul fructelor, pe piață le vezi foarte rar, dar mai ales foarte scumpe. Trebuie să stai ore în șir ca să poți lua ceva. Este dezastru ce se întâmplă aici. Când este ceva la magazin, este moarte de om...”.

K.E. – Cluj-Napoca, către Soni Katalin, S.U.A.;

„... De gătit nu prea gătesc, pentru că nu am din ce. Trăim doar cu mămăligă și brânză. Nici unt nu se găsește. Carne nu este de nici un fel. Nici nu ne mai așezăm la coadă, întrucât tot nu ajungem să luăm ceva. Stai câte trei-patru ore și pleci cu sacoșa goală...”.

În funcție de conținut și de felul cum sunt cunoscuți expeditorii în evidențele Unității speciale „S”, aceste materiale au plecat sau nu la destinație.

Șeful Comandamentului
pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni
General-locotenent
Diaconescu Ovidiu

Pentru Comandant
Locțiitor Comandant
Colonel
Marinescu Constantin

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 19-25

12

1981 iulie 14, Cluj. Sinteză realizată de Serviciul Special „S" de la Securitatea Cluj privind starea de spirit a populației așa cum reiese din comentariile negative în legătură cu slaba aprovizionare a municipiului Cluj-Napoca cu produse agro-alimentare, fapt ce determină numeroasele cozi și unele aprecieri că populația s-ar afla „într-o situație mai gravă ca după război".

Ministerul de Interne
Insp. Județean Cluj
Securitate
Serv. Special „S"

Strict Secret
Ex. nr. 1

Nr. MG/0014.060
Din 14.07.1981

Sinteză
privind starea de spirit a unor elemente din municip. Cluj Napoca

Compartimentul „S" în cadrul supravegherii informative, în perioada 7-13 VII. 1981, a avut în vedere și cunoașterea stării de spirit a populației. Din datele și informațiile obținute au rezultat, în continuare, unele comentarii negative în legătură cu slaba aprovizionare a municipiului Cluj-Napoca cu unele produse agro-alimentare, fapt ce determină numeroasele cozi și unele aprecieri că ne-am afla într-o situație mai gravă ca după război. În acest sens redăm unele aspecte mai semnificative.

Numitul Drânceanu N. Constantin, din Cluj-Napoca [...] în 07.VII. 1981, i-a relatat lui Drânceanu M. Costică, din Salcia jud. Mehedinți, că: „... de astă iarnă încoace a început o criză alimentară, așa cum era atunci după război, ba poate și mai rău. Pe aici se scoală lumea cu noaptea în cap și se postează în fața magazinelor alimentare care se deschid dimineața la 6,00. De multe ori se întâmplă că nu ajunge și când se strigă «s-a terminat» coada dispare imediat și toți pleacă acasă, triști și bolborosind, probabil și înjurând și blestemând în gândul lor. Cât va dura aceasta nimeni nu știe, poate numai cei care ne conduc știu. Pâinea și cuțitul este în mâna lor. Creșterea nivelului de trai de care se tot vorbește este o minciună grosolană...".

Asemănător pune problema și Iușan Melania, din Cluj-Napoca [...] care în 7.07.1981, îi relata numitului Popescu Dumitru, din Bușteni [...], că „...aprovizionarea din zi în zi ce trece este tot mai rea. Cât privește carnea de vită sau de pui se dă odată pe săptămână, dar e nenorocire. Nici o disciplină. Se poartă lumea mai rău decât animalele sălbatice ... Să ferească D-zeu de o foamete că sunt

în stare să facă moarte de om... În orice caz noi am îndurat așa mare mizerie nici în timpul războiului. Nu vă puteți da seama ce grozăvie să vezi la șase dimineața copii lângă mamele lor stând la coadă pentru a putea să aibă ceva de mâncare. Este îngrozitor”.

O persoană necunoscută, aflată în gazdă la Nistor Nicolae, din Cluj-Napoca [...], în 10.07.1981 a relatat părinților ei, Cocibaba George din Rădăuți [...], că: azi dimineață coborând cu gazda (era încă întuneric) am rămas mirată peste tot niște cozi infernale. La fiecare coadă pe puțin 200 de oameni, mai ales la carne unde rândul se formează după masă iar oamenii stau toată noaptea pe scaune până a doua zi dimineața. De necrezut. Lumea este înnebunită. După ora 8 toate magazinele sunt goale, nu găsești decât pâine și băuturi alcoolice... Este cea mai mare mizerie de după război, așa zice lumea pe aici. Voi trebuie să știți mai bine. În orice caz aici e jale mare”.

Referindu-se la aceleași aspecte pensionarul Popa C-tin, Cluj-Napoca [...] în 10.07., i-a relatat lui Ciupescu din Caracal, [...] că „... mare mizerie și înfometare. Am ajuns mai rău ca în 1948, lumea nervoasă, agitată, certăreți din cale afară. Oare cei din conducere stau cu mâinile pe piept până se întâmplă ceva? Vai de tineretul din ziua de azi...”.

Comentarii asemănătoare au mai făcut și Rădulescu Costel din Cluj-Napoca către Popescu Nicu din Craiova [...]; Bruy Ana din Cluj-Napoca [...] către Suciu Iacob din Timișoara [...].

Din datele și informațiile obținute au mai rezultat și că actuala situație cu aprovizionarea necorespunzătoare a municipiului Cluj-Napoca s-ar datora faptului că jud. Cluj ar fi dat cea mai mare contribuție de alimente la fondul centralizat al statului pentru a obține titlul de erou. În acest sens este semnificativă poziția unei oarecare Ileana din Cluj-Napoca care în 13.07.1981 i-a relatat lui Marazan Ionel din Timişoara [...] că „la Cluj este cumplit cu aprovizionarea, cozile interminabile, iar măcelăriile toate s-au închis din lipsă de marfă...”. După ce scrie cum și când se stă la coadă, ce articole alimentare lipsesc, adaugă: „... ce să vă spun, a ajuns Clujul, etalonul țării de mizerie, să fie erou al muncii, să-și ia decorații și prime, trimite produse la București și nimeni nu se sesizează de situația Clujului...”.

La fel M. Paler, din Cluj-Napoca [...] a relatat la 10.07.1981, lui Rotaru Lucica din Brașov [...]: „... Aici e mare sărăcie. Sunt cozi formidabile... Clujul este o catastrofă, acum pe la cozi fiind am auzit și o poezie: «Clujul e erou, stai la coadă pentru un ou». Clujul este declarat oraș erou căci a dat pe țară cea mai mare contribuție de alimente. Le convine celor de sus că ei au de toate, nu stau nevestele lor la cozi. La fel ca milițienii. Nu vezi odată un milițian la coadă. Poate nu au voie. Dar n-ar strica să audă și ei ce se mai spune și mai ales ce spun oamenii și cum le spun...”.

Asemănător pune problema și Pop Augustin din Cluj-Napoca [...] care, în 10.07.1981, îi relata lui Păștinaru Gheorghe, din satul Glodu, jud. Suceava, că: „...Aici nu se găsește nimic de mâncare, lapte nu, carne nu, salam nu. Toate cu

mari cozi. Clujul «erou» este slab alimentat, așa bine să murim de foame, bine că nu sunt nici frigidere, asta e o altă problemă, tot nu avem la ce le folosi...".

Continuă să apară nemulțumiri, mai ales în rândul unor pensionari, privind lipsa unor produse alimentare și prețurile ridicate pe piața neorganizată. În acest sens numita Farkaș Susana din Cluj-Napoca [...] a relatat, în 10.07.1981, lui dr. Farkaș Lucica, din Constanța, Spitalul județean, că: „...ne este foarte greu, suntem bătrâni și suntem la bunăvoința vecinilor pentru o bucată de unt sau un kg. de zahăr. Aici aprovizionarea este pur și simplu imposibilă... noi nu putem sta la cozi 5-6 ore cel puțin pentru a primi 200 gr. unt, dar de multe ori stai și nu primești ... Piața este la fel de scumpă... fructele 30 [lei] kg., fasolea 20 [lei] kg., cartofi 10 lei kg. Nu ne mai ajung banii mâncăm foarte puțin și slab. Suntem foarte distruși, tata este bolnav ... ar trebui să-i dau mai multe lactate și nu pot procura, iar pe piață este 60 lei kg. de smântână și 40 brânza... Este mare jale aici la Cluj...".

Referindu-se la aceleași aspecte, după ce enumeră articolele alimentare care lipsesc, numitul Drăghici Ioan, din Cluj-Napoca [...] îi relata lui Vizireanu Tudor din Brăila [...] că: „...Piața este foarte scumpă, vin oltenii cu de toate, dar ne jupoaie de piele. Suntem foarte supărați și disperați de acest fapt...".

La fel numita Moldovan Nazarica, din Cluj-Napoca [...] în 09.07.1981 relata lui Pop Ioan din Bistrița [...] că: „...Pe aici nu prea ai nădejde să cumperi zahăr, vai! Stau puzderie de pensionari de dimineața și o groază de copii de toate mărimile și așteaptă la o coadă de 500 de persoane ca să vină ora 17,00 ca să ia kilogramul de zahăr... Suntem îngrijorați, la serviciu nimeni nu mai lucră, toată lumea umblă după relații pentru a avea ce mânca".

Unele persoane își manifestă îngrijorarea față de situația în care s-a ajuns, îngrijorare determinată și de discuțiile ce se poartă la cozi față de care nu pot fi indiferenți. Este semnificativ în acest sens poziția lui Drăghici Ioan, din Cluj-Napoca [...] care în 10.07 îi relata lui Vizireanu Tudor, din Brăila că: „... ne mănâncă statul la cozi, 5-7 ore și când venim acasă suntem nervoși și obosiți, apoi mai este și cealaltă față, adică cele ce auzim acolo vorbindu-se, nu ne este deloc indiferent soarta noastră, a țării, dar sunt spuse cine știe de unde auzite, și oamenii fiind alarmați le mai și înfloresc....".

Asemănător pune problema și Căileanu Grațiela din Cluj-Napoca [...] care în 10.07., îi relata lui Zgâia Ica avocat din Alba Iulia [...] că: „...am crezut că măcar bătrânețele îmi vor fi lipsite de griji, dar se pare că noi am fost generația de sacrificiu și acum vin și copiii noștri sacrificați. Dar până când? Am o pensie de 1.350 lei, cu care abia, abia mă mai pot descurca. Este mare jale să-mi văd țara în așa hal de mizerie. Oamenii sunt alarmați și nervoși. E o adevărată problemă a traiului de pe o zi pe alta și ce scumpete de la o zi la alta și ce cozi interminabile...".

Un oarecare Radu din Cluj-Napoca [...], în 19.07.1981, referindu-se la lipsa unor produse alimentare, îi relata lui Radu Ilarie din comuna Viișoara, jud. Cluj, că: „...ce se va întâmpla cu atâta omenire disperată și plină de nervi? Voi ce mai

faceți? Banii nu mai au nici o valoare! Până când mai puteți răbda, acolo nu forfotă muncitorii, că aici este ceva de nedescris ce auzi spunându-se”.

Îngrijorare manifestă și o persoană din familia lui Kalman Alexandru din Cluj-Napoca [...] care în 09.07.1981, după ce descrie ce nu se găsește, cum se formează cozile și durata lor, relatează lui Geamănu Gheorghe, din Ploiești [...] că: „... acum s-a mai dat când a fost Congresul O.M. să ne mai scoată ochii (se referă la carne, n.l.)... Este o mizerie de nedescris. Eu sunt înspăimântată de ce aud printre oameni. Ceva nu e bine, zău, dar nimeni nu i-a nici o măsură...”.

De menționat că actualul sistem de vânzare a unor produse alimentare numai la anumite ore favorizează atât formarea cozilor și aprovizionarea exagerată a unor elemente, fapt ce impune găsirea unui alt mod de repartizare echitabilă a acestor produse deficitare.

De asemenea neexplicarea cauzelor acestor greutăți în aprovizionare este de natură ca unele elemente să fie receptive la propaganda ostilă ce se face împotriva ţării noastre.

Șeful Serviciului
Colonel,
Mărginean Gavril

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 40-43

13

1981 august 7, Alba-Iulia. Sinteză privind comentariile apărute în corespondența de pe raza județului Alba, cu privire la aprovizionarea cu produse alimentare și creșterea prețurilor acestora.

Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Alba
Biroul Special „S"
Nr. 00854 din 7. 08. 1981

Strict Secret
Ex. nr. 3

[Rezoluție:]
- Grupa analiză sinteză selecționați aspectele mai semnificative pt. buletin.
- SI+S2+S3 măsuri de intensificarea muncii cu rețeaua și alte mijloace pt. a ne semnala starea de spirit în rândul populației. Atenție deosebită la zonele miniere și la discuțiile ce se întreține privind sărbătorirea zilei de 23 august.
- SI – identificarea, verificarea persoanelor ce comentează situația aprovizionării și date în grija surselor.
m/st. col. Brihac

La mine.
[ss indescifrabil]

Sinteza
cuprinzând comentarii cu privire la aprovizionarea cu produse agro-alimentare și reașezarea de prețuri la unele produse.

Duran Ioan – din Alba Iulia [...] a relatat lui Costin Gheorghe din comuna Priponești, județul Galați următoarele:

„Dragii noștri... deocamdată nu se găsește nimic de mâncare, murim de foame. Ne-a comunicat și Gigel, dar pare cam descurajat, că nu le merge prea bine dar așa-i la început, și cum e criză de toate în toată țara și o să fie și mai rău că-s oameni mulți, și nu zice nimeni nimic, căci dacă zice unul ceva repede-l face dispărut. Îți vine să și mori de ciudă că nu este câte o săptămână nimic de mâncare, iar când bagă salam sau pui pute de nu te poți apropia, de se îmbolnăvesc oamenii... Noi trebuie să tăcem și să înghițim în sec...".

Tot sus-numitul comunică și lui Costin Gigel din Brașov [...] următoarele:

„...Și pe aici e tare rău cu mâncarea că trebuie să stai de dimineața până seara să vezi când primește ceva și să cumperi dacă mai apuci. Să fiți atenți cu carnea și mezelurile, că le ține în depozit până se alterează și le pune niște

substanțe pe ele de se îmbolnăvește lumea, că au o politică: zice că nu este, dar depozitele-s pline și bagă marfa numai după ce se strică... Vor să ceară lumea cartele, să se facă raționalizare...”.

Muntean Aneta – din Alba Iulia [...] a relatat lui Predescu Coca din București [...]:

„...Alimente ca zahăr și ulei, se vor da o cantitate minimă lunar de persoană... Într-un fel e mai bine că era dezastru să stai la coadă. Se va da numai pe bază de buletin...

Va trebui să ne obișnuim cu această raționalizare deși după cei 15 ani de «lumină și fericire» ne-am întors la cartele...”.

Schmergner Irina – din Alba Iulia [...] a relatat lui Wincentovicz Tiburtius din orașul Victoria [...], județul Brașov:

„....Aprovizionarea este extrem de grea și nici nu găsești nimic ... Nu avem pe nimeni să ne dea o mână de ajutor, nu ajungi la 1 kg. de zahăr sau ulei... Carne nu se dă decât o dată pe săptămână și atunci cu moarte de om ... Pentru a ajunge la un pui de 12-15 lei – deși avem crescătorie la Sântimbru – alergi o săptămână întreagă pentru a prinde ocazia ...”.

Mușuteanu Ioana din Alba Iulia a relatat lui Coșovei Domnița din comuna Samova, județul Tulcea, următoarele:

„...Draga mea ... și la noi alimentele se iau la fel de greu ca și acolo, pentru că și aici este tot România... Cu alimentele totuși ne descurcăm onorabil, mai avem și noi câte o relație...”.

Diculescu Cleopatra – din Alba Iulia a relatat lui Maghiar Carmen din Borod, județul Bihor:

„Dragă Țucușor... pe aici prin magazine – cam gol – măcelăriile închise. La piață toate sunt foarte scumpe ... cartofi deloc!... Brânză peste 40 lei kg. ...Și la țară la fel ... mare lipsă și mizerie...”.

Niculescu Elena – din Zlatna [...] a relatat lui Petric Vasile din Simeria [...]:

„Dragii noștri... am observat că la Simeria lumea este mai agitată din cauza unor situații grele în privința aprovizionării... Noi le rezolvăm destul de ușor, căutând să fim pe față când vine câte ceva... Dv. sunteți la distanță mai mare de principalele alimentare ... dar faceți cum se poate ...”.

Iosif Fica – din Zlatna [...] a relatat lui Herbil Gheorghe din Hunedoara [...] următoarele:

„Dragii noștri ... Voi cum stați cu alimentația că pe la noi este foarte greu, zahărul, făina și untul se dă pe bază de tabel, cât despre carne și mezeluri, luna

asta nu am avut deloc. Mezeluri mai vin câte puține dar dacă nu ești acolo când vin, nu mai găsești nimic cu toate că se dă numai câte o jumătate de kg., dar vin foarte puține. Cartofi, varză, nu sunt deloc, nici la aprozar nici pe piață – așa că o ducem foarte greu. Acum nu se mai găsește nici ulei ...".

Preda Gheorghe – din Cugir [...] a relatat lui Catrinoiu N. Gheorghe din comuna Săgeata, județul Buzău:

„Dragii noștri ... cred că și voi alergați foarte mult cu criza asta de alimente, pierzi mult timp cu cozile la toate cele necesare. Sperăm să se îmbunătățească cu timpul, dar pur și simplu timpul liber îl folosești pe drumuri la toate alimentarele ... Pe piață toate s-au dublat față de anul trecut dacă nu și mai mult...".

Florea Nuța – din Cugir [...] a relatat lui Pănescu Ioan din Sibiu [...]:

„Iubiții noștri ... cozile astea ne răpesc mult timp, că nu se găsesc cele trebuincioase nici pe la alimentare, nici pe la aprozare, nici pe piață, decât rar și foarte scumpe... Biata Mărioara se scoală și pleacă înainte de ora 5 dimineața pentru câte o jumătate de pachet de unt și 1-2 litri de lapte...".

Tot sus-numita comunică și lui Stanca Elvira din Petroșani [...]:

„Dragă soră ... cozile ne omoară că bate vântul prin alimentare și aprozare și nu se găsește nimic și trebuie să fim tot pe drum că nu știm ce și unde vine, și scăpăm «ocazia» ... Dar la voi tot criză alimentară este?...".

Borcea Silvia – din Petrești [...] a relatat numitei Marinescu Ana din București [...]:

„Dragii mei ... Nu v-am putut trimite nimic, am așteptat să găsesc ceva, dar în zadar. Este o nebunie cu cozile astea, cu zahărul și uleiul, la fel și cu pâinea, multe altele. Carne nu mai găsim, nici un pui, căci a băgat ceva dar a fost nebunie de nu am putut intra și nu s-a mai ajuns – ne profilăm pe vegetație, nu avem ce face. Doamne ferește de mai rău... Cu laptele la fel o ducem greu, unt nu am mai văzut...".

Sandu – din Sebeș a relatat lui Roppelt Hedda din localitatea Valea Lungă, jud. Alba [...]:

„... Cu criza asta ce mai e pe la voi? Pe aici tot mai rău din zi în zi. Se zice că s-au făcut deja cartele. Mâine, poimâine nu mai avem ce mânca, ceea ce nu credeam niciodată, dar nu avem ce face ... Avem noroc că la noi în secție e mai răcoare, că dacă ar fi mai cald, nu am mai lua nici un leu...".

Creangă Gheorghe – din Sebeș relatează numitei Creangă Jenica din Constanța [...]:

„Dragii noștri ... nu știu pe la Constanța cum stau lucrurile, dar pe la noi e foarte rău. Nu mai găsești absolut nimic. E moarte de om când se dă zahăr și ulei. La noi era cât voiai, dar acum n-am nici o jumătate de litru ... Se tot vorbește că s-ar da cartele, dar nu știm când. Câte 3-4-5 ore stai la coadă la câte ceva. Nu știm cât se mai rezistă așa, dar e foarte rău cu aprovizionarea... cred că nici voi nu aveți altă soartă.

Acum pe lângă toate astea s-au sistat și ratele de orice fel. Numai până la 30 de ani ai voie la rată, deci noi nu mai avem voie. După toate astea îți vine parcă să iei lumea sau pur și simplu să-ți pară rău că mai trăiești... Nu mă refer la noi că ne mai descurcăm, dar cei cu 3-4 copii...”.

Opincaru Eleonora – din Sebeș [...] a relatat lui Dobreanu Maria din București [...]:

„Dragă Mărioară ... acum noi căutăm să ne aprovizionăm cu ce ne trebuie, numai că este foarte greu că nu se găsește nimic. Stăm acum la niște cozi și nici nu știi când să stai ca să ajungi că nu poți fi toată ziua prin oraș. Carne găsim greu, până acum veneau pui și găini, mai găseam la Gospodina mușchi și ficat și o rezolvam într-un fel ... acum mi se pune în spate când trebuie să fac mâncare că nu am din ce... Cred că ne profilăm pe lapte...”.

Simion Maria – din Zlatna a relatat lui Simion Emanoil din Buziaș [...]:

„...Am auzit că de la 1 august a.c. s-au reașezat prețurile. Am să merg și eu să văd cu cât s-au scumpit ...”.

Kuban Ana – din Zlatna [...] a relatat lui Butoi Constantin din Constanța [...] următoarele:

„...Pe aici sunt destule necazuri ... a dispărut și uleiul din comerț... zarzavaturile sunt scumpe...

Este vorba că se scumpește încălțămintea și stofele mai fine...”.

Șeful Biroului Special „S”
Lt. col.
Crai Dumitru

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 719, ff. 30-31

14

1981 august 27, Bucureşti. Raport al Unităţii Speciale „S" cu privire la expedierea din Occident pe adresele unor etnici germani din Transilvania a peste 2.000 colete cu alimente (zahăr, făină, concentrate pentru copii), haine şi medicamente.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S"
Nr. 00399284 din 27 august 1981

Strict Secret
Ex. nr. 1

Raport

În ultimele două luni, din R.F. Germania, Austria şi Statele Unite ale Americii au fost expediate în ţara noastră peste două mii de colete – tip, în greutate de 0,500 – 5 kg., conţinând alimente (zahăr, făină, concentrate pentru copii), medicamente şi articole vestimentare (baticuri caşmir, blugi, lenjerie etc.), destinatarii fiind selectaţi pe zone şi localităţi, în funcţie de „situaţiile" pe care le-au avut la dispoziţie organizatorii unor asemenea acţiuni. Expediţiile respective se fac, de regulă, de 2-3 ori pe săptămână de către aceleaşi persoane sau firme străine (cuprinse în anexă), folosite ca intermediari între expeditorii reali şi destinatari.

Concomitent cu această situaţie apărută pe linia sectorului colete, în procesul activităţii de control al corespondenţei externe sosite de pe spaţiile sus-menţionate, au fost interceptate o serie de trimiteri poştale de format şi conţinut identic, cu nume şi adrese fictive sau reale la expeditor, ale căror destinatari sunt avizaţi că vor intra în posesia unor pachete trimise în semn de „solidaritate" etnică sau creştină cu unele categorii de cetăţeni din ţara noastră. De asemenea, în diverse mesaje sunt solicitate destinatarilor unele date personale, iar uneori sunt indicate „căsuţe poştale" (nume şi adrese) din străinătate, pentru a le permite acestora să informeze pe cei din exterior despre ajungerea la destinaţie a cadourilor, cuantumul de taxare vamală, integritatea conţinutului etc., precum şi adresarea unor scrisori de mulţumire şi liste cu cetăţeni români din rândul cunoştinţelor ce au nevoie de ajutoare materiale.

Analiza efectuată asupra tuturor datelor obţinute în această problemă evidenţiază următoarele:

1. Iniţiativa expedierii coletelor aparţine unor cercuri şi organizaţii de factură naţionalist-religioasă din exterior, ale cărui centre sunt plasate îndeosebi pe spaţiul R.F. Germania (München, Carlsruhe, Aachen, Hamburg, Bremen, Düsseldorf) şi S.U.A.. Acestea se folosesc de serviciile unor firme şi persoane

particulare pentru a expedia în țară ajutoare materiale, făcându-se caz de propagandă prin faptul că „RS România trece printr-o perioadă de criză în aprovizionarea cu alimente și alte bunuri de consum”.

Ilustrative în acest sens sunt mesajele adresate în țara noastră de către unii particulari din străinătate, definind astfel proveniența și caracterul cadourilor expediate din exterior.

De pe spațiul Austria:

- „Suntem originari din Transilvania și trăim în Austria de la sfârșitul războiului. Am aflat adresa dv. de la marea «Asociație a sașilor din Transilvania». Ca să vă facem o bucurie, v-am expediat un pachet de 5 kg. cu alimente. Prin aceasta vrem să ne exprimăm solidaritatea cu sașii din vechea patrie. Veți mai primi alte pachete”.

- „Am aflat adresa dv. prin anumite cunoștințe. Eu provin din Ardeal, ceea ce mă leagă de concetățenii din vechea patrie. Vreau să vă fac o bucurie prin trimiterea unui pachet cu alimente de 5 kg. și sper să vă sosească bine. Aș dori să rămân în legătură cu dv. și sper să ne salutăm personal. Cu solidaritate săsească vă dorim toate cele bune, în primul rând încredere în Dumnezeu și sănătate”.

- „Vă trimitem o scrisoare pe care trebuie s-o completați. Să treceți în ea măsurile la îmbrăcăminte sau încălțăminte ori poate doriți un pachet cu alimente. Să trimiteți scrisoarea pe următoarea adresă: Emrich Georg, R.F. Germania, Zekern Hemhofen, Siedlerstr. 14. După ce primiți pachetul, să trimiteți o scrisoare de mulțumire pe adresa respectivă”.

De pe spațiul R.F. Germania:

- „Vă comunic că s-a comandat pentru dv. un pachet cu alimente. Noi am auzit mult prea multe despre proasta aprovizionare de acolo și de aceea vrem să vă ajutăm. Vă rugăm să fiți atât de buni și să ne confirmați primirea pachetului pe adresa Diakonisches Werk Bremen. Acest lucru este foarte important pentru noi toți. Cu scrisoarea de mulțumire să trimiteți și datele de naștere”.

- „Serviciul social al «Asociației sașilor transilvăneni» vă trimite un pachet cu alimente”.

- „Cum am puțin timp liber de scris, într-adevăr mă gândesc la dv. Pentru ca și dv. să credeți acest lucru, în cel mai scurt timp veți primi un pachet cu alimente. Eu am însărcinat cu acest lucru o firmă prietenă, care va rezolva totul pentru mine. Vă rog să-mi scrieți imediat ce primiți pachetul. Cu salutări creștinești și urări de bine, Eleonore Sebastian”.

- „Diakonisches Werk Bremen vă trimite prin intermediul meu un pachet cu alimente”.

- „Conducerea Cercului Bisericesc din Essen va face o colectă în beneficiul bisericilor din Transilvania cu prilejul unei festivități de ziua reformei, la care vor participa circa 4-5.000 persoane”.

- „Frații de credință din Düsseldorf s-au hotărât să ajute pe cei mai săraci dintre dv. Vă rog să trimiteți datele acestor săraci la adresa următoare: Bauermann G., R.F. Germania, Düsseldorf, Kronprinzenstr. 62 A.”.

- „Să ne comunicați dacă ați primit pachetul cu lenjerie. Biroul competent de aici are nevoie de o dovadă că ați primit pachetul. Cu salutări, Pastior”.

- „Un prieten m-a rugat să vă trimit un pachet. După primirea lui, vă rog să-mi comunicați cât ați plătit la vamă pentru fiecare articol în parte. Coletul are 5 kg. Vă mai trimit unul, dacă vama nu este scumpă”.

- „Printr-un domn am aflat că doriți un pachet cu lenjerie. Pentru a da curs dorinței dv., ne trebuie mai întâi unele date ale dv.: unde sunteți născută, din câte persoane e formată familia dv. (cu datele personale ale fiecăruia), unde lucrați și cât câștigați, iar dacă sunteți pensionar, să ne atașați cuponul de pensie. Dacă ne veți răspunde la aceste întrebări, vă ajutăm cu un pachet. Cu stimă, Martin Rolf Georg”.

- „Întrucât ați mai primit un pachet din Hamburg, prin Crucea Roșie, v-aș ruga să-mi dați câteva date despre situația dv. Sunteți pensionară? Aveți mulți copii de crescut? Ce faceți dv. acum? Vă veți mira că vă pun asemenea întrebări, însă Crucea Roșie dorește informații de la noi în acest sens, la anumite perioade. De asemenea, vă rog să confirmați primirea pachetului, precum și conținutul lui. Acest aspect valorează foarte mult pentru noi. Expeditoarea pachetului este o vecină a mea, care a fost foarte bucuroasă să-mi dea adresa dv., Renges Irmgard”.

De pe spațiul S.U.A.:

- „Vă trimitem un colet cu două perechi de blugi noi și două insigne ale Domnului. Mulțumim pentru scrisorile voastre. Sunt pagini de roman. Suntem foarte fericiți pentru că Domnul e cu noi. – Genovieva”.

- „Vă trimitem un colet în greutate de 0,500 kg. cu semne ale Domnului (n.n. – insigne, șervețele, abțibilduri și ilustrate cu caracter mistico-religios), două perechi ciorapi, două funde albe și 12 sârmulițe îmbrăcate în nailon pentru legat părul. Domnul ne ajută”.

2. Consultând fractele care însoțesc coletele provenite din exterior, cât și unele date obținute din controlul în conținut al corespondenței externe, au fost stabilite 26 persoane particulare și 7 firme din R.F. Germania, folosite ca intermediari în expedierea pachetelor cu alimente și medicamente, precum și trei „căsuțe poștale” desemnate pentru primirea scrisorilor de răspuns și a unor eventuale date personale din partea beneficiarilor cadourilor sosite în țară. De asemenea, au fost depistate 6 persoane din S.U.A. care trimit periodic în țară ajutoare materiale constând în articole vestimentare și însemne cu caracter religios.

3. În scrisorile de răspuns, unii cetățeni români care au intrat în posesia coletelor își exprimă atât mulțumirea pentru ajutorul primit, cât și nedumerirea cum de au ajuns adresele lor la îndemâna „binefăcătorilor” din străinătate. Alții

încurajați de primirea ajutoarelor, pe lângă mulțumirile de rigoare, insistă pentru trimiterea de noi pachete, scoțând în evidenţă că în R.S. România „se moare de foame” și că o duc greu din punct de vedere al condițiilor de viaţă (expeditorii unor asemenea mesaje sunt în special din rândul celor de naționalitate germană, de pe raza județului Sibiu).

Raportăm că Unitatea specială „S” a luat măsuri corespunzătoare în vederea depistării și reținerii tuturor materialelor cu caracter de propagandă și instigare la activități naționaliste ori mistico-religioase a unor cetăţeni din ţara noastră. De asemenea, au fost semnalate organelor de securitate interesate toate persoanele pe adresa cărora au fost expediate colete cu ajutoare materiale din străinătate.

Căsuțele poștale din exterior, precum și persoanele folosite ca intermediari în expedierea unor colete în ţara noastră au fost puse în lucru activ de unitatea noastră, în vederea urmăririi în continuare a activității și atitudinii acestora faţă de ţara noastră. Câte o copie a prezentului material, împreună cu anexa, a fost înaintată Unității Militare 0544, Direcției I și Direcției a III-a, pentru a efectua verificări și a întreprinde măsurile ce se impun.

Șeful Comandamentului pentru
Tehnică Operativă și Transmisiuni
General locotenent,
Diaconescu Ovidiu

Pentru comandant
Locțiitor comandant
Colonel
Marinescu Constantin

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 64-70

15

1981 octombrie 7, Bucureşti. Informare şi documentar cu extrase din scrisori adresate unor foruri legislative şi altor persoane juridice, în special redacţii de reviste şi ziare centrale, ai căror autori – cetăţeni de pe raza Capitalei, de diverse profesii şi ocupaţii (cu precădere intelectuali) – îşi exprimă „nemulţumirea" şi „dezacordul" faţă de unele articole din proiectul de lege privind impozitele şi taxele locale.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului — Strict Secret
C.T.O.T. – din 7 octombrie 1981 — Ex. nr. 2

[Rezoluţie:]
Cond. Direcţiei + şefii de servicii ptr. informare şi măsuri
[ss. indescifrabil]

Direcţia I[37]
Tovarăşului general-maior Bordea Aron

Din procesul muncii specifice rezultă că în ultimul timp s-a intensificat vehicularea pe calea poştei a unor materiale cuprinzând memorii şi scrisori adresate unor foruri legislative şi altor persoane juridice, în special redacţii de reviste şi ziare centrale, ai căror autori – cetăţeni de pe raza Capitalei, de cele mai diverse profesii şi ocupaţii (cu precădere intelectuali) – îşi exprimă „nemulţumirea" şi „dezacordul" faţă de unele articole din Proiectul de lege privind impozitele şi taxele locale, supus dezbaterii publice.

Astfel, în intervalul 01-07 octombrie a.c., au fost depistate 189 de asemenea materiale, dintre care 28 cu un conţinut tendenţios, deosebit de critic, aluziv şi chiar defăimător la adresa orânduirii sociale din ţara noastră.

---

[37] Direcţia I-a (care apare uneori cu denumirea „Informaţii Interne") era, în plan intern, între cele mai importante direcţii ale Securităţii. Conform *Regulamentului de funcţionare* aprobat prin Ordinul nr. 79 din 25 septembrie 1970, completat în 1975, „Direcţia I-a informaţii interne este unitatea centrală de linie a Ministerului de Interne, înfiinţată în baza dispoziţiilor Decretului nr. 130/1972 şi are misiunea de a organiza, controla şi îndruma activitatea informativ-operativă pentru prevenirea, descoperirea şi lichidarea acţiunilor complotiste, de subminare a puterii de stat, de atentat şi de propagandă împotriva orânduirii socialiste. Asigură îndeplinirea obligaţiilor ce revin organelor Securităţii statului în vederea apărării secretului de stat în instituţiile unde desfăşoară munca informativ-operativă şi contribuie la prevenirea, descoperirea şi lichidarea oricăror fapte infracţionale, în care sunt implicate persoane din problemele, obiectivele, locurile şi mediile date în competenţa aparatului de informaţii interne..." vezi A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 92, vol. 12, f. 31.

În marea majoritate, autorii acestor materiale, (reali, fictivi sau anonimi) scot în evidenţă faptul că „Proiectul de Lege în felul în care a fost redactat, creează o stare de nemulţumire în masă”, unele articole fiind etichetate ca „nepopulare”, „inumane”, „absurde”, „discriminatorii”, „o înşelare a încrederii cetăţenilor în legi”, „generatoare de implicaţii nefavorabile pe plan intern şi extern”, „în contradicţie cu principiile eticii şi echităţii socialiste” şi, ca atare, „asemenea legi nu trebuie să fie votate”.

După opinia acestora, adoptarea articolelor 11 din capitolul II şi 29 din capitolul X ar însemna printre altele:

- „Amestec în organizarea modului de viaţă personal al fiecărui cetăţean şi îngrădirea unor drepturi constituţionale”;
- Crearea de nedreptăţi între cetăţeni;
- Abuzuri şi amestec din partea diverselor organe de control, care n-au de-a face cu justiţia şi care s-ar înmulţi nejustificat;
- Discreditarea în faţa cetăţenilor a forului nostru legislativ, creând condiţii amplificării unor manifestări nefavorabile la adresa orânduirii noastre, inclusiv a unor acte disperate din partea cetăţenilor (proteste, revolte, sinucideri, predarea carnetului de partid, acte de nesupunere etc.)”.

De notat că anumite memorii sunt redactate în numele unor colectivităţi: „grupuri de proprietari”, „colocatari”, „de posesori de animale” etc., acestea fiind semnate de numeroase persoane, care îşi dau identitatea în clar, adresa şi ocupaţia exprimându-şi astfel adeziunea la observaţiile critice şi propunerile adresate, de regulă forului legislativ.

În finalul tuturor materialelor se face propunerea „să fie publicate în presă toate scrisorile oamenilor care dezbat Proiectul de Lege”.

Menţionăm că scrisorile cu conţinut necorespunzător au fost reţinute din circuitul poştal, unele făcând obiectul luării în lucru activ pentru identificarea autorilor.

Un exemplar al prezentei lucrări, împreună cu documentarul anexat, a fost înaintat Inspectoratului Municipiului Bucureşti / Securitate.

Pentru comandant
Locţiitor comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

Anexa la nr. 00404445 din 7 oct. 1981

Documentar
cuprinzând unele comentarii
la Proiectul de Lege privind impozitele și taxele locale

- Barbu Eugen, București, str. M. Eminescu nr. 56 (scriitor):

„...Publicarea noului Proiect de taxare în serviciile publice încearcă să introducă pe ușa de serviciu o lege respinsă în trecut de populația majoritară a țării. Încăpățânarea de a ne sili să ne intoxicăm la regimul puterii și al troglodismului este evidentă. Ce-i servește în aceste vremuri tulburi ca mii, zeci de mii, dacă nu milioane de oameni să se indigneze și să lupte prin scris cu o sentință sortită eșecului. Oameni care și-au făcut sau au cumpărat casă tocmai pentru a fi singuri sunt siliți să primească în incinta lor necunoscuți. Câte procese, câte scandaluri, câte bătăi vor isca rândurile acestei legi! Vom vedea dacă ea va fi aplicată. Sper că bunul simț românesc va triumfa. Sunt dezolat că scriu aceste rânduri, dar cred că ele sunt necesare. În privința taxării câinilor, nu e atât de originală pe cât e de cinică. Humorul ei tragic rezultă din ideea că toți cei care locuiesc la bloc vor trebui să-și ucidă prietenii cei mai fideli. Bătrâni însinguraţi, femei părăsite de soți, copii care găsesc într-un Grivei un amic – pot fi puși în situația de a deveni asasini! Avem chinologi, organizăm expoziții de câini și pe urmă îi ucidem! De la sacrificarea cailor nu s-a făcut o gafă mai mare. Acum importăm din Polonia armăsari și iepe. Mao stârpise vrăbiile din China și le-a adus Europei. Ce mai gândire! Crede cineva că din pielea lui Grivei, făcută mănuși, finanțele României vor fi îndreptate? Toți câinii vor trece pe lumea cealaltă? Aș râde de toată prostia ce se degajă din acest proiect, dacă n-aș fi atât de indignat".

- Ing. Alexandrescu Gh. București [...] (inginer electronist):

„...După terminarea facultății mi-am cumpărat un apartament proprietate personală din economiile mele și ale părinților mei, ambii muncitori. Ar fi o bătaie de joc grosolană față de eforturile mele și ale părinților ca în spațiul locuinței mele să fie introduse persoane străine. În cazul unui asemenea act, pe care îl consider jaf criminal, îmi voi face singur dreptate, nepermițând nici unui străin să pătrundă în locuința mea, fie el și om al legii. Prefer să-l omor pe cel care ar voi să-mi ocupe cu forța o parte din locuință. Și răbdarea românilor are o margine! Un asemenea jaf ar fi picătura care ar face să se verse paharul și ar duce la o revoltă mult mai mare decât cea din Polonia...".

- „Un grup de oameni ai muncii din cartierul Drumul Taberei", București:

„Proiectul de lege nu face altceva decât să creeze nemulțumiri. Nimeni nu face obiecțiuni asupra participării populației la construirea fondurilor bănești necesare actualei etape de dezvoltare, însă modul cum a fost conceput proiectul

este diabolic. Ceea ce deranjează masa de oameni ai muncii sunt articolele 11 și 29 din Lege. Cine poate fi de acord cu viața în comun? Acesta este un furt al muncii noastre, de aceea articolul 11 trebuie desființat. Referitor la articolul 29, ar trebui desființată și Asociația Chinologică din țara noastră, dacă suntem puși să ne omorâm câinii. De mic copil știu că cel mai devotat animal al omului este câinele. Acest câine m-a salvat de la cutremur. Cerem să fie modificată legea!...”.

- O persoană neidentificată din București, către Poulieff Miky din Franța:

„....A apărut un proiect de lege prin care se interzice deținerea de căței în blocuri. Ca toți posesorii de câini, am făcut demersuri unde am crezut de cuviință. Am vorbit cu mulți deținători de câini, toți sunt cu ochii în lacrimi, toți fac demersuri. Nu sunt o lacomă, pot răbda situația critică în care ne aflăm, dar sufletul este al meu, simțirea este una și dacă sunt lovită și aici, sunt în stare de orice. Toți suntem plictisiți și hăituiți!...”.

- Meleghi Victor, de profesie inginer, din București, [...]:

„...Îmi exprim totalul dezacord privind formularea din Proiectul de Lege, capit. X, cu privire la interzicerea câinilor în blocuri. Este inuman ca printr-o lege să fie îndepărtate brutal anumite ființe atașate omului. Propun a se reveni la alineatul respectiv. Nu pot pricepe sensul inuman al acestei legi. Va fi prima lege pe care nu o voi putea înțelege și respecta...”.

- Protopopescu Ion, București, Piața Chibrit, sector 1:

„...În calitate de cetățean conștient al R.S.R., vă fac cunoscut că un popor este judecat nu numai după gradul de industrializare sau după cât săpun și hârtie consumă, elemente care arată stadiul de civilizație. În celelalte țări socialiste și în Occident, câinii sunt ocrotiți, având policlinici și chiar frizerii, iar la noi se vine cu această măsură dureroasă, care creează stare de nemulțumire în masă, în rândul celor vizați. Aspectele trebuie analizate temeinic, căci pot avea implicații interne și chiar externe, fiind socotiți barbari. Avem credința că până la urmă omenia va triumfa...”.

- Alexandrescu A., București, [...] către Lothar Dian din com. Lensuheim, județul Timiș:

„...Pe aici ne războim cu tot felul de decrete și legi care tot încearcă să ne ciugulească din drepturi. Acum a mai dat și decretul de scumpire a caselor. Mai nou e legea care se ocupă de impozite. Se bagă impozite pe orice, inclusiv pe câini, lucru care va provoca un imens scandal. Să vezi de unde ne vin necazurile, de la câini. Or fi mâncând aceștia uleiul și zahărul! Dar, mai cu proteste, mai cu scrisori, uită omul de cozi! Asta zic și eu diversiune! Nu știu ce avocați deștepți se ocupă cu redactarea legilor, dar aproape nu e an să nu bage o strâmbă. De exemplu, în legea

asta nouă, iar apare un alineat să-ți bage chiriași în apartamente. Probabil că unde s-a ținut astă toamnă, încearcă s-o strecoare acum. Avem de lucru, nu glumă!...".

- Imbroane A. Sorin, București, [...] (economist):

„...Citind proiectul de lege care prevede interzicerea câinilor în blocuri, m-am gândit cum de se preconizează asemenea măsuri drastice, nemiloase... Câinii de rasă sunt ocrotiți de asociația generală a vânătorilor și pescarilor și de Asociația Chinologică, asociații recunoscute de stat ca personalitate juridică. Cățelul meu e păzitorul credincios al liniștii și siguranței căminului nostru. Acum mi se cere să iau o atitudine hotărâtoare privind liniștea, siguranța și chiar viața sa. Așa trebuie să răspund eu, ca om, ființă superioară, la credința pe care mi-o poartă? De aceea, răspunsul pe care îl dau tuturor este un NU categoric măsurii preconizate și în felul acesta îl voi apăra dincolo de orice limite! Niciodată nu a deranjat pe nimeni din bloc și toți colocatarii îl iubesc. Casele în afara blocurilor au devenit o raritate acum, când se dezvoltă construcțiile și ar fi imposibil ca toți acești câini din blocuri să fie repartizați în curțile cetățenilor. Suntem dispuși să plătim o taxă-impozit deosebită pentru a putea să ne păstrăm animalele în continuare. Rugăm să nu fim mutilați sufletește pentru tot restul vieții. Cerem sufletului românesc înțelegere și ajutor".

- Dumitrescu Vintilă, București [...]:

„Glasul a zeci de mii de cetățeni (muncitori, profesori universitari, academicieni, medici, scriitori, actori, avocați și ingineri) spune un NU hotărât unor articole din noua Lege. Este revoltător ce se preconizează în problema caselor, iar problema câinilor întrece limita răului. În toate țările câinii sunt protejați, apreciați, iar la noi vrem să devenim toți hingheri. Mulți spun că predau carnetul de partid, dar câinele îl păstrează!...".

- Matei Alexandru, București [...] (actor la Teatrul Național „I.L. Caragiale") apreciază că „despărțirea de câinele din apartament ar constitui o pierdere a unui membru de familie drag. Legea nu trebuie să fie un privilegiu special numai pentru cei care au vile și curți pe lângă locuințe. Asemenea legi nu trebuie să apară în Marea Adunare Națională. Niciodată nu vor fi aplaudate aceste legi...".

- Rusu Marcela (actriță), București, [...] către Regine Lazăr Daniel din S.U.A.:

„...Am fost și sunt tare necăjită. A ieșit un proiect de lege, în care se interzice să ai câine în apartament. Îți dai seama ce este pe capul oamenilor. Sper că până la 1 ianuarie, când se aplică legea, să se revină asupra ei, pentru că lumea este înnebunită, iar eu sunt în stare să mă sinucid...".

- Dragă Drăguș, București, [...] în calitate de membru al Asociației Chinologice Române, prezintă o „listă cu 44 semnături ale unor posesori de câini din cartier care își manifestă astfel dezacordul cu formularea Proiectului de Lege”.

- Ing. Chicoș Eugen, București, [...] face cunoscut că de la publicarea în presă a Proiectului de Lege, „și-a pierdut liniștea sufletească pentru soarta câinelui din apartament”. Consideră că „a impune o asemenea situație înseamnă ceva neomenos și nu face parte din modul de participare la viața afectivă a oamenilor civilizați. Este o lege absurdă, o înșelare a încrederii cetățenilor...”.

- Vâlcescu Ioana, București, [...] – apelează la „apărarea unei cauze drepte, pentru salvarea speciei canine. Posesorii de câini de agrement nu sunt vinovați că li s-au demolat casele cu curți, fiind obligați să locuiască în blocuri. Legea face ca lumea să asiste la o adevărată dramă publică”.

- O anume Popescu Maria din București:

„...Referitor la proiectul de lege, refuz să cred că acesta a fost conceput de un român adevărat. Copiii noștri deprind încă din abecedar dragostea pentru «Câinele Azor» care moare pe mormântul stăpânului. Nu puține sunt filmele date la televizor în care eroii principali sunt câini ce salvează oameni. Ce le spunem acestor copii când Legea cere să ne sacrificăm prietenii noștri credincioși? Asociația chinologică ne asigură protecția lor și unde plătim o taxă anuală. Dacă scopul este mărirea impozitului, de ce nu ni se spune pe nume, căutându-se iritarea și agitarea atâtor oameni iubitori de animale? Dorim protecția acestor animale!....”.

- Tiron Ioan, București, [...] solicită „să fie analizat cu discernământ capit. X din Legea cu privire la interzicerea deținerii de câini în blocuri, pentru că sub nici o formă deținătorii de asemenea animale nu pot să se dispenseze de ele. Cetățenii nu vor să ajungă la acte disperate”.

- Chirițescu Cora, București, [...] apreciază ca „inuman și nedrept, din punct de vedere etic, să expunem distrugerii atâtea mii de câini, minunate necuvântătoare în slujba oamenilor”. Solicită „clemență și înțelegere pentru a se găsi o rezolvare fericită a problemei canine”.

- Dumitrescu Iulia, București, [...] – își exprimă „nedumerirea și indignarea pentru apariția unor prevederi de lege privind bietele patrupede. Mai mult, prin apariția acestei interdicții într-o lege, vor fi mulți indivizi care își vor da frâu liber la pornirile lor răutăcioase împotriva câinilor și a posesorilor”. Consideră în continuare că „ar trebui publicate în presă toate scrisorile oamenilor care dezbat Proiectul de Lege”.

- Minea Viorica, [București] [...] – face apel la „înțelegere și omenie pentru revizuirea Proiectului de Lege care interzice deținerea de câini în apartamentele din bloc". Solicită „ocrotirea cu orice preț a celui mai credincios animal pentru om".

- Grădinaru Else, București [...] – își manifestă „consternarea pentru apariția unei asemenea legi, care trebuie anulată din față. Câinele trebuie ocrotit de lege, nu desființat!...".

- Dragomir Magdalena, București [...] – „nu poate concepe să se despartă de câinele său din apartament sub incidența unei legi nemiloase și ilogice".

- Dobrea Gh., București [...] – propune instituirea unor taxe suplimentare pentru deținere de câini și „să nu fie admise la vot articolele 11 și 29 din capitolele II și respectiv X, acestea fiind ilogice".

- Dima Marcu, București, [...] – face cunoscut că este în etate și că își datorează longevitatea unui mic patruped care îl obligă să-l plimbe în fiecare zi. Consideră că proiectul de lege este „nedrept și neavenit".

- Cojocaru Cecilia, București [...] – se pronunță împotriva articolului 29 din Capit. X, deoarece „articolul respectiv aduce discriminări oamenilor posesori de animale, potrivit căruia unii au vile și pot crește câini, iar cei cu apartamente în bloc nu au voie".

- Cocoșatu Marin, București (fără adresă):

„...În legătură cu articolul 11 din Lege, ar fi indicat să se dea pace proprietarilor, care își rup bucățica de la gura copiilor pentru a le asigura o existență liniștită sub un acoperiș al lor. Cu înlesnirile acordate de stat, oricine își poate construi un apartament, dacă e dispus să sacrifice din comoditate și plăceri. Cu respect semnez în numele unui grup de proprietari...".

- Țarcu Adriana, București [...]:

„...Toată lumea știe, inclusiv inițiatorii proiectului de lege, că cele mai spectaculoase rase canine, protejate de lege ca monumente ale naturii, stau în blocuri. Însăși denumirea lor este „câini de apartament". Aceștia nu rezistă să fie expuși la intemperii sau să trăiască în curte. În viitorul apropiat vor fi blocuri peste tot și atunci ce vom face cu aceste animale? Trebuie să-i omorâm? În România va dispărea specia canină? Este de neînțeles cum de apar legi care să distrugă animalele, când în toată lumea există legi care le protejează... Cum apărăm noi sistemul ecologic? Sunt convins că ar trebui dată o lege cu sens invers, de a proteja

câinii. Câinele meu este singura mângâiere a bătrâneţelor mele, face parte din familia mea şi nici o lege din lume nu are dreptul să-mi smulgă nemilos un membru al căminului meu. Ne pronunţăm cu fermitate împotriva acestei legi antiumane şi denaturate…”.

- Lupu Adrian (inginer în Ministerul Industriei Uşoare), Bucureşti […]:

„…Am citit cu nespusă surprindere şi mâhnire Proiectul de Lege. Sunt un bun cunoscător al legilor ţării, dar o lege atât de nepopulară nu cred să mai fi apărut în România. În funcţia pe care o am, am luptat şi lupt pentru aplicarea hotărârilor de partid şi de stat, a legilor ţării, dar ceea ce se propune în legătură cu câinii nu poate fi acceptat. O lege care loveşte în sentimentele omului nu poate fi decât odioasă. Nu voi fi de acord niciodată să-mi distrug prietenul cel mai credincios din casă…”.

- „Un grup de locatari” din Bucureşti, Piaţa Amzei, nr. 10-22 – posesori de câini de apartament – subliniază faptul că „Proiectul de Lege a provocat imense şi îndreptăţite nemulţumiri, iar la copii şi bătrâni, multe traume şi şocuri psihice imprevizibile”. Solicită rezolvarea favorabilă, în spiritul umanismului, a problemelor tratate în Lege. Semnează 13 locatari de la adresa indicată, cu menţiunea profesiunii fiecăruia (ziarişti, ingineri, funcţionari, artişti, maiştri etc.).

- Stanciu Nicolae – „muncitor metalurgist la Uzinele 23 August”, Bucureşti:

„…Capitolul 2 al Proiectului de Lege trebuie eliminat, fiind lipsit de umanitarism, provocând o gamă largă de nemulţumiri şi poate genera o revoltă, mai ales în situaţia grea prin care trecem, când zilnic petrecem ore întregi din viaţă la cozi, pentru alimente. Mi-am dorit o casă în care să am linişte. Am o cameră în plus, dar nu consimt să am iad în casă. Această lege îi mulţumeşte doar pe avocaţi, pentru procese. Capitolul 2 nu corespunde cu timpurile în care trăim. Rândul trecut au apărut în presă proteste semnate de către oameni mari, dar acum este şi mai rău…”.

- Tauber Mariana, Bucureşti, […] – semnează un memoriu „în numele unui grup de locatari din Şos. Olteniţei nr. 67-69-71, posesori de câini de apartament”, în care solicită „ocrotirea câinilor în legile ţării, nu distrugerea lor”.

- Marin Iancu Nicolae (scriitor), Bucureşti […]:

„….De un sfert de veac trăiesc în cea mai de nepătruns beznă şi aproape totală izolare de restul oamenilor, deoarece odată cu ochii mi-am pierdut şi validitatea picioarelor. Mulţi dintre semenii mei îmi sunt prieteni, dar cel mai scump prieten al meu este o căţeluşă, care îmi asigură securitatea personală şi mă ajută să-mi conducă paşii în beznă. Dacă aş fi obligat să mă despart de acest prieten, de două ori medaliată cu aur pentru frumuseţe, mâhnirea mea n-ar

cunoaște margini, iar modestele mele povestiri pentru copii nu și-ar mai avea rostul. Solicit ajutor să nu-l pierd!...".

- Stanciu Cecilia, București, [...]:

„...Sunt muncitoare la «Întreprinderea INOX». Am un cățel de rasă de care fiica mea, elevă în cl. a XI-a, este foarte atașată, căci l-a crescut de când avea 6 luni și nu se poate despărți de el decât moartă. De când a citit Proiectul de Lege plânge, nu mănâncă, nu învață și-mi spune că în momentul când i se va lua cățelul, are ceva pregătit atât pentru el, cât și pentru ea, ca să moară amândoi odată. Sunt o mamă disperată. Vreau să salvez viața fiicei mele!...".

- Sideri Mihai, București [...]:

„...Cruzimea unei măsuri ca aceea prevăzută în Proiectul de Lege privind interzicerea câinilor în blocuri este unică în felul ei. Este greu să concepem că în Moscova, la New-York, Tokyo, Sofia etc. s-a dispus asasinarea câinilor de apartament. Adoptarea Legii ar expune la ridicol forul nostru legislativ și ar da apă la moară celor care nu agreează orânduirea noastră, pentru ca dintr-o asemenea eroare să se treacă la pamflet și cu scopul de a discredita însuși fondul umanist al nației și echilibrul ei sufletesc...".

- Tudor H., București, [...]:

„...Paragraful privind închirierea forțată a spațiului de către stat este o aberație. Legiuitorul vrea să ajungem ca pe vremea lui Stalin, să dormim sub același acoperiș cu persoane străine, ca vitele? Ce-ar fi dacă și eu aș râvni la mașina vecinului, dar care nu are casă proprietate personală? Comparația este absolut valabilă. Este cazul ca organele ce plănuiesc legile să pună în talger psihologia românului. În ceea ce mă privește, asigur că nimeni nu va intra în locuința mea decât peste trupul meu neînsuflețit...".

- Alla Baianova, București, [...] – a redactat un „memoriu pentru apărarea câinilor", semnat de către 23 persoane, printre care figurează și artista poporului Ioana Radu.

- Dinică Gh., București [...]:

„...Expunerea de motive la Proiectul de Lege nu lămurește un scop precis, ci numai acela de a încasa bani de la cetățeni. De ce se mai zice proprietate personală, când statul se bagă în spațiul cumpărat de proprietar? Așa a fost legea construcțiilor? Ne mirăm și ne tânguim de felul de a vedea al celor ce compun aceste proiecte. Destul de bine s-a motivat în presă anul trecut netemeinicia subînchirierii. Interpretările din Lege produc vii nemulțumiri, parcă sunt căutate și înadins introduse. Dacă se va vota un astfel de proiect, el va crea un val de nemulțumire care nu va aduce decât neîncredere, care și așa este. Oamenii și-au

pierdut încrederea în legi, căci mereu sunt modificate şi concepute astfel. Spun un NU categoric amestecului în casele oamenilor...”.

- Grant Petre (artist plastic), Bucureşti [...]:

„...Găsesc că ar fi inuman să-mi abandonez câinele. Dacă acest proiect se ratifică, mă voi supune, dar voi pleca pe drumuri, nu ştiu unde, dar cu animalul meu. Câinele meu a ajutat la descoperirea unor furturi, căci se comit foarte multe infracţiuni în blocuri. Să nu uităm niciodată că dragostea de animale înnobilează pe om şi îi stabileşte gradul în ierarhia civilizaţiei...”.

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 305-316

16

1981 decembrie 1, Bucureşti. Informare a Unităţii Speciale „S” destinată Direcţiei I-a, în care sunt prezentate fragmente din scrisori ale unor români care îşi exprimă adeziunea (uneori în versuri) la acţiunile conducerii statului privitoare la dezarmare.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului — Strict Secret
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S” — Ex. nr. 2
Nr. 00411905 din 1 dec. 1981

Către,
Direcţia I
Tovarăşului comandant

Pe adresele unor publicaţii din Capitală, continuă să sosească scrisori expediate de cetăţeni din diverse zone ale ţării, de diferite profesii şi vârste, prin care îşi exprimă adeziunea totală la acţiunile iniţiate de conducerea statului nostru, pe linia salvgardării păcii.

Dintr-un total de 30 materiale cu un astfel de conţinut, prezentăm 16 extrase ilustrative:

1. Panait Gheorghe, Galaţi, Mazepa [...], operator dană „Navrom” – Galaţi, afirmă:

„Am 43 de ani. Sunt tată. Am doi copii, doi băieţi, viitori bărbaţi. Două flori, doi oameni pe care mă străduiesc să-i dau societăţii bine crescuţi şi educaţi, în spiritul muncii, al păcii. Doresc din toată inima ca ei să trăiască. Pentru acest lucru mă alătur celor ce luptă pentru pace. Privesc copleşit, cu lacrimi în ochi,

coloana de copii ce demonstrează pentru ca visul meu să devină realitate. Glasuri nevinovate, cristaline, se alătură tuturor glasurilor spunând un NU categoric goanei nebune a înarmărilor... Strâns unit, umăr lângă umăr, întregul popor se alătură cu dragoste chemării la lupta pentru pace...".

2. Pădure Silviu, Piatra-Neamț, [...], județul Neamț, pensionar, afirmă:

„Un bătrân închină păcii câteva gânduri din toată inima lui și vă roagă să le dați drumul să zboare și să se alăture tuturor glasurilor pornite în apărarea seninului lumii:

...Pace, ce groaznic cuvânt pentru cel ce zace
Pe grămezi de aur și clocește moarte,
Blestemat să poarte
Dement, peste lume,
Torenți ucigători, dezlănțuiți în spume!...".

3. Șerban Pavel, muncitor, București, [...] afirmă:

„...Considerând că pot contribui și eu la această mare manifestare pentru pace și dezarmare, am scris o poezie pe care o anexez:

Vrem pace pe pământ

„...Să lăsăm copiii vesel să se joace
Iar noi, cei maturi, prieteni să fim,
Să ne strângem mâna, pacea s-o clădim,
Să trăim liberi și în bună pace...".

4. Botiș Gheorghe, tehnician electromecanic din Baia-Borșa, județul Maramureș, declară:

„...Acum, când lupta pentru dezarmare a dobândit un puternic caracter mondial, când glasul de pace al președintelui țării străbate planeta întreagă și fiecare om ridică pumnul împotriva morții dedic și eu o poezie acestui sfânt ideal:

„...Distrugeți armamentul nuclear
Și toate celelalte arme
Și puneți înarmării stăvilar
Stopați îngrozitoarele alarme...".

5. Fărcaș Ioan, Tg. Lăpuș [...], județul Maramureș, tehnician, afirmă:

„...Mă alătur tuturor oamenilor muncii care luptă pentru pace și doresc să adresez un apel oamenilor de știință care lucrează în domeniul înarmării:

Oameni de știință care
Faceți bombe nucleare
N-aveți și voi copii, oare
Pe care bombele să-i omoare?
Poate aveți și voi copii
Nu vreți să rămână vii?"

6. Schimbeschi Mona-Maria, București […], a expediat poezia „Manifest pentru Pace”, din care citățm:

„Noi avem o singură țară
Și o singură mamă,
Noi avem un singur pământ
Și un singur legământ:
Să facem țara ca o grădină-n-soare
Și-n zâmbetul copiilor să poți citi cuvântul pace
El înseamnă lumină, căldură, soare, flori și libertate…”.

7. Muntean Maria, elevă, Sibiu, […], județul Sibiu, afirmă:

„Am scris aceste versuri ce simbolizează dorința mea de pace, de a trăi în libertate, alături de toți tinerii muncitori, fără deosebire de naționalitate. Aș vrea să pășesc în viitor cu inima plină de satisfacție că tinerii României vor spune un NU hotărât bombei cu neutroni și cursei înarmărilor…:

…Nu vrem bombe nucleare,
Noi vrem pace, nu război
Și uniți să fim ca frații
Contra unui nou război…”.

8. Cornean Mihai, Soceni, județul Caraș-Severin, afirmă:

„Alăturându-mă întregii țări, cât și întregii lumi, pentru o viață lipsită de pericolul înarmărilor, zic NU categoric amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa și vă ofer spre publicare poezia «Întrebare»:

…Noi nu vrem să înlocuim cântecul mamei
cu bombe și rachete
Noi vrem să fie pace, nu spini și hiroșime,
Să fim aducători de pace, nu de moarte purtători…”.

9. Badiu Valentin, elev în clasa a IV-a, Tecuci, […], județul Galați, a expediat poezia „Pacea”, din care citățm:

„Avem o țară scumpă și bogată,
Cu plaiuri pline de belșug
Și noi am vrea ca totdeauna
Să fie pace pe pământ…”.

10. Mazilu Atila, com. Voinești, satul Izvoare, județul Dâmbovița, expediază poezia intitulată „Pace”:

„...Tu, România, având la cârmă un om clarvăzător,
Lupți mereu pentru pace, să fii exemplul tuturor...”.

11. Antofie Adriana, Vlădeni, [...], județul Brașov, elevă în clasa a V-a, trimite poezia intitulată „Pacea”:

„De vrei să găsești pacea,
Trebuie să arunci lancea!
Dacă vrei să cauți pacea,
Vino aici, că o vei găsi
Lângă Carpați, ape și câmpii,
Flori și păsări cântătoare,
Toate luminate-n soare...”.

12. Ioniță Silvestru, Ludișor, județul Brașov, expediază poezia „Aveți cuvântul cel mai greu”:

„Pentru puterea actuală a morții
Și-n fața apărării vieții
Răspundem cu toții,
În mod strict egal,
Și fiecare cu viața pe care o are.
Sculați savanți și muncitori!
Sculați țărani și învățători!
Sculați conducători de țări!
Așa cum ați avut mereu,
Aveți cuvântul cel mai greu....”

13. Bălănoiu Dorin, Ineu, [...], județul Arad, expediază poezia intitulată „Poem pentru pacea lumii”:

„...Popoare faceți totul, uniți-vă popoare, să nu cunoască Terra al treilea război, căci forța lui pornită ar fi hotărâtoare și praful s-ar alege și pulberea de noi...”.

14. Păduraru Maria, satul Copăceni, com. Gura Vițioarei, județul Prahova, a expediat poezia „Pentru pace între popoare”:

„...Pentru pace între popoare,
Zi și noapte crește-o floare
Floarea clasei muncitoare.
De la mic și pân-la mare
Vrem cu toții dezarmare...”.

15. Simu Ioan, com. Tâcvaniu Mare, satul Tâcvaniu Mic, [...], judeţul Caraș-Severin, a trimis o poezie închinată păcii, intitulată „Pace”:

„Deschide-te fereastră,
Un porumbel să zboare
Și pacea să ne vină
Cu razele de soare!

16. Stângu-Ciclovan Vichente, Oravița, [...] județul Caraș-Severin, gestionar, a expediat poezia „Strigăt de popoare” din care citățm:

„...Faceți să triumfe pacea,
Opriți fabricile morții
Încercați să faceți totul
Pentru-a da virtute sorții...”.

Scrisorile au fost reintroduse în circuitul poştal pentru a ajunge la destinație.

Pentru Comandant,
Locțiitor Comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 324-326

17

1981 decembrie 5, Bucureşti. Informare şi documentar realizate de Unitatea Specială „S" destinate Direcţiei a I-a cu extrase din trimiteri poştale în care expeditorii îşi exprimă îngrijorarea că nu vor putea asigura necesarul de alimente familiilor lor, în care apar zvonuri privind confiscarea porumbului şi vinului, comentarii despre devalorizarea leului sau traversarea unei „catastrofe alimentare".

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S"
Nr. 00412484 din 5 dec. 1981

Strict Secret
Ex. nr. 2

Către,
Direcţia I
Tovarăşului comandant

Prin posibilităţile de care dispunem, am depistat un număr de 40 trimiteri poştale în care expeditorii, din diverse zone ale ţării, în special din judeţul Gorj, fac referiri la „greutăţile" pe care le întâmpină pe linia aprovizionării cu o serie de produse alimentare, îndeosebi cu mălai, făină albă, pâine.

Majoritatea autorilor acestor materiale îşi exprimă îngrijorarea faţă de faptul că nu vor putea asigura necesarul familiilor cu cantităţile de pâine, mălai şi făină de grâu fixate de organele locale, făcând, totodată, aprecieri defetiste privind viitorul apropiat.

Reţin atenţia afirmaţiile unor cetăţeni, potrivit cărora există tendinţa de a sacrifica păsările şi animalele mici din gospodăriile individuale, întrucât nu se poate procura hrana pentru acestea, (de la C.A.P.-urile de care aparţin primind, pentru munca prestată, cantităţi insuficiente de cereale) aspect ce poate avea consecinţe negative în anii următori. De asemenea, din acelaşi motiv, „vor renunţa" să mai încheie contracte cu statul în vederea creşterii şi livrării unor animale (porci, vite etc.).

Într-o serie de scrisori sunt colportate zvonuri privind confiscarea porumbului şi vinului de la cetăţenii care deţin cantităţi mai mari decât cele stabilite de organele de stat şi se comentează despre „devalorizarea leului" , apreciindu-se că trecem printr-o „catastrofă alimentară".

În funcție de conținut și de destinatari, scrisorile respective au fost reținute din circuitul poștal, aspectele fiind semnalate organului informativ-operativ.

O copie a prezentei informări, la care am anexat un documentar, a fost înaintată Direcției a II-a.

Pentru comandant
Locțiitor Comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

Anexa la nr. 00412484 Strict Secret
Din 4 dec. 1981 Ex. nr...

Documentar
privind starea de spirit pe linia „aprovizionării”

a) Comentarii rezultate din scrisori adresate unor persoane fizice ori juridice din țara noastră

1. Stăncescu Maria, com Crușeț, județul Gorj, către Drăghici Ștefan, București, [...]:

„...Pe la noi este o lipsă foarte mare. Porumb de la C.A.P. nu mi-a dat și se aude că nu ni-i mai dă. Am mai cumpărat de la Craiova, așa pe ascuns, că nu le dă voie să vândă. Dacă îi prinde, îl confiscă. Făină nu avem de unde lua. Ne-au dat tichete de pâine și ne aduc două pâini pe săptămână. E nenorocire! La noi, la colectiv, s-au dus toți oamenii peste conducere să le dea porumb, iar aceasta i-a amenințat cu Miliția. Poate pot să cumpăr niște porumb de la ciobani, dar ăștia îl vând cu 200 lei băniciorul. Eu nu știu ce vor să facă cu noi. Nu știu, toate județele trec printr-o situație ca a noastră sau numai Gorjul și Doljul? Se aude că acestea sunt propuse pentru comunism...”.

2. Todor Istvan, com. Valea Strâmbă [...], județul Harghita către o persoană juridică din Capitală:

„...Ce să zicem noi de aici, unde nu se cultivă nici un fir de porumb? Cu ce să creștem animale? Toată vara nu am văzut nici un gram de mălai sau tărâțe, dar ne îndeamnă să creștem porci. Cu ce?... Pământul nu mai produce ca înainte, este lăsat în paragină și este prost gospodărit. Acum nu se produce nici 20% din ce se producea înainte...”.

O persoană neidentificată din București, către Iordache Vladimir, Drăgășani [...] județul Vâlcea:

„...Stau țăranii și se uită că nu pot cumpăra nimic. Nu este drept ce s-a făcut. Toată lumea are drept la alimente și mai ales țăranii care le produc. Este adevărat că unii au ajuns milionari, dar majoritatea sunt amărâți, muncesc pe nimic și nici nu li se dă nimic. Nu știu cum se vor termina toate acestea pentru că și răbdarea are margini. În orice caz triste timpuri am mai apucat, după atâta „bunăstare" trâmbițată peste tot...".

Popescu Ion, Oprișori, județul Mehedinți, către o persoană juridică din Capitală:

„...Vă aduc la cunoștință că, dacă nici la anul nu se vor lua măsuri pentru a da celor ce locuiesc la țară circa un hectar de pământ, vom muri de foame; nu vom mai găsi nimic în alimentare. C.A.P.-urile nu cultivă pământul cum trebuie... În zona noastră, s-a dat pentru ziua de muncă 0,500 kg porumb știuleți stricați, iar la acordul global, în loc de 25%, cât era planificat, ni s-a dat 15%, iată cum își bat joc de noi...".

Fota Ion, satul Stoinița, județul Gorj, către Toma Cornelia, București, [...]:

„...Au început să ne dea tichete: 300 grame pâine și, dacă nu muncim la colectiv, nu ne dau deloc. Ne obligă acum să facem câte 15-20 zile pe lună, dacă nu, nu primim tichete! Ce facem noi cu 300 grame de pâine, că o mâncăm la o masă? Bucate la colectiv nu se mai dau; nici porumb, nici grâu. Plângeau femeile la colectiv și inginerul le-a spus că au ordin să nu mai dea nimic. O să fie rău de noi...".

Speranța Ilie, satul Pârâu Viu, com. Berlești, județul Gorj, către Tănase Ana, București [...]:

„...Sunt foarte supărată că nu mai avem ce mânca și nici de unde lua. Peste tot pâinea se dă pe tichete. Nouă, la țară ne-a dat 9 kg. mălai pe trei luni! Ce fac de mălai? N-am decât să rabd până mor, altă soluție nu am. Este jale ce se întâmplă aici! Te uiți cu ochii la bani și nu ai pe ce să-i dai. De când sunt eu nu a fost așa ceva... Păsările, întrucât nu mai am ce să le dau să mănânce, le voi tăia...".

Popescu E. Maria, Săcelu, județul Gorj, către Popa Ion, București [...]:

„...O să duc porcul la târg, pentru că nu mai am ce să-i dau. Este o mare criză de porumb și grâu, că nu se găsește nici cu 150 lei băniciorul. De pâine, nici atât! Avem rație de 400 gr. pe zi, pentru care stai la coadă o jumătate de zi. Încerc să țin o vacă, pentru că altfel murim de foame. Nu am nici un leu...".

Guțu M. Iulian, com. Izvoarele, satul Chiriacu, județul Giurgiu, către o persoană juridică din Capitală:

„...Nu sunt de acord cu cantitatea de pâine, ulei, mălai, făină și zahăr hotărâtă. Nici în timpul celor două războaie și nici în timpul foametei nu a existat

așa ceva…. Neamțul mănâncă 100 kg. pâine pe an, dar consumă 0,5 kg. carne pe zi, pe când ai noștri fac un castron de roșii cu ceapă cu care mănâncă o pâine…”.

Pâslaru Dumitru, com. Boldu, județul Buzău, către o persoană juridică din Capitală:

„…Sunt un bătrân de 71 de ani. Pământul mi l-a luat C.A.P.-ul și acum nu ni se mai dă nici pâine… Dacă nu mai avem drept la viață, să vină să ne împuște, ca să nu ne mai chinuim…”.

O persoană necunoscută din comuna Crușeț, județul Gorj, către Pătru Ilie, București […]:

„Ilie, pe la noi e foarte greu de trăit. Pâine ne dă câte 260 grame zilnic. Ca să primim pâine trebuie ori să dăm 150 kg. cereale ori să contractăm un porc. Băniciorul de porumb a ajuns 150-160-180 lei… O să tai toate păsările, nu opresc decât 7-8, iar la anul o să murim de foame….”.

Motorga Natalia, com. Berlești, județul Gorj, către Cârciumaru Ion, București […]:

„…Vă scriu despre traiul nostru de aici. Mi-a dat și mie tichet pe trei luni și am luat 9 kg. făină de grâu… Nu știu ce vom face! O vom duce rău cu foametea…”.

Celea Dumitra, sat Șipot, com. Turburea, județul Gorj, către Celea Gh., București […]:

„…Nu mai ținem nici o gâscă, pentru că nu mai avem ce le da să mănânce. Nu ne mai văietăm că nu putem crește păsări, ne văietăm pentru noi că nu avem cu ce trăi…”.

Popescu Elisabeta, com. Crasna, Drăgoiești, județul Gorj către Popescu Domnica, București, […]:

„…Restricțiile la alimente pe aici sunt nemaipomenite. Ulei și zahăr ne mai dau, dar făină albă și pâine deloc. Este foarte greu…”.

Beznilă Gavril, satul Miluța, com. Borăscu, județul Gorj, către Ursu Constantin, București […]:

„…Cum vă descurcați cu criza asta economică? La noi se dă zahărul și uleiul pe tichet, iar la pâine au dreptul numai copiii, nouă, celor bătrâni, nu ne dă, spunându-ne că ne asigură pâinea colectivul. A fost bine că minerii de la Motru au făcut grevă și acum acolo nu mai sunt tichete…”.

Sultan Jein, satul Orda de Sus, județul Gorj, către Sultan C. Ilie, București [...]:

„Lumea moare de foame! S-a făcut o comisie care merge prin sat ca să ia vinul oamenilor. Cine are peste 20 vedre este obligat să predea statului restul. Vor veni și după porumb! Lasă numai cât vor ei. Să veniți de urgență acasă și aveți grijă că murim de foame...".

Chircu Ionel, com. Silvilești, satul Cojmănești, județul Gorj, către Păducel Ecaterina, București, [...]:

„...Au venit și la noi de la primărie să dăm la achiziții, păsări, porumb, cartofi, fasole. Trebuie să dăm lunar în valoare de 50 lei cereale, pentru a ne da pâine. Dacă nu suntem de acord nouă, la pensionari, ne ia lotul ajutător. I-a zis lui Ionel să nu luăm pâine deloc și atunci ne lasă lotul ajutător...".

Juravle Vasile, Straja, [...], județul Suceava, către Bujoreanu Mihai, București, [...]:

„....La noi este foarte greu. În alimentare sunt rafturile goale. Este mare hoție. A venit făină albă și s-a dat doar câte un kg. de număr de casă...".

„Un grup de cooperatori" din com. Ștefănești, jud. Argeș – își exprimă nemulțumirea pentru faptul că „țăranii primesc câte 250 gr. pâine făcută din tărâțe și alte rebuturi agricole, în comparație cu cei de la oraș, care primesc pâine albă și pe săturate".

Iancovski Petre, Letea Veche, jud. Bacău, către o persoană juridică din București:

„...Suntem peste 8.000 de muncitori în Tg. Neamț și Buhuși. Vrem pace, toate sunt bune, dar nu găsim alimente, pentru că toate bunurile din România se trimit în alte țări. Avem copii mulți și nu putem să-i creștem cu 3 kg. de făină pe lună. Este mare bătaie de joc, pentru că în București sunt de toate, iar noi nu avem ce mânca...".

O persoană necunoscută din Alba Iulia – descrie „situația total necorespunzătoare în aprovizionarea populației din Alba-Iulia cu ulei, zahăr, pâine, unt și carne". Se face afirmația că „după 35 ani de la înlăturarea burgheziei de la putere, am ajuns săraci ca vai de noi, cu magazinele pustiite de alimente și alte produse".

„Un grup de muncitori" din Ploiești – face cunoscut că în brutăriile din municipiul Ploiești „a dispărut pâinea neagră de 4 lei, fiind înlocuită cu un sortiment de pâine de 200 grame, la prețul de 3 lei bucata, neconvenabil pentru

familiile cu copii mulți”. Se solicită repunerea în vânzare către populație a pâinii negre de 4 lei bucata.

„Uniunea Femeilor Democrate” – București, Cartier Ferentari, către o persoană juridică din Capitală:

„Avem copii și în casele noastre este frig, deoarece nu ni se dau lemne de foc și cărbuni. Plata cantităților de combustibil ce ni se cuvine am făcut-o în lunile de vară și nici până acum nu ni s-a dat nimic. A venit iarna și ce facem cu situația noastră. Trebuie oare să ieșim și să manifestăm în fața depozitului de combustibil, căci ne-am dus la depozit și mereu ne-au amânat? Ne-a ajuns cuțitul la os! Vrem lemne și cărbuni!”.

Ignat Ion, București, [...] către Ignat Ion din Constanța [...]:

„...Am auzit că moneda noastră se va devaloriza, adică de la 12 lei dolarul va urca la 15 lei. În orice caz, cei care au bani mulți vor pierde, căci se tipăresc hârtii noi. Dacă aveți bani, investiți cât puteți, dar cu cap, nu pe nimicuri. Spuneți-i și mătușii Gena...”.

„Muncitorii din sectorul de exploatare a lemnului Nisipitu”, jud. Suceava – își exprimă nemulțumirea pentru modul „necorespunzător în care a fost repartizată rația de mălai pe cap de muncitor pentru luna noiembrie”, proferându-se amenințări că „dacă nu se vor lua măsuri pentru acordarea drepturilor de mălai și de alte produse necesare, vom opri lucrul și vom face grevă, căci altfel nu mai merge”.

Fălcuț Vasile, Preajba [...], județul Gorj, către o persoană juridică din Capitală:

„...Sunt om înaintat în vârstă dar, cât voi trăi, voi sesiza cu riscul vieții, neregulile ce se săvârșesc... În prezent, exploatarea țăranului de către intelectuali este mare. Țăranii nu mai muncesc la colectiv, întrucât nu li se mai dă necesarul pentru a-și asigura existența. Dacă s-ar da corect plata pentru munca depusă, nu ar mai fi aglomerația de acum la pâine. Conducerea colectivului ar dori să facă țăranii muncă voluntară...”.

b) Comentarii rezultate din scrisori adresate în exterior

Christmann Maria, com. Zăbrani [...], județul Arad, către Fackelmann Maria, R.F. Germania, Heilbronn [...]:

„...De joi până sâmbătă seara n-am avut în casă nici un fel de pâine. Adulții rabdă, dar dacă copiii cer pâine și nu ai de unde să le dai, ce faci?... Cei de la țară n-au voie să cumpere de la oraș! Mașinile sunt controlate, nu poți transporta cantități mari. În oraș, pâinea se cumpără pe bază de buletin...”.

Gușatu Ileana, Tg. Jiu [...] județul Gorj, către Gușatu Ilie, Irak:

„...Prin sat este tot cum știi, nimic schimbat. La colectiv, la noi, anul acesta nu s-a dat porumb la oameni, l-au pus pe tot în pătul, pentru că nu s-a realizat cantitatea planificată la hectar. Nu se dă nicăieri în Tg. Jiu pâine la liber, decât pe bază de tichet. Ai tichet, mănânci pâine; nu ai, nu mănânci! Uleiul și zahărul, să zic că ne ajunge, dar pâinea nu...".

Onț T., Fărcașa, județul Maramureș, către Hammers T., R.F. Germania, Köln:

„...Am fost ocupați tot timpul, pentru că am avut mult de lucru cu cele patru animale contractate. Două le-am predat, iar două le vom preda mâine. Ne este însă foarte greu, întrucât n-am primit porumbul pentru cele predate și am mâncat cu ele tot ce am avut. Dacă nu primim, așa cum se specifică în contract, nu știu ce vom face, pentru că nu primim nici mălai nici grâu. Pâine vine la cooperativă o dată pe săptămână, pâine neagră de un kg. Vin câte 100-150 pâini pentru 5.000 suflete. Nici vite nu vom mai putea ține, deoarece le trebuie mălai, ori mălai nu avem nici noi, dar pentru ele...".

O persoană neidentificată din comuna Tarcău, județul Neamț, către Keim Vicky, R.F. Germania, Egelsbach [...]:

„... La noi, în România, s-a făcut viața grea, mai rău ca în Polonia. Nu se știe cum o să iasă cu situația asta. Îmi este frică că va începe vreo revoltă, că altfel nu-i chip! La noi în cooperativă nu s-a adus pâine de mai mult de o lună; la Bicaz mi-a dat o jumătate de pâine de doi lei...".

Rothgeber Elisabeta, Timișoara, [...] a încercat să expedieze trei scrisori, cu conținut identic, pe adresa unor societăți de binefacere din R.F. Germania, în care afirmă:

„...Am 78 ani și sunt nevoită să rabd de foame. Locuiesc la fata mea, care are trei copii. Datorită lipsei de alimente din țară, sunt nevoită să apelez la dumneavoastră. Fata mea este nevoită să stea la cozi interminabile pentru a putea cumpăra o jumătate de kg. de cârnați sau pentru 2 kg. lapte, cât se dă acum. Unt și brânză n-am mai reușit să facem rost de la sărbătorile de primăvară. Vă rugăm să ne trimiteți un pachet cu alimente. Chiar dacă nu ne trimiteți unt, suntem mulțumiți și cu margarină și cu ceva conserve. Noi primim în prezent un kg. și jumătate de zahăr, un kg. de ulei, un kg. de făină și două kg. de mălai pentru fiecare persoană pe lună. Puteți să vă închipuiți că nu putem trăi astfel...".

Huber Matyasne, Ardud [...], județul Satu Mare, către Horvarth Pauline, S.U.A., [...]:

„...Trecem printr-o perioadă foarte grea; nu se găsește nimic; nu avem carne, făină, zahăr, ulei, unt, margarină. Nici nu-ți poți imagina câți pleacă în R.F. Germania, în Occident. Mulți pleacă în vizită și nu se mai întorc....".

Schilz-Silc Ana, comuna Cenei, [...], judeţul Timiș, către Wieszner Andreas din R.F. Germania, Sanlgan, [...]:

„...Ungurii au făcut mai bine. Au dat la fiecare familie ceva pământ. De ce nu poate fi și la noi așa? Am putea să ne producem singuri alimentele de care am avea nevoie și am livra și statului... La oraș se dau pe lună: 1 kg. ulei, 1 kg. zahăr, 1 kg. făină, 8 ouă, celelalte alimente găsindu-se foarte rar...”.

Mureșan Simion, comuna Bobâlna, jud. Cluj, către Mureșan Liviu din Irak:

„...Suntem puși în situație grea cu pâinea. Cei de la colectivă nu mai primim pâine. Ni se spune că trebuie să ne dea C.A.P.-ul. Cooperativa dă pâine numai pensionarilor și celor încadraţi în instituţiile de stat. Nu știe nimeni ce vor să facă cu noi...”.

Pogană Nicoleta, Oradea, [...] către Grüter Werner, R.F. Germană [...]:

„...Aici o ducem rău. Cât a fost de mare criza de alimente astă-vară, acum este moarte. Când vin mezeluri sau carne, ouă etc. este moarte de om. Stai la rând o jumătate de zi și nu ești sigur dacă apuci. Celor de la sate nu li se dă pâine...”.

Vărăsteanu Anica, comuna Sinești, județul Ialomița, către Vărăsteanu Veronica, Israel, Natania, [...]:

„...La noi nu se mai dă nimic. Ne-au luat și uleiul. Primim ½ kg pe lună și 2 kg. zahăr. Carne, nici vorbă să mai găsim noi, cei de la țară. Cu ce vom trăi? Viața este foarte grea, dar ce să facem, numai pace să avem...”.

Vlădoaia Maria, comuna Săvinești, județul Neamț, către Vlădoaia Dumitru, Irak, A.R.C.O.M.:

„...Nu mai avem pâine să mâncăm, pentru că se dă pe tichet... Nu știu cu ce o să mai creștem o pasăre sau un porc. S-a făcut foarte greu de trăit...”.

Ionescu Ion, Tg. Neamț, către Jakobitz Thomas, R.F. Germania, Düsseldorf [...]:

„...Să știți și voi că am primit cartele pentru alimente: 300 gr. pâine pe zi, 1 kg. carne pe lună, 1 kg. zahăr și 700 grame ulei... În afară de astea nu se mai găsește nimic, decât mezeluri de proastă calitate. Este o adevărată catastrofă alimentară. Nu știu ce va fi în viitor...”.

Crâșmaru Coca, Bicaz, județul Neamț, către Crâșmaru Gică, Siria:

„...O aștept pe mama săptămâna viitoare pentru că trebuie să tai porcul, fiindcă nu mai am ce să-i dau să mănânce. La aprozar nu se mai găsesc cartofi și, când se dau, pe bază de buletin de oraș, câte 5 kg. Nu mai ai ce să cumperi de la oraș...”.

Iliescu Nelu, com. Roznov, [...] județul Neamț, către Iliescu Emil, Canada, Ontario [...]:

„...Banii noștri nu mai au valoare; salariul fiind același, prețurile au crescut considerabil. Făina, mălaiul, carnea, zahărul, uleiul, pâinea, toate acestea se vând pe cartelă. Celelalte produse lipsesc cu desăvârșire...".

Coleșnic Magda, Drobeta-Turnu Severin, județul Mehedinți, către Wellmann Hans, R.F. Germania, [...]:

„...Cele mai importante mijloace de hrană se primesc în cantități mici și trebuie să stai la coadă. Din păcate, oamenii au o pasiune pentru cozi. Stau peste tot unde văd mai mulți oameni la rând, fără să mai întrebe pentru ce, sau să se gândească dacă au nevoie de produsul respectiv. De aceea, crește neliniștea și nesiguranța aici...".

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 317-323

18

1982 martie 31, București. Raport cuprinzând extrase din corespondența unor etnici germani cu preocupări în vederea emigrării și care cuprind comentarii referitoare la „posibilitatea obținerii pașapoartelor contra sumei de 6.000 DM de persoană", sumă despre care se afirmă că ar încasa-o statul român.

Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului — Strict Secret
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S" — Ex. nr. 2
Nr. 00360270 din 31 mar.[tie] 1982

Către
Direcția I,
Tovarășul comandant

În luna martie 1982, în corespondența unor elemente din țara noastră, de naționalitate germană, cunoscute cu preocupări pe linia emigrării, au fost depistate comentarii referitoare la „posibilitatea obținerii pașapoartelor contra sumei de 6.000 DM de persoană", despre care se afirmă că ar încasa-o statul român.

1. Legat de acest aspect, se fac unele speculaţii şi aprecieri denigratoare la adresa ţării noastre, după cum rezultă din extrasele de mai jos:

a) Friesenhann Iosef din Sânpetru German [...] judeţul Arad către Friesenhann Emmerich, R.F. Germania [...]:

„...Aici, în România, nu mai putem trăi. Am depus nenumărate cereri de plecare, timp de cinci ani fără rezultat. Am vrut să plătim cu lei, dar nu se poate. S-a ivit acum o posibilitate de a pleca de aici cu 6.000 DM de persoană. Vă rugăm să ne ajutaţi, să ne împrumutaţi această sumă, pe care vă v-om restitui cu dobânzi. Ştiu că 24.000 DM este o sumă şi este riscant pentru voi, dar numele de Friesenhann poate fi o garanţie pentru voi... Am încredere doar în unele persoane, pentru că nu trebuie să se răspândească ştirea că banii sunt un **dar** pentru statul român (aşa i se spune aici). De aceea, ţineţi, vă rog, în secret totul. Banii se depun în mână la ridicarea paşaportului...”.

Caz semnalat la data de 19.III.1982,
Inspectoratului judeţean Arad al M.I.

b) Rieger Adam, comuna Sânmartin [...], jud. Arad, către Durst Georg, R.F. Germania [...]:

„...Nu ştiu dacă aţi auzit că de aici se poate pleca numai dacă plăteşti o anumită sumă de bani. Este vorba de foarte mulţi bani, dar, dacă voi puteţi face asta pentru noi, v-am fi foarte recunoscători. Ar fi vorba de 6.000 DM de persoană, deci 12.000 pentru amândoi. Dacă avem noroc şi venim în Germania, vi-i restituim. Aceasta este singura posibilitate de a veni la voi. Pe 23 februarie 1982 am fost respinşi din nou. Ne-am interesat în legătură cu această problemă. Totul merge legal. Banii trebuie plătiţi la noi la Securitate, în oraş. Aceasta o puteţi face numai voi, personal. Paşaportul se primeşte apoi la două sau trei luni. Au plecat mulţi pe această cale. Despre condiţiile de aici aţi aflat în mod precis, aşa că veţi înţelege dorinţa noastră de plecare...”.

Caz semnalat la dat de 19 martie 1982,
la Inspectoratul judeţean Arad al M.I.

c) Sauer Elisabeta, Lipova, judeţul Arad, către Sauer Peter, R.F. Germania [...]:

„...Am speranţe că va merge repede şi că voi putea veni la tine. Acum ştiu unde să merg şi cum merge. Am vorbit şi cu Kawelius. Cred că ţi-a spus dacă ai fost la el, iar dacă n-ai fost, să te duci. O să-ţi spună totul, exact cum merge, deoarece el a adus pentru mai mulţi. Nu-ţi pot da toate numele celor care deja au plătit, pentru că s-ar face o listă întreagă. Cu cât e mai repede, cu atât este mai bine, întrucât se spune că în Timişoara au cerut 10.000 de persoană, iar aici au ajuns la 6.000 DM. Soţul lui Stricker Zimer Lise a fost la Kawelius, înainte de a veni, dar nu ştiu dacă a adus banii sau nu...”.

Caz semnalat la data de 18.III.1982, la
Inspectoratul judeţean Arad al M.I.

d) O persoană neidentificată „Mary" din județul Arad, către Morath Katharina din R.F. Germania [...]:

„Dragă mamă, îți transmitem faptul că noi suntem gata. Acum totul depinde de tine, ca să vii cât mai repede cu putință, pentru a rezolva problema. Noi avem nevoie de 75.000 DM pentru toți cinci. Acum este sută la sută sigur, însă tu trebuie să vii cu banii...".

Caz semnalat la I.J. Arad al M.I.
La data de 19 III 1982.

2. În legătură cu aspectul prezentat comentează și unele persoane din R.F. Germania, în scrisori adresate unor rude ori cunoștințe din R.S. România:

a) Riesz Lerta, R.F. Germania, Neuötting [...] către Kunn Robert, Lovrin [...], județul Timiș:

„Vă spun acum ceva, dar vă rog să nu mai vorbiți cu nimeni despre cele ce vă relatez. Cei din județul Arad pot să plece, dacă plătesc 6.000 DM de persoană. Deci, mergeți și vă interesați dacă și la Timiș este valabilă treaba. În caz afirmativ, unul dintre voi va veni și va aduce banii, dar trebuie să-i țineți la voi până vi se aprobă. De treaba asta nu trebuie să știe nimeni... Ai voștri au nevoie acum de fiecare bănuț, deoarece nimeni nu le mai dă nimic...".

Caz semnalat la I.J. Timiș al M.I., la
Data de 30.III.1982

b) Schweigerdth, R.F. Germania, [...] către Kalineak Ioan, Zădăreni, [...], județul Arad:

„...Herman tocmai a vorbit cu doamna Weiss din Geretaried și aceasta i-a spus că problema cu cele șase «bătrâne» este adevărată și că totul ar fi legal. Deci, ar fi foarte bine dacă ați găsi pe cineva afară care să vă dea 6.000 D.M.".

Caz semnalat la I.J. Arad al M.I.
la data de 30.III.1982

c) Fronius Kathi, R.F. Germania [...] către Buortesch Georg, Sibiu, [...]:

„...Pe 5 martie am primit înștiințarea că vi s-a aprobat viza de intrare în R.F. Germania ... Am aflat că există posibilitatea să vă cumpărăm cu 6.000 DM de persoană. Te rog să te interesezi dacă și pentru copii se plătește tot atât...".

Caz semnalat la I.J. Sibiu al M.I.
la data de 29 martie 1982

d) O persoană neidentificată „Misch" din R.F. Germania, Nordheim, către Sil Hans-Martin din Agnita [...] județul Sibiu:

„Tu știi că vreau să te am aici și voi face totul pentru asta. Acum am aflat o noutate. În București a avut loc o ședință cu toți comandanții milițiilor județene, la

care s-a spus că se acordă pașaport definitiv acelora care depun la Miliția județeană 5.000 DM de persoană. Acesta este un secret! Nu se poate face publică afacerea, deoarece presa străină ar scrie despre comerțul cu oameni... România este foarte, foarte înglodată în datorii față de Vest și are foarte mare nevoie de valută. Tu trebuie să verifici dacă este cazul sau nu. Dacă este valabilă treaba, atunci vin de Paști și plătesc personal pentru tine.

...Eu am aflat totul din Banat. Așa ceva s-a întâmplat la Arad... Să mergi la comandantul miliției și să discuți problema. Întreabă fără teamă. Ei au nevoie acum urgent de bani. Este ceva oficial. Banii îi încasează statul, nu o persoană. Nu este ciubuc...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu al M.I.,
la data de 20 martie 1982

3. Totodată, în conținutul a trei scrisori, expediate din Sibiu în R.F. Germania, se comentează „o măsură” care ar sista eliberarea oricărui pașaport pentru plecare definitivă din țară sau pentru vizite.

a) Astfel, Ghițan Ioan, Sibiu, [...] a încercat s-o informeze pe Litschel Maria din R.F. Germania [...]:

„...La noi se schimbă totul de la o zi la alta și ne aflăm într-o mare agitație deoarece, începând de azi, 24 martie 1982, au fost interzise plecările în vizită sau emigrările în Germania. Pur și simplu nu i se mai permite nimănui să plece; nu te mai poți prezenta nici în audiență. Nu știu ce va fi în viitor...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu
la 30 martie 1982

b) Bortesch Maria din Cristian [...] județul Sibiu, către Bortesch Georg din R.F. Germania [...] și Bortesch Johann, R.F. Germania [...]:

„...Ieri am fost invitați la pașapoarte unde s-a comunicat tuturor că în problema pașapoartelor au fost întrerupte legăturile dintre România și R.F. Germania și că nu mai putem pleca. Poți să-ți imaginezi ce a fost când a venit tata și ne-a comunicat acest lucru. Acum totul s-a năruit ...”.

Caz semnalat la I.J. Sibiu al M.I.
la data de 30 martie 1982

Toate scrisorile au fost înaintate inspectoratelor județene ale Ministerului de Interne, pe a căror rază de activitate domiciliază persoanele în cauză.

Pentru comandant
Locțiitor comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

ACNSAS, fond. Documentar, dosar nr. 13 381, vol. 24, ff. 310-312

19

1982 aprilie 7, Bucureşti. Informare şi documentar privind starea de spirit din diverse medii şi zone ale ţării, aşa cum rezultă din scrisori referitoare la nemulţumirile existente în mediul muncitoresc, în rândul agricultorilor dar şi comentarii privind unele măsuri preconizate a fi aplicate în învăţământ (taxarea studiilor universitare).

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S"
Nr. 00361303 din 7 aprilie 1982

Strict Secret
Ex. nr. 3

[Rezoluţie:]
Col. Mocanu
Studiaţi lucrarea şi veniţi să discutăm
[Emil Macri]

Către,
Direcţia a II-a[38]
Tovarăşului comandant

Din controlul specific executat rezultă că, în ultimul timp, în majoritatea trimiterilor poştale plecări, interne-externe, expeditorii acestora fac aprecieri necorespunzătoare, pe alocuri duşmănoase privind situaţia existentă în ţara

[38] Direcţia a II-a de contrainformaţii în sectoarele economice era o unitate centrală specializată a Ministerului de Interne, care în temeiul Decretului nr. 130/1972, organiza, controla şi îndruma activitatea contra-informativă pentru a preveni, descoperi şi lichida acţiunile de sabotaj, diversiune şi de subminare a economiei naţionale. După regulament, ordine şi acte interne, Direcţia a II-a avea ca sarcini: munca de securitate în ministerele cu profil economic, în instituţiile centrale asimilate acestora şi în alte obiective economice importante; răspundea de modul cum se asigură munca de contrainformaţii în sectoarele economice, pe întreg teritoriul ţării.
Figura cea mai importantă care a condus această direcţie în anii '80 a fost cea a generalului maior Emil Macri. Contestat de mulţi, apreciat de puţini, acest general a fost una din puţinele figuri ale Securităţii care au dovedit de-a lungul carierei profesionalism şi verticalitate. A fost singurul care, fiind numit în comisia de anchetă a fugii generalului Ion Mihai Pacepa, a identificat cauzele reale ale acestui act şi a pus un diagnostic precis situaţiei din Ministerul de Interne până în 1978. Prin spiritul critic şi calităţile amintite a reuşit să-şi facă numeroşi duşmani nu doar în minister ci chiar în nomenclatura de partid, iar aceştia i-au oprit ascensiunea. În decembrie 1989, este trimis la Timişoara unde ordonă Securităţii locale aplicarea de măsuri strict informative, nefiind, se pare, de acord cu cele represive. Este arestat şi închis la Jilava, unde la 17 aprilie 1991 moare în urma unui infarct. Pentru atribuţiile Direcţiei a II-a vezi pe larg A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 92, vol. 13, f. 2.

noastră pe linia aprovizionării, unii dintre ei făcând referiri directe la măsurile întreprinse recent pe linia corelării preţurilor şi la alte măsuri aplicate în diverse sectoare economice, sunt colportate zvonuri ori sunt proferate unele ameninţări.

În acest context, reţin atenţia o serie de comentarii provenite din diferite medii şi zone, în care sunt exprimate nemulţumiri generate de „condiţiile de viaţă” şi de unele stări de lucruri existente în agricultură, industrie, învăţământ şi educaţie.

În funcţie de conţinut, aceste aspecte au fost aduse la cunoştinţa organelor de securitate competente, iar, în cazul în care expeditorii şi-au ascuns identitatea, s-au întreprins măsuri de identificare şi semnalare a lor.

Pentru documentare, prezentăm în anexă extrase selective referitoare la aspectele raportate.

Un exemplar al prezentului material a fost înaintat Direcţiei I.

Pentru comandant
Locţiitor Comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

Anexa la nr. 000361303 Strict Secret
din 7 aprilie 1982 Ex. nr...

Documentar
privind starea de spirit din diverse medii şi zone ale ţării

I. Comentarii din mediul muncitoresc

Boacă Elena, Săcele [...] judeţul Braşov, către o persoană juridică din Bucureşti:

„...Sărăcim din zi în zi şi nu mai ştim cum să ne descurcăm cu copiii care ne cer mâncare, cu salariile înjumătăţite de penalizări, cu lipsa de alimente, cu şicanele la serviciu, statul la cozi şi atâtea altele. Dacă ne cerem drepturile la uzină ni se arată un formular de demisie sau desfacerea contractului de muncă. Nu pot minţi copiii, nu am din ce plăti casa, întreţinerea, lumina. Obligaţiile ni se pun peste tot, dar drepturile muncitorilor sunt neglijate peste tot. Parcă ne îndeamnă cineva să recurgem la acte disperate, ca în 1907, căci nu mai putem. Muncitorii trebuie sprijiniţi, nu nedreptăţiţi şi şicanaţi cu hârţoage ameninţătoare...”.

O persoană neidentificată din Arad, către Keller M. din R.F. Germania, 7980 Ravensburg [...]:

„... În România s-au făcut nişte majorări de preţuri de speriat. Ni s-a promis o majorare de 35% la produsele alimentare, dar în realitate s-au majorat cu

peste 50% toate bunurile de care omul are nevoie... Dacă nu aș avea familie, mi-aș lua lumea în cap și aș urla în gura mare să audă toată lumea ce se petrece într-o țară în care «democrația» este la putere. În ultimii ani țara a fost adusă în sapă de lemn, iar oamenii ei au fost îndobitociți și îndoctrinați într-un hal greu de imaginat ... Adevărul este că dăm înapoi rău de tot. Am ajuns acolo unde eram imediat după război, dar atunci aveam scuze și era de înțeles, acum însă este urmarea firească a unei politici economice total greșite... Am ajuns un popor de amărâți și prăpădiți ca vai de noi. Aici omul nu mai este om. Nu mai poate avea demnitate și nu mai poate hotărî singur ce să facă cu el. Asta o fac alții, care sunt cei mai necinstiți oameni și cei mai mari hoți. Ei vor să te învețe ce și cât să mănânci, ce și când trebuie să zici și dacă ridici capul cumva, atunci au ei grijă să-ți facă educație socialistă...".

„Un grup de muncitori din Olt" către o persoană juridică din București:

„...Mai mulți muncitori de la întreprinderile de aluminiu și utilaj alimentar din Slatina facem cunoscut că organele conducătoare din întreprinderile noastre nu respectă decretul prin care ni s-au dat compensații pentru creșterea prețurilor. Peste tot suntem îndemnați să renunțăm la compensațiile date pe tabele. Este necesar să se verifice aceste procedee de încălcare a unor prevederi legale, pentru că suntem muncitori și avem destule greutăți. De asemenea, ni s-a spus că nu ne mai primește la serviciu dacă contractăm carne și alte produse. De unde să luăm aceste produse?...".

O anume Ema din București către o persoană juridică din Capitală:

„...Stăm zilnic la cozile kilometrice și auzim fel de fel de cuvinte la adresa conducerii și a autorităților noastre. Parcă ar fi plătit cineva să facă să urâm tot mai mult conducătorii țării. Până și emisiunile de televiziune ne îndreptățesc să nu ne mai uităm la ele și să ne ducem la aparatul de radio, unde ascultăm fel de fel de oficine străine care nu fac decât să ponegrească regimul și să ne bage în cap numai prostii, căci Televiziunea face economie de curent, în schimb, se pierde la educarea omului. Acestea sunt reflecțiile unor oameni de bună credință...".

O persoană neidentificată din județul Arad către Legachi Doina, Franța, Paris [...]:

„... Dar ce merge bine în țara asta? Absolut nimic, totul este anapoda.

Facem economie ca să putem risipi cât mai mult! Cam aici am ajuns, din păcate. Poate ești la curent cu majorările de prețuri! Sunt de-a dreptul de speriat. La scumpetea și așa foarte mare, s-a adăugat această majorare cu 50% la toate produsele și nu cu 35%, cum ni s-a promis... Totul a devenit de nesuportat! ... Cred că acum un concediu de 12 zile la munte îți mănâncă economiile de pe un de zile! Dar dacă te uiți la TV, constați cu stupoare că nivelul de trai a crescut de câteva ori!? Cum o mai fi și asta, nu știu, dar nici nu trebuie să știu. Sunt alții cu lefuri

grase care știu «totul». Aceștia ne-au adus în sapă de lemn și încă asta nu este totul ... Îți scriu toate acestea ca să-ți dai seama din ce calvar ai scăpat...”.

Iancu Viky, Sinaia [...] județul Prahova către Iancu Nelu din Canada:

„... De când ai plecat, au apărut multe decrete și nici unul nu este în favoarea noastră. Toate alimentele s-au scumpit foarte mult și sunt cartelate. La serviciu nu mai poți întârzia sau lipsi și nu se mai fac angajări. Toată lumea este trimisă să lucreze în agricultură. Dacă nu-ți realizezi sarcinile de plan, te dau afară. De la U.M.F. au dat 800 oameni afară din serviciu...”.

O persoană neidentificată din București către Costache Ana din Fetești [...] jud. Ialomița:

„...La noi în întreprindere s-a dat o circulară prin care să ni se oprească lunar 20% garanție, până la acoperirea tuturor sarcinilor de plan pe anul în curs. Dacă vom îndeplini planul, vom primi toți banii. Acest lucru este un act abuziv, dar este mai rău că se aplică retroactiv, din luna ianuarie, deci 60% din salariu îmi va fi oprit. Peste tot este rău și nu avem ce face. În baza deciziilor M.A.N. se comasează întreprinderile, se unesc, iau pe cei mai buni specialiști și restul ... valea!”.

Chiriţescu Maria, Giurgiu [...] către Olea B. Poulus din S.U.A:

„... De la începutul lunii ianuarie, nu prea avem de lucru. Mereu ni se spune că vor fi mulți dați afară. Acum, mai mult ca oricând, cine are oameni, chiar puturos fiind, rămâne, iar cei corecți și muncitori sunt puși pe liber. Despre situația alimentară și majorarea prețurilor cred că știi. Ei au anunțat o majorare de 35%, dar de fapt este cam de 64%...”.

Marin Aurica, Bacău [...] către Marin Ioan, S.U.A:

„... Să știi că la fabrică a venit un decret ca să fie dați afară 500 de oameni, dintre cei necalificați ori care fac naveta. Este cam grea viața la noi. O să vii și tu acasă și o să-ți dai seama...”.

„Un grup de oameni ai muncii din municipiul București” către o persoană juridică din București:

„...Sunt necesare măsuri urgente pentru promovarea principiului ECHITĂȚII, din moment ce o familie care crește 4 copii are nivelul de trai de patru ori mai mic decât o familie de oameni ai muncii cu același nivel de calificare, dar care nu are copii. Nivelul de trai al unui inginer de înaltă calificare care are patru copii este de 3 ori mai mic decât nivelul de trai al familiei unui muncitor de categoria a 6-a, fără copii. Prin majorarea retribuției, creșterea nivelului de trai al POPORULUI nu s-a repartizat echitabil pe toți membrii societății. Celor fără copii le-a crescut nivelul de trai cu 615-855 lei, iar celor care cresc copii, doar cu 134-188

lei, deși aceștia din urmă asigură perpetuarea națiunii noastre. În cazul familiei fără copii, majorarea retribuției cu 30% cât și majorarea prețurilor cu 8% (în cincinalul 1976-1980) s-a aplicat la fiecare persoană, pe când în familia cu 4 copii majorarea retribuției s-a aplicat la o singură persoană, iar creșterea prețurilor la 6 persoane (6 fiind consumatori). Creșterea nivelului de trai pentru toți cetățenii patriei s-ar putea realiza numai prin reducerea generală a prețurilor, în aceeași proporție la toate produsele, nu prin majorarea retribuției. Ar trebui să se stabilească o normă completă de consum pentru un copil, în funcție de vârstă (îmbrăcăminte, hrană, articole de școală, alte probleme sociale) și cheltuielile necesare pentru acoperirea acestora. Cuantumul cheltuielilor stabilite ar trebui să se acorde tuturor copiilor pe toată perioada, de la naștere până la terminarea completă a studiilor prevăzute de lege. Trebuie găsite forme care să favorizeze creșterea copiilor, nu să dezavantajeze material pe oamenii muncii față de ceilalți care prestează aceeași muncă, dar nu au copii. Aceste probleme necesită a fi avute în vedere la acordarea compensațiilor stabilite pentru atenuarea efectului ridicării prețurilor".

Dobre Ion, București [...] către Maatz Olga din R.F. Germania, 2085 Quickborn:

„...Am făcut cerere pentru pașaport ca să plec în R.F. Germania sau în Italia, pentru că aici, în țară, nu mai este de trăit. Cred că înțelegi, prefer să mor pe meleaguri străine decât în țara pe care am apărat-o cu propriul meu sânge... Viața s-a scumpit îngrozitor de mult, cozi mari și alimente puține...".

Marinescu E., București, [...] către Antonescu Dina din Pitești [...] jud. Argeș:

„...La Geta, la serviciu, șeful contabil a fost dat afară. Atât de la ea cât și de la Mircea mulți pleacă în străinătate. Până și șeful lui Mircea a rămas. Fiind inginer, a fost trimis în R.F. Germania și nu s-a mai înapoiat de acolo. Au început să plece pe capete din România. Nu mai știu ce să credem. Peste tot este frig, ne oprește curentul, apă caldă nu se mai dă, ne încălzim cu aragazul, iar rufele le spălăm din nou la cazan...".

Popovici Ioan, Cugir [...] jud. Alba către o persoană juridică din Capitală:

„... Mai mulți cetățeni din Cugir și comuna Vinerea nu suntem lămuriți cu felul cum se aplică unele măsuri. S-au format echipe care umblă din casă în casă și ne obligă să facem contracte de achiziții cu cartofi, găini, ouă, zarzavaturi și miei și dacă nu putem contracta, ni se taie toate drepturile. Cum să contractăm, când nu avem pământ ca să putem ține animale. Ne obligă să cultivăm altceva pe loturile mici pe care le avem. Dacă lucrăm în uzină și nu vrem să contractăm porci și lapte, ne dă afară din serviciu. Dacă am avea pământ suficient, am contracta de bună voie. Nu primim cereale, nici nu avem de unde le cumpăra și atunci cu ce ținem

animale? În loc să fim ajutaţi să creştem păsări şi animale, suntem strânşi de gât autorităţi, determinându-ne în acest fel să le stârpim şi pe cele pe care le mai avem în curte. Citim în ziare de Răscoala din 1907 şi vedem că ţăranii au fost oropsiţi cum sunt şi în momentul de faţă. Noi credem că suntem şi mai mult exploataţi ca cei din 1907, pentru că în 1962 ni s-a luat pământul şi acum nu avem pe ce cultiva, iar la C.A.P. suntem plătiţi, pentru ziua de muncă, mai rău ca ţiganii care mătură strada.”

Păun Ion, Mediaş, către o persoană juridică din Bucureşti:

„...Situaţia celor cu venituri mici este la disperare. Alimentele s-au scumpit enorm faţă de ce ni s-a spus. Am ajuns să luăm oase cu 18 lei! Ce fac cei cu pensiile sub 1000 lei? Peste 80% din pensionari au pensii sub 1.000 lei. Niciodată în cei 38 de ani nu s-a scumpit viaţa aşa de mult. Noi înţelegem greutăţile ţării, dar se loveşte mereu în cei săraci....”.

Motreanu Ştefan, Făgăraş [...] judeţul Braşov – pensionar, în etate de 65 de ani „în semn de protest împotriva nedreptăţilor ce i s-au făcut de către unii funcţionari de la consiliul popular local”, restituie carnetul de membru de partid. Este membru de partid din 1946, precizând că a mai renunţat la carnet în 1975, fiindu-i restituit de organul local de partid, împotriva căruia a făcut sesizarea.

Vagner Gh., Oradea [...] către o persoană juridică din Bucureşti:

„...Revoluţia agrară a început să se facă prin congrese şi conferinţe, nu pe câmp. Muncitorul agricol prevede pentru anul 1982 un an şi mai greu, ce tinde spre 1907. Nici muncitorul industrial nu poate lucra cu suflet atâta timp cât corupţia nu este oprită şi este trist că aceasta porneşte de sus în jos, la care se adaugă rudele şefilor de orice fel, care nu produc nimic. Ar fi multe de spus, dar cel harnic nu este născut să facă politică...”.

O persoană neidentificată din Buzău către o persoană juridică din Capitală:

„... Până acum câteva săptămâni ne consideram şi noi, navetiştii, adevăraţi cetăţeni ai ţării, dar s-a schimbat situaţia noastră. Ştim cu toţii de criza economică, dar nu e posibil ca după ce termini schimbul, să stai 5 ore în gară să aştepţi trenul. Este inuman ca, sub paravanul crizei, să scoţi tocmai garnitura care ducea navetiştii la muncă. Circulă zvonul că statul incomodează pe navetişti pentru a-i determina în acest fel să rămână la ţară să lucreze pământul...”.

Costache Vasile, Bucureşti, Montator U.M.M.R. la „Grivița Roşie”, Secţia Montaj Vagoane:

Îşi exprimă revolta pentru faptul că a asistat la o scenă „penibilă” în faţa magazinului „Unic” din Bucureşti, când „două femei de la ţară au fost date afară

din magazin cu cuvinte jignitoare", aruncându-li-se în obraz acuzația că „din cauza țăranilor nu pot trăi orășenii".

Susnumitul a afirmat că asemenea aspecte îl determină să refuze să se mai considere membru de partid „fiind gata să renunțe și la cetățenie".

Cosma Mihail, București, C.P. 9/14 către Sapatino Ilona, S.U.A., [...]:

„...Aici viața s-a înrăutățit. Lumea tristă este cu mult mai tristă. Mâncarea s-a scumpit cu aproape 100%. În ziare au mințit cu nerușinare; prețurile sunt total diferite față de cele anunțate în presă...".

II. Comentarii ale unor cetățeni care domiciliază în mediul rural

„Țăranii din C.A.P.-Coțofenii din Față", județul Dolj, către o persoană juridică din Capitală:

„...Sunt pensionar C.A.P., am luat parte la reforma agrară, când le-am promis țăranilor că le lăsăm 30 arii în vatra satului. După ani și ani de zile au rămas numai cu 2,5 ari, imposibil să se poată trăi cu atâta pământ. Eu trăiesc printre țărani și spun realitatea că țăranii sunt foarte nemulțumiți de felul cum stau lucrurile la ora actuală în C.A.P. Cu retribuirea muncii s-a schimbat de la an la an: în acord global, s-a dat 25%, apoi 15% în 1981 și chiar 10%, iar acum toată țărănimea este îngrijorată. De sărăcie, oamenii au început să fure, căci cu 150 kgr. grâu este imposibil să trăiești și să crești vite, porci, păsări. În loc ca pământul să ne fie repartizat pentru muncă, terenuri întregi sunt părăsite ori ținute pentru alte scopuri, iar loturile ajutătoare ni se schimbă în fiecare an, parcă dinadins să nu apucăm să le muncim cum trebuie. Vrem să fie informată corect conducerea țării, căci toată țărănimea este nemulțumită de cei care vorbesc la radio și televiziune, care ascund adevărul. Realitatea este că măsurile ce se iau la țară pentru creșterea vitelor, în modul forțat cum se aplică, în loc să ducă la sporirea lor, duc la dispariția lor. Până nu ni se dă pământ corespunzător să-l muncim, nu vom reuși să contractăm vite, porci și păsări cu statul, pentru că nu avem cu ce le crește. Suntem de acord să ne dea pământ și să ne angajăm că tot ce ne prisosește să dăm statului, nu să fie comercializat pe piață cu suprapreț...".

Prăjanu Mihai, com. Coarnele Caprei, jud. Iași către o persoană juridică din Capitală:

„... În C.A.P.-ul din Coarnele Caprei munca nu ne este socotită la valoarea ei. Mereu ni se dublează normele, dar ziua de muncă ne este plătită în batjocură. În anul 1981, pentru o zi muncă la global am primit 1 kg. grâu, 2 kg. porumb și 15 lei. Dacă până acum țăranul muncea cu tragere de inimă pentru că primea 1.000 kg. porumb la o producție de 5.000 kg la hectar, în prezent, indiferent cum muncești, nu primești mai nimic. Dacă știm că nu putem primi mai mult de 80 kg. porumb și 150 kg. grâu, în condiții când depășim planul, la ce să ne spetim

muncind? În plus, ni se cer brânză, lapte, animale şi păsări, dar nu avem condiţii de crescut animale şi păsări. Suntem de acord că ţăranul poate contribui la producerea de carne, lapte, ouă, dar să avem cu ce le creşte. Toţi suntem disperaţi şi dezorientaţi şi ne trec fiori reci la gândul că va trebui să ajungem la mari nenorociri. Nu e departe ceasul să recurgem la procedee ca în 1907. Rugăm să nu se înţeleagă greşit greutăţile noastre. Nu mai putem răbda această viaţă...”

„Mai mulţi cooperatori din comuna Cozieni”, judeţul Buzău, către o persoană juridică din Bucureşti:

„...Suntem mai mulţi cooperatori din C.A.P. «30 Decembrie» Bălăneşti. Comuna este condusă şi administrată după bunul plac de către şefii comunei. Programul de raţionalizare a alimentelor este călcat în picioare. Şefii comunei se autoaprovizionează cum le place. Bătrânii pensionari C.A.P., care au 150 lei pe lună, nu mai pot supravieţui. De doi ani de zile şefii iau 25% din aceste pensii mizerabile. Este posibil ca un om să trăiască cu 100 lei pe lună? Lenin a dorit din inimă dreptate pentru săraci, fie slăvit în veci cel ce-i urmează corect învăţătura! În comuna noastră, flacăra revoltei este aproape aprinsă. Trebuie stinsă cât mai este timp. Oamenii vor să moară pentru că nu mai pot îndura foamea. Bătrânii ţin minte cum era cu pământul chiaburilor. Este ruşinos să avem vărsare de sânge într-o ţară comunistă. Mai bine ar veni sovieticii să ne administreze ţara. Ne este groază să mai scriem...”.

Onţ T., Fărcaşa [...], judeţul Maramureş către Hammers T., R.F. Germania, Köln:

„... Am avut, pe anul 1981, patru animale contractate. Le-am predat pe toate, dar n-am primit pentru ele nici un bob de porumb! Aşa că nu mai avem nici o posibilitate de a creşte animale pentru a le preda statului. Acum a fătat vaca, abia are lapte pentru viţel. Dacă nu avem făină de porumb sau alte concentrate ca să-i dăm, nici ea nu face lapte. Numai cu fân nu pot creşte animalele. Păcat că am dus la taur două junici gemene, le-aş fi putut vinde pentru tăiat la nunţi, lucru pe care nu l-am făcut în viaţa mea, de 40 de ani de când cresc animale. Acum, cu toate că am predat anual, de la război încoace, tot peste o tonă de carne şi tot cu nimic ne-am ales, decât cu munca, fiind servitori fără plată, nu ne dă nici pensie. Se acordă pensie numai crescătorilor de animale din satele necolectivizate, nouă nu!... Dacă am primi măcar un kg. boabe pe un kg. carne vie (bovine, porcine), ne-am mai zbate cumva să mai creştem animale, dar aşa ... flămânzi nu putem lucra zi şi noapte...”.

Paşca Aron, com. Albac, judeţul Alba, într-un material adresat unei persoane juridice din Capitală a afirmat:

„...Vă rugăm să ne aprovizionaţi şi pe noi, moţii de pe Valea Arieşului, nepoţi ai lui Avram Iancu, cu cele trebuitoare traiului... Nu ştiu dacă dv. ştiţi, dar

un om nu poate trăi și munci cu 250 grame pâine pe zi, cât este rația la noi. Faceți o vizită de la Turda și până la Albac, să vedeți ce aprovizionare avem și să stați și de vorbă cu cetățenii. Vă rugăm să nu ne puneți în situația de a-l învia pe Avram Iancu, ca să ne căpătăm singuri dreptul...".

„Muncitori agricoli din comuna Goiceana-Bacău" către o persoană juridică din București:

„Suntem afectați de foame, pentru că anul acesta nu ni s-a plătit munca pe care am depus-o în sectorul agricol, în condițiile avantajoase care ni s-au promis. Ni se impune să folosim lotul nostru ajutător pentru floarea soarelui și sfeclă. Nu avem altceva de făcut decât să declarăm greva foamei și să ieșim în fața Consiliului popular cu pancarte. Vom da foc saivanelor cu animale și la întreaga recoltă de grâu de vară, ori la pădure. În anul 1981, muncind în agricultură, țăranii de la noi nu au luat mai nimic. Porumbul ni s-a oprit și acum nu avem ce mânca. Pâine nu avem să punem în traistă, ca să mergem la câmp. Cum o să ne descurcăm la anul cu 100 kg. grâu și 30 kg. porumb? Nu ne rămâne decât să punem în aplicare ce ne-am propus și să afectăm și celelalte comune cu primejdia rea...".

„Membrii C.A.P. din comuna Sărmaș – jud. Mureș" către o persoană juridică din București:

„Cu 300 kg. porumb nu putem trăi și noi și porcii și păsările. În loturile ajutătoare suntem siliți să semănăm sfeclă de zahăr și zarzavaturi. Porci la stat nu o să mai dăm și nici viței grași. Suntem muritori de foame. Cu 400 gr. pâine nu putem trage la sapă. Vrem porumb 30%, așa cum a fost. Cum s-a hotărât acum nu ne interesează să scoatem producție mare, căci tot atât primim. Nu vrem să se legifereze noua retribuție, nu avem cu ce trăi, vom face ca în 1907".

N. Solomon, com. Scoarța, județul Gorj, a relatat:

„... Prin sat se fac achiziții: ouă, păsări etc. Nu se dă nimic, dar se cere totul. Acela este bun care dă și nu cere! Însă numai cu apă nu s-au găsit viețuitoare care să poată trăi! Acum se fac din nou verificări, din poartă în poartă, pentru tot ce este bun de mâncat și ține de foame. Am aflat că în Polonia, țara cea bătută de toate vânturile Mării Baltice și de crivățul din Siberia, nu există încă rație fixă de pâine, ca la noi. Iar în țara binecuvântată de Dumnezeu, considerată grânarul Europei, trebuie să ne hrănim cu un colac de 200 gr. la prânz și altul seara. Micul dejun s-a desființat. De unde o fi aflat stăpânirea că sunt atât de bune vegetalele? Îi lasă să moară pe refegiști, francezi, olandezi, englezi de carne și brânză românească...".

Vâlceanu Nicolae, Tg. Logrești, județul Gorj:

„...Ai să vezi om mort de foame, pentru că ne dau 5 kg. mălai pe lună, ½ kg. zahăr și ½ kg ulei. La «Vocea Americii» s-a transmis că americanii ne-au trimis

două șlepuri cu făină și cereale, dar șeful statului le-a dat direcția Odessa... Sub regimul moșieresc, lua boierul la întreială o grămadă, iar două le lua omul. Acum muncește țăranul pe ½ kg. boabe, cu coceni cu tot, și nici pe acelea nu le vede toamna. De aceea lumea nu mai merge la muncă la C.A.P....”.

Tița Gheorghe Ion, comuna Dănciulești, județul Gorj:

„...Stăpânirea ne-a condamnat la pieire sigură prin înfometare, mai ales prin decretul cu aprovizionarea. Pe noi, extra săracii de prin părțile Gorjului, ne-a băgat în aceeași oală cu cei de pe malul Dunării. Chiar neavând nici un bob de cereale, trebuie să ne ținem și pe noi și pe ei cu predări la fondul de stat. Nu-i privește cu ce hrănim găina, porcul etc., în neputințele noastre... Vom vedea ce se mai alege! Se pune problema, cum în timpul secetei din 1927 guvernul ne-a adus porumb din Argentina și ni l-a distribuit gratis, iar acum vin pe la porți să dăm ceva ouă, o găină-două, 7-10 știuleți de porumb etc.? Unde mergem? Ce au de gând?...”.

O persoană neidentificată, tractorist din județul Ialomița, Țăndărei:

Solicită rezolvarea problemei aprovizionării cu pâine în mediul rural, afirmând că „dacă nu se va îmbunătăți situația, când grâul va fi de secerat, îi va da foc, pentru că și așa nu se bucură cei ce-l muncesc de el...”.

Cojocaru I., com. Bengești-Ciocadia, județul Gorj:

„...Ca membru B.O.B., îmi face primarul de lucru. Ne ia cu mașina și ne duce să împăcăm lumea, pentru că sunt foarte mulți oameni agitați... Nu le-au dat pâine celor tineri și buni de muncă până ce nu au făcut angajamente cu C.A.P.-ul că restituie ce li se dă în timpul anului. Numai așa au primit tichete de pâine!...”.

Cleibar Minerva, Sanislău, [...] județul Satu-Mare l-a informat pe prof. Bulgar Gh. din București, [...] că „sunt mari frământări pe la ei, întrucât fiecare proprietar de vaci este obligat să livreze statului 800 litri de vacă pe an. Contractele au venit gata completate de la Carei. Din această cauză, mulți și-au contractat vacile, ca să le vândă. Acum vor veni pentru porci. Fiecare salariat (muncitor etc.) este obligat să contracteze un porc. Cine nu este de acord este amenințat cu desfacerea contractului de muncă...”.

Beltiu Ilie, comuna Crasna, județul Gorj:

„...La noi este greu; s-au pus cu greutățile pe noi! Criză mare de porumb! Cu pâinea, de asemenea, o ducem foarte greu. Până la 1 februarie salariații și pensionarii primeau pâinea pe tichet. Acum se dă numai pe produse sută la sută. De unde să dai, dacă nu ai nici tu ce mânca? Așa că o ducem cum nu se poate mai rău și ne găsim într-o situație foarte critică...”.

Stănescu Floarea din Pucioasa, jud. Dâmbovița, către o persoană juridică din Capitală:

„...Toată lumea este de acord cu raționalizarea alimentelor dar consider că se procedează neomenește cu rațiile mici care s-au stabilit, căci ne plâng copiii de foame. Cum putem împărți 200 grame de pâine pe zi la copii de 7-14 ani, pentru trei mese? Ce fel de viață este în casele celor care nu au venituri agricole? Parcă s-ar face unele greșeli cu bună știință de către conducerea orașului Pucioasa, ca să fie numai nemulțumiri...".

Segheci Ștefan, Borod, [...] județul Bihor, într-un material adresat unei persoane juridice din Capitală, a afirmat:

„...Ca să cumpăr două pâini, trebuie să fac zece kilometri și nici nu îmi ajunge pâinea pentru șase persoane. La noi nu se cultivă cereale și înseamnă că eu, în loc să merg la muncă, stau zilnic pe drum ca să cumpăr pâine. Am contractat porci și viței și nu ne-au fost date cerealele prevăzute în contract. Din această cauză, circa 500 familii ne vom adresa Ambasadei Cehoslovace de la București...".

Doruș N. Ioan, comuna Gohor, satul Nărtești, județul Galați, a adresat două materiale unei persoane juridice din Capitală, prin care reclamă „dispoziția dată de a se cartela pâinea", întrucât familia sa, compusă din cinci persoane, „este obligată să se hrănească cu 300 grame pâine pe zi".

Lupu Irimia, comuna Erbiceni, jud. Iași, către o persoană juridică din București:

„...Sunt membru în C.A.P., în vârstă de 81 ani, cu o pensie lunară de 96 lei. Condițiile în care trăim noi, pensionarii agricoli sunt o bătaie de joc. Parcă am fi imigranții din țările capitaliste despre care citim în ziare. Cu 96 lei pe lună și cu 40 kg. grâu și 70 kg. porumb pe an nu se poate trăi, orice vârstă ar avea omul...".

Șulea Ion din com. Godinești, județul Gorj:

„... În toată țara este criză, cu toate laudele din presă și radio. Îmi este scârbă să mai citesc sau să ascult la radio minciunile lor. La noi nici cele 400 gr. pâine nu se dau. Întreg Godineștiul a răsuflat cu Motrul și Mătăsarii, când minerii au făcut grevă pentru pâine. Dar, de la 15 martie, au introdus și acolo restricții, așa că este din ce în ce tot mai greu...".

Tutilă Constantin din comuna Ciuperceni, județul Gorj:

„...Când am intrat în C.A.P., nici nu ne-a trecut prin cap că vom ajunge muritori de foame și că de pe urma bunurilor noastre or să trăiască alții, care n-au muncit nimic în viața lor.

În trecut, munceam mult, dădeam cote la stat și aveam și noi podul plin cu bucate. Acum podul este gol, nu am nici pământ și trebuie să dăm impozite și cote…”.

Bărbulescu Ioniță din comuna Polovragi, județul Gorj:

„… Lipsa de porumb și modul de rezolvare m-a descumpănit cu totul. Cred că înțelegeți frământarea mea în care am ajuns fără a mă gândi vreodată că în socialism vom fi în situația prezentă, de lipsă și nesiguranță de la o zi la alta. Suntem în deplină revoluție agrară. Porumbul se vinde cu 250 lei banița, ceapa cu 15-20 lei kg., fasolea cu 35 lei kg. Pensia o primim mereu cu 20% redusă … Această bătaie de joc nu știu cât va mai fi tolerată…”.

Prof. Plaviţiu Gheorghe de la Școala generală Tg. Cărbunești, județul Gorj:

„…Vedeți cum faceți, nu vă forțați prea mult! Nu vedeți că acum s-au pus ăștia să ne ia și pielea de pe noi? Ba mai mult, ne-au obligat să facem și noi contracte de animale și asta ca să pierdem fiecare câte 500 lei. Mai bine i-am da de pomană, fiindcă trebuie să cumpărăm animalele din târg și după aceea să le predăm la stat. Este o mare porcărie…”.

Tierescu Virgiliu din comuna Vladimir, jud. Gorj:

„…În afară de greutățile legate de școală, avem și altele legate de realizarea numărului de contracte la animale (porci și vite), de care suntem și noi răspunzători. În cazul neîndeplinirii numărului stabilit, avem de ales între blocarea salariului sau reducerea lui cu 70%. La noi și pe navetiști îi obligă să contracteze animale…”.

Vasilescu Ion din comuna Alimpești, județul Gorj:

„…Numai necazuri pe capul nostru și greutăți. Pe aici, pe toți profesorii și funcționarii i-au obligat să facă contracte, de nu, le desfac contractul de muncă. Greutățile astea sunt demult pe capul nostru….”.

Istrățescu M., com. Bengești, județul Gorj:

„…Astăzi nu mai are rost lăcomia, pentru că nu mai suntem singuri pe viață. Pe aici este foarte greu și sunt mari lipsuri și presiuni. Vor să ne ia și sufletul din noi…”.

Șaman Maria, com. Sâmbotin-Schela, județul Gorj:

„…Nu mai avem lumină și nici petrol sau lumânări. Ne-am înapoiat cu sute de ani în nivelul de trai. Țăranilor li se cere să plătească în natură orice cumpără, însă pe nimeni nu interesează cu ce hrănesc ei păsările, vitele. Aceasta este situația prezentă, ce va veni vom mai vedea…”.

Baran Dumitru, Tg. Cărbunești, satul Pojogeni, jud. Gorj:

„...Pe aici nu este bine pentru că au început cu mizeria pe noi, țăranii. Nu ne mai lasă viile în acord global și pe bani nu vrea nimeni să le mai muncească; se zice că îi forțează pe tineri să muncească pentru tichete de pâine. Este destul de rău...".

Virjog Gh. Constantin din Țicleni, județul Gorj:

„...Viața este nemaipomenit de grea. Am un singur tichet de pâine pentru 400 gr. pe zi. Pe aici, n-a fost niciodată viața mai grea! Toată lumea este indispusă din cauza lipsurilor și scumpetei. Totul este greu, viața s-a scumpit grozav și nu găsești absolut nimic...".

III. Comentarii privind unele măsuri întreprinse sau care urmează a fi aplicate în domeniul învățământului și educației

Gabi, București, către cap. t.r. Florescu Nicolin, U.M. 01615 Brașov, județul Brașov:

„...Prin Politehnică circulă un zvon interesant, confirmat de persoane competente, care te privește și pe tine. Pentru că economia R.S.R. se găsește în impas, ea nu mai poate plăti «mălaiul» împrumutat din Occident. Una dintre măsurile menite să soluționeze problema este instituirea de taxe pentru învățământul superior. De ce să învețe studentul gratuit, când statul face mari eforturi pentru instruirea viitorilor ingineri? Studentul are bani mulți; de ce să nu plătească el 15.000 lei pe an? Chestia nu este încă decretată, însă pe viitor s-ar putea să nu ne mai permitem să repetăm anul...".

Nica, București, Regie, către Rolea Constantin, com. Movila Miresei, județul Brăila:

„...Am senzația că toate merg pe dos și nu știu unde o să ajungem în ritmul acesta. S-au luat fel de fel de măsuri, s-au scumpit cartelele, acum costă 700 lei pe lună; s-ar putea ca, de la anul, să plătim taxă pentru facultate. De asemenea, se vorbește că examenele susținute a doua oară se plătesc, precum și școlarizarea pentru anii repetați... Dacă se vor aplica aceste măsuri, cu siguranță, se va ajunge la cazuri de mită și cine știe ce alte grozăvii...".

O persoană neidentificată din județul Cluj, către Hartwig Sofia-Noemi, Austria, Viena [...]:

„...Nu știu dacă ai aflat că la noi s-au scumpit absolut toate, iar în viitor se vor plăti taxe pentru școală, grădiniță, spitalizare etc. Alimentele s-au scumpit cu 50-60% și nu se găsesc... Se aude că taxa școlară, până la clasa a X-a, va fi de 700 lei pe trimestru, iar pentru clasele a XI-a și a XII-a 900 lei pe trimestru. Facultatea va

costa 20.000 lei pe an. Imaginează-ți, ce vor face cei cu 4-5 copii? Aceștia au înnebunit complet. Îmi plânge sufletul când văd ce viață este aici…”.

Pascu Michi, București, către Pascu Ovidiu din Timișoara […]:

„…Auzim tot mai frecvent că se va scoate o nouă lege a învățământului, care prevede că la începutul fiecărui an să se plătească, la înscriere, taxa de 2.500 lei, iar pentru fiecare examen pierdut va trebui să se dea 1.000 lei, în caz că studentul dorește să susțină din nou examenul. Se mai prevede că studentul nu mai are dreptul să piardă în timpul facultății decât un an pe întreaga perioadă de 4-5 ani…”.

Pisică Violeta, București, […] către Pisică Gh. din Hunedoara […]:

„…Este mare nenorocire pe capul studenților. Ni se confirmă peste tot că de la anul vom plăti taxe de studii, concomitent cu desființarea burselor. Toți sunt îngrijorați, căci în condițiile când ni se cer bani, mulți colegi spun că nu mai merită să faci o facultate…”.

Axinte Elena, București, […] către Teodoreanu Cornel, comuna Hovârna, județul Botoșani:

„…Pe aici circulă zvonuri că se vor plăti taxe școlare pentru clasele XI-XII și facultăți. De asemenea, se vor plăti spitalizarea și operațiile. Trăim din plin corelarea prețurilor, însă cu cozile de rigoare…”.

Stoica Victor, București, către Stoica Ioan din com. Cosmești, jud. Galați:

„…Ne mâhnește tot mai mult vestea că o să se introducă cât de curând taxe în învățământul universitar și liceal, treapta a II-a. Nu mai știu ce să inventeze ca să ne ia banii. Este vai de capul nostru…”.

Ștefănuțiu Nicolae, București, […] către Ștefănuțiu Gavrilă din com. Salva […], județul Bistrița-Năsăud:

„….Circulă același zvon care se pare că la anul se va adeveri, anume să se plătească taxe școlare, așa cum a fost odinioară. Se preconizează că fiecare student să plătească anual 1.200-1.300 lei. Care este diferența între socialism și burghezie? Este o mare porcărie!…”.

Ivăncescu Sanda, București, […] către Naghi Flori, Austria:

„…S-a scumpit telefonul și se aude că se vor plăti taxe pentru școală. S-au scumpit serviciile poștale; acum așteptăm să se scumpească radio și televizorul…”.

Pasota Kity, Constanța, […] către Pasota Elena, București, Splaiul Independenței, nr. 290, Bl. P-11, cam. 017, Complex studențesc „Regie”:

„...Lasă plimbările și pune serios mâna pe carte, pentru că știu, din sursă sigură, că se vor introduce taxe școlare...".

Dodu Constantin, București, [...] către Niculescu Anghel, S.U.A.:

„... Să știi că la noi, până în luna februarie plăteam 29 lei/lunar pentru un copil la grădiniță. Acum plătesc 260 lei, dar eu am doi copii și plătesc 520 lei lunar. Ni s-a mărit alocația cu 43 lei lunar, iar contribuția la grădiniță s-a mărit cu 960%, față de 35% mărirea alocației! Votca s-a scumpit enorm, zahărul costă dublu, la fel carnea. Nenorocirea este că, deși s-au scumpit cu 100% tot nu se găsesc pe piață. Pâinea s-a făcut mai mică, însă prețul a rămas același...".

Domocoș Steluța, Salonta, [...] jud. Bihor, către o persoană juridică din București:

„...Sunt o femeie cu patru copii mici, trei dintre ei avându-i la cămin până la data de 28 februarie. De la 1 martie 1982, a intrat în vigoare Decretul nr. 65, multă lume cu mulți copii mici nu mai poate da copiii la cămin din cauza taxelor prea mari. Peste tot se vorbește de o viață îmbelșugată pentru toată lumea, că toți beneficiază de salarii mari, iar în realitate nu avem cu ce ne întreține copiii, cu ce plăti cheltuielile la cămin, pentru mâncare și îmbrăcăminte. Toate acestea nu sunt cunoscute unde trebuie. Existența poporului muncitor nu mai interesează pe nimeni. Nu doresc să se supere cineva pe mine, dar asta este realitatea!...".

Moza Gabriel, Oradea [...] județul Bihor, către Puie Florica, Canada, Kitchener-Ontario [...]:

„...Căminul pentru copii s-a scumpit de la 29 lei lunar, la 256 lei pentru un copil. Deci, noi având doi copii, trebuie să plătim 512 lei pe lună. Este un dezastru, nici nu știm ce să mai facem: să-i retragem sau să-i lăsăm, dar nici acasă nu ai de unde să le dai mâncare mai ieftină. Un kg. de carne de vițel este 80 lei, iar un miel de 8 kg., la piață, a ajuns 700 lei...".

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 82-103

20

1982 aprilie 9, Brăila. Extras dintr-o scrisoare aflată în dosarul unui urmărit în problema legionară, în care expeditorul, Butoi Gh. din Brăila, își exprimă suspiciunea asupra violării corespondenței sale.

Butoi Gh., Brăila [...] către Pântecan Nicolae, București [...]:

„[...] Astăzi la ora 13,00 [1 aprilie 1982] am găsit în cutie ultima ta scrisoare cu data interioară cam neclară 25.03 dar cu data poștei din București, 31 martie, Brăila 1 aprilie. Deci o concluzie se impune: de la cartarea București până la cartarea Brăila și până la mine în cutie, un timp excepțional de scurt. Merită elogii P.T.T.R.-ul. Dar cum să se poată explica timpul de la 25.03 până la 31.03. Unde a putut sta șase zile? Firesc se naște suspiciunea că ar putea sta pe undeva pentru a i se descifra conținutul. Aceeași suspiciune rezidă și în privința scrisorii mele: de la 19 până la 29 martie. Vom mai discuta noi despre aceasta, dar nu mă pot abține de a califica drept cel mai veritabil caraghioslâc să se creadă de cineva, pe undeva că niște fosile ca noi ar putea șubrezi temeliile socialismului multilateral dezvoltat care se construiește la noi prin elan muncitoresc...”.

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 432, vol. 9, ff. 257-260

21

1982 mai 8, București. Raport privind rezultatul studiului făcut de Unitatea Specială „S” asupra „elementelor” din țară care întreţin corespondență cu un număr mare de persoane din străinătate, observațiile generalului-locotenent Iulian Vlad și situații statistice cu privire la cei vizați de Securitate.

Ministerul de Interne — Strict Secret
Departamentul Securității Statului — Ex. unic
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S” — Xerox nr. 4
Nr. 00365510 din 8 mai 1982
[Rezoluție:]
Tov. Dima, veniți cu lucrarea la mine.
[Emil Macri]

Către,
Direcția a II-a
Tovarășului comandant

În ședința din 20 februarie 1982, Biroul executiv al Consiliului de conducere al Departamentului Securității Statului a analizat și aprobat Raportul

privind rezultatul studiului făcut de Unitatea Specială „S" asupra elementelor din țară care întreţin relaţii prin corespondenţă cu un număr mai mare de persoane din străinătate.

Biroul Executiv a hotărât ca propunerile din Raport să fie aduse la cunoştinţa unităţilor interesate, în vederea luării măsurilor ce se impun.

În acest sens, alăturat vă trimitem:

- Raportul nr. 00330794 din 30.01.1982, exemplar xerox nr. 4, 14 file;
- Formulare completate cu elementele din ţară şi legăturile acestora din exterior 646 file[39].

Totodată, vă înaintăm ordinul rezolutiv al tovarăşului secretar de stat la Ministerul de Interne, general-locotenent Iulian Vlad, una filă.

Pentru Comandant
Locţiitor comandant
Colonel
Marinescu Constantin

Tovarăşe general Diaconescu,
Tovarăşe colonel Marinescu,

1. S-a făcut o lucrare interesantă şi utilă.
2. Concluziile sunt confirmate şi pe planul muncii informative.
3. Sunt de acord cu măsurile propuse.
4. Să ne gândim la organizarea unei analize a eficienţei cu care unităţile beneficiare exploatează datele pe care Unitatea specială „S" le pune la dispoziţia lor. Să vedem, în concret, cum s-au finalizat cazurile puse în atenţie.

În acest sens să se transmită copia sintezei la direcţiile I, a II-a, a III-a, a IV-a, C.P. şi U.S.L.A., iar Unitatea Specială „S" să selecţioneze cazurile deosebite pentru control.

General-locotenent
Iulian Vlad[40]

---

[39] Nu se publică.

[40] Iulian Vlad, de profesie învăţător, s-a înscris în PCR în 1946, după care a îndeplinit mai multe funcţii ca activist pe linie de tineret (1947-1951). După absolvirea şcolii de ofiţeri a primit gradul de locotenent şi a fost încadrat în Direcţia Generală Politică a MAI. Apoi, de-a lungul anilor '50, a făcut carieră în Direcţia Cadre a MAI (şef birou, şef de secţie şi şef al Serviciului învăţământ). Între anii 1960 şi 1967 a fost locţiitor al şefului Direcţiei Cadre, pentru ca din iunie 1967 să preia funcţia de şef al Direcţiei Învăţământ (din aprilie 1970, Direcţia Personal-Învăţământ) până în 1974. Este numit apoi comandant al Şcolii militare de ofiţeri activi de la Băneasa (1974-1977). Începând cu 9 mai 1977 ocupă timp de zece ani postul de secretar de stat la MI având „atribuţii specifice în coordonarea structurilor de spionaj". La 5 octombrie 1987 a fost numit şef al DSS, cu rang de ministru secretar de stat, funcţie deţinută până la arestarea sa la 31 decembrie 1989. Deşi apreciat de o parte a istoriografiei pentru modul cum a acţionat Securitatea înainte şi în timpul revoluţiei din decembrie 1989, a fost totuşi criticat pentru servilismul manifestat faţă de Tudor Postelnicu şi familia Ceauşescu.

19.02.1982
Ministerul de Interne — Strict Secret
Departamentul Securităţii Statului — Ex. nr. 2
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S”
Nr. 00330794 din 30.01.1982 — Xerox ex. nr. 4

Raport

În baza ordinului conducerii Departamentului Securității Statului, Unitatea Specială „S” a efectuat un studiu asupra fișelor elementelor din țară care întreţin relaţii prin corespondenţă cu un număr mare de persoane din străinătate. În acest sens, din totalul de circa 520.000 fișe aparţinând cetăţenilor români cu legături în exterior, au fost selectate 3.203, ai căror titulari au corespondat, în perioada 1975-1981, cu mai mult de cinci persoane din străinătate și au prezentat interes pentru organele de securitate.

Din punct de vedere al dispunerii geografice, situaţia celor 3.203 elemente este următoarea:

a) domiciliate pe raza Capitalei 1.148
b) domiciliate în zonele Ardeal și Banat 1.702
c) domiciliate în zonele Moldova, Dobrogea, Muntenia şi Oltenia.....353

Analiza informaţiilor obţinute din studiul fișelor selectate pune în evidenţă faptul că fiecare element din țară și-a creat 5-90 legături cu persoane fizice și juridice din una sau mai multe ţări occidentale, ponderea deţinând-o principalele state membre ale N.A.T.O.: R.F. Germania, Franța, Anglia, Italia, S.U.A. și Canada.

De asemenea, funcție de natura intenţiilor și preocupărilor rezultate din corespondenţă, cele 3.203 elemente pot fi structurate pe următoarele categorii, conform Anexei nr. 1:

1. Persoane din domeniile: ştiinţă, artă, cultură, presă, sănătate, învăţământ şi comerţ.

Corespondența realizată cu străinătatea de către această categorie de persoane (ingineri, cercetători, matematicieni, doctori, profesori, scriitori, ziariști, artiști, arhitecți etc.) se caracterizează prin următoarele aspecte mai deosebite:

- preocupări pe linia obţinerii unor burse de studii şi stagii de specializare – documentare în diverse institute de învăţământ ori cercetare din Occident;
- participări la diferite manifestări cultural-ştiinţifice cu caracter internaţional (congrese, conferinţe, simpozioane, târguri, expoziţii şi turnee artistice).

După întoarcerea în țară, unii participanți la astfel de activități au intrat în relaţii de corespondenţă cu o serie de persoane cunoscute pe timpul șederii lor în străinătate.

Prin problematica abordată în aceste trimiteri poștale, relațiile stabilite între corespondenţi capătă un caracter suspect, mai ales în situațiile în care persoanele din țară primesc noi oferte de burse și stagii de specializare, propuneri de întâlniri neoficiale, în țară sau străinătate, sunt invitate să efectueze călătorii

turistice, împreună cu membrii de familie ori să participe la acțiuni de colaborare în diferite domenii de cercetare, li se înlesnește publicarea unor lucrări de specialitate în exterior, procurarea gratuită de documentații sau sunt contactate de reprezentanții unor firme străine, participante la diverse manifestări comerciale organizate de țara noastră, atât la standuri cât și în afara lor.

Deosebit de active în acordarea de burse sunt fundația „Humboldt" din R.F. Germania și unele universități și institute din Franța și S.U.A. Acestea manifestă un interes deosebit față de inginerii și medicii români de valoare, cărora le sunt avansate propuneri să devină membri ai societăților de profil tehnico-științific din țările respective ori să lucreze în universități ca profesori. De regulă, invitațiile la studii se trimit prin intermediul ambasadelor statelor ofertante acreditate în R.S. România.

Periodic, din partea unor astfel de institute se trimit foștilor cursanți din R.S. România chestionare prin care sunt solicitați să precizeze schimbările survenite în viața și activitatea lor profesională.

Cu privire la unele persoane, cunoscute că funcționează în cadrul întreprinderilor de comerț exterior sau institute de cercetare (I.F.A., ICECHIM., I.N.C.E.R.C., PROIECT-București), deținem informații că întrețin legături neoficiale cu elemente din străinătate, unele fiind de origine română, perfectează întâlniri particulare în țară și străinătate, solicită burse, documentații științifice, primesc invitații de a participa la congrese și de a-și prezenta unele lucrări științifice ori de a le publica.

În rândul oamenilor de artă și cultură, îndeosebi scriitori, pictori, muzicieni, ziariști, regizori, cunoscuți cu multe relații de corespondență în exterior, există preocupări de a efectua numeroase deplasări în străinătate și de a se întâlni cu oameni de artă și cultură din emigrația română, în special din Italia, Franța, R.F. Germania și S.U.A., unii dintre ei fiind cunoscuți cu trecut legionar, cu atitudini ostile față de regimul politic din țara noastră, colaboratori ai postului de radio „Europa Liberă" sau transfugi.

Corespondența cu aceste elemente oferă cadrul unor încercări de introducere în țară a unor materiale purtătoare de idei și concepții tendențioase, de a-i determina să le pună la dispoziție date și informații privind fenomenul cultural actual din R.S. România sau de transmitere în exterior, spre publicare, a anumitor creații artistice.

Caracteristic acestora mai este și faptul că întrețin legături cu institutele culturale ale ambasadelor occidentale, acreditate în țara noastră (S.U.A, R.F. Germania, Franța, Italia) prin intermediul cărora au contactat personalități culturale din statele respective, care ne-au vizitat în perioada analizată.

Unele elemente aparținând acestei categorii, cu diferite prilejuri, și-au manifestat în relațiile de corespondență cu legăturile din exterior nemulțumirea pentru faptul că le sunt tergiversate formalitățile de plecare temporară în străinătate, nu primesc aviz favorabil în acest scop sau le sunt respinse de la

publicare o serie de creații personale, ceea ce-i determină să opteze pentru plecarea definitivă din țară.

2. Persoane din țara noastră aflate în atenție în cadrul problemei „legionari”

Elementele din țară, incluse în această categorie, și-au creat numeroase legături, pe calea poștei, cu persoane stabilite în special în R.F. Germania, S.U.A., Austria, Spania, Italia, Elveția, Canada și Franța.

Din corespondența lor rezultă un interes deosebit pentru menținerea acestor legături, printre care figurează multe elemente din emigrația legionară și persoane din anturajul acesteia, pentru realizarea unor întâlniri, atât în țară cât și în străinătate, redactarea unor monografii privind localități și zone din țara noastră și publicarea acestora în exterior, schimburi de date și informații referitor la cunoștințe comune.

Printre legăturile create există, de asemenea, transfugi, elemente cu atitudine ostilă statului nostru, colaboratori ai posturilor de radio „Europa Liberă” și „B.B.C.”, radioamatori, persoane care efectuează frecvente deplasări în R.S. România, descendenți ai unor elemente legionare din străinătate.

Unii dintre ei primesc din exterior literatură de factură legionară și ajutoare materiale, sunt invitați să participe la manifestări cultural-științifice organizate în străinătate ori sunt instigați să emigreze, în care sens sunt îndemnați să contacteze diferite ambasade, acreditate în țara noastră.

3. Cetățeni din țara noastră, din cadrul naționalității conlocuitoare maghiare, aflați în atenție pe linie de „naționalism-iredentism”.

Din fișele selectate rezultă că o serie de cetățeni români de naționalitate maghiară (profesori, doctori, ziariști, scriitori, artiști, preoți) au intrat în atenția unor cercuri, organizații și elemente ale emigrației reacționare maghiare de pe spațiile S.U.A., Canada, Australia, R.F. Germania, Austria, Franța, Anglia, Elveția, Suedia, Brazilia, Finlanda asupra lor încercându-se și pe calea poștei să se exercite influențe necorespunzătoare.

Urmare acestei situații, în corespondența acestora cu exteriorul au apărut, în principal aspectele:

- Existența unor legături suspecte cu reprezentanți ai unor organizații cunoscute că desfășoară activitate naționalist-iredentistă în străinătate, redactori de publicații ale emigrației reacționare maghiare, colaboratori ai secției maghiare din cadrul postului de radio „Europa Liberă”, transfugi maghiari cu poziție ostilă țării noastre, autori ai unor lucrări de factură naționalist-iredentistă, rude și cunoștințe afiliate la cercuri și organizații ale maghiarilor din Occident;

- Preocupări de a efectua călătorii în străinătate, la invitația unor elemente din emigrația maghiară, pentru a ține conferințe pe diferite teme, în special despre literatura și cultura maghiară din R.S. România, să participe la organizarea unor expoziții cu lucrări proprii, să prezinte spectacole de teatru și revistă, mai frecvent în mediile maghiare din S.U.A. și Canada.

- Primirea în R.S. România a unor emisari veniţi în scopuri de cercetare şi documentare cu privire la situaţia naţionalităţii conlocuitoare maghiare;

- Manifestări naţionalist-şovine maghiare sau iredentiste-dușmănoase, exprimate atât în scrisorile expediate în exterior cât şi în unele lucrări pe care au încercat să le publice în străinătate;

- Intenţii de emigrare în Occident sau de stabilire definitivă în spaţiul „Helga" [R.F. Germania], îndeosebi prin căsătorie;

- Le sunt adresate din străinătate propuneri de colaborare la diferite publicaţii sau pentru elaborarea unor lucrări, în special cu conţinut istoric şi etnografic, ajutoare materiale în scop propagandistic, cât şi diverse cărţi sau publicaţii de factură naţionalist-iredentistă maghiară.

5. **Elemente cu activităţi cultice sau sectante.**

La această categorie de persoane predomină legăturile create prin corespondenţă cu organizaţii sau elemente cultice şi sectante din Franţa, R.F. Germania, Austria, S.U.A., Canada, Elveţia, Anglia şi Norvegia, fiind interesate să-şi intensifice activitatea religioasă, cu ajutorul celor din afară.

În acest sens, solicită sprijin moral şi material extern, trimiterea unor emisari cu sarcina de a participa la diferite manifestări religioase ori expedierea de lucrări de îndoctrinare cultică-sectantă.

Reţin atenţia încercările unor exponenţi greco-catolici de a interveni pe lângă organisme internaţionale, inclusiv Vatican pentru punerea în legalitate a acestei biserici, precum şi acţiunile unor elemente fanatice, intrate în conflict cu legea, aparţinând altor culte sau secte, prin care se urmăreşte crearea unei imagini deformate în exterior despre drepturile şi libertăţile privind profesarea credinţei în ţara noastră.

Edificatoare sunt numeroasele scrisori adresate unor posturi de radio occidentale, organisme şi personalităţi ale vieţii politice sau religioase din străinătate, în conţinutul cărora se transmit date şi informaţii referitoare la cultele şi sectele din R.S. România, situaţia unor aşa-zişi persecutaţi pentru credinţă, precum şi apeluri de a se interveni pe lângă autorităţile române, în vederea reconsiderării unor culte şi secte ori pentru aprobarea plecării definitive din ţară a unor membri ai acestora.

6.Persoane interesate să plece definitiv din ţară.

Elementele cunoscute cu astfel de preocupări, în corespondenţa adresată legăturilor lor din R.F. Germania, S.U.A., Austria, Canada, Italia, Elveţia sau Israel, îşi exprimă dorinţa de a se stabili definitiv în străinătate. Fenomenul este caracteristic unor cetăţeni români de naţionalitate germană, rudelor unor transfugi, precum şi altor categorii de elemente care, fără să aibă rude apropiate în străinătate, din anumite motive, acţionează pe linia emigrării.

Din aceste categorii de persoane, deosebit de active sunt unele elemente cunoscute cu manifestări naţionalist-şovine, cu atitudini dușmănoase la adresa statului român, aşa-zişii protestatari, care în decursul timpului şi-au creat

numeroase legături în străinătate, atât din rândul rudelor, cunoştinţelor şi prietenilor, cât şi cu reprezentanţi ai unor organizaţii şi organisme naţionale şi internaţionale, cunoscute cu activitate potrivnică ţării noastre.

În mod frecvent, elementele respective se antrenează în activităţi necorespunzătoare, încercând să facă publice, în exterior, cazurile lor, prin expedierea de memorii adresate unor şefi de state, senatori, foruri internaţionale, posturi de radio străine etc., cu scopul de a fi sprijinite în plecarea din R.S. România.

Pe plan intern, unele elemente cu astfel de preocupări recurg la diverse ameninţări cu acţiuni protestatare, acte de dezordine sau contactează ambasade străine, acreditate în ţara noastră, în vederea determinării autorităţilor române de a le soluţiona cererile înaintate.

În relaţiile de corespondenţă cu legăturile din exterior, fac afirmaţii denigratoare la adresa ţării noastre sau comentează tendenţios o serie de aspecte legate de „lipsa” de drepturi şi libertăţi cetăţeneşti. Pentru a fi siguri că materialele lor ajung la destinatari, unii dintre ei apelează la intermediari sau folosesc diferite metode de scriere ascunsă, realizate cu cerneluri simpatice, cifrare-codificare, convenţionale etc.

7. **Alte categorii de elemente cu mai multe legături în străinătate.**

Urmare naturii legăturilor create în exterior, au fost selectate o serie de fişe ale unor persoane din ţara noastră suspecte de activităţi ce interesează munca de securitate.

Astfel, printre legăturile acestora din străinătate figurează:

- foşti diplomaţi acreditaţi în ţara noastră sau care îndeplinesc în prezent asemenea funcţii în diverse state capitaliste;

- specialişti străini care au acordat asistenţă tehnică pe diferite şantiere sau obiective economice din R.S. România;

- membri ai unor guverne sau parlamente, înalţi funcţionari de stat, persoane care activează în cadrul unor obiective militare.

De asemenea, în funcţie de preocupările rezultate din corespondenţa cu legăturile externe, au fost depistate următoarele grupe de elemente:

- **filatelişti** cu numeroase relaţii în străinătate, interesaţi să realizeze schimburi filatelice în afara cadrului legal ori să transfere mărci poştale în exterior pentru a fi comercializate. În cadrul acestor schimburi, unor filatelişti din ţara noastră le sunt expediate şi timbre fără acces pe piaţa internă (de factură legionară, emise de organizaţii ostile României etc.), perfectează întâlniri în ţară sau în străinătate cu partenerii de schimb, iar în transmiterea corespondenţei se folosesc de nume şi adrese fictive, căsuţe poştale, post-restant ori recurg la comunicări ascunse realizate cu cerneluri simpatice, scrieri convenţionale etc.;

- **radioamatori.** Rezultă că legăturile create pe această linie se transformă cu timpul în relaţii de prietenie, existând preocupări de a se vizita reciproc;

- **numismaţi şi alte categorii de colecţionari.** Interesate în complectarea colecţiilor proprii sau de obţinerea unor avantaje materiale, persoanele din ţară intră în legături de schimb sau de înstrăinare a unor piese de valoare, încercând să le scoată în mod clandestin din R.S. România.

Dintre elementele cu multe legături în exterior fac parte şi o serie de cetăţeni repatriaţi care, după stabilirea în R.S. România, intră în relaţii de corespondenţă cu o serie de persoane din străinătate.

O treime a fişelor care fac obiectul studiului nu permit gruparea titularilor în categoriile de mai sus, întrucât nu putem preciza natura relaţiilor respective, dar faptul că elementele din ţară şi-au creat numeroase legături în exterior justifică selectarea lor, mai ales că unele dintre ele au fost sau sunt în atenţia organului informativ-operativ, pe diferite linii de muncă, conform Anexei nr. 2.

Raportăm că toate persoanele selectate apar în cartoteca unităţii ca fiind semnalate unităţilor centrale sau teritoriale de securitate cu diferite aspecte de interes operativ.

Faţă de aspectele şi concluziile rezultate în prezentul studiu, Unitatea Specială „S" îşi propune următoarele măsuri:

1. Toate elementele din ţară stabilite că întreţin relaţii prin corespondenţă cu un număr mare de persoane din străinătate vor face obiectul unei supravegheri specifice organizate şi calificate, în scopul descifrării activităţilor suspecte ale acestora.

2. În raport de liniile de muncă pe care au fost sau sunt urmăriţi titularii fişelor selectate, precum şi în funcţie de preocupările şi instituţiile în care lucrează aceştia, de comun acord cu unităţile centrale de securitate, documentele de evidenţă completate pentru fiecare caz în parte (conform Anexei nr. 3[41]) vor fi îndrumate organelor operative interesate, în vederea luării măsurile de securitate ce se impun, în condiţiile asigurării depline a conspirativităţii sursei „S".

3. Atenţie deosebită va fi acordată efectuării controlului specific de laborator asupra trimiterilor poştale provenite de la persoanele selectate şi de la legăturile lor, pentru depistarea eventualelor comunicări ascunse.

4. Se va acţiona pentru îmbunătăţirea calitativă a activităţii de evidenţă, urmărindu-se completarea cartotecii cu noi date şi legături ale elementelor suspecte, înregistrarea pe fişele de evidenţă a tuturor aspectelor ce fac obiectul unor semnalări şi executarea operaţiilor preliminare implementării pe calculator.

Şeful Comandamentului pentru Tehnică Operativă şi Transmisiuni
General-locotenent
Diaconescu Ovidiu

Pentru comandant
Locţiitor comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

[41] Nu se publică.

Anexa nr. 1 Strict Secret
Nr. 00330794 din 30.01. 1982 Ex. nr. 2

Categorii de elemente din R.S. România care întreţin relaţii prin corespondenţă cu un număr mare de persoane din străinătate

- 936 – persoane din domeniile ştiinţă, artă, cultură, presă, sănătate, învăţământ şi comerţ
- 196 – persoane aflate în atenţie în problema legionară
- 180 – persoane aflate în atenţie în problema naţionalist-iredentistă
- 207 – persoane cu activitate cultică-sectantă
- 347 – persoane interesate să plece definitiv din ţară
- 299 – alte categorii de elemente:

52 – au stabilit legături cu persoane din străinătate ce deţin funcţii importante
14 – au stabilit legături cu foşti specialişti în R.S. România
183 – filatelişti
31 – radioamatori
7 – colecţionari
12 – repatriaţi

- 1.038 – persoane cu multe legături în străinătate al căror caracter n-a fost definit.

[Total: 3203 persoane].

Anexa nr. 2 Strict Secret
Nr. 00330794 din 30.01. 1982 Ex. nr. 2

Situaţie
privind unităţile de securitate care au avut sau au în atenţie elemente ce şi-au creat multe legături în străinătate

Denumirea unităţii	**Numărul elementelor care au fost în atenţie în perioada 1975-1981**	**Numărul elementelor care sunt obiective curente**
Direcţia I	77	10
Direcţia a II-a	72	5
Direcţia a III-a	321	53
Direcţia a IV-a	9	8
Direcţia a V-a	1	3
U.S.L.A.	9	12

UM 0625/C.P.	41	2
I.M.B. – Sec.	339	65
Securităţi judeţene	1.311	92
Total	2.180	250

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 192, ff. 126-140

22

1982 septembrie 8, Bucureşti. Notă raport şi, în anexă, documentar cu extrase din scrisorile unor cetăţeni din Capitală revoltaţi de recenta măsură a Primăriei privind dezafectarea închiderilor construite la balcoanele apartamentelor de locuit.

Ministerul de Interne
Departamentul Securităţii Statului
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S”
Nr. 00380367 din 8 septembrie 1982

Strict Secret
Ex. nr. 2

[Rezoluţie:]
[...] *şefii de servicii ptr. informare şi cunoaşterea stării de spirit*.
[ss indescifrabil]

Către,
Direcţia I
Tovarăşului Comandant

Prin posibilităţile specifice, în perioada 01-08.IX.1982 au fost depistate 160 scrisori expediate de cetăţeni sau asociaţii de locatari din Capitală pe adresele unor persoane juridice, prin intermediul cărora se exprimă dezacordul şi nemulţumirea faţă de recenta măsură privind dezafectarea amenajărilor efectuate la balcoanele apartamentelor de locuit.

Majoritatea petiţionarilor susţin că închiderea balcoanelor a fost determinată, în principal, de următoarele cauze:

- existenţa unei temperaturi scăzute, pe timp friguros, în apartamente, datorită executării necorespunzătoare a ferestrelor şi uşilor, care nu permit o deplină etanşeitate, închiderea balcoanelor asigurând o creştere a temperaturii cu 2º-3º;

- lipsa boxelor pentru păstrarea unor obiecte casnice și de uz personal, cu folosire ocazională;
- dispunerea cămărilor în locuri ce nu permit aerisire directă afară, din care cauză conservele pentru iarnă se alterează.

Închiderea balcoanelor, pe lângă deficiențele prezentate mai sus, ar asigura:

- un grad sporit de confort;
- evitarea degradării imobilelor;
- realizarea unei mari economii de combustibil, în special pe timp de iarnă, prin nefuncționarea frigiderelor.

În unele materiale se apreciază că măsura aplicării de amenzi, celor care nu dau curs favorabil somațiilor primite, nu are bază legală, contravenția nesancționată în termen de trei luni de la săvârșirea ei fiind supusă prescripției, potrivit legii 32/1968, articolul 13.

Pentru reglementarea acestei situații, unii petiționari propun:

- reanalizarea stării de lucruri existente și luarea unor decizii echitabile, dat fiindcă amenajările executate sunt o necesitate imperioasă;
- autorizarea acestor amenajări cel puțin pentru locuințele proprietate personală;
- autorizarea închiderii balcoanelor orientate spre curți interioare, care nu pot afecta estetica orașului;
- realizarea unui prototip și instituirea obligativității adoptării acestuia de către toți cetățenii care doresc să-și închidă balcoanele;
- institutele de proiectări să proiecteze locuințe respectând cerințele confortului urban modern, pentru ca închiderea balcoanelor să nu mai fie necesară.

Raportăm că, în funcție de caracterul comentariilor, materialele respective au plecat sau nu la destinație. În cazurile deosebite, organul specializat din Unitatea Specială „S” a întreprins măsuri corespunzătoare de identificarea a expeditorilor.

Anexăm un documentar.

Pentru comandant
Locțiitor Comandant
Colonel,
Marinescu Constantin

Anexa la nr. 00380367 Strict Secret
Din 8 septembrie 1982 Ex. nr...

Documentar
privind unele comentarii cu referire
la măsura dezafectării amenajărilor executate la balcoane

1. Asociația locatarilor blocului H-10 Titan, Aleea Stănilă, nr. 6, București:

„...Proprietarii apartamentelor din blocul H-10 Titan, cuprinși de neliniște în fața amenințării organelor edilitare cu administrarea unor amenzi contravenționale deloc justificate și cu desființarea amenajărilor de strictă necesitate de la balcoane, în unanimitate cer analizarea și soluționarea în spiritul echității a acestei probleme.

Locuințele construite prin I.C.V.L. se prezintă astfel:

- tâmplăria ușilor și ferestrelor de cea mai proastă calitate, neetanșe; vântul, ploaia, aerul rece, praful pătrund în apartamente;
- lipsa boxelor pentru păstrarea unui minim de rezerve alimentare sau a unor obiecte casnice cu folosire ocazională;
- cămările au spații insuficiente și nu dispun de aerisire, ceea ce determină alterarea alimentelor.

În fața acestor realități, oamenii muncii au căutat să se adapteze, aducând unele îmbunătățiri constructive și funcționale noilor locuințe, pe cheltuiala lor, contribuind la:

- aplicarea Decretului nr. 232/1982 privind „gospodărirea judicioasă a tuturor formelor de energie prin diminuarea schimbului de aer cald-aer rece (curent) în apartamente;
- apărarea stării de sănătate a oamenilor muncii;
- evitarea degradării imobilelor, igrasia putând influența însăși structura de rezistență a construcțiilor;
- păstrarea unui minim de rezerve alimentare pentru iarnă;
- în plus, s-a dat sarcina cultivării unor mici terenuri, în fața blocurilor sau în alte zone; produsele obținute unde pot fi conservate pentru iarnă sau trebuie părăsite pe locurile unde au fost cultivate!?!?

Din cele de mai sus rezultă că aceste amenajări nu au constituit și nu constituie un capriciu, că ele au impus sacrificii materiale și nu sunt decât reflectarea unor necesități reale; amenajările acestea s-au realizat în proporție de 90% sau chiar 100% la imobilele nou construite!

Măsurile întreprinse sunt abuzive și ilegale, deoarece:

- Legea nr. 32/1968 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor, la articolul 13, arată că orice contravenție nesancționată în termen de trei luni de la

comiterea ei este supusă prescripţiei, ceea ce este cazul marii majorităţi a abaterilor de acest gen, amenajările de la blocul nostru datând din anul 1971;

- H.C.M.-ul nr. 2490/1969 nu este suficient de analitic şi nu pe înţelesul tuturor în legiferarea «adăugirilor» la construcţii, ceea ce a permis o atare interpretare un timp atât de îndelungat. Este necesară o reglementare nouă, neechivocă, cazul în speţă nefiind incriminat de H.C.M.-ul amintit.

În acest caz, vinovate sunt tocmai organele edilitare care au lăsat să curgă de la sine această stare de lucruri, neintervenind la vreme pentru a împiedica o adaptare de acest fel la necesităţi. Dovadă sunt cele circa 400.000 de balcoane închise din Capitală. Mai mult, multe amenajări au fost executate prin întreprinderi de stat sau cooperatiste.

Cerem:

- reanalizarea stării de lucruri existente şi luarea unor decizii echitabile, dat fiind că amenajările în chestiune sunt o necesitate imperioasă;

- să se autorizeze aceste amenajări cel puţin pentru imobilele proprietate personală;

- acolo unde acestea nu prezintă un grad de siguranţă şi estetic corespunzător să fie refăcute...”.

2. Asociaţia de locatari a Blocului 6-A, str. Grigore Moisil nr. 2, Bucureşti:

„Locatarii Blocului 6-A din strada Grigore Moisil, primind somaţiile difuzate de Consiliul Popular al Sectorului 2 şi luând la cunoştinţă de materialele prezentate de presă, radio şi televiziune în legătură cu închiderea balcoanelor, vă rugăm să primiţi şi să luaţi în consideraţie următoarea reclamaţie:

Principalul scop al închiderii balcoanelor nu a fost afectarea aspectului estetic al balconului şi nici cel al transformării lui în depozit de marfă şi vechituri, aşa cum se susţine. De altfel, balcoanele noastre sunt curate şi arată bine. Însă, în condiţiile în care calitatea execuţiei balconului este sub orice critică (ferestre şi uşi neetanşe, rosturi în zidărie acoperite superficial, lemnărie de calitate inferioară şi deteriorată), iar izolaţia termică fiind inexistentă, locatarii s-au pregătit să facă faţă crizei energetice prin măsura – luată individual – de închidere a balcoanelor ...

Pentru a avea condiţii termice acceptabile în situaţia economiilor actuale, există două soluţii:

- fie să se ia de urgenţă măsuri de etanşeizare şi izolare termică a clădirilor, ceea ce pentru construcţiile existente este imposibil de realizat cu mijloace obişnuite;

- fie să se închidă balcoanele, ceea ce locatarii au şi făcut, astfel că Primăria nu mai trebuie să cheltuiască fonduri suplimentare.

În altă ordine de idei, închiderea balcoanelor urmăreşte şi crearea unei cămări de iarnă, care să înlocuiască frigiderele. Se vor realiza astfel economii la consumul de energie electrică, în cazul unei familii – circa 220 kwh/an, ceea ce la nivelul celor peste 300.000 apartamente cu balcoane închise din Bucureşti ar

echivala cu funcţionarea întregii centrale de termoficare Bucureşti-Sud pe timp de cinci zile. Şi această spectaculoasă economie s-ar obţine numai prin oprirea frigiderelor în timpul iernii, fără nici o investiţie suplimentară!

În concluzie, considerăm măsura desfiinţării închiderii balcoanelor ca nefondată ştiinţific şi tehnic, ca neţinând seama nici de actuala conjunctură economică în care se află ţara noastră...".

3. „Un mare grup de oameni ai muncii din Bucureşti":

„Sute de mii de cetăţeni ai municipiului Bucureşti ne aflăm în prezent în panica creată de măsura luată pe neaşteptate privind desfiinţarea amenajărilor la balcoane.

Măsura ne surprinde şi ne îngrijorează deoarece se invocă dispoziţiile unui Decret din anul 1958, decret considerat de toată lumea ca neaplicabil, întrucât în cei peste 20 de ani, nici un cetăţean n-a fost sesizat de autorităţi că este interzisă închiderea balcoanelor, mai mult chiar, am fost încurajaţi să procedăm astfel pentru a compensa slaba încălzire a apartamentelor. Majoritatea cetăţenilor a efectuat închiderea balcoanelor prin cooperative de stat, care şi-au asigurat astfel venituri importante, respectiv statul.

Datorită construcţiei necorespunzătoare a blocurilor de locuinţe, în special în cazul tocăriei, iarna abia se atinge în încăperi temperatura de 14-15º. Prin închiderea balcoanelor se câştigă 2-3º, apropiindu-se de 18ºC, temperatură şi aşa destul de scăzută... De ce estetica oraşului ar fi afectată de aceste balcoane şi nu de numărul mare de pubele din care se revarsă munţii formaţi de gunoaiele neridicate la timp, de reziduurile şi materialele lăsate de şantierele de construcţii, de gropile şi pavajele deteriorate, bălţile şi noroaiele de pe străzi?

Propunem ca măsura să fie aplicată de acum înainte, dar numai însoţită de un control riguros al calităţii construcţiilor de locuinţe...".

4. Dumitrescu Radu, Bucureşti, [...]:

„...Se pune întrebarea: de ce la blocurile vechi nu se observă balcoanele închise? ... Răspunsul nu este decât unul singur: cele mai multe dintre apartamentele noilor blocuri nu sunt construite după cerinţele confortului urban modern. Nu sunt dotate cu spaţii suficiente şi corespunzătoare pentru uscarea rufelor. Datorită proiectării defectuoase sau execuţiei necorespunzătoare, nu este asigurată o izolaţiei termică eficientă. Cămările nu au aerisire direct afară, nepermiţând păstrarea în bune condiţiuni a conservelor pentru iarnă. Lipsesc spaţii corespunzătoare pentru păstrarea legumelor pe timp de iarnă...

Propun ca institutele de proiectări să facă proiecte de locuinţe respectând cerinţele confortului urban modern, pentru ca închiderea balcoanelor să nu mai fie necesară. La blocurile existente să se întocmească proiecte de închidere estetică a balcoanelor, iar până atunci balcoanele închise deja să rămână aşa cum sunt...".

5. Nicolae Angela, București [...]:

„...Astăzi am fost amendată cu suma de 3.000 lei pentru că mi-am închis balconul. Aș vrea să vă întreb, cum rămâne cu indicația tovarășului secretar general, adresată tuturor cetățenilor țării, de a-și închide balcoanele, de a lua măsuri de izolare termică a apartamentelor prin montarea încă unui rând de ferestre etc.?...

Apreciez că decizia luată este fără temei și nu face altceva decât să ne amărască zilele... În bloc nu există spații corespunzătoare pentru depozitarea alimentelor pentru iarnă și atunci, chiar dacă balcoanele vor fi deschise, proviziile tot în balcoane vor fi păstrate... Având în vedere că mulți cetățeni, cu care am discutat, sunt nemulțumiți de această decizie, sperăm să se revină asupra hotărârii actuale...”.

6. Georgescu Radu, București [...]:

„...Vă scriu mai mulți locatari din blocul în care locuim, întrucât primăria sectorului și I.C.R.A.L.-ul ne somează să nu mai închidem balcoanele. Noi pe cine să somăm la iarnă, când ne vor îngheța copiii? De ce ne șicanați mereu, nu ne ajung problemele zilnice? Credem că ar fi cazul să nu se mai creeze motive în plus de nemulțumire...”.

7. O persoană neidentificată din București

Scriind în numele „tuturor muncitorilor din Capitală și din țară”, afirmă:

„Referitor la obligația de a demonta geamurile de la balcoane, apreciem că s-a creat o situație neplăcută și o stare de spirit necorespunzătoare. Toată lumea a primit această veste cu amărăciune și dezgust. Nu găsim că este bine să fim amenințați, intimidați și insultați de către personalul consiliilor populare... Să se analizeze cu tot discernământul această situație și, acolo unde balcoanele nu sunt închise estetic, să se ia măsuri de uniformizare, întrucât fiecare familie are nevoie de acest spațiu închis, pentru asigurarea unei creșteri a temperaturii în apartamente și pentru unele probleme gospodărești...”.

8. Vartolomeu Horațiu, București [...]:

„... Indiscutabil, această măsură lovește în interesul marilor mase de oameni din București, care, neavând boxe, nu au unde păstra pe timpul iernii alimentele de bază: cartofi, ceapă, varză, morcovi, țelină, conserve... De asemenea, deschiderea balcoanelor, în condițiile noilor restricții de consum de combustibil, va antrena o diminuare a temperaturii din interiorul locuințelor, punând în pericol sănătatea oamenilor ...

Cred că ar fi mai echitabilă măsura închiderii balcoanelor după un proiect unic...”.

9. Asociația locatarilor Blocului H-17, Aleea Fuiorului nr. 7, București:

„....Întrucât decretul nu a fost supus dezbaterii publice, pentru ca cetățenii să-l cunoască și să poată face propuneri, rugăm a se reveni asupra hotărârii de a deschide balcoanele.

Închiderea balcoanelor ne este necesară nu numai pentru depozitarea unor alimente și asigurarea unei mai bune izolații termice, ci și pentru prevenirea săvârșirii unor furturi, fiind frecvente cazurile de pătrundere în apartamentele ale căror balcoane nu erau închise...".

10. Ciobanu Petre, București [...]:

„...În urma somației de a demonta geamurile de la balcon, vă aduc la cunoștință următoarele:

- balconul închis constituie o îmbunătățire a gradului de confort și civilizație;
- toate conservele pregătite pentru iarnă nu pot fi păstrate în cămară, întrucât nu are aerisire directă afară;
- pe timp de iarnă, crește temperatura în cameră cu circa 2-3 grade.

Rog să reveniți asupra acestei hotărâri, pe care o găsesc inoportună și în detrimentul nivelului de trai al oamenilor. Ea nu servește nimănui...".

11. Merișcan Dorin, București [...]:

„... Rog să dispuneți anularea dispoziției date de Consiliul popular al municipiului București privind balcoanele întrucât:

- ar crește consumul de electricitate, pentru compensarea gradelor pierdute prin deschiderea balconului;
- ar însemna să renunț la florile pe care le cresc în balcon și pe timpul iernii;
- estetica blocului nu este prejudiciată, deoarece balconul este orientat spre o curte interioară...".

12. Familia Apetrei Gheorghe, București [...]:

„... Scoaterea geamurilor de la balcon ar fi în contradicție cu dispozițiile date de partid și de stat în vigoare privind economisirea energiei și ar determina o scădere a temperaturii în apartamente cu câteva grade, ceea ce ar însemna un adevărat atentat la viața noastră...".

13. „Un grup de cetățeni din Capitală"

„...Un mare grup de cetățeni ai Capitalei, profund mâhnit și lezat, vă roagă să analizați cu toată înțelegerea prezentul memoriu și să reveniți asupra dispoziției Consiliului popular de a demonta geamurile de la balcoane... Dispoziția respectivă

se îndepărtează de la doleanțele și nevoile oamenilor, la luarea ei nefiind consultate masele de cetățeni…”.

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 82-86

23

1984 noiembrie 23, Arad. Notă-sinteză cu privire la stările de spirit rezultate din exploatarea trimiterilor poștale din partea a doua a anului 1984, de pe raza județului Arad și în care sunt comentate situații negative din întreprinderi, din agricultură, din rândul tineretului și al pensionarilor.

Ministerul de Interne
Inspectoratul Județean Arad
- Serviciul „S”
Nr. 007707 din 23 XI 84

Strict Secret
Exempl. nr. 1

Rezoluții:
Sinteză
Se aprobă (indescifrabil)

Notă-sinteză
privind stări de spirit ce au rezultat din exploatarea în conținut a trimiterilor poștale, pe perioada 15.05.1984 – 20.11.1984

1. Stări de spirit generate de situații negative din obiectivele economice.

O persoană din Arad i-a relatat ing. Binţu Costică de la T.F.E., str. Paroșeni nr. 14 din Arad:

„Vă mai întrebați de ce nu facem planul, când singur știți că avem în frunte nu un conducător ci un impostor, un huligan cu diplomă de inginer și cu spatele asigurat de «nașu» ori de «unchiu» - ministrul Petrolului. Avem conducător pe acest tov. Stănică, ce vine în schelă numai beat și ne jignește.

Lui nu-i pasă de treburile întreprinderii ori planul de producție motivând că și așa va pleca în străinătate. Până nu ne lasă la fund de tot, ar trebui să faceți ceva. De ar putea vorbi «Dacia» lui câte face”.

Căzănescu Puiu din Arad i-a relatat lui Căzănescu Daniela din Ploiești, [...]:

„Miercuri seara m-am certat iar cu Șerbănescu. În ziua aceea am lucrat la 1216. Am pus-o la balans și producea la habă. Era singura sondă pe care o pusesem în producție. La celelalte se executau operații obișnuite. Am rămas la parc și după ce mi s-a spus că la ora 3,00 totul este bine, pe la 6,00 mă cheamă Șerbănescu ca să mă întrebe dacă am fost să văd cum merge 1216. Am spus că degeaba am vrut eu să merg, pentru că nu exista nici un felinar și pe bezna aceea tot nu vedeam nimic în habă. A început să răcnească la mine că am dormit toată noaptea, că nu am făcut nimic nici ziua precedentă, că nu sunt bun de nimic și pot să mă duc de unde am venit. Când am auzit, am crezut că înnebunesc. Seara la 20,30 am fost cu agregatul și am făcut linia cu operatorul, deci am fost și sondor pentru că numai noi eram acolo. Când a venit Dragomir a spus să-mi treacă 4 zile nemotivate.

Budișan a apărut abia luni dar sunt convins că știe totul. A dat telefon și a pus oamenii să mă cheme pentru că nu vede cârligul mișcându-se la sondă. M-a trimis la sondă să vă de ce nu lucrează sondorii. I-am răspuns că nu mă duc pentru că numai stau peste program. I-am spus că dacă tot nu se ține cont de cei care rămân peste program și se taie zile dacă întârzii, numai fac nimic nici eu. Mi s-a spus că eu sunt de vină pentru că trebuia să dau telefon. Oare dacă am tot da telefoane, unde am ajunge?! Le-am spus că dacă așa stă situația cer transferul".

Mihai din Arad i-a relatat lui Pop Terezia din com. Sanislău, [...], jud, Satu Mare:

„Pe acasă aterizez doar seara sau nici atunci. La noi parcă toată lumea a înnebunit. Numai știm decât muncă. Trebuie să terminăm 20 de sonde până la data de 15.11, ceea ce este imposibil. Niște idioți și-au luat angajamentul pentru cel de-al XIII-lea Congres al Partidului și acum este vai de capul nostru. Și e și mai și dacă nu le vom termina! Asta mi-e viața".

Dumitreasa Ioan din Arad, [...] i-a relatat lui Dumitreasa Anneliese din Sebeș [...] jud. Alba:

„Ne-am prezentat la lucru. Trebuie să-ți spun că aici combinatul e foarte mare. Are 11 secții și peste 7.000 angajați spre deosebire de al nostru, care n-are decât 1.000 de oameni. Suntem la secția a V-a. Acum la început, lucrul merge foarte greu. Ne cere o calitate, excepțională. Sunt modele foarte complicate și C.T.C.-ul este foarte exigent.

Se face o mobilă pentru Franța și pentru asta trebuie atâția oameni. Au venit și de la Câmpeni. Îți dă voie să lucrezi cât vrei și nouă nu ne taie cei 16%, cât le taie celor de aici. Aici, în secția în care suntem, am nimerit-o prost, din următorul motiv. Cei de aici nu vor să lucreze și asta-i adevărul, pentru faptul că nu sunt normele cum ar trebui să fie, recunosc, sunt mici iar cei de aici lucrează

pentru un salariu de 2.500-3.000 pe lună iar planul lor e de 8 milioane pe lună și nu-l realizează, adică nu lucrează cât ar putea, protestând astfel pentru faptul că normele au fost ridicate. E o atmosferă foarte proastă. Cei de aici ne privesc ca pe niște spărgători de grevă. Sunt ostili cu noi. Unul chiar ne-a spus-o în față, când a văzut că ne luptăm să facem planul, că le mâncăm pâinea. Noi ne vedem de treaba noastră deși ne este greu.

Suntem cazați în condiții mizerabile. Unii nu au acceptat și au plecat acasă. De la București ni s-a dat telefon și ni s-a spus să rămânem pe loc. E o treabă serioasă cu exportul acesta. De la întâi vine aici ministrul nostru, ca să dirijeze treaba, să poată onora comenzile”.

Monica din Arad i-a relatat lui Titescu Simona din Timișoara, […]:

„Mă bucur că numai după un an de stagiu ați reușit să lucrați deja în cercetare, deci să fiți utili. Vă simțiți amândoi utili la locul de muncă și asta este necesar în păstrarea încrederii de sine. La mine nu e nimic nou. Acum am de lucru dar mai mult muncă de laborantă decât de ingineră. Sunt singură la două secții, lucrez și în locul inginerei de la secția «spune uretonice» unde este foarte toxic și unde trebuie să fac mereu probe și să încerc să nimeresc rețeta bună. Nu știu aproape nimic despre «spume» și nici literatură de specialitate nu găsesc. Deci, lucrez empiric. La cea de a doua secție ne vin mereu prototipuri noi de mobilă.

Lucrul este dar mintea nu e necesar să mi-o pun la contribuție”.

Stănescu din Pâncota […] i-a relatat lui prof. Dobândă Toma din Timișoara […]:

„Sunt amărâtă la maximum pentru serviciu. Dinulescu s-a apropiat de contabilul șef Leonte și ei doi taie și spânzură. Să nu-l numesc tâmpit pe Dinulescu că e prea urât. Nici categoria la care am avut dreptul nu mi-au dat iar alte «fâțe» care nici nu știu lucra ajung la categ. 4-5.

A introdus 12 ore la hală, când ei nu au asigurat materialul nici pentru 4 ore. Asistența tehnică e jalnică. Toată ziua repară pe mașini. O schimbare de rulmenți, care dincolo dura 20 de minute, aici durează o zi.

La strunguri se repară 2-3 ore pe zi și de curent să numai spun. Sunt aici niște oameni depășiți de timpuri. Caba tot pe ăia cu pile îi ridică și-și sapă rivalii în mod josnic.

Personal ți-aș spune concret. Am auzit că-și dă demisia și vine președintele consiliului. Ăsta ce pricepe din industria lemnului? Doar e jurist!”.

Bantoș V. din Arad […] i-a relatat lui Bratu Pletea din Constanța […]:

„S-a desființat postul de electrician-auto de la I.F.E.T. La întreprinderea lui au fost clasate toate mașinile și acum caută de lucru de înnebunește. Dacă nu găsește serviciu, timp de 90 de zile nu mai primește transfer și îl trimite la Canal.

La noi au ajuns și serviciile pe bani. Ca să-ți dea un loc de muncă, trebuie să dai 10-15.000 lei ca să nu rămâi pe stradă".

Popescu Geta din Arad [...] i-a relatat lui Petru Nicolau din Oltenița [...] jud. Călărași:

„Salariul e doar 50%. La serviciu s-au făcut mari schimbări. Se zice că ne-am făcut planul până acum dar pe trimestrul IV se preconizează greutăți foarte mari în construcții, mai ales din lipsa materialelor și a combustibilului. Iarăși se economisește curentul, petrolul, benzina etc. E vorba să ne trimită pe toți pe șantier, să lucrăm efectiv ca muncitori... E nevoie de zidari și unii au zis că cei 100 ingineri și tehnicieni câți sunt în întreprindere pot fi și zidari...".

Lazea Tonel și o echipă de muncitori relatează șefului B.J.A.T.M., Șantierul 7 Arad, Calea Aurel Vlaicu nr. 57:

„În numele dreptății și a nomelor în vigoare, vă rugăm să veniți în ajutorul nostru. Cerem ca în perioada 1.10.1983 – 30.06.1984 să ne fie revizuite rapoartele de lucru lunare, întocmite de către șeful punctului de lucru. Am fost frustrați pentru că s-a raportat eronat producția realizată de noi, prin acele rapoarte care nu au cuprins în totalitate realizările noastre la punctul de lucru B.J.A.T.M.

Cerem revizuirea rapoartelor de lucru și confruntarea lor la fața locului cu realizările. Am mai informat conducerea în privința modului de plată, dar degeaba".

Lupșa Pavel din Arad, [...] i-a relatat lui Hodirnău Nicu din Deva [...]:

„Ne dăm seama că sunteți necăjiți că Ileana nu a reușit să se angajeze. Este greu în ziua de azi fără salariu. Numai poți realiza nimic acum când nici cei angajați numai au siguranța zilei de mâine. Nu avem certitudinea că serviciul îl vom avea mult timp. Și la noi la fabrică avem tot mai puțin de lucru, tot mai puține comenzi iar oamenii au rămas tot atâția. Se fac tot felul de mutații dintr-o secție în alta, după cum avem de lucru. De cele mai multe ori te trimite acasă în concediu fără plată, că nu ai ce face în fabrică. Lumea este tot mai agitată".

Telepovski Emil din Arad [...] i-a relatat lui Socianu Nicolae din Brașov [...]:

„Spui că la voi se fac rețineri din salariu. La noi este și mai bine. Reducere între 20% - 50%, în funcție de locul de muncă. Tatălui meu odată 20%, odată 40%.

Pledi primește uneori 2-3 sute mai puțin. Singurii care încă sau iarăși sunt independenți suntem noi de la deservirea populației!".

Cristoloveanu Ionel din Arad [...] i-a relatat lui Cristoloveanu Mircea din orașul Dr. P. Groza [...]:

„La serviciu, pe lângă stație, trebuie să fac tot felul de alte munci care nu țin de resortul meu. Asta fără normă dar e neplăcut, mai ales acum cu acordul

global. Scot salariul sub cel de bază. Ce mă fac? Și să ajut eu pe alții să-și facă norma lor? M-am hotărât mai demult să lichidez cu Arădeanca”.

Cucu Costel din Măcălaca, bloc 726, Arad i-a relatat lui Cucu Ștefan din com. Voloiae, jud. Mehedinți:

„Acum cu acordul global ne atinge urât la salariu. Luna trecută cu 20%, de la director până la ultimul muncitor. Mie și Mioarei ne-au reținut dintr-un foc 1.200 lei și asta va fi cam în fiecare lună. Ce să facem? Decât să sperăm la mai bine”.

Malcoci I. din Arad [...] i-a relatat lui Malcoci I. din București [...]:

„La serviciu, după două zile de lipsă de curent și două zile de pregătire pentru vizita președintelui, acum se încearcă recuperarea întârzierilor de la plan, ca să mai luăm salarii nu numai aprecieri prezidențiale”.

Libaretz Ștefan din Arad i-a relatat lui Tomescu Olga din Craiova [...]:

„Poți să-ți închipui că pe Nuți o forțează să lucreze 12 ore. Cine nu vrea să lucreze îl amenință în tot felul, dar când e vorba de salariu și de ore suplimentare, nu știu cum să-ți ia banii înapoi sau să nu plătească. Azi, cel mai bun lucru e să fii pensionar.

La noi este aceeași situație, la Autobază: nu e combustibil, nu sunt piese de schimb, dar să faci treabă”.

Costas Sidonia din Arad [...] i-a relatat lui Târnăveanu Gabriela din Constanța, [...]:

„Este mare balamuc, nu au ieșit bine piesele zincate pentru că pretențiile C.T.C.-ului sunt foarte mari iar noi lucrăm după «ochi». Nu se face analiza chimică a soluției pentru că laboratorul este inexistent. Bineînțeles că nici un șef nu vrea să înțeleagă sau nu poate să înțeleagă, și așa stând lucrurile, nimeni nu ne ajută cu nimic. Producția trebuie să meargă și în rest descurcă-te singur, cum poți!

Eu aș vrea să fac singură niște analize ale băilor galvanice, să fac rost și să instalez niște biurete dar nu am de unde lua soluțiile și reactivii. Merg cu cerșitul de la unii de la alții. Cei patru oameni pe care i-am avut au fost împărțiți în trei schimburi, la 4 locuri de muncă, iar eu a trebuit să lucrez efectiv la bara de zincare câteva zile. Toate acestea numai ca să scoatem producția. Este adevărat, chiar în aceste condiții, am luat – nu mai departe de luna trecută – câte 15% plus la acordul global. Îmi place să lucrez numai să am cu ce și cu cine”.

Gina din Arad i-a relatat ing. Iuliana Bârsan din orașul Victoria [...] jud. Brașov:

„Să nu-ți pară rău nici o clipă că ai rămas în Victoria. Și dacă vrei să pleci, nu este Aradul orașul potrivit, este un oraș mort, cu media de vârstă care înclină către 40 de ani iar serviciul este mai mizerabil, cum nu se mai poate. La început

am fost cinci luni pe post de maistru, singurul inginer din toată fabrica, care făceam trei schimburi. Salariu aveam maximum 50-85%. În acest timp am pierdut aproape 4000 lei. Condițiile de lucru mizerabile: miros de amoniac care sufocă, mai ales noaptea, căldură, oboseală, șobolani, gâze, viermi peste tot. Profilul fabricii este legat de lichior, spirt și bere și aici se bea în neștire. Întâlnești oameni beți și agresivi peste tot și să numai vorbesc de modul de tratare al superiorilor. De multe ori se leagă de mine numai așa ca să se afle în treabă. Bujorescu a fost foarte bine intenționat când a spus să nu veniți la această «superfabrică». Cel puțin, acolo, inginerii sunt ingineri, și dacă ai chef de muncă și-ți vezi de treabă. Nu cred că ți-ar conveni ca după 17 ani de școală să ajungi să alegi capsule, să pui sticle în navete sau să lipești etichete cu muncitorii necalificați laolaltă. Mai e «moda» când e plan prea mare la lichioruri, să ia toată suflarea de la TESA: ingineri, economiști, oameni cu vechime, să se detașeze în secție ca muncitori necalificați. Se execută cu ei spălarea manuală a sticlelor, alături de toți țiganii iar ca asistență este directorul comercial, care stă cu mâinile în buzunar și se holbează la noi. Ceea ce ți-am relatat nu este decât o parte din ce se petrece aici".

O altă ingineră de la fabrica de bere (Geta) din Arad relatează ing. Stanca Adriana Carmen din Oradea [...]:

„Trebuie să trimit oamenii acasă, din secție, pentru că avem o întrerupere totală de apă până seara la ora 20,00. Dacă nu este apă nu este nici abur și elementele acestea sunt esențiale. Păcat că conducerea întreprinderii nu vrea să sesizeze asta. Ăștia își închipuie că un proces biologic cum este o fermentație aerobică, poate funcționa corect dacă reglez PH cu o găleată de acid și de amoniac și fără aer și fără apă.

Secția asta a fost construită de austrieci și era totul AMC, era aici ca o farmacie, dar au reușit să o strice cu poamele recoltate de la «Astoria» și cu cei care au călcat pe bec de la alte secții. Așa că totul s-a dus dracului".

Valentina, ingineră la „Tricoul Roșu" Arad i-a relatat lui Nechifor Ștefan din Vaslui [...]:

„La fabrică e panaramă mare. Nu este fir, nu iese planul, sunt penalizări până la 23%.

Am fost și eu penalizată cu 13% deși nu au voie să ne bage în acord global. Vin foarte obosită de la lucru, nu-mi mai arde de nimic. Am început să intru în probleme dar e greu. Decât ingineră mai bine mă făceam bărmăniță sau coafeză. Era mai bine și nici nu-mi toceam nervii și picioarele și câștigam și mai mult".

Brașoveanu Viorica din Arad i-a relatat lui Brașoveanu Ion din satul Dracșani, jud. Botoșani:

„Numai eu știu cum trag, că nu merg deloc mașinile. Toată secția merge rău. Chiar am avut ședință și ne-a spus că dacă tot așa rău merge se închide

fabrica. Nici nu mai au materie primă. Tot materialul care se ţese este defect, refuzat la export. Magazia este plină de material defect şi nu are ce face cu el, aşa că noi lucrăm dar nu se ştie că tot rău merge şi ne trage din salariu câte 220 lei pentru calitate. Dacă aţi şti cum o duc eu, cred că n-aţi mai zice nimic.

Pur şi simplu este dezastru ce se petrece la ora actuală în ţesătorie la Teba. Nici nu ştiu câte şedinţe s-au făcut şi tot degeaba, nu reuşesc să se îndrepte. Nici nu-mi vine să mă duc la lucru. Uneori, când văd că nu pot să pornesc maşinile, îmi vine să mă tot duc. Multe care ne-am încadrat pleacă înapoi la Moldova”.

Valentina din Ineu i-a relatat lui Silvestru Liliana din Focşani [...]:

„Nu este mult de lucru. Sunt la secţia «Setiene Cora», directoarea este în concediu şi nu ne bagă în seamă nimeni. Se pare că plecarea noastră la Ineu este definitivă. Vom lucra la secţia franceză care funcţionează cam de 15 ani. Totul se aduce din Franţa: maşinile sunt ale lor, materia primă a lor, numai forţa de muncă este autohtonă. Dacă aş judeca numai secţia în care lucrez nu aş avea ce să-mi mai doresc. Este capitalism curat şi diferenţa dintre această secţie şi celelalte este ca de la cer la pământ. Oboseala nu este grozavă, organizarea muncii este la un nivel foarte ridicat pentru economia noastră, pentru secţie şi pentru fiecare loc de muncă, în general. Tot ce se lucrează este frumos şi în modele ademenitoare.

Toţi sunt interesaţi să nu plecăm de la ei, chiar ne-a ţinut şeful un logos despre avantajele întreprinderii, dar tot nu ne poate face să uităm ce este după ce ieşim din secţie.

Condiţii ne-au asigurat şi nu mai interesează pe nimeni mutarea noastră pentru stagiatură la Arad. Majoritatea se vor transfera şi umblă pentru aceasta pe la Bucureşti, la audienţe”.

Cioară Mariana din Arad [...] i-a relatat lui Sulea Ionică din Bucureşti [...]:

„Ultimele zile din luna trecută am stat la lucru tot până la ora 17,00 apoi până la 19 seara şi până la 20,00.

Sunt la ambalat şi trebuia să stau până la terminare, dar am câştigat prost, 1.859 lei. În iulie am stat mai mult la ore suplimentare ca în iunie”.

2. Stări de spirit negative din mediul rural.

Crep Gheorghe din Arad [...] i-a relatat lui Constantin Pomurleanu din Dorohoi [...] jud. Botoşani:

„Am fost câteva zile la Hălmagiu, jud. Arad, comuna natală a soţiei. Erau tare necăjiţi oamenii din cauza vremii. Multe zile ploioase şi friguroase. Nu s-a copt porumbul, roşiile din grădină, fructele de pe pomi putrezesc şi cad, cartofii sunt roşi de dăunători. Nu au ce da de mâncare la porci. Porumbul vechi este enorm de scump. Se vinde cu 1.500 lei 100 kg. iar porcii se vând la preţ scăzut.

Și colac peste pupăză, oamenii au obligația să predea cote serioase de carne: vită, porc, iepure, găini, gâște, rațe, ouă, lapte. Chiar rudele Ilenei o duc extrem de greu din cauza acestor cote care apasă ca o secure pe grumazul lor. Ce contrast față de condițiile mult mai roze din Dorohoi. Mă refer la abundența din piață, măcelării etc.".

Popi Eugenia din Arad i-a relatat lui Bonta Toader din Călimăneasa [...] jud. Vrancea:

„M-am săturat! De anul trecut, din octombrie, luăm tot jumătate de salariu. Numai știu cum să mă descurc. Parcă eu sunt vinovată sau alții că nu se poate face planul. Când este marfă, nu este benzină sau motorină, că nu au cu ce o aduce din câmp. Când sunt astea, nu e marfă. Dar pe noi știu că ne arde urât de tot. Cei care au salarii mari, tot se mai duc cu 3.000 acasă dar noi, cei care avem 1.800, ne dă la avans 450 și restul la salariu și toate sunt scumpe".

Nagy Alexandru din Arad [...] i-a relatat lui Priscarac Ion din București [...]:

„Vă așteptăm la noi pentru a discuta despre fotbal și despre depășirea planului în toate fabricile și uzinele. Acum vine și depășirea în agricultură.

Indicații s-au primit deja din toate părțile, după cum se spune și la radio. De pe acum vorbim deja numai despre milioanele peste plan, dar dacă cauți o baterie pentru radio sau lanternă, dacă ai noroc să treci la magazin când se aduc".

Lucan Genică din Arad i-a relatat lui Râșniță Emil din Poiana Mare, jud. Dolj:

„Ce credeți că a făcut primarul din com. Iratoș? Pentru ca să le arate ce poate el celor din comună, a construit două blocuri pentru cadrele didactice și într-o zi miliția le ia buletinele ca să le pună mutația forțat. Toată lumea a rămas fără grai!

Miliția din oraș i-a scos din evidență. Nu știu dacă este adevărat. E destul de grav. Soțul sau soția trebuie să meargă la țară și de cele mai multe ori unul dintre ei lucrează în oraș. Toată lumea este înnebunită. Numai poți avea siguranța zilei de mâine".

O persoană din Arad i-a relatat lui Rusu Octavian din Ploiești [...]:

„Au început iar cu Legea nr. 22. Au început la unele școli să ceară buletinele pentru control și când le-au înapoiat purtau viza de schimbare a domiciliului. În câteva localități au făcut asemenea abuzuri".

O persoană din Arad i-a relatat lui Bosica Ioan din Cluj [...]:

„Iar au început cu buletinele, cu toate că e suburban. Am aflat că nici Inspectoratul și nici Partidul nu au dat dispoziții. Numai miliția vrea să rezolve problema. Ne face bloc. Ne-a chemat să facem contract, dar am refuzat. Tot spun

că trebuie să ne mutăm. În câteva sate s-au cerut buletinele cu alt motiv și au pus ștampila. Cei în cauză au fost la primul secretar și au făcut scandal și n-au mai cerut buletinele”.

3. Stări de spirit negative din rândul tineretului.

B.C. din Arad, colonia U.T.A. [...] i-a relatat lui Pintea Elena din Oradea [...]:

„Am umblat peste trei ore după carne, ouă, legume. Sunt plin de supărare și amar. Mi-ai spus că în privința examenelor sunt la mijloc ceva «miș-mașuri» și mă bucur că, în sfârșit, ți-ai deschis și tu ochii.

Este bine că acum privești și tu pura realitate care se ascunde în spatele măștii teatrale. Acum îți dai și tu seama că realitatea nu este tocmai ceea ce se scrie și că ceea ce ai învățat numai este realitate acum. Deci, este degeaba totul! Este totul o minciună și numai pe minciuni ne clădim viața. Ai făcut și tu școala minciunii și te-ai dezamăgit. Când ai început să faci această școală te-am prevenit, dar te-ai supărat și mi-ai zis că sunt orb. Mi-ai spus că sunt nepriceput și văd linia partidului numai prin concepția mea proastă. Bucură-te doar, că ai fost – cum s-ar spune – într-un voiaj la Oradea, dar regret, că acest an ne-a îndepărtat unul de celălalt. Pentru tine mult mai de preț a fost linia PCR etc. decât viitorul nostru. Ai plecat pentru ce?! Te-ai îmbolnăvit total cu nervii și nu ai cucerit cum credeai «farfuria cu salată». Nu m-ai crezut când ți-am spus despre «profilul tovarășilor» referitor la o fată tânără! Nu are rost să te necăjești pentru examene și alte formalități, că totul merge pe «pile» ca și la mine la școală”.

Jeny din Arad i-a relatat lui Martinescu George din Brașov [...]:

„Am început să citesc *Cleo*[42]. Îmi atinge mai multe corzi decât lectura primului volum. În fond, atmosfera decadentă, de dezintegrare, în speță cea morală ni se potrivește și nouă aproape ca o mănușă.

Nu știu de ce, dar lectura acestei cărți îmi impune un sentiment al neputinței și-mi este imposibil s-o citesc complet detașată.

Sper că o să-mi trimiți și mie eseurile lui Orwell. Sunt sigură că nu mi-ai arătat toate cărțile de la englezi.

Mă simt teribil de stingheră în această parte a lumii. Sper doar să supraviețuiesc cu succes și încă ceva pe lângă asta, până când ....”.

[42] Probabil este vorba de *Fetele lui madame Cleo* de Lucianne Goldberg, roman de dragoste în 2 volume.

Burlacu Maricica din Arad i-a relatat lui Burlacu Dumitru din Unțeni, jud. Botoșani:

„Clasa noastră a fost la profil de filatură dar la fabrica de confecții trebuie muncitoare. Au venit de la minister și au luat 10 clase de la filatură, inclusiv cea în care sunt eu. Nu vrem nici una să mergem. Plângem și nu știm încotro s-o luăm.

La confecții facem două săptămâni carte și apoi ne bagă ca muncitori necalificați și ne poate oricând da afară. Bani deloc, că doar de asta au plecat majoritatea muncitoarelor. Ce ne facem noi, că la confecții nu știm nimic. La ora actuală suntem distruse de plâns".

Ing. Gelu T. din Arad [...] i-a relatat Marianei Șomlea din Cluj-Napoca [...]:

„Celor doi colegi le-au dat o cameră. Dar să vezi în ce hal era când au intrat în ea: gândaci peste tot, mizerie neagră, ușa spartă, fără ială. Au în cameră două paturi, o masă, o chiuvetă și cadrul metalic a ceea ce ar trebui să fie dulap. Fără uși, fără rafturi. Băieții s-au cam înnegrit. Au dat cu DTT dar gândaci tot au. Suntem toți la fabrica de utilaj tehnologic, o hală mare formată din 3 secții. Programul este de la 7-15. Nu există sâmbătă scurtă sau liberă".

Elis și Otto din Frumușeni [...], jud. Arad i-au relatat lui Pletea Lorena din Alba-Iulia [...]:

„Sâmbătă am fost la un chef la căminul cultural. Acesta a fost organizat de «punk»-iștii din oraș. După aceea am fost la un chef la nemți cu Nelu Iovan. Noaptea la 1,00 ne-am reîntors la cămin".

4. **Stări de spirit din domeniul artă, cultură, învățământ.**

Mircea Todoran din Arad [...] i-a relatat lui Todoran Liliana din Cluj-Napoca [...]:

„Cu serviciul nu a fost prea ușor anul acesta. Am fost foarte aglomerați cu deplasări și concerte. Câțiva s-au transferat în alte locuri de muncă fiindcă numai avem certitudinea că ne luăm salariul. Acum avem în vedere un turneu cu formația redusă și nu se știe cine merge. Este un turneu bun de 40 de zile în R.F.G., Austria, Elveția, Luxemburg. Se duc «lupte grele». Am deci două probleme: turneul și locuința. Nu sunt prea optimist, mai ales în zilele noastre, când pentru orice favoare trebuie ciubucuri grase. După cum se vede, impresarii străini preferă formații mici și întotdeauna se va pune problema alegerii".

Tătar Mircea din Arad [...] i-a relatat lui Tătar Leontina din Jucu de Sus [...], jud. Cluj:

„Anul acesta mai stau la Filarmonică. Se vorbește că anul viitor o să fie mai bine cu noi. Dacă o să fie tot așa, atunci o să-mi găsesc și eu alt serviciu. Avem

concerte peste concerte dar dacă nu prea vine lumea nu avem încasări, deci nici salariu. Se vorbește totuși că o să ne ajute cei de la partid”.

Batkay Victoria din Arad i-a relatat lui Totolici Valentina din Galați [...]:

„Acum la grădinițe este haos. Se desființează pe capete educatoarele din motive de frecvență redusă. Timpul este urât și nimeni nu-și mai trimite copiii la grădiniță. Cele de la Seleuși, toată ziua bat la porțile oamenilor să-și trimită copiii la grădiniță. Profesorii și învățătorii care au absenți trebuie să facă vizite acasă. Salariul este acum după frecvență. Dacă n-ai frecvența 100%, se diminuează salariul”.

Deleanu M. din Arad [...] i-a relatat lui Fleseru Florica din Odorheiul Secuiesc [...]:

„I-am hărțuit pe copii în toate locurile numai școală n-am făcut. Pe deasupra am intrat în acord global și la fiecare salariu amenințări că dacă nu facem una sau alta, nu luăm leafa. Vai și amar! Ce învățământ mai e și ăsta!”.

G. Tilicea din Arad [...] i-a relatat lui Tilicea Dorin din București, post. restant, of. poșt. 37:

„La Arad cu teatrul e dezastru. Nu li s-au vândut decât 200 de bilete pentru două spectacole. Încerc să fac și eu ceva pentru ei. Încercăm să vindem la Liceul «I. Slavici» și la Economic. Directorul Filarmonicii, Fluieraș, m-a rugat și el să-i plasez bilete. Vai de capul lor! Mi-a spus Fluieraș că un instrumentist câștigă 500-600 lei pe lună.

Am primit schițele tale comico-satirice. Schița «Concurs» este delicioasă, dar amară. Sunt în căutarea lui Gogol și trebuie să-l citești și tu. Universul, atmosfera, faptele de viață sunt gogoliene. ....Și când te gândești că el zugrăvește moravuri de la începutul sec. al XX-lea. Cam pe atunci suntem și noi în unele privințe”.

5. Stări de spirit în rândul unor pensionari.

Conta Gheorghe din Arad [...] i-a relatat lui Sabău Victor din Pleșcuța, jud. Arad:

„Astăzi nu ne ia nimeni în seamă. Principalul e că «unirea» am făcut-o, în Al II-lea Război Mondial am făcut și canalul eroilor de la Păuliș, la care am luat amândoi parte. Pentru toate aceste servicii aduse țării, actualii m-a recompensat cu o majorare de pensie de 45 lei pe lună, adică 1,50 lei pe zi. Mi-e rușine să spun acest adevăr și totuși așa este”.

Hădăreanu Elena din Arad [...] i-a relatat lui ing. Pompei Rebreanu din București [...]:

„Ne este greu cu aprovizionarea. Cozile interminabile te distrug. La particulari e foarte scump. Pensiile noastre, 1.390 lei sunt foarte mici pentru greutățile acestor zile. De carne să numai vorbim, iar pâinea lasă de dorit calitativ".

Dima Eracle din Arad [...] i-a relatat lui Enache Constantin din București [...]:

„Sunt pensionar din 1983. Avem o serie de avantaje create de partid și de guvern. Asistența medicală gratuită, pensia nu prea mare ca să nu ne îmbuibăm, carnea grasă nu este prea bună că ne crește colesterolul, aceea slabă nu se găsește că merge la export, vorba celui mai mare... Vin nu prea avem, că-l dăm și pe acesta la export să facă capitaliștii tensiune. Noi suntem sub directa îndrumare a tovarășului și se ocupă personal de noi. Deci suntem niște oameni fericiți, pentru că trăim bine prin reprezentanții noștri".

Chisa Traian din Arad [...] i-a relatat lui Chira Ioan din Cluj-Napoca [...]:

„Am fost la Budapesta și ne-am cumpărat de acolo medicamente, că acolo sunt aproape pe gratis. Exemplific: eu folosesc pentru inimă un produs R.D.G. La noi tubul costă 126 lei iar acolo 10 forinți = cu 6 lei...".

Șeful Serviciului
Lt. col.,
Marinescu Ana

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 16 307, vol. 3, ff. 9-23

24

1985 februarie 20, București. Extras dintr-o scrisoare trimisă din București către o persoană din München, R.F.G., în care, alături de descrierea condițiilor de muncă de la Rapsodia Română, apar asigurări că cei care au reușit să plece din țară au scăpat „din infern".

Iacobescu, București [...] către Rehberg Gerhard Cecilia, R.F. Germania, München [...]:

„... La noi la cor [Rapsodia Română] sunt în concedii medicale peste 15 inși așa că dintr-un cor de odaie rămăsesem un cor odăiță. De ce s-au îmbolnăvit? Pentru că ilustra noastră instituție a catadicsit că nu prea avem activitate și că ar fi foarte merituos din partea noastră dacă am culturaliza mai intens masele, așa că ne-au trimis undeva la mama dracului, la un club situat la cap de linie al autobuzului 35 și care autobuz își face damblaua să circule rar și arhiaglomerat. Eu

cel puțin, am stat în stație la EVA fix o oră dar alții mai nefericiți au stat mult mai mult și fiind afară plăcut și răcoare ca-n luna ianuarie, această distracție ne-a lovit pe toți cu leuca!

[…] Atunci când te culci în patul tău pufos din cel mai fin puf de gâscă să faci o rugăciune că ai reușit să scapi din infern! Fetița mea dragă și dulce uneori mă întreb dacă ne vom mai revedea pe lumea asta!”.

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 8932, vol. 35, f. 372

25

1986 ianuarie 11, Brăila. Extras dintr-o scrisoare a unei persoane urmărite în problema legionară, în care este relatat momentul arestării sale de către Securitate, în noaptea de 15 august 1952.

Ciulinaru M., Brăila […] către Pântecan Nicolae, București […]:

[…] Încerc, dragi colegi, să las în vântul geros de iarnă ceva din amintirile clădite în cei aproape 65 de ani de trăire în comun cu Ecaterina: devotată soție, bună mamă, demnă în societate și dovedit curaj. În toate a fost alături de mine, dar în unele cazuri m-a depășit. Dau unul și cu voia d-voastră vor mai urma.

Era o noapte cu un cer albastru pe care lumina lunii îl făcea ca un tablou al celui mai mare pictor. Căldură mare, era august 1952, orele 24, puterea nopții. Ne culcasem târziu, fusesem la o sărbătorire căci era Sfânta Maria. Ecaterina nu lipsise de la serviciul religios de la biserica Sf. Maria.

Din cauza căldurii, lăsasem ușa de la intrare deschisă și atârnasem înlocuitor un cearșaf. Poarta încuiată și aveam și un păzitor în curte, un credincios câine nu prea mare, dar bun de gură. Adormiserăm.

La orele 24, credinciosul animal s-a repezit spre poartă făcând mare larmă și mai ales după ce a primit o lovitură, care l-a obligat să vină în ușă și să ceară ajutor. S-a îngrămădit într-un colț al curții, dar nu voia să tacă. Am sărit repede din pat în costumele ușoare și în fața noastră apar doi cetățeni cu armele întinse.

Al treilea rămăsese la prima ușă căci locuința avea două încăperi care aveau ușile în curte. Cei doi au intrat în camera noastră; Ecaterina le-a zis: „aici este casă liniștită, lăsați armele jos”. Unul a început să bată pereții cu pumnii și arma; iar ea a spus: „noi suntem chiriași, nu știu ce căutați în pereți, ce o fi pus proprietarul?” A răscolit mult în toate. Își aruncase pe ea un ușor învelиș. Am înțeles tot: percheziție – n-au găsit nimic: „Spune-ți ce vreți, ce căutați”, eu tăceam. „Domnul merge cu noi să dea o declarație”.

Ecaterina – „Dacă aveați ceva trebuie să veniți ziua nu noaptea". Am auzit că ați mai umblat așa...

- Domnul se îmbracă și merge să dea o declarație. Ecaterina: – „Spuneți adevărat. Am auzit că ați mai luat așa și n-au mai venit. Trebuia să-l chemați ziua, că nu fuge din țară. Eu îi dau haine mai groase și o manta și bocanci. Așa umblați noaptea de se sperie lumea. Rău am ajuns".

Mi-am luat noapte bună, rămas bun, pentru aproape doi ani și la ora 1 am plecat din casă.

Nu știam că are curaj în așa noapte furtunoasă [...].

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 432, vol. 9, f. 74.

26

1987 aprilie 16, București. Extras dintr-o scrisoare de familie expediată din București în Texas, S.U.A., în care apar comentarii ironice la adresa conducerii țării și a „epocii minunate" în care trăiesc românii.

Bonciu Eleonora, București, [...] către Bonciu Teodor Nicolae, Houston, Texas, S.U.A.:

[...] A trecut iarna „drăguța", am scăpat de calvarul care ne-a chinuit luni în șir...

A fost nespus de greu. În orice caz ne plimbăm cu reprezentanții noștri legali, care ne poartă cu multă demnitate prin toate colțurile lumii [...]

Muncim cu entuziasm fiindcă totul este al nostru și totul se face pentru copiii copiilor noștri.

Viitorimea ne va fi recunoscătoare. Aceasta e caracteristica noului spirit din țară cu care trebuie să ne mândrim și să mulțumim Domnului că ne-a făcut români...

Păcat că nu voi mai apuca vremea când istoria va proslăvi „epoca minunată" în care trăim....

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 14 943, vol. 5, nenumerotat

27

1987 iulie 21, Bucureşti. Documentar cu extrase din scrisorile trimise de românii aflați temporar la lucru în străinătate, privind condițiile grele de viață și muncă de pe șantierele A.R.C.O.M. și A.R.C.I.F., calitatea scăzută a mașinilor românești, nemulțumirile generate de retribuția mică, corupția, specula, furtul la care se pretau unii angajați, refuzul întoarcerii în țară, răspândirea de știri ascultate la posturile de radio din Occident etc.

Anexa la nr. 00377364 din 21 iul. 1987

Strict Secret
Ex. nr. 3

Documentar
cuprinzând informații pe linia acțiunii „Atlas”[43], depistate și semnalate de unitatea noastră în perioada 1986-iunie 1987

I. Comentarii privind deficiențe în activitatea de construcții montaj petrecute pe unele șantiere ale antreprizelor „A.R.C.O.M.” și „A.R.C.I.F.” din străinătate, nerespectarea termenelor de dare în folosință a lucrărilor, sustrageri, neglijență în muncă;

1. Antonescu Monica, Târgoviște [...] jud. Dâmbovița

- Antonescu V., Mexic, Mexico, [...] trimis temporar ca specialist, i-a comunicat într-un material:

„...După cum am auzit, s-a ajuns la concluzia că trebuie trimise din țară câte 2 pinioane modificate pentru fiecare mașină care mai este în depozit. M-a bucurat acest lucru deoarece, este mai ușor de schimbat 2 pinioane la 25 mașini, decât să schimbi complet 20 de cutii [de viteză]. Asta ar însemna 2 luni de muncă în loc de 5-6, cât ar fi durat modificarea.

Monica, spune-i lui Stanciu să trimită cât mai rapid roțile pentru mașini, ca să astupăm gura lui acest Ghionye, care caută să-mi arate numai lucruri rele la mașinile noastre. Mă trimite în anumite întreprinderi, unde știe că are probleme cu beneficiarii. Am vizitat o întreprindere de aluminiu, unde

[43] „Atlas” era denumirea codificată a unui program de măsuri aplicate de Securitate pentru protejarea personalului românesc care lucra în străinătate în baza unor contracte semnate de statul român și supravegherea calității utilajelor și mărfurilor produse în România ce urmau a fi exportate.

aveam 3 maşini. La două sunt nişte probleme de tratament termic la batiu; sunt cu uzură prematură. Să faci tot posibilul, să-l lămurească pe tov. Mititelu să accepte anumite piese de schimb cât mai sunt în garanţie".

Direcţia a II-a /0342881/26.4.86

2. Ariciuc Dumitru, Libia, Tripoli

- Referindu-se la unele aspecte negative din activitatea şantierului, i-a comunicat lui Ariciuc Georgeta, următoarele:

1. „...Am auzit că vor să mă îndepărteze din Tripoli, fiindcă le-am aflat toate hoţiile pe care le-au făcut, furând statul român şi valuta ţării. Ei mă consideră periculos pentru cercul lor. Dacă va veni timpul să mă trimită în altă parte, le voi explica părerea mea şi s-ar putea să iasă o mărişoară dandana. E catastrofă cu leii în ţară şi aici cu valuta. Nu ştiu dacă o să primeşti 700 lei. Muncim ca înainte, dar nu ni se dau bani. Trebuie să iau măsuri de prevedere pentru a rezolva situaţia creată. Dacă va fi aşa, voi refuza să mă urc în avion, că vreau să fac contestaţie şi dacă nu voi găsi înţelegere, mă voi duce la Ambasada României, la Tripoli".

2. „...Ţi-am cumpărat ţie 36 gr. aur, format din următoarele piese: un lănţişor, un medalion, un inel de cca. 8 gr., două inele foarte frumoase, mai urmează să-mi iau un inel cu piatră şi o pereche de cercei. Mai am o anumită piesă de 24 karate, în greutate de 14 gr. Am mai cumpărat şi un aparat fotografic japonez pe care am dat 4.000 lei.

Botoşani / 0013125 / 20.05.1987

3. Baiaş Gavril, Elveţia, Kinchberg [...]

- A înştiinţat-o pe Baiaş Elena, Braşov [...] următoarele:

„...Dl. Oscar F., poate mai devreme decât v-aţi fi aşteptat, dau semnalul prin care vă rog să acţionaţi în sensul schimbării mele de aici. Aş dori să vin în toamnă acasă, dacă nu, chiar mai devreme... Cu ocazia semnării noului contract să lansaţi şi note pentru nominalizarea şi pregătirea tehnicianului care să mă schimbe... Despre activitatea de aici, ce să vă zic. Sistemul de lucru este ca clientul să vină la atelier cu tractorul. În prezent sunt 3 sau 4 tractoare în garanţie, deci, un tractor sau două pe lună pentru verificare... Până acum m-am ocupat de pregătirea celor 10 tractoare care au venit în februarie. Cât priveşte vânzarea lor, nu văd nici o activitate mai deosebită. De altfel, mai are 5 tractoare nevândute din loturile vechi.

Fără a fi pesimist, nu văd mari perspective de vânzare la acest partener. Toate acestea îmi creează o stare de insatisfacţie generală şi să doresc, cu atât mai mult, să

scurtez timpul şederii aici…”.

Braşov / 0341344 / 7.04.1986

4. Bălănescu Marcel, Algeria, Air Bessem, Amenagement Du Barrage le Khal, C.P. 51

- I-a relatat lui Viziteu Ioan din Sibiu următoarele: „…Trebuie să vă spun că am primit de la Buzid, când s-a întors de la aeroport, 420 D.A., apoi când a venit Lazăr şi a lăsat pentru dumneavoastră 840 D.A. pe februarie. Marin a luat din ei 740, atât cât spunea că v-a împrumutat când aţi fost la Alger şi mi-a dat mie 100. Deci 420+100+22, (datoria mea din timpul excursiei la El Oned, fac 542 D.A.…).

În parafonille, profil 10, au apărut câteva infiltraţii, în amonte şi s-a hotărât să mai facă nişte injecţii. Casa vanelor se îmbracă 2 m. în argilă, monteurii trebuie să plece definitiv pe 20 aprilie…”.

Sibiu / 0415164 / 5.04.1985

5. Ban I. Bucureşti INCERC-A.R.C.O.M.

- Dintr-un material pe care numitul Furtună din Libia i l-a expediat şi în care face referiri la unele nereguli de pe un şantier al A.R.C.O.M., rezultă următoarele:

„…În legătură cu şedinţa care a avut loc, constat absenţa de la ea a Serviciului Proiectare al Trustului Antrepriză de Construcţii Industriale. După cum ştiţi, încă, din faza de întocmire a proiectului de către I.P.C.T.-INCERC, serviciul respectiv a avut contract pentru întocmirea proiectului tehnologic şi documentaţiei economice. Deoarece nu a fost la data respectivă timp, problema s-a reluat cu circa două luni înainte de plecarea mea din ţară… Eu eram convins că în prezent acest proiect este întocmit, el urmând să se refere la toate aspectele tehnologice ale lucrării, acestea fiind corelate între ele. Dacă pe parcurs ar fi apărut probleme eu aş fi încercat să le rezolv prin corespondenţă sau ar fi fost rezolvate de colegi, având în vedere că toţi vom folosi această investiţie… Dacă eu aş cere prezenţa diverşilor factori implicaţi în numeroasele neconcordanţe care se ivesc în permanenţă la această construcţie pe care o consolidez, aceasta nu s-ar mai termina niciodată. Dar aşa, îmi asum răspunderea soluţiilor, mă cert cu beneficiarul să accepte lucrarea, că ea va prezenta siguranţă şi împing lucrurile mai departe. Deci, scrieţi-mi care este stadiul acestui proiect tehnologic, la care eu şi colegii mei să aducem precizările necesare. Dar problemele de armături, cofraje, betonări, nu mă privesc.

Sunt alarmat de stadiul tubului ø 150-160. Se pare că faţă de etapa plecării mele din ţară, (peste 4 luni) singura evoluţie

(mai precis involuție) este abandonarea dispozitivului. Ori, după cum se știe de către toată lumea, acesta și proba de ancorare, constituie condiția pentru definitivarea soluției la fasculele tip. A. Cred că la o lucrare specială de 17 milioane lei, am dreptul să cer efectuarea unor probe de câteva mii lei. Dispozitivul se va completa din investiții stație, așa cum a și fost comandat inițial. Îmi este aproape imposibil să dau telefon, deoarece A.R.C.O.M. nu are nici telefoane, nici telex, nici măcar stație cu circuit intern. Aici lucrăm cu bilețele... În fiecare seară scriu bilețele către ateliere, depozit, laboratoare, Romproiect, cu care umblu prin colonie, căutând pe cineva care are drum în locul respectiv, zeci de kilometri, și care este dispus să te servească. Uneori deplasarea respectivă se amână și comanda, indicația tehnică, planul, se rătăcesc, fără ca măcar să știu dacă s-a rezolvat sau nu.

În sfârșit, problema cea mai gravă este cea pentru care am trimis telex, prin telexul ambasadei, referitor la capacele din material plastic. Beneficiarul ne-a oprit lucrările, afirmând pe bună dreptate, că din cauza pierderilor pe la capacele uzate, calitatea injecțiilor nu este asigurată. De peste o lună îi tot asigur că voi primi din țară și nimic – așa cum mi-ați scris și dumneavoastră – dar cu nimic nu se poate face treabă.

Direcția a II-a / 0415125 / 24.03.86

6. Bandi Ștefan, Ploiești [...], jud. Prahova

- A expediat un memoriu pe adresa unei persoane juridice, în care a afirmat:

„...Inspectoratul județean Prahova al M.I. a declarat în scris către I.C.P.P.G. – Câmpina că nu are specialiști în acest domeniu și a returnat diagramele sondei 19 Măgherani, sper că a reținut motivul principal pentru care ne-am adresat, acela de a incrimina falsul comis de Beldea și Coman, în urma unei perforări greșite la o sondă (13 Qurna) din Irak. Dacă nu mă opuneam și falsul ajungea o realitate, sunt sigur că de atunci, cel puțin grupul nostru era eliminat din Irak, deoarece s-ar fi descoperit mârșăvia; ar fi fixat packerul în pline perforături și operațiile ulterioare care le-ar fi făcut cu Schlumberger-ul, ar fi dovedit falsul.

Din poziția de cinstit și om care am evitat o mică și jenantă catastrofă din cooperarea Rompetrol în Irak, am ajuns hulit și amenințat, după ce mai întâi am fost eliminat din grup... Sunt obligat să mă adresez conducerii superioare, deoarece

trebuie eradicat falsul din cooperarea internațională care prejudiciază onoarea României, trebuie impusă disciplină în evaluarea zăcămintelor de hidrocarburi de către I.C.P. – Ploiești ...”.

Direcția a II-a / 0415573 / 28.03.1987

7. Cada A. Bacău, [...], jud. Bacău

- Cada Mihai, detașat la lucru în Egipt, i-a relatat:

„...Avem probleme atât în ceea ce privește partea de aprovizionare cu materiale, cât și faptul că ne menținem o situație financiară mai deosebită, fapt ce face să nu ne desfășurăm activitatea așa cum am dori noi... Am ajuns într-o zonă în care proprietarii sunt mai pretenţioşi şi nu prea ne dau voie să lucrăm; din această cauză întârziem...

Bacău / 0024976 / 25.05.1987

8. Chelaru D. Gheorghe, Iași [...] jud. Iași

- Într-un material expediat de Chelaru, detașat la lucru în cadrul A.R.C.O.M., în Libia, acesta l-a informat:

„...Lucrez tot pe macara, dar plătiţi rău de tot, nu mai sunt fonduri. Noi trebuie să terminăm ce au început alţii. Banii s-au terminat, dar lucrările au rămas neterminate. Dar ne descurcăm cu lucrul după program, la particulari...”.

Maramureș / 0088127 / 27.05.1987

9. Chițu Mariana, București [...]

- Pe adresa ei, un anume Marian, aflat la lucru în Irak a expediat un material în care a afirmat:

„...S-a instalat noua echipă a M.C. – Ind.-ului, care a fost trimisă în Irak cu mandatul ministerului. Au fost schimbaţi toţi inginerii şi maiştrii mai vechi din funcţiile de răspundere cu cei noi. Îţi dai seama ce bine merge treaba până se dezmeticesc. De asta avem noi nevoie, să îi şcolim până se acomodează, iar noi suntem în plin faliment. Aşa cum îţi spuneam într-o scrisoare anterioară, celelalte companii au închis porţile. În echipă mi-a schimbat toţi oamenii cu alţii aduşi de ei, colegi de întreprindere, tulceni, care nu prea cunosc meserie. De 3 luni nu facem planul, decât în proporţie de maxim 60%, deci şi valuta e corespunzătoare. Nu mai pot suporta câtă prostie văd şi cu câtă uşurinţă nişte avortoni îşi bat joc de munca mea. Ce ne îngrijorează pe noi mai mult este războiul, nu mai ni se dă motorină suficientă. O săptămână întreagă am stat pe şantier şi nu am făcut nimic din lipsă de carburant. Îţi dai seama de starea de spirit a oamenilor, 500-600, care ne loveam zilnic pe alei, de dimineaţa până seara, plimbându-ne ca nişte pensionari. Oare, pentru asta am venit noi aici?

Se fac reduceri masive de personal la noi. Sunt trimişi acasă

oameni care au 10 luni; cei care făcuseră cerere de prelungire a misiunii și care o aveau aprobată, au fost puși pe cursă primii. Până acum sunt peste 200 de oameni. Pentru orice eventualitate, te invit să asculți zilnic radio-ul cu știrile externe (nu al nostru, celălalt). Sper să nu popularizezi comentariile mele".

Iași / 006841 / 13.05.1987

10. Crăciun Georgeta, Ploiești [...] județul Prahova

- A primit un mesaj de la Crăciun Mihail, aflat la lucru în străinătate, care a anunțat-o:

„...Când era să termin montajul, la sfârșitul lunii martie, s-au întâmplat două lucruri neplăcute, care ne-au dat înapoi cu 3 luni.

Din cauza gerului s-au spart mai multe pompe, iar ultima bombă a fost după ce a plecat Olimid. Au probat o conductă de DN 900 de la coloana de vid prevăzută cu compensatori unghiulari. Probabil au depășit presiunea, pe lângă faptul că au făcut-o cu aer, nu cu apă ca în proiect și au distrus doi din cei trei compensatori. A fost un război întreg. Au dat vina pe proiectare, că presiunea de probă înscrisă e prea mare. Fiind singurul mecanic aici, am dus tot greul...".

Prahova / 0025686 / 6.06.1987

11. Crinteanu, R.F.G.; specialist, la post în străinătate

- A expediat o telegramă pe adresa întreprinderii „IPROMET" București, din care rezultă o serie de deficiențe în derularea activităților cu partenerii străini:

„...1) Se reclamă lipsa oricărei verificări la desenele prezentate.

2) La utilaje s-au pus față în față preliminarele cu de. și s-au arătat neconcordanțe la... dar atât la cotele de bază, cât și la multe detalii.

3) S-au subliniat costurile suplimentare care apar ca necesitate a efectuării unei verificări în fapt ca și costurile ce apar în execuție și pe șantier în baza realizării echipamentului după documentație cu greșeli.

4) Am fost întrebat foarte clar. Nu dorim această colaborare? Ce facem ca lucrurile să ia o cale mai bună.

Direcția a II-a / 00358473 / 29.01.1987

12. Dumitrescu Rodica, Craiova [...], jud. Dolj

- O legătură a sa, Dumitrescu Mircea, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M. în Irak, i-a comunicat:

„...Lucrările de proiectare, cât și trasarea în teren am terminat-o, dar merge greu cu execuția lor pentru că ne lipsesc anumite materiale pe care nu au binevoit cei din țară să le trimită. Probabil că lucrările se vor decala mult...".

Dolj / 0031708 / 30.05. 1987

13. Frăţilă Ion, Râmnicu Vâlcea [...] judeţul Vâlcea

- Un anume Sopica Dumitru, Assyut, detaşat temporar la lucru, i-a transmis:

„...Avem mari probleme cu apa; decolmatarea bazinelor, care nu a fost prevăzută de „ROMPROIECT”, nici ca soluţie nici ca dotare cu utilaje, (pompe mari sau dragline), lipsa concasorului.

Conducerea de aici, care este o mică «mare» familie formată din constănţeni, brăileni şi «A.R.C.O.M.»-işti, o cam dădeau pe mine, cu toate astea, până la venirea lui Mocanu, care le-a zis să se lase de prostii, că eu cu oamenii mei am executat, montat şi exploatat secţia şi este mulţumit... Problema de bază rămâne apa pentru spălare şi decolmatarea bazinelor... Despre noi, bani puţini, lucruri scumpe, toţi sunt nemulţumiţi...”.

Direcţia a II-a / 0342348 / 18.4. 1986

14. Garbacea Anton, Iran, Teheran, „ROMELECTRO”, inginer

- Garbacea Maria, Sibiu, [...], jud. Sibiu, este destinatara unui material expediat de Garbacea Anton, în care acesta relatează:

„...Din luna septembrie am fost repartizat să mă ocup de o treabă deosebit de grea, de a aduce la linia de plutire un contract deosebit de mare în vestul Iranului, pentru care lucrez cât pot şi de abia reuşesc să văd că lucrurile primesc adevărata lor valoare pe care trebuia să o arătăm, cum am arătat-o şi înainte noi, românii.

Avem oameni cu tehnologii înalte, dar trebuie să poţi afirma: multă muncă şi dăruire, iar colegii dinainte au stat 3 ani şi nu prea au făcut nimic, fapt ce a nemulţumit toată lumea. De abia în luna ianuarie, pe viscol mare şi ninsori, am reuşit punerea în funcţiune a 5 km. de linie din cei 1.200 ai contractului”.

Direcţia a II-a / 0339352 / 14.03.1987

15. Gheorghiu Liviu, Bucureşti [...].

- Este destinatarul unui material expediat de un anume Mihai, specialist român la post în Irak, Kirkuk, care i-a comunicat:

„...Eu sunt foarte obosit, nervos, nu din cauza muncii, ci a situaţiei mizerabile care este aici. Este o atmosferă foarte încărcată. Aştept ca în aprilie să vin acasă, fiindcă mă zbat de unul singur şi nu sunt ascultat şi ajutat... De aprovizionare se ocupă Dragomir Dragoş. Îţi închipui cum mă descurc; nu-ţi spun mai multe... A venit unul nou, francez, Valler, un adevărat terorist de care se teme şi Boltz;

este ginerele celui mai mare acționar al SOCREAN-ului. Bobu nu a rezolvat nimic în perioada care a fost cu cotele la sesizoarele de nivel (după ce le-a modificat). SOCREAN-ul nu este de acord cu tabelul dat de el înainte de plecarea lui acasă... Nici acum nu au apă constant pe canale și tensiunea la o serie de stații (F.C. și lot II)... Dacă poți să nu mai vii și nu ai necazuri din partea uzinei, trimite pe altul, fiindcă o să fie foarte greu, dacă se vor cere făcute toate. Să nu le spui la A.R.C.I.F. că vin în aprilie acasă, ca să nu-mi facă necazuri cu plecarea...".

Direcția a II-a / 0415572 / 23.03.1986

16. Gliga Cosma, R.P.D. Yemen, Hardmouth Governorate, Ghulil Ba Wazir; C.P. 10056, ROMELECTRO

- În materialul expediat lui Anca Iustin, Cluj-Napoca [...], jud. Cluj, a informat următoarele:

„...Lucrăm tot mai greu cu sculele pe care le avem, dar randamentul este mult mai mare ca înainte. «ROMELECTRO» nu ne-a trimis, încă, nimic din ceea ce avem nevoie aici, iar în afară de noi, care am venit aici, încă, la ora asta nu a mai venit nimeni. Sunt în mare întârziere ceilalți colegi. Nu știu ce să credem despre întreprinderea aceasta. Ne solicită terminarea lucrării în 7 luni, dar nu ne trimite nici măcar oameni...".

Direcția a II-a / 0346582 / 21.06.1986

17. Hodisan I., Nigeria, Ongo, Nirowi LDT – C.P. 117

- Hodisan Elisabeta din Oradea, [...], jud. Bihor, este destinatara unui mesaj în care Hodisan I. i-a relatat:

„...Aici treburile sunt foarte încurcate cu noua conducere... Ceva greutăți am la O.A.5, unde de două luni nu putem pune în funcțiune utilajele, dar am suplinit de la O.A.3 și am realizat cea mai mare producție de bușteni din istoria Nirowii. Sunt în stoc în depozitul fabricilor peste 4.000 m³ și chiar dacă nu am mai transporta nimic două luni, producția în fabrici nu ar suferi nimic... La sfârșitul lui august voi atinge rezultatele obținute în tot anul trecut..." / Bihor / 0349667 / 13.8.1986.

„...Aici viața este din ce în ce mai grea. Nu se fac importuri și acum, de exemplu, nu se găsește făină, nici pâine. De o lună nu e pâine în oraș și nici în Lagos. Acum nu se găsește nici carne. Vă dați seama ce prețuri sunt... Nu știu cum ne vom descurca...".

Bihor / 0345513 / 4.06.1986

18. Hotăranu Bazil, București [...]

- Două persoane aflate la post în străinătate, care au semnat Victor și Lidia, au expediat un material pe adresa acestuia, în care l-au încunoștiințat:

„…Astăzi a fost o ședință de analiză a observațiilor și la platformă, întrucât se consideră că motoarele de barcă nu sunt suficiente să împingă platforma… Am primit desenele de la filtre, urmează să le introduc în dosare, însă doar atât, întrucât, deocamdată, nu am fost solicitat să mă ocup de filtre și nici eu nu m-am băgat neinvitat.

Marcel a lansat ideea că Fănică a discutat cu Abdalah, că banda se scurtează deci sacii nu se mai pot duce în depozit, însă nu s-a încheiat sau nici nu există nici un act în acest sens…

Sper că voi putea intra în posesia banilor tăi în această săptămână, ca să am timp să umblu pe la aurari, (nu prea am experiență în acest domeniu), pentru a găsi obiectele solicitate, pentru ca gustul meu să se potrivească cu cel al beneficiarului… Noi suntem aici pentru a rezolva eventualele nepotriviri din proiect și nu e cazul să fie transmise la București. Observația cu șnec-urile a și fost protocolată pe 2 iunie, iar pentru aparatele de condiționare am găsit amplasamente în toate camerele electrice. Am discutat aceste amplasamente și cu Faez, care, în principiu a fost de acord…”.

Direcția a II-a / 0423534 / 11.06.1986.

19. Ilinca Gheorghe, Râmnicu Vâlcea […] județul Vâlcea

- Numitul Tița, din Râmnicu Vâlcea, aflat temporar în Irak, Hilla, Babilon, în interes de serviciu, i-a relatat următoarele:

„…Noi, aici, suntem 4.000 de români și facem canale de irigații în tot Irak-ul. Este de lucru aici și pentru nepoții mei. Probabil, a lui Predescu a vrut să spună că nu se mai câștigă bine, dar nu se termină lucrările. Se plătește mai slab, fiindcă suntem rămași în urmă cu lucrările, pentru că majoritatea nu au venit să facă treabă cinstită, s-au apucat de vândut ciment și alte materiale, să fure, să facă bișniță, fiecare pentru buzunarul lui, iar treburile pe șantier au rămas în urmă…”.

Vâlcea / 00474 / 14.05.1987

20. Ivan Elena, Ploiești, […], județul Prahova

- Numitul Ivan Florea din India, Buvanaghiri, inginer petrolist, detașat temporar în străinătate, a înștiințat-o:

„…Conducerea O.N.G.S. dorește ca până la 30 iunie să ridicăm turla și relevarea troliului și a panoului cu masa rotativă, dar nu știu dacă vom reuși. Am găsit multe bolțuri și șuruburi lipsă, legături electrice, precum și șuruburile de la toba cap mort, fără care nu putem ridica turla. Am intervenit la conducerea O.N.G.S. să le executăm la un

atelier mecanic la Madras și avem promisiuni că toate piesele lipsă se completează pe plan local prin bunăvoința colaboratorilor noștri indieni... Până la 2 iulie 1986, când expiră termenul de 45 de zile, nu vom reuși în mod sigur să terminăm de montat complet instalația...".

Direcția a II-a / 0347831 / 5.07.1986

21. Ivanov Corina, Tulcea, [...], județul Tulcea

- Numitul Ivanov Alexandru, Hilla, șantier C 50, i-a comunicat:

„...La stația de betoane a venit un suprarevizor și a întrerupt betonarea pe întregul șantier pentru că românii nu fac treabă bună. În încheiere a spus: «Plecați în România». Cu alte cuvinte, vor să ne dea afară de aici. Oricum, atmosfera este încărcată; toată lumea este nemulțumită. Nu e motorină, nu se dau bani, lucrările sunt făcute de proastă calitate, iar arabii ne obligă să le refacem, evident, pe banii noștri... Nu știu ce să mai spun, că aici toată lumea este nemulțumită, mormăie, toți sunt abătuți. Singurii care sunt mai veseli, sunt cei care urmează să plece acasă. Știu cel puțin că scapă de balamucul de aici. Astăzi toarnă betoane pe canale, mâine îl scot și-l sparg că nu e bun și tot așa. Atunci, de unde mai avem noi bani? În loc să ne dea salariile, cumpără motorină ca să se poată munci mai departe.

Tulcea / 0026667 / 6.05.1987

22. Jianu Ana, Târgu Ocna, [...], județul Bacău

- Jianu Liviu Doru plecat prin A.R.C.O.M. în Irak, i-a transmis următorul mesaj:

„...Am cam nimerit-o rău aici, în acest șantier, din cauză că s-a cam lucrat cu picioarele de la început și s-au furat multe... Cu alimentația o ducem foarte greu. Totul este foarte scump și nici nu ai de unde cumpăra și cu ce cumpăra. Avem destule motive să fim nemulțumiți de normare și retribuție. Toți au făcut tot felul de abuzuri. Au încălcat decrete și alte legi ale statului nostru, dar astea sunt problemele altora...".

Bihor / 0015248 / 20.05. 1987

23. Livint Ioana, com. Codăiești, jud. Vaslui.

- Un anume Livint V., din Irak, persoană aflată la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M., a anunțat-o:

„...Este foarte mult de muncă și pur și simplu sunt forțați să termine ce au început, deși unii trebuie să plece în concediu. Cei din aprilie au fost amânați cu o lună pentru a preda lucrările la beneficiar...".

Vaslui / 003559 / 16.02.1987

24. Manole Ștefania, Buzău, [...] jud. Buzău

- Numitul Manole Vasile, detașat pe linie de serviciu în Brazilia, orașul Vittoria i-a relatat:

„Ne luptăm ca prin intermediul Agenției să se execute aici, în Brazilia, la vreo firmă de vagoane pentru a se scurta timpul de 3 săptămâni, cât durează transportul cu vaporul din țară și până aici, în Brazilia. Mi-e frică ca această situație să nu prelungească șederea mea aici...”.

Direcția a II-a / 0346031 / 13.06.1987

25. Moise Elena, Sibiu, [...], jud. Sibiu

- Moise Ilie, aflat la lucru în Egipt, adresează soției un material pentru a-l retransmite întreprinderii de care aparține, în care semnalează unele nereguli constatate de partenerii străini la produsele livrate:

„...Nu am avut probleme cu punerea în funcțiune a nici unui aparat. Se pare, însă că totuși, pentru unii, certificatele de calitate și cărțile tehnice sunt mai importante decât funcționarea. Avem aici o basculă SH.200 tip M.01/20. Scrie același lucru și pe cartea tehnică, iar pe certificatul de calitate scrie M...12/22. La fel scrie și pe cartea tehnică, iar pe certificatul de calitate scrie M...12/24. Am susținut că nu avem decât un singur tip din fiecare și că ar fi greșite certificatele de calitate, cel puțin SH.200 este același din 1970. Numărul de proiect (475) este de asemenea, același. Nu am găsit nici o explicație de ce s-a modificat doar codul și proiectul să fi rămas același. Se susține aici, că la beneficiar s-ar prezenta alte aparate și în realitate s-au expediat altele și cărțile tehnice. În cazul că, într-adevăr, produsele trimise nu ar fi cele care au fost prezentate acolo, situația se complică. Am fost învinuit că am dat informații greșite. Etichetele trimise încă nu le-am fixat, fiindcă mai sunt discuții cu aparatele «Rocvel». S-ar putea să fie duse o parte la celălalt șantier și aduse altele de tip vechi în schimb. Dacă se revine asupra anului de fabricație și a seriei și nu pot modifica aici, se va da probabil un telex.

Referitor la SH.200 dacă cei de aici nu pot fi convinși, s-ar putea eventual înlocui scala cu una cu cifre arabe, ca să fie motiv să scrie 1/02, dar aceasta e numai o părere, pentru că celelalte SH-uri sunt la scale normale. Mi s-a spus aici că s-a trimis un telex pentru lămuriri. Nu am dat toate datele la cele două aparate, deoarece nu știu dacă o să pot trimite mesajul prin curier. Vă rog, trimiteți un telex cât mai repede posibil”.

Sibiu / 004329 / 27.05.1987

26. Nagy Olga, Timișoara, [...] jud. Timiș	- Nagy Ladislau, detașat la lucru pe un șantier al „A.R.C.O.M." i-a transmis: „...Mai trebuie să stau cam 7 luni pe aici, fiindcă nu mă lasă mudinul cel mare până terminăm de inundat cu apă porțiunea care trebuia predată de români în 1983. De abia acum lucrăm să o predăm... Arabii au blocat banii, de două luni nu am primit banii...". Timiș / 0051489 / 27.05.1987
27. Pavlov Teodor, București [...]	- Un anume Blat Adrian, Turcia, Orta Anadolu Rafinerisi Kirikhale, detașat temporar, i-a transmis: „...Să-mi trimiți cele 4 comutatoare pentru EPA, prin TIR-urile turcești care încarcă marfă la IDEX...". Direcția a II-a / 0416660 / 5.04.1986
28. Popa Constantin, Libia, Abukawash-Zuarach, C.P. 104/030	- Într-un mesaj trimis numitei Popa Maria, Brașov, [...] i-a relatat: „...Contractul se termină la 30 noiembrie și nu venise nimeni din țară la discuții. În fine, au venit, au fost mai multe peripeții și după multe zvonuri, care mai de care mai trăznite, am ajuns la poziția că nu mai plecăm în decembrie acasă, că nu mai vrea libianul să ne dea încheierea de contrat. Ce se petrece de fapt? În momentul de față s-a prelungit contractul cu o parte din noi până la 31 mai 1986. Cinci vin, acum în decembrie acasă, 6-8 la sfârșitul lui februarie, iar restul la sfârșitul lui martie, asta la semnarea de astăzi, dar nu se poate ști încă, de se va termina sau nu, atunci. Deoarece libienilor nu le convine să lucreze cu bulgarii, cum s-au prezentat la testări și preferă tot românii, dar cu bani mai puțini...". Brașov / 0333595 / 9.01.1986
29. Popa Nicoleta, Râmnicu Vâlcea, [...], jud. Vâlcea.	- Numitul Popa Nicolae, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., în Irak, i-a relatat: „...Toate lucrările sunt pe terminate, iar pe viitor alte lucrări nu mai contractează, iar fabrica de ciment de la Al-Kaim, arabii nu vor să o pună în funcțiune, fiindcă sunt în stare de război cu Iranul...". Dâmbovița / 0016675 / 30.05.1987
30. Popescu Constantin, Libia, El Khoms, C.P. 625	- A expediat un material pe adresa lui Cazacu Emilian, „Energoconstrucția", București, Calea Dorobanți nr. 103-105: „...Contractele cu partenerul libian nu au fost făcute cu cap și din această cauză partenerii își bat joc de noi. ...Referitor la salariul meu aici și în țară, mi-e rușine să vă povestesc. Deci, știind că lucrăm numai la finisaje și remedieri, vă dați seama că nu putem să ne facem planul și

	atunci când luăm 50% din drepturile noastre spunem că e bine...”. Direcția a II-a / 0359023 /2.02.1987
31. Popescu Mihail, Drobeta Turnu-Severin, [...] jud. Mehedinți	- Un anume, Popescu Constantin, inginer aflat pe un șantier al A.R.C.O.M. din Libia, i-a comunicat: „...Relaţiile cu marea Jamahirie sunt destul de încurcate. Noi am început niște lucrări pe aici, ce au fost abandonate 4-5 ani, iar acum se reiau finisajele, după ce banii au fost încasaţi de alţii, de aceea nu ne ies nouă banii...”. Timiș, / 0051489 / 27.05.1987
32. Popovici Ecaterina, Craiova, [...], jud. Dolj	- Este destinatara unui mesaj al lui Popovici Dinu din Irak, Hume, deplasat la lucru în străinătate, care i-a relatat: „...Nu am speranțe să mă întorc într-o lună. ...Asta pentru că șantierul nu are materialele necesare și nu se pot finaliza lucrările... Consultantul nu avizează pentru că nu am adus materialele și s-a făcut reclamație în acest sens în Anglia, la firmă. Sunt legat de mâini și de picioare, nu prea am de lucru...”.
33. Sabău Alexandru, Sudan, Kartoum, C.P. 2682	- În materialul adresat lui Sabău Gabriela, Cluj-Napoca, [...], a comunicat: „...Am avut discuţii mari cu Helnichi. Încă nu l-au chemat acasă. Pretindea să îmi compromit munca de un an de zile, să fac muncile incomplete, să fie el băiat frumos la C.N.T., că se termină filatura până la 30.04. Fii sigură că nu am fost de acord și i-am spus cam multe și cam tare. C.N.T.-ul a fost de partea mea...”. Cluj / 0338684 / 6.03.1986
34. Savin Elena, Huși, [...], jud. Vaslui	- Într-un mesaj trimis de Savin Ștefan, de pe un șantier al A.R.C.O.M. din Irak, acesta i-a comunicat că, timpul este foarte capricios și cumulat cu alte greutăţi nu-și pot termina lucrările la termenele planificate și de aceea câștigă puțin. Vaslui / 003559 / 16.02.1987
35. Șerban Georgeta, Bacău, [...] jud. Bacău	- Este destinatara unui mesaj expediat de Șerban Valentin, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., în străinătate, care se referă la: „...Avem foarte mult de lucru în fabrică... Azi noapte s-a spart economizorul. Arabii au intrat în Ramadan și pretind totul de la o mână de români. Sunt discuţii mari între partea română și partea siriană. Ei nu au plătit până acum nimic în valută, asistența, la fel, piesele de schimb pe care le-au ridicat la 1 iulie 1984 din magaziile noastre. Atmosfera este foarte încărcată; lumea este neserioasă...”.

Bacău / 0024976 / 25.05.1987

36. Simionescu A., București, [...], Uzina „23 August", Serviciul F.G.I.

- Este destinatarul unui material expediat de o persoană neidentificată, cetățean român aflat la post în Egipt, Cairo, care i-a transmis:

„...Au existat și necazuri. Unele dintre ele poate că au și ajuns în țară (filetul la șuruburile de fundație), iar altele am căutat să le rezolvăm, fără a mai transmite veștile noastre acasă. Mă conving tot mai mult de inutilitatea reprezentantului Într. «Unio» și aș fi capabil să solicit imputarea acestei delegații celui care a hotărât-o, fără pic de pricepere și discernământ, în schimb noi nu putem finaliza construcția metalică din lipsa celor trei reprezentanți scrișI. Până la urmă voi face eu această recepție, deși pe Udroiu de la «23 August» tot îl aștept...".

Direcția a II-a / 0415124 / 24.03.1986

37. Stamate Marcela, Constanța, [...], jud. Constanța

- A primit un material de la Stamate G., de pe un șantier al A.R.C.O.M. din străinătate, care i-a relatat:

„...Probleme aici sunt destule și oamenii pleacă iar acasă deoarece nu avem bani. Salariile nu s-au plătit de 7 luni. Problema este că în decurs de două luni eu sunt al patrulea gestionar care preiau magazia și după primirea făcută am găsit foarte multe lipsuri (cam 124 poziții și valoare mare)".

Constanța / 0080794 / 25.05.1987

38. Suciu Daniela, Bistrița, [...], jud. Bistrița-Năsăud

- Într-un mesaj expediat de soțul ei, Suciu Cornel, Malaezia, specialist la post în străinătate, a fost informată:

„...Acum mi-e foarte greu. Vaporul cu materiale din țară nu a sosit încă. Suntem în imposibilitatea realizării planului, deci salariile nu se vor lua întregi, nici diurnele în valută; din acest motiv e o stare generală de nemulțumire. Oamenii sunt răi, vor să plece acasă...".

Bistrița-Năsăud / 0334880 / 24.01.1986

39. Tus Nicu, Malaezia, Kuala Lumpur, Jalan Ara nr. 124

- I-a relatat lui Tus Lucia, Baia Mare, [...], următoarele:

1) „...Eu am decis să faci o cerere către ROEL prin care să ceri să vin acasă imediat, iar dacă într-o săptămână nu se mișcă nimic, faci una către M.E.E., în care arăți clar că nu te poți descurca fără mine... Așa cum ministrul a aprobat să se plimbe pe aici tot felul de hahalere, printre care și Chira, care mai mult au încurcat lucrurile, decât să ajute la bunul lor mers. O știre de ultimă oră sosită de la ROEL, spune că nu mai pot plăti șoferii, deoarece s-au epuizat fondurile, așadar lucrăm pe degeaba...".

Maramureș / 0408285 / 29.01.1987

2) „...Aici atmosfera este de nesuportat cu acest sclerozat care îngroapă șantierul văzând cu ochii, datorită nepriceperii sale. Prelungirea timpului de execuție ne duce în stare de faliment, iar hodorogul acesta de Penescu face tot felul de teorii și umblă aiurea, cine-l mai ține pe omul acesta aici, de moment ce totul merge anapoda? Aceasta-i o problemă.

O altă problemă: de la ROEL se trimit tot felul de reproșuri, fără a contribui cu nimic la îmbunătățirea situației. În același timp, trimit specialiști cu tot felul de minuni, care cheltuiesc bani degeaba. ROEL nu ne-a plătit salariile de 6 luni, iar eu trebuie să stau aici cuminte și să rabd toate problemele pe care le avem acasă. Cu ce sunt eu vinovat că s-a dublat timpul de execuție al lucrării? Să răspundă cine-i de vină. Ce respect mai pot avea eu față de Lazăr și Rădulescu, care-mi dau sfaturi atunci când am spus că mai trebuie un economist aici. În același timp caută să vină în vizită pentru îndrumare...”.

Maramureș / 0409733 / 16.02.1987

3) „...Vrem să deschidem al doilea front de lucru la conductor în Razah, pe linia 2 B, dar atât Bologa, cât și Suciu, tare se încurcă în idei. Cer mereu subcontractări de la Lupșe, dar anul acesta a făcut totul în acest sens, dar nici oameni calificați în montare de conductor nu găsești. Din păcate, acești thailandezi fac mereu mofturi...Avem mereu greutăți și în privința măririi ritmului și din punct de vedere financiar...”.

Maramureș / 0088127 / 27.05.1987

40. Tuca Tuti, com. Racova, jud. Bacău

- Numitul Tuca Gigi, din Irak, aflat la lucrul pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a transmis un mesaj, relatându-i:

„...Nu s-au predat lucrările la termenul stabilit și arabii nu ne mai dau nici un ban. Cred că o să de-a faliment șantierul... Este cum nu se poate mai rău. Aș vrea să vin acasă...”.

Bacău / 0024976 / 25.05. 1987

41. Vintilă Marcel, Libia, specialist aflat la post.

- A expediat o comunicare lui Veress Albert, Miercurea-Ciuc, [...] în care i-a relatat:

„...La 1.04.1986 am terminat contractul, dar nu vrea partea arabă să ne dea drumul până nu vor veni asistenți noi și doctori din România. Ai voștri nu vor să trimită personal din cauza încadrărilor mici care ni s-au dat de la arabi. Acum sperăm că, după luna mai, se vor înțelege și vom reuși să

plecăm sau vom reuși să rămânem.

Direcţia a II-a / 0345189 / 30.05. 1986

42. O persoană neidentificată, București

- A trimis unei persoane juridice din București un material din care rezultă că lucrează în cadrul lui ROMELECTRO – Yemen și sesizează o serie de activităţi necorespunzătoare ale unor angajaţi români cu funcţii de răspundere:

„...Problemele care vi le aduc la cunoștință sunt următoarele: slab interes pentru bunul mers al lucrărilor de către conducerea care figurează aici, ca ing. D[...] N[...], șeful de grup, ing. C[...]. El a fost mulțumit că a plecat din țară la 8 luni de zile pentru vizitarea familiei, dar a plecat bine asigurat cu 500 gr. aur și cu 4.000 dolari. Din diurnă nu este posibil...

Se mai extrag bani nemunciți din: toate mașinile ce deservesc șantierul de aici sunt străine. La șantiere au venit fiecare cu câte o ladă de piese de rezervă, dar la ora actuală nu mai există nici o piesă. Unii au făcut bonuri de consum, dar nu cei care deservesc utilajele, ci cei care au avut nevoie de buget personal, ca R[...] D[...], mecanic-șef, R[...] G[...], magazioner, N[...] D[...], mecanic; Referitor la alimentarea cu combustibil a utilajelor: carburantul se ridică cu cisterna. Contabilul șef nu verifică. La sosire se vine cu două compartimente pline și nu cu trei, căci le mai trebuie și bani de cheltuială, deși factura atestă că cisterna a fost plină...

De asemenea, automacaraua Raba de 16 tone dată de ing. C[...] la un șofer amator, a fost restaurată după 2 luni. Acum nu mai poate fi folosită, decât doar, să o aducă în țară. Ea a costat 200.000 lei, iar acum, obligatoriu, îi va face o reparație capitală".

Direcţia a II-a / 0408827 / 27.01.1986

43. O persoană neidentificată, Iran, Antrepriza română ROMELECTRO

- A expediat un material pe adresa unei persoane juridice din București, din care rezultă unele nereguli de pe șantierul din Iran, unde lucrează:

„...Situația economică a brigăzilor din Iran este după părerea mea, catastrofală și datorită acestui fapt activitatea se desfășoară din ce în ce mai prost. Brigăzile au datorii foarte mari la diverse organisme iraniene, la proprietarii spațiilor închiriate pentru depozite sau pentru cazare, la muncitorii iranieni și români.

Astfel, spațiile închiriate sunt achitate de peste un an de zile. Chiriile apartamentelor sunt restante de luni de zile. Personalul iranian nu și-a primit drepturile de peste 6-7

luni, iar paznicii depozitelor de peste 1 an.
Personalul român nu-şi primeşte drepturile, decât sub formă de avansuri care nu acoperă minimum necesar de hrană... Datorită întârzierii plăţii salariilor, muncitorii iranieni lucrează superficial sau pur şi simplu nu mai lucrează, dar compania este obligată să-i plătească. Drepturile în lei cuvenite familiilor celor plecaţi se achită cu întârziere de 3-4 luni. Utilajele trimise în Iran sunt într-o situaţie de nedescris. Majoritatea formează cimitire de fiare vechi şi aşteaptă să fie luate în ţară. Unele stau sechestrate pe la diverşi proprietari ale spaţiilor închiriate şi neachitate sau chiar în depozite, care ar trebui desfiinţate, dar paznicii cărora nu li s-au plătit salariile, nu permit luarea acestor utilaje sau materiale.
Aşa cum am arătat mai sus, spaţiile închiriate şi neachitate au generat până acum datorii de milioane de riali. Situaţia arătată nu poate fi reparată decât printr-un ajutor din ţară, pentru care nimeni nu are curajul să intervină la cei în drept să hotărască. Orice întârziere în rezolvarea situaţiei duce la creşterea datoriilor pe care până la urmă tot ţara le va achita, însă vor fi mai mari.
Este strict necesară responsabilitatea în analizarea şi aprecierea situaţiei şi luarea unei hotărâri imediate”.

Direcţia a II-a / 0407701 / 16.01.1986

44. Un grup de muncitori, Egipt, Assyut

- Aflându-se la lucru în străinătate, o persoană necunoscută a expediat un mesaj din partea unui grup de muncitori şi a adresat unei persoane juridice din ţară următoarele:
„...Intervenţi prin consilierii dumneavoastră, ca să pună treburile la punct, să demareze odată lucrările de la Antrepriza A.R.C.O.M., Assyut. Venim la dumneavoastră, că datorită probabil nepriceperii, în special, a inginerului şef I[...] M[...], deja au trecut peste 7 luni, însă treaba merge foarte lent. Suntem informaţi că ing. I[...] este de profil petrolist. După cum abordează problemele, se vede că este depăşit, lucru care face ca nici acum să nu fie rezolvată problema cu staţia de sortare. În loc să se ţină de producţie a scos o formaţie de 14 muncitori şi un maistru constructor şi a dispus să se construiască o baracă de 7,5x20 m cu 4 încăperi, dotată cu tot confortul, la Poliţia Circulaţiei. Asta numai ca să poată obţine carnetul de conducere egiptean, atât el cât şi alţii din conducere. Datorită unor evenimente locale, această baracă a ars complet. Acum acest maistru are

sarcină să construiască altă baracă pe cheltuiala statului... Personalul T.E.S.A., este foarte mult față de situație. Se folosesc foarte mulți, peste 30 la nivel de antrepriză, oameni care au venit pe post de muncitori cu înaltă calificare și sunt trimiși să învârtă hârtii și plătiți de pe spinarea muncitorilor, contrar decretului privind munca în acord global în străinătate. Iar cadrele T.E.S.A. nu sunt folosite suficient. Soția inginerului N[...] și mulți alții de la birou, pur și simplu iau valută și salariu degeaba...".

Direcția a II-a / 0418055 / 21.04.1986

II. Informații referitoare la activități ilicite ale unor cetățeni români aflați în străinătate în interes de serviciu (speculă, corupție, lucrări neautorizate la particulari, intenții de eludare a controlului vamal), precum și instigarea unor legături din țară la săvârșirea unor acte infracționale asemănătoare, pentru obținerea unor foloase materiale necuvenite.

1. Andreescu Ecaterina, Alexandria, [...] jud. Teleorman

- Un anume Andreescu din străinătate, aflat la lucru prin intermediul A.R.C.O.M., i-a relatat:

„...Aș vrea să vii și tu unde lucrez la particular, la vreo 60 km de colonie și să vezi că nu dorm în casă, unde doarme lumea, ci dorm sus pe acoperiș, ca să pot să iau și eu un ban, să fie treabă bună....".

Iași / 068841 / 13.05.1987

2. Apărece Teodora, Focșani [...], jud. Vrancea

- Numitul Apărece, cetățean român aflat la muncă în Irak, i-a relatat:

„...Roagă-l pe Costică să se intereseze dacă a plecat Banros și dacă nu, dă prin el 2.000 lei, căci așa am înțeles, că s-ar putea să vie înapoi în Irak și dacă nu vrea să-i ia, continuă tot în plic, câte 200 lei".

Iași / 0068841 / 13.05.1987

3. Ballo Iosef, Irak; detașat pe un șantier al A.R.C.O.M.

- I-a comunicat soției sale, la adresa: Miercurea-Ciuc [...], jud. Harghita, următoarele:

„...Toți sunt nemulțumiți cu retribuția și nu sunt speranțe în viitor să câștigăm mai mult. Aceeași situație a fost și în Egipt... Dacă treburile merg așa, după 6 luni am să vin acasă. În zilele libere mă duc să lucrez la particulari pentru a mai câștiga ceva...".

Harghita / 0077076 / 08.05.1987

4. Bărbulescu Nicolae, com.

- Într-un material adresat lui Bărbulescu Vasile, Deva, [...] a afirmat următoarele despre o rudă care a fost în

Broșteni, jud. Mehedinți	străinătate, în interes de serviciu: „... A venit Ionel din Maroc și a adus multe lucruri pe care le-a valorificat jidănește; a realizat aproape 200.000 lei. Spiritul real și practic al lui Ionel a realizat din lăcomie o serie de afaceri care-i vor pune sub semnul întrebării viitorul lui [...]”. Mehedinți / 003227 / 13.05.1987
5. Barna Grigore, Târgu Ocna [...], jud. Bacău	- Barna Nicu, persoană aflată pe un șantier al A.R.C.O.M. în Iordania, l-a anunțat: „...I-am spus lui Valeriu că o să primească un pachet de la o firmă din Danemarca, pachet ce conține 5 kg. de cafea și 10 cartoane Kent, pe care să le facă bani...”. Constanța / 0080794 / 25.05.1987
6. Bolohan Veronica, Suceava, [...], județul Suceava	- Bolohan Mitică din Libia, Tripoli, muncitor detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a trimis un material, comunicându-i: „...Cu banii de la A.R.C.O.M. se stă foarte rău... Lucrez la un atelier de reparații R.T.V. câștig în medie 300-350 L.D., față de 50 L.D. cât dă A.R.C.O.M.-ul diurna...”. Maramureș / 0088127 / 27.05.1987
7. Brutaru L., Libia, Tripoli, Brigada Centru P.O. 969	- Într-un material expediat pe adresa lui Brutaru Maria-Iuliana, com. Stroiești, jud. Vâlcea, a relatat: „...Dacă poți să iei legătura cu Costel, dacă poate cumva să mă ajute la vamă, la aeroport, ca să nu mă purice, că în raport cu asta, aș putea să iau de aici și alte lucruri, căci aici aranjez eu, dar e vorba cum fac la București. Vezi ce spune și să-mi comunici cu prima ocazie. Îmi dai și mie numărul de telefon, că pot să vorbesc de aici cu el. Tu poți să-i spui mai multe, că sunt domn și eu, dacă poate să mă ajute. Aș lua eu legătura cu el, când am să vin...”. Vâlcea / 00374 /14.05.1987
8. Căldăruș Sanda, Brăila, [...], jud. Brăila	- Un anume Marcel din Irak, aflat la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a expediat o sesizare pe care destinatara să o retransmită unei persoane juridice: „...Directorul S[...] T[...], de la Trustul Montaj-București, abuzând de funcția sa, a emis niște decizii în funcții de maiștri la următorii: tovarășului E[...] A[...], care a mai fost și în Iordania și a fost trimis în țară disciplinar, tot pentru aceleași abateri pe care le face și aici în Irak, fiind pe post de maistru fără nici o pregătire profesională de maistru...În aceeași situație mai este și tov. D[...] I[...], tot pe funcție de maistru, fără nici un fel de pregătire corespunzătoare ... Mai este și P[...]

I[...], pe funcţie de maistru. Toţi sunt veniţi numai cu scopul de a se îmbogăţi prin muncă necinstită, iar dacă vrei să pleci acasă, în ţară, este foarte grav, că dacă nu te prezinţi cu suma de 25-30 dinari, nu ai ce căuta la ei cu cererea de concediu cu toate că ai dreptul la concediu, că ai efectuat 11 luni de lucru în Irak şi după lege trebuie să semneze cererea de concediu...".

Direcţia a II-a / 0411910 / 17.03.1987

9. Căruţă Sabina, com. Răducăneni, jud. Iaşi

- A fost anunţată de Căruţă Ion, scafandru angajat de A.R.C.O.M., la şantierul CONTRANSIMEX, Maroc, următoarele:

„...Am pus colete pe vapor: unul pe numele meu, unul pe numele tău şi unul pe numele vecinei Burtea şi încă o cutie pe numele lui Bujor. Avem 50 kg. cafea şi mai aduc eu 10 kg. Poate o putem vinde cu 1.500 lei...".

Constanţa / 0080794 / 25.05.1987

10. Chiţu Mariana, Bucureşti, [...]

- Un anume Marian, detaşat în Irak, i-a relatat: „...Dacă vrei să plec din Adana, numai de tine depinde; în funcţie de cantitatea de material pe care reuşeşti să o trimiţi. Alcool ca bonificator (dar bonificatorul să fie de 3 l). Alcoolul să fie dublu rafinat, pentru că e păcat de volum, transport, tracasare şi alte deranjuri financiare. Dacă nu ai cu ce să-i plăteşti lui Sandu, anunţă-l că-l rog eu să mă servească şi mă socotesc eu cu el în ţară. E bine să nu pierzi relaţia cu T.I.R.-ul (vei ţine legătura cu Nicoleta) pentru că-l aduce singur şi în cantitate mai mare. Cu şoferul mă descurc eu aici. Au trecut lunile şi eu nu am reuşit să am banii depuşi la zi. Chiar acum am ascultat evoluţia frontului. Nu e bine! Grăbeşte-te să am timp să fac rost de ceva bani...".

Iaşi / 0068841 / 13.05.1987

11. Chivu Virginia, Bucureşti, [...]

- O legătură din străinătate, care semnează Chivu, i-a solicitat următoarele:

„...Gina, roagă-l pe Nanu să-mi facă rost de nişte dolari şi să-mi trimită în plic câte 10-20, până se fac 50. Aş schimba aici, dar a ajuns aproape 3 lire / dolarul şi nu îmi convine. Să se ducă la Gimi sau la Nelu să-mi facă rost şi tu îi dai banii...".

Iaşi / 0068841 / 13.05.1987

12. Ciobanu Elena, Iaşi, [....], jud. Iaşi

- Un anume Costel, aflat la post în străinătate, i-a relatat:

„... Mi-a părut bine că ai primit chemarea de la mine şi cred că te-ai apucat să-ţi faci dosarul. Cumpărături să faci

	numai după ce ai toate garanțiile că poți pleca. Să cumperi adidași, (3 perechi), flanelă, ciorapi și ce mai găsești de cuviinţă...”.
	Iași / 0068841 / 13.05.1987
13. Ciornei Elena, Vaslui, [...], jud. Vaslui	- Numitul Ciornei Ion din Irak, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a relatat: „...Sper să se îndrepte și treburile financiare, deoarece până acum a fost foarte rău”. A mai afirmat că ar dori să primească de la soție un pachet cu 10 perechi de adidași, 15 l de coniac, uscătoare de păr pentru a le valorifica în Irak. Pachetul să-l trimită cu un șofer de T.I.R.
	Vaslui / 003559 / 16.02.1987
14. Câmpeanu Anicuța, Dej, [...], jud. Cluj	- Dintr-un material expediat de numitul Câmpeanu, aflat la post în străinătate, rezultă: 1. „...Am reușit să fac rost de 5 kg. de cafea, un kg. de piper, numai să pot scăpa cu ele. Poate o să discuți cu d-na Hora, când vine și ți le aduce... Eu am lucrat la cineva și în loc de bani mi-a făcut rost de piper și cafea”. Cluj / 0044235 7 23.04.1987 2. „....Poate ți-a spus doamna Horia, cât lucrăm și tot nu este destul pentru șefi și cât am fost de nervos că se plătește slab...”.
	Cluj / 0044235 / 23.04.1987
15. Cojoc Dorina, Constanța, [...] jud. Constanța	- Numitul Cojoc, aflat la lucru în Irak [Egipt], Assiut, i-a comunicat: „Când va veni Costel aici, pe 25 mai, îi dai să-mi aducă 2 bidoane cu 3 litri țuică, 3 litri coniac și dacă mai găsește alcool rafinat, precum și 25 perechi ciorapi flaușați, maieuri și pantaloni...”.
	Constanța / 0080794 / 25.05.1987
16. Coneac Dorel, Irak, Hilla, șantier A.R.C.O.M.	- A înștiințat-o pe Coneac Eugenia, Iași, [...] că așteaptă de la ea următoarele: „...Un băiat al lui Ghiță strungarul, Rică, lucrează la I.T.I.A., face curse în Irak și Kuweit și poate trece pe la mine la Hilla. Îl rog pe Vasile să-l caute la Autobază în Tătărași, să discute cu el, dacă vrea să facă rost de bani, să aducă din țară coniac și eu îl vând aici. Pe tine, te rog, să-mi trimiți 20 l. coniac, care vândut aici pot să iau 12 gr. aur”.
	Constanța / 0080794 /25.05.1987
17. Coțofana Ioan, Irak, inginer într-un	- În două materiale adresate soției, Coțofana Mariana, Sibiu, [...], jud. Sibiu, acesta i-a relatat:

șantier al A.R.C.O.M.	1. „...Ți-am trimis un pachet prin tipul care a mai făcut acest oficiu. A venit și a plecat în aceeași noapte și n-am discutat prea mult cu el. Tipul, se pare că va continua să vină până la sfârșitul anului. Deci, el va rămâne singura noastră șansă de comunicare materială... Nu l-am pipăit încă destul dar se pare că el urmărește ceva cu mine, fie cât voi sta aici, fie când voi veni în țară. Rămâne să mă conving la următoarea întâlnire cu el....". Sibiu / 004329 / 27.05.1987 2. „...Astă seară la orele 22,00 a venit inopinat «prietenul» nostru comun prin care ți-am trimis și al doilea pachet. Îmi pare rău că nu am reușit să fac rost de cafea și de lănțișor. Cu lănțișorul mă descurc singur, dar tipul care mi-a promis că-mi rezolvă vine la sfârșitul lunii. Pachetul acesta îl va lăsa tot la Racoviță; așa m-am înțeles cu el, așa e mai bine...". Sibiu / 004329 / 27.05.1987
18. Deliceanu Maria, Sibiu, [...], jud. Sibiu	- Este destinatara unui mesaj al lui Deliceanu Gheorghe, aflat la lucru în Irak, în care, printre altele, expeditorul menționează: „...Ți-am trimis 704 dolari. Spune-i doamnei aceleia că îi coși și ei ceva, ca să te servească. Să nu cumperi toate prostiile. Să iei 2 casetofoane stereo, două seturi de pat, niște raiați, cafea și țigări, ca să le vindem. Cafeaua să nu o dai cu mai puțin de 1.000 lei / kg, seturile sub 6.000 lei și raiații sub 1.500 bucata. Dacă nu te servește doamna aceea, nu iei nimic până nu vin eu. Dacă nu găsești lucruri frumoase, să-ți transferi banii la Sibiu, dar să ai grijă, nu pe toți odată...". Sibiu / 004329 / 27.05. 1987
19. Drăghici Ana, Craiova, [...], județul Dolj	- Numitul Drăghici Gelu, Egipt, Assyut, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a solicitat: „...În legătură cu doamna V., faceți amândouă un geamantan sau o sacoșă mare cu sticle de șampanie pe care îl trece dânsa la vamă și-l aduci aici. Pui și tu șampanie în el și ce mai consideri...". Dolj / 0031708 / 30.05. 1987
20. Dulceanu Veronica, Târgoviște, [...], județul Dâmbovița	- Este destinatara unui mesaj expediat de Dulceanu Cezar, soț aflat în misiune de lucru în exterior: „...Nu te lua după spusele altora. Materialul dentar este foarte bun; probabil că nu se cunoaște în țară. S-a vândut cu 10.000 și 12.000 lei placa. Eu sunt mulțumit și cu 5.000.

	Aici toate s-au scumpit, nici nu știu ce să mai aduc acasă, ca să facem și noi niște bani...”.
	Cluj / 0044235 / 23.04.1987
21. Dumitrașcu Leontina, Timișoara, [...] județul Timiș	- Dumitrașcu Nelu, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., în străinătate, i-a cerut să-i expedieze printr-un intermediar cantitatea de 20 l coniac, precizând. „Cu coniacul este o lovitură”.
	Timiș / 0051489 / 27.05.1987
22. Duță Mariana, Râmnicu Vâlcea, [...] jud. Vâlcea	- Duță Adi, soț, aflat la muncă pe un șantier al A.R.C.O.M., din Irak, i-a relatat: „...Am vorbit cu maistrul, un băiat bun din Pitești și voi ieși două luni la ciubuc... Cu munca nu mă omor, că sunt șef de echipă...”.
	Bacău / 0024976 / 25.05.1987
23. Gherghiță Viorica, Miercurea-Ciuc, [...], județul Harghita	- A fost invitată de Gherghiță Constantin, aflat la lucru în Irak, să meargă în vizită la acesta, cu scopul de a cumpăra și comercializa unele bunuri: „...Nu te chem de florile mărului, ci ca să mai adăugăm ceva la ceea ce voi reuși eu să fac aici. Tu, pe acest drum poți scoate circa 40.000 lei. Va trebui să vii cu marfă și vei vinde o parte în Turcia, iar cu restul vii la mine... Să nu-ți faci probleme în privința valorificării mărfurilor la turci. Mai târziu am să-ți comunic numele cunoștinței mele de acolo...Să rezolvi cât mai repede cu dosarul pentru a obține pașaportul...”.
	Harghita / 0077076 / 28.05.1987
24. Hâmpău Elena, com. Poduri, jud. Bacău.	- Soțul, Hâmpău Ioan, din Irak, unde este detașat temporar pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a transmis într-un mesaj: „...Am aranjat aici ca în momentul când plec în concediu să-mi facă ieșirea prin Zaco, Turcia. Când vine Nelu, să-mi aducă niște coniac, căci îmi trebuie pentru Turcia...”.
	Bacău / 0024976 / 25.05.1987
25. Ignătescu Angelica, com. Măgirești, jud. Bacău	- Într-un mesaj adresat de un anume, Ignătescu, aflat pe un șantier A.R.C.O.M., în Egipt, acesta i-a comunicat „...Vreau să fac 1.500 – 1.600 dolari și vreau să iau 100 kg. cafea; o vindem și facem 100.000 lei”.
	Tulcea / 026664 / 6.05.1987
26. Ion Maria, Tulcea, [...], județul Tulcea	- A fost înștiințată printr-un mesaj expediat de o persoană aflată pe un șantier, A.R.C.O.M. din Irak, care semnează Ion, următoarele: „...Dacă nu a plecat Costică, dă-i să-mi aducă și mie 5-6.000 lei, că vreau să vin pe la turci, prin Adana, că acolo

se găsesc lucruri frumoase și pot să iau cu bani de-ai noștri, în special aur, blugi, pături...".

Tulcea / 0026664 / 6.05.1987

27. Ionescu Dumitru, Yemen, Șantier Sehar

- Împreună cu numitul Teica Ion, de pe același șantier, a adresat un memoriu unei persoane juridice din Pitești, în care a adus la cunoștință o serie de acte ilicite ale unor colegi de șantier:

„...Subsemnații Ionescu Dumitru și Teica Ion, plecați prin întreprinderea ROMELECTRO-București, din luna aprilie 1986, vă aducem la cunoștință despre unii salariați de la I.R.E. – Pitești, unele situații destul de grave... Aceștia sunt I[...] N[...] I[...], mecanic auto de la I.R.E. – Pitești, căruia i s-a încredințat o autocisternă de motorină pentru a alimenta utilajele ce le deservesc pe șantier. Odată pe lună merge pentru motorină. Obligația lui este de a veni cu ambele bazine pline, dar se întoarce cu cel de-al doilea, ¾ plin, deci la o cursă sustrage circa 200 dinari, echivalentul a 600 dolari. Pe lângă aceasta, înstrăinează piese auto, având relații cu anumiți străini din incintă. De asemenea, B[...] V[...], conducător auto tot la această întreprindere, lucrează în combinație cu N[...] I[...]".

Direcția a II-a / 0349093 / 5.08.87

28. Iordănescu Natalia, Târgu Jiu, [...], jud. Gorj

- Numitul Iordănescu Crinișor, Irak, detașat la muncă pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a comunicat:

„...Când îți iese pașaportul și ai stabilit cu ce, vii prin Turcia; mă gândesc, cu avionul. Ți-am scris să faci tot posibilul și să vii cu 10.000 la tine, dar trebuie ascunși bine, să nu te găsească la vamă, căci te întoarce înapoi. Iată și numele și numerele de telefon ale domnului Naziv din Turcia, care te va îndruma și aranja când vei sosi în Turcia și chiar când vei pleca. În gara Istanbul, întrebi, pe primul hamal care vine să-ți ia bagajele, de mister Nayiv și precis te va îndruma la el. În cazul în care întrebi și nu poate să te îndrume, dai telefon la următoarele numere... Tu să-i spui că vrei să cumperi ce ți-am scris eu (cojoc A. Dellon măsura 52, o giacă de piele cu mâneci detașabile, un costum de blugi), căci îi dau eu banii la întoarcerea ta și îi plătești ori în dinari, ori în dolari, lui mister Naziv. Adică, să-i ceri împrumut că-ți dă și-i spui că la întoarcere o să-i dai banii plus o mică atenție...".

Iași / 0068841 / 13.05.1987

29. Iosif Constantin, Irak, Mosul, C.P. 333 - A adresat un material lui Cârligeanu Vasile, București, [...], în care a relatat:
„...Dacă se poate, să luați legătura cu dl. Cornel și să-l rugați, dacă se poate, ca la anul, când venim în concediu, să ne trimiteți în altă parte. Am auzit că se deschid două șantiere în Siria și Cehoslovacia. Dacă ar putea să ne ajute cu ceva, ar fi bine deoarece aici nu putem face mare lucru...”.
U.M. 0620 / 0438161 / 12.11.1986

30. Lamotica Gheorghe, Galați, [...], jud. Galați - Într-un material înaintat lui de către Lamotica Mircea, Irak, C.P. 333, detașat la muncă, a fost înștiințat:
„...Ai grijă ce faci cu lucrurile pe care ți le-am trimis; să nu le dai pe nimic, te interesezi cam ce preț au. Eu am luat niște carpete și acum vreau să iau un casetofon, dar le dăm când vin eu...”.
Galați / 0036760 / 03.06.1987

31. Lazăr Gheorghe, com. Bragadiru, [...], jud. Teleorman - Simion Ionel, detașat la muncă pe un șantier al A.R.C.O.M. din Algeria, i-a relatat:
„...Am și alte posibilități pentru câștig și aproape în fiecare lună am scos bani de mâncare. Acum s-a terminat Ramadan-ul și ies iar la zbor, la mudir. Renunț la toate excursiile de la sfârșitul săptămânii și exploatez timpul liber la maximum...”.
Iași / 0068841 / 13.05.1987

32. Lazăr Victoria, Sibiu, [...], jud. Sibiu - Numitul Lazăr Ioan, aflat la lucru în Egipt, folosindu-se de un intermediar, a trimis soției sale un mesaj în care, după ce-i indică cum să procedeze pentru a valorifica unele bunuri trimise și prin cine anume, spune:
„...Îi scrii o scrisoare. Nu discuți nimic la telefon. Vezi că telefonul nostru este sub observație. Nu lăsa pe nimeni să discute la telefon, de la noi din casă. Totul se înregistrează...”.
Sibiu / 004329 / 27.05.1987

33. Leca Anișoara, com. Avrig, [...], jud. Sibiu - Leca Remus, aflat pe un șantier A.R.C.O.M. din Irak, i-a expediat un mesaj prin intermediar în care i-a relatat:
„...Lucrez acum cu consultanți arabi și este o familie de ingineri care mă iubesc mult de tot. Le fac curat în birouri, le întreţin autoturismele. Mi-au cumpărat un calculator și chiar azi mi-au adus 2 m de material foarte frumos cu palmieri și bordură lată pe jos și nu au vrut să-mi i-a bani. Mi-au promis că-mi cumpără, cadou, un telefon cu memorie. O să mă port cu ei și mai frumos, poate o să mai

primesc ceva...".

Sibiu / 004329 /27.05.1987

34. Lungu Angela, Tulcea, [...], jud. Tulcea

- Soțul acesteia, Lungu Costică, din Irak, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a solicitat:

„...Mergeți la d-na Hașu și cereți banii înapoi. Mai adăugați și voi 1.000 și se fac 11.000 lei. Pe aceștia îi împachetați cu bandă de celofan, apoi îi puneți în carne prăjită amestecată cu untură, să nu se vadă".

Tulcea / 0026664 / 6.05.1987

35. Luscan Saveta, Bistrița, [...], jud. Bistrița-Năsăud

- A fost anunțată de soțul ei, Luscan Ioan, aflat la lucru în Irak, despre mărfurile cumpărate pentru a le aduce în țară:

„...Când vin acasă vreau să cumpăr prin COMTURIST un casetofon și multe altele... Cafea naturală se găsește foarte greu. Am mai cumpărat unele mărunțișuri de 100 dinari".

Bistrița-Năsăud / 002563 / 22.05.87

36. Nicodan Ana, Pitești [...], jud. Argeș

- Numitul Nicodan Nicu, Irak, specialist aflat la post în străinătate, i-a solicitat într-un mesaj:

„...I-a legătura cu nea Costică, dacă vine, să-mi aducă ce-i mai important. Să faci rost de pastile vidia pentru cutie de strung. Îți spun cum să procedezi mai întâi. Te duci la tine la fabrică și te interesezi prin magazioneri, dacă au pastile și dacă nea Costică vine sigur sau nu. Dacă faci rost de 200 pastile, să-i dai antena auto. Pastila să fie cât mai mare, căci eu scot la 200 pastile, 150 dinari. Deci, scot 30 antene auto, plus că lui nea Costică îi dau și lui una sau un material de rochie. În caz că nu poți face rost la fabrică la tine, vorbește cu Hamțiru, dacă lucrează la Colibași, căci acolo au foarte multe...".

Direcția a II-a / 0420313 / 9.5. 1986

37. Micu Dumitru, Irak, Mosul

- A expediat un mesaj lui Micu Valeria, București, [...], în care a anunțat:

„....Am auzit că au oprit la aeroport toată corespondența. Am dat bani pentru o cutie cu 25 pachete de cafea... E bună pentru cadouri și pentru vândut...".

Direcția a II-a / 0419194 / 29.04.1986

38. Mihul Boris, Brașov, [...], jud. Brașov

- Într-un mesaj trimis de un anume Molmoș din Libia, acesta îi relatează:

„....Nu mi se pare chiar așa de greu, dar este o prostie să crezi că Libia mai rentează. Cei care au mai rămas acum, vor rămâne oameni de sacrificiu, care trebuie să ducă lucrurile până la sfârșit. Mai mult, pentru că nu vreau să mă aibă nimeni cu nimic la mână, am început să merg la

treabă, să mai pot face câte un bănuț, căci de când a venit Angheluță din concediu mi-a înțărcat bălaia. Nu-i vorbă că nu mă descurc, dar este foarte obositor…”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

39. Moise Elena, Sibiu, […], jud. Sibiu

- În legătură cu unele incidente petrecute pe șantierul A.R.C.O.M. pe care este detașat în Egipt, soțul acesteia, Moise Ilie, i-a transmis:

„….Băutura de aici (n.n. – băuturi alcoolice), nu e ca lumea și pe lângă asta e falsificată cu de toate. Acum, de Anul Nou, au murit 4 oameni de la noi din cauza băuturii. Cu un an în urmă au murit alți 4, tot aici la noi la El-Wasta, iar alții tot din această cauză au fost trimiși acasă fără vedere…”.

Sibiu / 004309 / 27.05.1987

40. Nacuta Costel, Mozambic, Sisinga, cooperant la post

- A expediat un material soției sale, domiciliată în jud. Vaslui, în care o informează:

„…Din cauza lipsei de combustibil în orașele de tranzit, avioanele nu mai ajung la Sisinga, iar corespondența întârzie foarte mult. De când cu scumpirea petrolului și Mozambicul o duce greu și noi cooperanții. Într-o zi, colegul lui Diaconu nu reușise încă să plece spre Maputo, din cauză că se suspendase un zbor și el era în disperare că aproape nu mai avea ce le da de mâncare, a fost nevoit să apeleze la pomană, adică serviciu de caritate. La o săptămână de la sosirea lui la Sisinga, trebuia să-l aprovizioneze și atunci, împreună cu directorul de proiect au trecut pe la serviciul de calamități, dar directorul era plecat la Maputo și în plus de asta, unitatea nu avea nimic de soi.

Trecând pe la serviciul de caritate, [a aflat] niște case foarte arătoase ce aparțin unor servicii religioase și primesc și ele ajutoare în alimente și haine. Nu au reușit să găsească nici acolo nimic, din cauză că nu circulă trenurile și avioanele, însă le-a promis că le va da. Aducându-și aminte de această promisiune, a trecut pe la serviciul respectiv, unde i-a poftit într-un salon luxos, în care se găseau cărți sub formă de broșuri și pliante. După un dialog de 10' au primit 15 litri de ulei, 40 kg. orez, 5 kg. sare, și 7 kg biscuiți. Cu bani nu ai ce cumpăra, iar când dai peste produse alimentare sunt foarte scumpe. Acestea se schimbă pe articole de îmbrăcăminte…”.

Vaslui / 003635 / 11.05. 1987

41. Nastasie Ecaterina, Craiova, [...], jud. Dolj	- Nastasie Nicolae, detașat la lucru în Egipt, Assyut, C.P. 143, i-a relatat: „...Să-mi trimiți cât mai multe pachete pentru că aici se caută coniacul, este 20 de lire...". Dolj / 0031708 /30.05.1987
42. Nica Benone Veronica, Iași, [...], județul Iași	- A fost înștiințată de Benone, legătură aflată la muncă în străinătate: „...Trebuie să mă zbat ca peștele pe uscat. Nu-i nici o problemă cu nimic, decât cu dolarii. Trebuie să mă învoiesc de vreo trei ori, să mă duc la 700 km, ca să pot să cumpăr, că nu este voie și dacă mă prinde, mă bagă la speculă și e foarte riscant, dar poate mă descurc eu...". Iași / 0068841 / 13.05.1987
43. Nichita Nicolae, Libia, P.O. Box 969; detașat, pe un șantier A.R.C.O.M.	- În legătură cu preocupările lui, i-a comunicat lui Nichita Elena, din Galați: „...De bani voi face eu rost; lucrăm noaptea pe la proștii ăștia de oameni, că sunt grozav de puturoși și leneși...". Galați / 0036760 / 03.06.1987
44. Niculescu Ion, București	- A expediat un mesaj pe adresa unei persoane juridice din Capitală, în care a sesizat unele nereguli din cadrul Aeroportului Internațional Otopeni: „...Avem în detașamentul «însoțitori la bord» o tovarășă căreia i se spune S[...] L[...], șefă mare la detașament. De când a fost numită șefă a făcut în jurul ei o gașcă cu care zboară permanent curse mai lungi și mai bine remunerate... D-na S[...] stă 10 zile la New York, unde, de un an de zile a plecat definitiv din țară nepoata ei, M[...] A[...] și poate au ceva de comunicat. Menționăm că nu este singura ei rudă plecată definitiv din țară...". UM 0620 / 0409462 / 30.01.1986
45. Olah Maria, Baia Mare [...], jud. Maramureș	- O legătură din Libia, Tripoli, anume, Olah Vasile, i-a transmis: „...Am început deja să lucrez afară. Trebuie să lucrezi în fiecare noapte până la 2 sau la 3, altfel nu poți face nimic, diurna e mică...". Maramureș / 0088127 / 27.05.1987
46. Orban Viorica, Cluj-Napoca, [...] jud. Cluj	- A fost atenționată de numitul Giusi din străinătate, persoană aflată la post, cum să procedeze ca să treacă prin vamă cu o valiză și mărfuri posibile de confiscare: „...Cu bagajul vezi cum faci... Cam până la 32-35 kg. te descurci mai bine; la vamă ar trebui să ai vreo două pachete de Kent, să le dai la vameși; dar, vezi, le pui

deasupra în valiză și când deschide valiza să vadă, îi faci semn să le ia…”.

Cluj / 0044235 / 23.04.1987

47. Păun Nina, București, […].

- Păun Oprica, soț, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M. din străinătate, i-a solicitat:

„…Trimite-mi prin Radu alcool rafinat sau coniac. Acestea sunt baza banilor aici. Dacă nu vrea Radu, Marin să caute un T.I.R.-ist…”.

Bacău / 0024976 / 25.05.1987

48. Popescu Eva, Bistrița, […], jud. Bistrița-Năsăud

- A fost înștiințată de Popescu I., aflat la lucru în Irak, următoarele:

„…A venit un vas aici, în port și am tratat cu un băiat din Galați, i-am dat 20 kg. cafea, 2 cartușe de țigări «Atlas». Pleacă în Turcia să încarce marfă; va dura o lună până va ajunge acasă. Vasul se numește «Feldioara», portul Galați. Când ajunge, îți dă telefon și îți va pune pachetul la poștă. Dacă poți, mai dă din primele lănțișoare, dă-le, că mai aduc…”.

Bistrița-Năsăud / 002563 /28.05.1987

49. Popescu Maria, București, […]

- Un anume Dan din Libia, Turchan, C.P. 180, i-a relatat:

„…În această tabără, toți caută să-și umple cât mai mult buzunarele și fără nici un fel de scrupule. Dacă reușesc, până la iarna viitoare să ating aproximativ 1.000 dinari (3.000 $), iau viteză de aici, pentru că eu nu sunt făcut pentru o asemenea viață”.

S.M.B. / 0362485 / 02.03.1987

50. Popovici, Iași, […], jud. Iași

- Numitul Popovici Gheorghe din Irak a expediat un mesaj pe adresa persoanei din Iași, în care a relatat:

„…Aici se vând 100 lei pe 1,5 dinari. Pentru 100 lei poți face 4,8 dolari. Se pun în indigo folosit și după aceea între hârtiile scrise…”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

51. Porneală Ștefan, Calafat, […], județul Dolj

- O persoană detașată în Libia pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a relatat:

„…Stai acasă, că aici s-a terminat jocul de-a norocul; ce știai tu nu se mai poate, totul este la pământ. Eu încerc să vin acasă în două trei luni…”.

Dolj / 0031708 / 30.05.1987

52. Postu Toader, Irak, Hilla, Șantierul C 50

- A adresat un mesaj unei persoane juridice din București în care a sesizat:

„…Din păcate mai sunt unii care caută să-și însușească venituri suplimentare prin furturi și speculă. Exemplu tov.

C[...] L[...] din Cluj Napoca [...], care la această dată se află în Irak, Hilla, urmând ca în luna aprilie 1986 să vină în țară.

Acest individ ca și ceilalți care au furat aur din diferite magazine din Irak, el era specialist în furtul de pește din crescătoriile statului irakian, valorificând în șerică, în valută, la diferiți cetățeni.

Acest parazit care, fălindu-se în țară la familia lui că el chipurile s-a descurcat în Irak și noi, cei care am muncit cinstit, trebuie să suportăm toate cuvintele urâte adresate de cetățenii irakieni, zicându-ne români Ali-Baba (hoți). Nu putem ieși în oraș după cumpărături, că numai cuvinte urâte ne sunt adresate din cauza acestor paraziți.

A avut, să zicem, noroc că nu a fost prins de organele de pază, dar poate nu va avea noroc și la noi în țară, la vamă...".

Direcția a II-a / 0417722 / 17.04.1986

53. Poșircă Geta, com. Dărmănești, jud. Dâmbovița

- Într-un mesaj pe care i l-a adresat Poșircă Mirel din Irak, aflat temporar la lucru, a relatat:

„...Îmi trebuie să-i dau la schimb pe dolari. Dacă ai aici dolari, iei aurul mai ieftin decât în dinari. Eu dau sutele la T.I.R.-iști și ei îmi dau dolari în schimb....".

Dâmbovița / 0016675 / 30.05. 1987

54. Prodan Maria, com. Popești Leordeni [...], jud. Dâmbovița

- Prodan Ion, Irak, aflat la lucru temporar, i-a transmis că lucrează la diferiți particulari, întrucât astfel câștigă mai bine, comparativ cu salariul. Pentru acest lucru își ia deseori zile libere de la șantier.

Dâmbovița / 0016675 / 30.05.1987

55. Ristoiu Liviu, Târgoviște, [...] jud. Dâmbovița

- A fost înștiințat de Ristoiu Valeriu, aflat la lucru pe un șantier din Irak, următoarele:

„...Vor veni 2 șoferi din Bucșani, Nistor și Ionică E[...], fă tot posibilul și dă-le un pachet, dacă reușești, să le dai și 3 – 4.000 lei, ca să-mi aducă ... cu ce iau pe astea, iau 12 gr. de aur, așa că scot triplu...".

Dâmbovița / 0016675 / 30.05.1987

56. Șandru Camelia, com. Moroieni, jud. Dâmbovița

- În mesajul pe care i l-a adresat soțul acesteia, Șandru, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M., a anunțat-o despre unele activități ilicite ale sale:

„...Eu am făcut și la Wadi ce știi tu că făceam și la stadion, dar cu risc mult mai mare. Deja, când am plecat eu s-a făcut control la mine acolo și s-a găsit ceva marfă; să vedem ce va urma... Am mers prin Tripoli încărcat cu

marfă cu maşina lui Florin. Risc 99%, dar am scăpat cu bine...După ce am vorbit la telefon, am fost la Abelo, nu era acasă, era plecat la spital, la soție. Am așteptat până a venit, i-am dus și lui ceva, i-a propus treaba cu aurul și mi-a spus să nu dau la nimeni, că vine el în România și aduce tot ce am să-i dau. Îmi convine mai mult așa... Mâine sau duminică plec la Wady. Mi-e groază să mai fac încă odată acest drum, dar n-am ce face...”.

Dâmbovița / 0016675 / 30.05.1987

57. Simion Domnica, Constanța, [...], jud. Constanța

- Într-un mesaj adresat ei de numitul Simion Mitea, aflat în străinătate prin A.R.C.O.M., acesta i-a solicitat:

„...Te rog să faci rost de cât mai multe lăcățele, fiindcă sunt foarte convenabile și dacă ai să poți, să-mi trimiți cămăși groase și trei patru bucăți râșnițe”.

Constanța / 0080794 / 25.05.1987

58. Soare Ana, Constanța, [...], jud. Constanța

- A fost înștiințată de numitul Soare, aflat pe un șantier A.R.C.O.M. în străinătate, că:

„...Prin vaporul «Târgul Secuiesc», la container, vezi că am pus două pachete, unul pe numele tău, care conține10 kg. cafea, iar al doilea pe numele Petcu Maria, tot cu 10 kg. cafea. Ambele pachete sunt ale tale.

Constanța / 0080794 / 25.05.1987

59. Stoica Ion, București [...]

- Este destinatarul unui mesaj expediat de Tonciu Gigi, angajat al S.U.G.Tc. – București, aflat la lucru în Turcia, prin intermediul A.R.C.O.M., care îi solicită achitarea unor datorii:

„...V-am deranjat cu această scrisoare, fiindcă am așteptat în zadar să vă achitați datoriile față de mine, restituind măcar o parte din valoarea datoriilor primite. Deși a trecut atâta timp, nu ați făcut nici un gest, crezând probabil, că plecarea mea în Turcia, în condițiile știute, vă scutește de onorarea datoriilor.

Consider că nu este cazul să evaluez contravaloarea celor două inele și a radiocasetofonului și a celor 3 kg. de cafea, fără a mai fi vorba de băutură. Vă rog să nu întârziați, deoarece în caz contrar, voi fi nevoit să apelez la autoritățile din Irak să vă oblige la plată, după întoarcerea la filială, cât și la persoanele competente din A.R.C.O.M. sau Departament”.

Direcția a II-a / 0411624 / 17.02.1986

60. Stroe George, București, [...] - Numitul Bitoana Constantin, aflat la lucru în străinătate, i-a relatat:
„...Dacă aveți ocazia, trimiteți un pachet ca să vă cumpăr câte ceva. Puteți trimite 80-100 perechi ciorapi de damă și fön-uri 2-3 bucăți...".
Constanța / 0080794 / 25.05.1987

61. Stroie Titu, Irak, Hilla, Compania „A.R.C.I.F." - Într-un mesaj expediat lui Lăudatu Viorel, București [...] i-a solicitat:
„...Te rog, întreabă pe sora ta dacă cunoaște pe cineva mare la Vama aeroport[ului]. Vreau un pachet în greutate de 20 kg. (4-5 l coniac, 2 fön-uri, cașcaval și brânză uscată). Aranjează să se rezolve treaba la aeroport ca să nu fie trecute prin vamă".
Constanța / 0080794 / 25.05.1987

62. Șuteu Marcela, Bistrița, [...], jud. Bistrița-Năsăud - Numitul Șuteu Doru, aflat la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M. i-a comunicat că i-a trimis un pachet cu mărfuri, în scopul de a comercializa: 2 kg. de cafea, 2 cartușe țigări „More", materiale rochii.
Bistrița-Năsăud / 002563 /21.05.1987

63. Tică Ana, Bacău, [...], jud. Bacău - Soțul acesteia, Tică Tudor, aflat la lucru în străinătate, i-a relatat:
„...Din ce am vândut mai am 50 de dinari în afară de cerceii pe care i-am luat, 10 săpunuri mari «Lux» și 0 foarfecă bună, de tuns. Mai am de dat 6 tricouri, 1 fön, șosete, pantofii, adidași și 7 șepci colorate...".
Iași / 0068841 / 13.05.1987

64. Tita Maria, București, [...] - Numitul Tita Ion, aflat în Irak prin A.R.C.O.M., i-a solicitat:
„...Eu m-am interesat și cel mai sigur se trimite un pachet prin T.I.R., chiar dacă îți cere șoferul 2-3.000 lei, merită. Aici se caută mult curele de ceas cu busolă, care costă 12-14 lei și vindem cu un dinar bucata. Cei ce au venit cu 500 bucăți, înseamnă 500 de dinari, în dolari 1.000, iar în lei 10.000. Deci, nu trimiteți altceva decât 800 curele de ceas cu busolă, (circa 1.000 lei), le împachetați bine și le puneți pe adresa mea".
Tulcea / 0026664 / 6.05.1987

65. Tocu Gabriel, Sibiu, [...], jud. Sibiu - Un anume Belcescu din Tripoli, Libia, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a comunicat:
„...Cu ciubucurile mă descurc onorabil... Nici aici, în Libia, nu m-am lăsat să nu fac mașini la țiganii ăștia, că mai iese câte un ban...".

Maramureș / 0088127 / 27.05.1987

66. Troncaș Mândița, Galați, [...], județul Galați

- A fost anunțată de soțul ei, Troncaș, din Libia, Tripoli, Colonia 2000, P.O. Box 969, despre preocupările sale:
„....cu banii este mai rău ca în Irak, dar aici este de lucru în particular. De acum încolo am să mă apuc de zugrăvit...”.

Bacău / 0024976 / 25.05.1987

67. Trașcă Elena, Constanța, [...], jud. Constanța

- Numitul Trașcă, aflat la lucru în străinătate, a anunțat-o:
„...Eu nu mă gândesc decât cum să fac mai mulți bani și cum să-ți trimit mai multă marfă. Dacă pleacă colegul de cameră am să-ți trimit marfă în valoare de 50.000 lei...”.

Constanța / 0080794 / 25.05.1987

68. Trăistaru Maria, Timișoara, [...], jud. Timiș

- Dintr-un material expediat de Trăistaru, Irak, Hilla, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., rezultă:
„...Diurna este foarte mică și salariul din țară la fel, pentru că se dau numai 58-60 dinari salariul, nu se mai dau 75-80, ca înainte. S-a descoperit un cimitir de-al țiganilor și au fost furate obiecte de valoare; Acum trebuie plătit, dar tot pe spinarea muncitorilor...”.

Timiș / 0051489 / 27.05.1987

69. Trăistaru Păpușa, Oltenița, [...], jud. Călărași

- Este destinatara unui mesaj expediat de Trăistaru Gigi din Egipt, aflat la muncă pe un șantier al A.R.C.O.M., care a înștiințat-o:
„...Ți-am promis că ai să primești acasă un colet cu 10 kg. cafea, 10 cartoane Kent și 10 sticle whisky, comandate casei de comenzi «Ostermon», Danemarca. Deoarece au intervenit niște modificări în legile de la noi din țară, nu mai pot să fac comanda la preț convenabil și am renunțat la ea. V-am cumpărat niște cadouri; la fete le-am luat câte o pereche de cercei în jur de 2 gr. și două perechi de cercei de 2,5 gr., de 18 carate. Pentru tine am luat o pereche de cercei foarte frumoși de 5,5 gr. perechea, un lănțișor de 8 gr., un medalion cu tot cu verighetă și un ceas de mână foarte drăguț «Seiko»...”.

Tulcea / 0026664 / 06.05.1987

70. Udroiu Elena, Fieni, [...], jud. Dâmbovița

- Soțul acesteia, Udroiu Ion, aflat la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M. din Egipt, i-a transmis ce mărfuri să ducă cu ocazia vizitei pe care o va efectua la el și cum să procedeze pentru a eluda controlul vamal:
„...Faci rost de niște pungi de plastic de la Pucioasa... În ele bagi alcoolul rafinat. Pui mai multe pungi pe fundul geamantanului, le lipești cu leucoplast, deasupra așezi două trei hârtii și apoi pui hainele ... băutura este singurul

	lucru care mai merge ... ia și 2.000 sau 3.000 lei la tine...". Dâmbovița / 0016675 / 30.05.1987
71. Vrânceanu Stoica, com. Gugești, sat Oreanu, jud. Vrancea	- Numitul Răţoi Constantin, aflat la lucru în străinătate, i-a transmis: „...De acum voi începe lucrul la particular, că cu banii pe care îi iei aici nu poți să economisești prea mulți, că mâncarea e scumpă...". Iași / 0068841 / 13.05.1987
72. Zaharia Niculina, Bacău, [...], jud. Bacău	- A fost înștiințată de un anume Zaharia Vasile din Libia, că: „...Lucrez de dimineața până seara și de la 8,00 seara până la 1,00 noaptea lucrez la particular, că altfel nu se poate...". Iași / 068841 / 13.05.1987
73. Zgripcea Emilia, Sibiu, [...], jud. Sibiu	- Numitul Zgripcea Mihai, aflat la lucru în Egipt, i-a relatat într-un mesaj: „...Am cumpărat pentru fete două lănțișoare de aur, de câte 4 grame, iar ca medalion m-am gândit să vă procur la fiecare câte o literă, inițiala numelui. Vreau, de asemenea, să vă mai iau câte un inel de aur la fiecare...". Sibiu / 004329 / 27.05.1987
74. O persoană juridică, București	- Un grup de muncitori din Algeria, Saida, au adresat o reclamație în care au sesizat că numitul C[...] F[...], normator pe un șantier al A.R.C.O.M., abuzează de funcție, pretinde avantaje materiale (bani, băutură). În caz că se vor cerceta cele reclamate, semnatarii sesizării vor declara ceea ce cunosc. Direcția a II-a / 011825 / 09.02.1986
75. O persoană neidentificată, Egipt, El Wasta	- A expediat pe adresa unei persoane juridice din Capitală, un material din care rezultă că „frații Ș[...] din cadrul șantierului El Wasta din Egipt vând băuturi alcoolice în cantități mari cu prețul de 800%...". Direcția a II-a / 0420366 / 12.05.1986
76. O persoană neidentificată, Egipt	- A expediat un material unei persoane juridice din Călărași, în care a sesizat unele aspecte negative din activitatea numitului Popa Florin: „...La fabrica de ciment pe care o construiește A.R.C.O.M. pentru Egipt se lucrează cu cetățeni români, printre care este și un individ din Călărași pe nume P[...] F[...], care a venit aici să se țină numai de bișniță, primind din țară pachete cu diferite lucruri despre care știe că se vând aici, în Egipt. Le-a comercializat și a luat alte lucruri pe care le va comercializa în țară când va veni. A cumpărat aur,

capete de redare, cafea, ţigări, blue-jeans etc. Nu le poate aduce el singur şi atunci a dat cadouri şefilor, whisky, cafea şi i-a aprobat să-i vină soţia în vizită, ca să mai aducă lucruri care se vând aici, coniac, gerovital...E posibil să aducă şi dolari, căci omul tot timpul are dolari...”.

Călăraşi / 0355716 / 19.11.1986

77. O persoană neidentificată, Bucureşti

- A trimis o sesizare pe adresa unei persoane juridice din Capitală, semnalând acţiuni ilicite ale lui G[...] D[...], cadru cu funcţie de conducere în întreprinderea A.R.C.O.M., menţionând:

„...deţine şi sustrage valută pe care o depune la Paris, la fiul soţiei sale”. În sesizare se mai afirmă că „recurge şi la facturi fictive pentru a-şi însuşi cât mai multă valută ...”.

Direcţia a II-a / 0423736 / 13.06.1986

78. O persoană neidentificată, Bucureşti

- S-a adresat unei persoane juridice sesizând abuzurile unui anume S[...] I[...], fost ministru adjunct în M.C.E., precizând:

„...Mai mulţi salariaţi din Ministerul Comerţului Exterior şi Cooperării Internaţionale, fiind indignaţi de zvonul care circulă prin minister că tovarăşul S[...] I[...], fost ministru adjunct, va fi numit ambasador în Elveţia, ne-a făcut să vă scriem şi să vă informăm că nu este cu putinţă ca acest om, care nu a făcut prea mare lucru în minister, datorându-se şi lui situaţia critică de astăzi a ministerului, nerealizării planului la toţi indicatorii, fiind penalizaţi de multe ori cu cca 50% din salariu, să fie promovat într-o aşa funcţie. Acest tovarăş s-a plimbat cam în toată lumea, făcându-şi avere estimată în milioane ca: o vilă în com. Joiţa..., mobilă de sute de mii, numai cea de export, colecţia de bijuterii, ceasuri şi stilouri, toate numai din aur şi multe alte obiecte care nu se pot evalua. În loc să fie trimis în judecată conform Legii nr. 18, este trimis ca ambasador ...Suntem convinşi că acest tov. S[...] are şi valută, pe care aşteaptă să o folosească în scopuri personale când va fi trimis în Elveţia...”.

Direcţia a II-a / 0424083 / 17.06.1987

79. O persoană neidentificată, Bucureşti

- A trimis o sesizare unei persoane juridice din Bucureşti, în care a relatat:

„...Cetăţeanul L[...] M[...], salariat al Autobazei 4 – Militari, în funcţie de conducător auto, lucrează de 18 ani la coloana T.I.R., fiind dirijat în cursă în Franţa. L[...] M[...], la întoarcere prin R.F.G., la o parcare din ţara respectivă, a

purtat discuții cu L[...] E[...], fost coleg de serviciu la coloana T.I.R. Cu câțiva ani în urmă a rămas în R.F.G.
Cetățeanul L[...] și cu L[...] E[...] au purtat discuțiile la restaurantul din parcarea respectivă. După câteva ore de discuții, L[...] E. i-a dat lui L[...] M[...] un pachet, pe care l-a introdus în țară...".

S.M.B. / 0415013 / 22.03.1986

III. Informații despre elemente care, fiind plecate în străinătate în interes de serviciu, au refuzat înapoierea în țară la expirarea termenului ori au manifestat intenții în acest sens sau și-au prelungit nejustificat șederea în străinătate.

1. Ababei Dorina, com. Brăhășești, jud. Galați	- A trimis un material soțului ei, Ababei Nicu, Libia, P.O. Box 969, în care i-a comunicat: „...Uite unde am ajuns, ai crezut că străinul te ține pe tine în brațe, dar treaba ta, faci ce vrei, gândește-te ... Vino acasă și lasă gândurile rele pe care le ai în cap...". Galați / 0036760 / 3.06.1987
2. Afodorici Aurora, Italia, Latina	- I-a comunicat lui Poșircă Elena, București, [...], următoarele: „....Mi-a fost foarte greu o lună de zile, de când m-am despărțit de trupa de balet, pentru că nu am avut salariu și îți dai seama ce greu este fără bani... Acum am găsit de lucru, de aproape trei zile; vând parfumuri. Stau la Roma la un hotel. Am depus toate actele pentru S.U.A. și acum aștept". S.M.B. / 15.07.1986
3. Baluș Vladimir, R.F.G., Herford, [...]	- A informat-o pe numita Sadoveanu Natalia, București, [...]: „Regret că nu pot să mă întorc la București, fiindcă sunt în tratament. Sănătatea cam scârțâie". S.M.B. / 09.08.1986
4. Banyai Rodica Zoia, Oradea, [...], jud. Bihor	- A fost înștiințată de numitul Banyai Andras, Italia, că: „...După ce am terminat tratamentul început la Viena, am luat hotărârea de a rămâne în Vest, cerând azil politic, cu gândul de a pleca pe urmă mai departe...". S.J. Bihor / 26.07.1986
5. Bănică Ion, Italia, Sulmona, [...]	- A adresat lui Bănică Aneta din Brașov [...], un mesaj în care i-a relatat: „...Dacă nu avea loc la graniță incidentul cu diploma, eu veneam acasă cu diplomă cu tot, la timpul normal... Atât eu, cât și George, la solicitarea rezistenței italiene și canadiene

	nu am invocat motive politice…”.
	S.J. Braşov / 20.06.1986
6. Barth Lorenz, R.F.G., Hocheim-Main […]	- Într-un material trimis pe adresa lui Stara Virgil, Carei, […], jud. Satu Mare, a relatat: „… Nu am rămas aici de florile mărului ci pentru ochiul acestui copil. Trăim în lagăr cu o familie din Polonia. Nu-i grozav dar cine a trăit în internat ca mine poate să reziste…”.
	S.J. Satu Mare / 22.02.1986
7. Belet Ioan, Egipt, Șantier A.R.C.O.M.	- Într-un material adresat lui Belet Costela, Sibiu […], i-a comunicat: „…Am să încerc să-ți trimit tot prin Florin o chemare pentru a putea veni la mine. Cu toate că, pe aici, în ultimul timp, s-au întâmplat cam multe, cel de aici de la personal mi-a promis că mă servește. Au venit soțiile la ei și au plecat împreună. Poți să-i spui și lui Irimița că ing. Pătărău, de unde a lucrat el și-a adus nevasta la el, au plecat în excursie și nu s-au mai întors…”.
	Sibiu /004329 / 27.05.1987
8. Benkö Rozalia, Sibiu, […]	- Este destinatara unui material adresat de Benkö Günter, aflat la lucru în Irak, care o invită insistent în vizită: „…Aș vrea să știu dacă Zini a reușit să depună actele și dacă a primit procura ștampilată de la Ambasada română sau de la Banca din Sibiu. Toate astea ca să știu cum îmi aranjez treburile pentru că în martie 1987 trebuie să părăsesc Irakul… Dă-i lui Zini 500 lei și să plece la București cu trenul în noaptea de marți sau miercuri, dimineața să fie la București și la ora 8,00 să meargă la ROMELECTRO cu buletinul și să o caute pe d-na Comănescu. Înainte de a pleca Zini la București dă-i o scrisoare către mine în 3 exemplare, pe care le va da la 3 persoane diferite ca să ajungă sigur una aici. Poți să-i telefonezi și fam. Verescu, să-i spui să-mi scrie și el dacă a reușit Zini să depună actele sau nu…”.
	Sibiu / 004329 / 27.05.1987
9. Bostan Răducu, Turcia, Istanbul, Tekin Sokak	- Într-o comunicare expediată lui Rusu Nicu, Băile Herculane, Caraș-Severin, a afirmat: „…Mă aflu în Istanbul, unde urmează să stau vreo 4 luni și apoi să plec în Canada. Aici locuiesc în lagăr. În Iran nu am stat decât 3 luni. M-au trimis în țară disciplinar, dar eu nu mai m-am întors”.
	Caraș-Severin / 12.05.1986

10. Brăescu Gheorghe, București, [...]

- Într-un mesaj pe care i l-a adresat Buzatu Călin-Dumitru, Maroc, Taza [...], l-a invitat să se întâlnească amândoi în R.F.G.; din mesaj rezultă intenția expeditorului de a rămâne definitiv în străinătate:

1. „...Dacă veți fi prin Europa înainte de 1 august, puteți să-mi dați o telegramă cu o întâlnire în R.F.G., data, orașul. Puteți cere colegei Sevastre, noua adresă a fostei colege Antoaneta Stănciulescu de la Școala generală nr. 75, acum Antoaneta Popescu din Montreal, ca pentru voi, deoarece vreau să-i scriu.

Mai găsiți prin dosarul meu:

a) Copie act căsătorie; cu el nu voi plăti impozit de celibatar;
b) Copie de vechime în câmpul muncii, este necesară la mărirea «Grilei de valori» spre scara 11;
c) Eventual copie de pe diploma de studii;".

2. Buzatu Călin-Dumitru a adresat un mesaj și lui Cojocaru din Ploiești [...], cu următorul conținut:

„...Mai există faimoasa instituție ROMCONSULT? Cred că acum R.S.R. nu mai are nici o cooperare didactică. Bulgarii datorită acestei realizări, trimit cooperanți de două ori pe an, în martie și septembrie...".

Buzatu Călin-Dumitru, profesor inginer, cooperant în Maroc.

Direcția I / 00423952 / 16.06.1987

11. Bratu Titina, com. Săcele [...], jud. Maramureș

- Numitul Bratu Stoica, din Istanbul, Turcia, fugar, i-a relatat prin intermediar:

„...Am plecat din Irak și sunt în lagăr la Istanbul și vreau să plec în Canada. Aici trebuie să stau 16 luni. Poate ai să te superi că am plecat și eu, dar îți promit că am să te ajut mai mult decât oricare dintre noi. Dacă o să ajung în Canada și o să fie și Lică plecat, o să-ți trimitem bani să faci o casă bună...".

Constanța / 0080794 / 25.05. 1987

12. Burcă Maria, Oradea, [...], jud. Bihor

- A primit un mesaj din partea lui Burcă Nelu, din Turcia, Istanbul, prin intermediar, care i-a transmis:

„...Te rog, iartă-mă pentru necazurile pe care ți le fac cu rămânerea mea în Turcia, însă pentru mine nu mai este cale de întoarcere. Aici stau 6-7 luni pentru verificare, după care voi merge în Canada. După ce ajung acolo, vă fac chemare să veniți și voi. Ca scrisorile să ajungă la mine trimiteți-le cu cineva care merge în Ungaria...".

Constanța / 080974 / 25.05.1987

13. Buruiană Victoria, Italia, Roma [...]

- A adresat un material lui Buruiană Victoria, București, [...] în care i-a relatat motivele rămânerii în străinătate:

„...Lumea de aici, de profesia mea, mă caută și mă solicită, dar o zi e numai o zi. Ceva este foarte important pentru mine, voi să mă înțelegeți, să nu fiți supărați pe mine. D-na Loghin minte, cum a știut să mă mintă toată viața. După atât amar de ani dăruiți gimnasticii, are tupeul să-mi spună la Florența, «din greșeală ai venit aici, era locul lui Mociani». De câte ori îmi aduc aminte mi se umplu creierii de furnici. Atât am meritat! Veșnic rămășițele de la alții...”.

S.M.B. /21.10.1986

14. Calistru Leontina, Craiova, [...], jud. Dolj

- Insistă într-un mesaj adresat lui Calistru Iulian, Egipt, Assyut, să revină în țară, considerând că cel în cauză are intenții de evaziune:

„...Vineri am fost la București și mi-am dat întâlnire cu Dan, pentru pachet și pentru ce avea să-mi comunice de la tine... Am bănuit încă de la telefon și m-am supărat și i-am spus ceea ce gândeam eu despre problemă. Îmi cunoști părerea; dacă ții cont de ea procedezi ca atare, dacă nu, faci cum dorești. Cum ți-ai schimbat-o așa de repede... M-a revoltat și te-am făcut dobitoc, ca pe Milică. Mă gândesc să nu fie altceva la mijloc, dacă au început să-ți treacă prin cap ... Eu vreau acum să vii acasă...”.

Dolj / 0031708 / 30.05.1987

15. Cârciumaru Ion, Turcia, Istanbul, Acibaden Sokak

- Într-un mesaj expediat lui Cârciumaru Floarea din com. Budești, jud. Vâlcea, a afirmat:

„...Eu nu am mai ajuns la punctul de lucru și din Bagdad m-am întors în Turcia, unde mă aflu până la plecarea mea în America sau Canada...”.

Vâlcea / 19.10.1986

16. Csiczer Veronika, Miercurea-Ciuc, [...], jud. Harghita

- Soțul acesteia, Csiczer Albert, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M. din Irak, i-a comunicat:

„...Despre Sillo Imre știu doar atât, că a rămas în Turcia împreună cu un inginer. El, cu alți 5 oameni lucra pentru arabi, iar inginerul îi ponta pe toți și așa au câștigat foarte mulți bani. Au adunat câte 3.000 de dolari și foarte mulți dinari. La turci nu s-au prezentat în lagăr, vrând să rezolve totul pe cale particulară, de aceea, le-a fost mai greu, în schimb și în California este mai bine decât în Irak și sunt și acolo mulți maghiari!.... Pe mine mă vor duce până în Turcia cu autobuzul și de acolo cu avionul. Spre Turcia nu prea vor

să ne ducă, deoarece, în ultimii ani, au trecut peste 360 persoane de aici în Occident.
Îmi pare rău de excursia în Ungaria și de faptul că de acolo nu se poate merge mai departe; vezi bine ce e la noi".

Harghita / 0077076 / 28.05.1987

17. Dimache Jean, Italia

- Într-un material adresat lui Dimache Anișoara, București, [...], i-a comunicat:
„...Sunt în Italia și nu în Egipt. Vă rog să mă scuzați, dar ajunsesem la concluzia că în 18 luni cât am stat în Egipt, nu am realizat nimic și nici în 17 ani de serviciu. Am ajuns cu peripeții în Italia, prin Iugoslavia. Nu ne-a interesat politica, nu facem politică. Ni s-a dat casă și masă. În momentul când terminăm actele ne mutăm la hotel la Roma. Lucrăm la un atelier de reparat mașini de scris. Am înaintat actele pentru Canada sau Suedia".

Direcția a II-a / 0043192 / 23.12.1986

18. Dragomir Constantin, București [...]

- Numita Covalec Mariana din Austria, Klagenfurt [...], detașată împreună cu soțul, Covalec George, prin A.R.I.A., i-a comunicat intențiile lor de a rămâne în străinătate:
„...Georgică are diseară spectacol ... Noi, aici, am început să facem o viață frumoasă și este greu să renunțăm la ea numai pentru niște vise. Eu nu știu ce-aș mai putea să fac acasă în privința meseriei. Ceea ce mi se oferă aici este șansa vieții mele și de aceea doream din tot sufletul, să fiți lângă noi, să vedeți cât de bine ne descurcăm și cât suntem de fericiți...".

S.M.B. / 0418691 / 28.04.1986

19. Horvath Judith, Cluj. Napoca, [...], jud. Cluj

- Numitul Horwath Vasile, Italia, Florența, [...] instrumentist, i-a transmis:
„...Am trimis o telegramă la A.R.I.A. în care comunicam despre contractul meu pe 6 luni și cer prelungirea vizei române începând cu data de 6.02.1986...".

Cluj / 0337530 / 21.02.1987

20. Ion Moise, Pitești, jud. Argeș

- Într-un mesaj adresat lui Boboc Dumitru din Craiova, a relatat:
„...În urma unui test, care se pare că a fost trecut cu succes, vom pleca, pentru un an de zile în America. Așa va fi contractul inițial...Despre aceasta să păstrați discreția totală ... Trebuie urgentată obținerea pașapoartelor fetelor pentru Germania, deoarece orice vorbă scăpată complică lucrurile și obținerea lui. Odată primit, telegrafiați urgent la adresa veche, ajunge în aceeași zi, (Pforzheim – N.C.)".

Argeș / 001920 / 21.05.1987

21. Ivan Miron Fănel, București, […]	- A fost înștiințat de Vartolomei Dan, Italia, Roma, plecat în străinătate cu contract prin A.R.I.A., că va primi fotocopia unui contract pentru o anume Doina și îl roagă să se ocupe de demersurile necesare pentru pregătirea vizei acesteia. S.M.B. / 0359973 /16.02.1987
22. Kövecsi Anne-Marie, București, […]	- Într-un material expediat ei de Kövecsi Petre, India, Mangalore, Karnakatala, acesta a înștiințat-o: „…Încă nu am pașaport, stau clandestin. Pașaportul meu e la ambasadă. Ambasada spune că nu poate face nimic, până nu apar formele din țară: țara, cred că, nu are interes să facă formele, iar eu sunt un nimeni care trăiește în India. Cred că statul român va vrea totuși să mă recupereze din India și nu vrea să mă determine pe această cale să văd și Roma sau Viena, pe care de altfel, doresc mult de tot să le vizitez…”. Direcția a II-a / 0413721 / 08.03.1986
23. Lică Gheorghe, Italia, Genova […]	- L-a anunțat pe Lică Stoica, București, […], că nu se mai întoarce în țară: „… În primul rând vă spun că m-am hotărât să mă însor. Este foarte tânără – 22 de ani. Acum nu mai plătesc A.R.I.A. și voi trebuie să știți că toate calculele pe care le vor face trebuie să se încheie la 31.07.1986”. S.M.B. / 5.11.1986
24. Macsim Gheorghe, Turcia, Istanbul, Acibaden Tekin	- I-a expediat un mesaj lui Dracsin Constantin, com. Draxinii Bălușeni, jud. Botoșani, în care a relatat: „…După o călătorie de 2 zile și jumătate, am străbătut distanța Bagdad-Istanbul cu un autobuz Mercedes cu aer condiționat. Ce să-i faci, așa e în capitalism. După trei zile de lucru aici, am terminat formalitățile și am buletin de Istanbul circa 6-10 luni, după care îl voi schimba cu unul mai mare. Acum sunt într-adevăr om liber…”. Botoșani / 19.06.1986
25. Mancineli Gina, Italia, Martinsicuro […]	- Într-un material adresat lui Zadaroje Ioan, București […], i-a trimis un certificat medical eliberat de Unita Locale Sociosanitaria, regione Abruzzo, Italia, din care rezultă că numita Zadaroje Gabrinia s-a prezentat la control medical și a rezultat că aceasta suferă de […] având nevoie de repaos absolut și tratament…”. S.M.B. / 11.01.1986
26. Manczal Janos, Nigeria, Nubi,Statul Gongola; profesor	- A expediat un material lui Moskovits Mathe Janos, Gheorghieni […], județul Harghita în care a afirmat: „…Sunt aici de 6 luni cu familia. Se pare că mai avem un an și jumătate de stat. Am semnat un contract pe 2 ani, dar

dacă voi avea posibilitatea, îl voi mai prelungi un an, dar asta rămâne de văzut. Sunt pentru a treia oară în misiune în străinătate...".

Harghita / 0410050 / 18.02.1987

27. Molnar Janoș, Turcia, Ankara

- Într-un mesaj adresat lui Molnar Ana Maria, Zalău, [...] a relatat:

„...După ce am plecat din Aden, am venit la Ankara, unde m-am prezentat și am cerut azil, pe care l-am și primit. Trei săptămâni am stat la hotelul «Ecran», așteptând aprobare pentru Suedia...".

Sălaj / 27.10.1986

28. Niculescu Alexandru, Franța, Gaillard, [...]

- I-a relatat lui Niculescu Alexandru, București, [...], că:

„...Noi am prelungit șederea noastră aici, căci Gina nu se simte bine...".

S.M.B. / 5.11.1986

29. Oraș Ioan, Timișoara, [...], jud. Timiș

- O persoană care semnează Nicu, i-a expediat un material în care l-a anunțat următoarele:

„...Eu, totuși, m-am gândit ceva și până la urmă așa am să fac; am să mă căsătoresc în Egipt și nu am să mai vin în țară, dar treaba asta nu o fac acum. Când am să vin în țară am să-i spun și ei și am să o fac la anul viitor, că o să mai vin un an de zile și tot în Egipt...".

Iași / 0068841 / 13.05.1987

30. Ostalis Rodica, Bistrița, [...], jud. Bistrița-Năsăud

- Numitul Ostalis Gesi, aflat la lucru pe un șantier A.R.C.O.M. în Irak, i-a comunicat:

„...Florin s-a mutat în cameră cu mine. Am avut niște probleme, ceea ce nu pot să-ți spun; era să vin acasă disciplinar... M-a lămurit să fug cu el în străinătate și dacă am zis ceva s-a cam terminat toate cu noi...".

Bistrița-Năsăud / 002563 / 28.05.1987

31. Silter Elena, Mărășești, [...], jud. Vrancea

- Silter Paul din Irak, Mosul, Sad nr. 24, aflat la lucru pe un șantier, i-a relatat:

„...Te rog, să încetezi cu drăcoveniile care îți plac să ți le iau; știu eu ce am de făcut. Dacă nu încetezi, nu-ți mai scriu nici o scrisoare și rămân în Turcia. Dacă nu erai tu să fim împreună, dar tu mă legi de casă...".

Vrancea / 0410504 / 26.02.1987

32. Sirli Vasile, Franța, Paris [...]

- Sirli Adriana, București, [...], a primit un mesaj în care este anunțată de soț că este într-o situație deosebită:

„Soluție disperată. Spitalizare lungă durată. Cheltuieli imense. Unica soluție este să rămân în Franța. Te rog să ceri reîntregirea...".

S.M.B. / 14.07.1986

33. Stere Nicolae, București, [...]

- I-a transmis un material lui Stere Mirela, aflată în Spania, Bilbao, [...], din care rezultă că cea în cauză a plecat cu un contract A.R.I.A. și a refuzat înapoierea în țară:

„...După cum v-am spus, tăticul a fost la A.R.I.A. și a depus cerere și pentru tine și pentru Constantin. Corneluța a fost tare drăguță. Eu vă trimit lista scrisă de ea, cu ce trebuie să trimiteți voi de acolo:

1. Adeverință de câștiguri nete realizate pe toată perioada;
2. Partenerul extern să nu mai trimită contract extern pentru voi;
3. Cerere depusă la A.R.I.A., precum că sunt rezidenți și întrerup relația cu A.R.I.A”.

Direcția a III-a / 0356352 / 08.01.1987

34. Szarka Wilhelm, Turcia, Istanbul, Kadikioy, Tekon Sokagi

- I-a înștiințat pe Szakacs Istvan, Oradea, jud. Bihor, că:

„...Îți comunic din Istanbul și nu din Irak, cum te-ai așteptat. Piști, prezența mea aici înseamnă că, deja, aparţin lumii libere. Este posibil să fi aflat că eu am fugit. Sunt aici împreună cu un prieten. Eu și prietenul meu vrem să mergem în America. Deja, rudele mele din America știu totul despre mine și umblă în interesul meu...”.

Bihor / 06.02.1986

35. Tamaș-Kelemen Anna, S.U.A., New-York [...]

- Într-un materia trimis lui Kelemen Atila, Târgu Mureș [...] a trimis copiile actelor prin care anunță autoritățile române de prelungirea contractului de scenografă în S.U.A.

Mureș / 0414448 / 26.04.1987

36. Turel Ionică, Moinești, [...], jud. Bacău

- Turel Nelu din Irak, aflat la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M. i-a făcut o invitație de a-l vizita, din conținut, rezultând, însă, intențiile sale de rămânere ilegală în străinătate:

„...Mergi și rezolvă la București ceea ce am discutat și spune-le că vii în Irak, însă, când scoți biletul, să fie până la Istanbul, unde ne vom întâlni.

Nu înțeleg de ce atâtea piedici în calea venirii tale aici... când ai făcut formele pentru Alger, a mers totul foarte ușor... Dacă poți să rezolvi ceva, bine, dacă nu, nu te mai zbate atât și când voi veni eu, vom merge cu toții de la Constanța direct la Istanbul, iar atunci nu o să mai aibă ce ne face...”.

Bacău / 0024976 /25.05.1987

37. O persoană neidentificată, București	- A expediat un material pe adresa unei persoane juridice din București, în care a afirmat: „...Tovarășa R[...] L[...] din București, angajată la Departamentul pentru lucrări în străinătate, în R.A. Egipt, care se află în concediu, pe data de 26 iulie 1986, fiind în stațiunea Herculane, la o petrecere la restaurant și-a exprimat dorința de a rămâne în străinătate, la Port Said, unde are un prieten din R.F.G., care lucrează la același șantier și este foarte bogat". Direcția a II-a / 0430922 / 25.08.1986

IV. Date despre cetățeni români aflați în străinătate în interes de serviciu care au adiat și încercat să colporteze, față de o serie de legături din țară, știri și comentarii tendențioase difuzate de unele posturi de radio occidentale, ostile țării noastre.

1. Balica Elena, Mărășești, [...], jud. Vrancea	- O persoană care nu s-a semnat i-a trimis din Egipt un material; din conținut rezultă că este soțul destinatarei, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M., care îi comunică: „...Aici toți prind posturi străine și aceea vorbesc urât de noi și știi că mie nu-mi place; știi cum mint toți...". Direcția a II-a / 004111487 / 11.03.1987
2. Dinache Anișoara, București, [...]	- Dinache Jean din Egipt, detașat, în cadrul antreprizei A.R.C.O.M., i-a transmis un mesaj în care a relatat: „...Aici mi-am consolidat poziția cu Z[...]. Au reușit să-l demaște pe directorul adjunct E[...] că fură prin G[...] S[...], bucătarul șef M[...] și achizitorul T[...], care au fost prinși de director cu carne stricată și multe altele. Pe ei vor să-i trimită disciplinar acasă, dar au început să spună toate matrapazlâcurile pe care le făceau pentru director și colac peste pupăză la C.O.M. a dat o ciornă în care directorul adjunct scria pentru «Europa Liberă» și «Vocea Americii», care trebuia trimisă de S[...] (Gogu) mai departe și dacă nu i-a mai putut ajuta, a dat această scrisoare la C.O.M.. Este vâlvă mare, nu știu ce va urma, dar secretarul de partid pe antrepriză, Z[...], împreună cu D[...] D[...] (care a venit înapoi) i-a luat pașaportul. Direcția a II-a / 0421951 / 26.05.86
3. Gornoviceanu Cristian, sat Gemeni, jud. Mehedinți	- A primit o comunicare de la Gornoviceanu Gigi aflat la post în Irak, în care i-a relatat: „...Am ascultat și eu la radio meciul de la Monte Carlo cu Dinamo Kiev. Să știi că aici se prinde România și

«Șopârlica», dar trebuie să ai timp de așa ceva”.

Mehedinți / 00322713.05.1987

4. Istru Nicolae, Galați, jud. Galați

- Donisanu Mihai, Egipt, român plecat la muncă în cadrul Antreprizei A.R.C.O.M., i-a transmis:

„...Am auzit că în țară este foarte frig și la propriu și la figurat. Nu știu în ce măsură este adevărat ce se aude pe aici, la postul «București 4». Alte surse de informare nu prea avem...”.

Iași / 00688841 / 13.05.1987

5. Mureșan Ionel, Irak, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M.

- Într-un material adresat unei legături din orașul Zalău, jud. Covasna, a relatat:

„...De multe ori aud la radio șanț «Europa Liberă», că au bombardat partea de nord a Kirkukului și în fond o nimic toată...”.

Maramureș / 0088127 / 27.05.1987

6. Pogar Ana, Sighet, [...] județul Maramureș

- Într-un material expediat acesteia de soțul ei, Pogar Al., Irak, detașat la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M., cel în cauză a făcut afirmații tendențioase:

„...Răbdăm și noi aici foarte multe, ca și voi de altfel (mâncare, curent, frig). Este foarte greu când aflăm la radio ce este în România... Am ajuns ultimii oameni de pe glob ... Suntem cu toții foarte revoltați din cauza salariului și alte neajunsuri de aici...”.

Maramureș / 0088127 / 27.05.1987

7. Rusu Aurel, com. Jitca, jud. Vrancea

- Într-un mesaj adresat acestuia, numitul Sandu Aurelian din Egipt i-a comunicat:

„...Am plecat singur; nu au vrut să meargă cu mine, că pe la sfârșitul lunii decembrie au fost lupte pe stradă între creștini și musulmani în Assyut. S-a anunțat și la «Europa Liberă»...”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

8. Spătaru Dorin, Iași, [...], jud. Iași

- Este destinatarul unui material expediat de Silberstein Doru, Irak, persoană aflată la lucru, care l-a înștiințat:

„...În rest lucrurile stau bine pe aici. Dar, ca să știți și voi, mai ascultați «Europa Liberă», ca să știți ce mai e în lume, căci eu în această privință nu pot să vă scriu nimic deosebit”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

9. Stoicescu Ciprian, Spania, Valencia [...].

- A expediat un material lui Stoicescu Lidia, București, [...], în care a înștiințat-o:

„...Încă de când am venit în Spania, mi s-a spus că nimeni nu e obligat să facă pe secretarul A.R.I.A. și să dea certificat

de salariu, contracte. După cum vezi, cei din birou le cam ştiu pe toate. Ar fi bine ca la A.R.I.A. să nu mai facă scandal, ca să nu-şi audă numele pe la vreun post de radio. Încă nu s-a rezolvat cu datoria din Las Palmas. Totuşi, voi trimite ceva la ambasadă, însă prea puţin (50-60.000)...".

S.M.B. / 0359126 7 03.02.1987

10. O persoană neidentificată, Bucureşti, ospătar în cadrul Romvared

- A expediat o sesizare pe adresa unei persoane juridice, în care arată unele abuzuri comise de directorul V[...] G[...]:

„...De la venirea acestuia în unitate, a căutat să dezorganizeze întreprinderea... Noi, oamenii muncii din această întreprindere cunoaştem activitatea acestui escroc de director, deoarece nu a participat la nici un fel de şedinţă în mijlocul nostru, să ne spunem şi noi necazurile. Primeşte cadouri, bani, obiecte de provenienţă străină, atât de la conductori, cât şi de la ospătari ...

[...] Noi, toţi ospătarii, avem paşapoarte şi plecăm afară; dacă nu se vor lua măsuri împotriva acestui escroc de director, care ne cere bani şi ne denigrează, vom cere sprijinul postului de radio «Europa Liberă» pentru a fi auziţi...".

S.M.B. / 00418062 / 21.04.1987

V. Comentarii necorespunzătoare privind condiţiile de muncă, retribuţie şi cazare de pe unele şantiere din străinătate ale întreprinderilor A.R.C.O.M. şi A.R.C.I.F., intenţii ale unor cooperanţi de înapoiere în ţară înaintea termenului fixat.

1. Antonovici Alexandru, Ploieşti, [...], jud. Prahova

- Într-un material expediat de Stamatin Elvira, din Mexic, [...], aceasta a relatat:

„...Celor care se întorc cu dolari acasă, statul îi obligă să-i schimbe oficial şi doar 15% din ce ajunge pot să-i cheltuiască cum vor. Măsura aceasta e cea mea mare prostie, căci te forţează să vii fără bani acasă. Te îngrădeşte în aşa hal, că te forţează să faci ce nu trebuie...".

Prahova / 0035542 / 22.11.1986

2. Ardac Alexandru, Irak, detaşat pe un şantier al A.R.C.O.M., arhitect

- Într-o comunicare expediată pe adresa lui Ardac Elisabeta din Buzău, a afirmat:

„...Pe luna noiembrie nici până acum nu am primit salariul ... Până acum am primit 25 dinari avans + 16 dinari pe câteva zile din octombrie, total 41 dinari pe 90 zile... Totul este o bătaie de joc a oamenilor...Aici se descurcă şefii şi cei care fac afaceri...".

Buzău / 007046 / 04.06.1987

3. Belet Costela, Sibiu, [...], jud. Sibiu	- Pe adresa acesteia, numitul Belet Ioan, aflat la lucru în Egipt, a expediat un material în care și-a expus starea de spirit: 1. „...Suntem deja în 20 iulie și nu am luat banii nici pe luna mai. După ce că sunt puțini, nu ți-i dă nici la timp”. 2. „...Aici (în Egipt) este mai rău decât în Irak cu banii pe care îi luăm, cât și cu banii din țară. Am două luni și o săptămână și nu am luat banii decât pe 3 zile din luna aprilie. De aici nu o să vin cu mare brânză, nici în geamantan nici în travăr...”. Sibiu / 004329 / 27.05.1987
4. Boiciu Maria, Vaslui, [...], jud. Vaslui	- Soțul acesteia, Boiciu Ștefan, aflat la muncă în cadrul A.R.C.O.M., în Irak, i-a transmis un mesaj în care i-a relatat: „...În ultima perioadă am avut puțin de lucru, a fost mașina defectă și ca atare am câștigat puțin. Am fost nevoit să împrumut 7 dinari. Îmi schimb locul de muncă întrucât nu e rentabil să câștig 1.600 lei, ca în luna decembrie...”. Vaslui / 003559 / 16.02.1987
5. Bratu Ana, Oradea, [...], jud. Bihor	- A fost înștiințată de numitul Bratu S., care lucrează temporar în Irak că: „...Să știi că îmi pare rău că am venit, deoarece este foarte rău, din toate punctele de vedere, adică, bani puțini, piața este f. scumpă”. Bihor / 0015248 / 20.05.1987
6. Bușagă Maria, Sibiu, [...], jud. Sibiu	- Într-un material expediat acesteia de către soțul ei, Bușagă Vasile, cooperant pe un șantier al A.R.C.O.M., în Irak, șofer, a afirmat: „...Am plecat din Hilla pentru că era dezastru cum se plătea. Am fost la director în audiență și am obținut transferul la șantierul din Mosul”. Sibiu / 004329 / 27.05.1987
7. Calciu Dumitru, Turcia, Hilla; Specialist detașat la lucru în străinătate	- A adresat un memoriu forului tutelar din țară, reclamând comportarea abuzivă a șefului de șantier, solicitând a fi adus în țară, împreună cu R[...] M[...] și I[...], toți fiind afectați de comportarea directorului M[...]. Motivul persecuției ar fi faptul că, din postul pe care îl deține, semnatarul materialului ar fi văzut „toate excrocheriile lui V[...], fostul director al șantierului”, care l-a lăsat în seama celui actual. Direcția a II-a / 0412880 / 3.03.1986

8. Carabineanu Elena, Sibiu, [...], jud. Sibiu	- Într-un material adresat de soțul ei, Carabineanu Ștefan, detașat la lucru pe un șantier A.R.C.O.M. din Irak, acesta a relatat: „...Căldura a ajuns la 58-62 grade; mă doare tot timpul capul. Nu am poftă de mâncare, câștigul scade. Chiar ieri am avut o ceartă de am ajuns la director. Am luat numai 3.162 lei și 63 dinari pe luna mai. Sunt foarte nemulțumit, fiindcă este o mașină mare și transport oameni pe căldura asta, singur, fără să am ajutor, la distanța de 480 km...". Sibiu /004329 /27.05.1987
9. Chiujdea Niculina, Tulcea, [...], județul Tulcea	- Într-un material expediat de Chiujdea Fănică, aflat pe un șantier A.R.C.O.M., în Irak, acesta i-a transmis: „...Te rog să mă înțelegi că nu are rost să stau aici, să mă chinui degeaba, dacă ne plătește prost, căci te poți îmbolnăvi pe toată viața. De mâncare nu găsești, iar banii nu ni i-au dat de trei luni". Tulcea / 0026664 / 06.05.1987
10. Coinac Mărioara, Tulcea, [...], jud. Tulcea	- Numitul Coinac Ion, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M. din Irak, i-a transmis un mesaj cu următorul conținut: „...Dacă Ion vine aici 11 luni, se îmbolnăvește; să încerce în altă parte dacă poate. În continuare, cu banii văd că iese tot prost; pe noiembrie 1.800 lei. Sunt alții care au venit în urma mea cu vreo două luni. Acum se trag cu mâinile de păr și-și blestemă zilele. Nici nu au ce să mănânce. Sunt unii care vor să plece în țară și nu pot să scape că-i pune să plătească...". Tulcea / 0026664 / 06.05.1987
11. Csiczer Veronica, Miercurea Ciuc, [...], jud. Harghita	- Numitul Csiczer Albert, detașat pe un șantier al A.R.C.O.M. din Irak, i-a transmis: 1. „...Când am fost la București ne-au promis un salariu dublu față de cât primim. Trăim numai cu promisiuni, iar când oamenii văd realitatea de aici, își smulg părul din cap de necaz. Fiecare se consolează cu faptul că în țară e și mai rău... E greu să vă trimit pachete pentru că se ia vamă pentru fiecare articol; deci și în acest fel poporul este exploatat ... Muncim destul, dar primim bani puțini... Cei care s-au întors, au spus că acasă e mai rău decât aici...". 2. „...În general, sunt bine, dar și răbdarea are o limită. La plecare ne controlează valizele, ca să nu mai vorbim de București, unde, pur și simplu, omul este golit de toate ... Se spune că cine are un singur copil trebuie să plătească impozit, cei care au doi, nu primesc alocație; se ordonă

până și faptul ca femeile să nască vara și nu iarna…”.

Harghita / 0077076 / 28.05.1987

12. Dobra Dorina, Bistrița, […], jud. Bistrița-Năsăud

- A fost informată de soțul ei, Dobra Mircea, din Egipt, despre condițiile sale de muncă și de trai:

„…Se muncește foarte mult; până la 1 aprilie trebuie să terminăm platforma tehnologică, fabrici, betoane, silozuri și benzi de toate felurile pentru a fi luate în primire; sunt o groază de probleme. Cred că un contract mai prost nici nu se putea…”.

Bistrița-Năsăud / 002563 / 28.05.1987

13. Duca Doina, Iași, […] jud. Iași

- A fost informată de către Duca Aurel, rudă aflată la post în străinătate, despre unele dificultăți pe care le are în serviciu:

„…Am niște probleme, aici, cu șefii mei, deocamdată mă țin pe loc. Nu mai merg eu în câmp, merg alții, dar, probabil au crezut că am făcut prea mulți bani eu și lor nu vreau să le dau; de aceea, te rog, să faci tot posibilul și până la data de 4 iunie să-mi trimiți telegramă…”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

14. Frățilă Vasile, com. Godeni, jud. Argeș

- A primit un mesaj expediat de un anume Nicușor, aflat la post în Irak, care comentează negativ condițiile de muncă și cazare:

„…Am nimerit foarte prost. Aici nu mai este ca în Libia. Ca muncă, v-am spus, muncesc foarte mult și în condiții oribile, numai praf e pe câmp, nu știu ce să fac. Eu mă hotărâsem să vin în decembrie acasă, ce să fac? Dacă tot așa vor merge lucrurile, nu știu dacă am să mai pot rezista până la anul…”.

Iași / 0068841 / 15.05.1987

15. Frunză Dana, Bacău, […], jud. Bacău

- O legătură din Irak, anume Frunză Constantin, i-a transmis următoarele:

„După părerea mea, aici unde lucrez este mai rău ca la pușcărie. Dacă știam nici nu veneam. Am fost prin oraș într-o vineri cu Boboc și am vândut majoritatea lucrurilor și am făcut vreo 50 dinari. Cu cazarea îi cam rău. Stăm 6 în cameră…”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

16. Gafton Maria, com. Cetate, jud. Bistrița-Năsăud

- A fost înștiințată despre condițiile de pe șantierul unde lucrează soțul ei, Gafton Mitică, din Irak:

„…Treburile merg mai prost ca anul trecut; nu mai găsești de mâncare, exact ca și la noi. Plătesc foarte rău ai noștri, aici, în dinari, cât și salariul care trebuie să-l primești

acasă. Nu mai e ce a fost în străinătate".

Bistrița-Năsăud / 002563 /25.05.1987

17. Chiriac Paul, București, [...]

- Chiriac Melania, aflată la post în străinătate i-a adresat un mesaj în care a afirmat:

„...A venit aici din București, de la Romconsult, tov. Negoiescu, șeful tov. Ionescu, pentru a elucida problema cu deschiderea conturilor... I s-au spus toate greutățile pe care le avem aici, iar ei habar nu aveau. Toată lumea i-a făcut mincinoși. Ce să-ți mai spun, a ieșit un scandal public... Te rog, să fii sigur că vin acasă, iar dacă nu pot și nu pot, îmi dau demisia și în trei luni îmi trimit înlocuitor".

S.M.B. / 0426217 / 10.07.1986

18. Gyöngyösi Gabriela, Sibiu, [...], jud. Sibiu

- Despre activitatea din șantierul A.R.C.O.M., în care lucrează ca detașat în Irak, soțul acesteia, Gyöngyösi Johann i-a comunicat:

„...În ceea ce privește serviciul aici așa este peste tot la noi, ca la neoameni; organizare slabă, lipsă de cap. Capete slab pregătite și dezinteresate; vor doar să ia banii se mulțumesc doar cu atât...".

Sibiu / 004329 / 27.05.1987

19. Hoipa Adriana, București, [...]

- Șestacov Victor, Irak, Hilla, i-a relatat de pe șantierul A.R.C.O.M., pe care este detașat:

„...Retribuțiile nu depășesc 60%, iar dacă după aproape 5 luni de autodetenție ar trebui să mă întorc în țară, nu aș avea decât 180 dolari economisiți și o valiză goală...".

Timiș / 0051489 / 27.05.1987

20. Ionescu Constanța, Moreni, [...] jud. Dâmbovița

- Soțul acesteia, Ionescu, aflat temporar la lucru în Irak, i-a transmis un mesaj, specificând:

„...Suntem plătiți mai prost ca orice națiune care lucrează peste hotare. Avem condițiile de viață cele mai scăzute. Nu este un secret pentru nimeni".

Dâmbovița / 0016675 /30.05.1987

21. Maftei Valentina, Suceava [...], jud. Suceava

- Un anume Matei Dumitru, muncitor trimis în străinătate prin antrepriza A.R.C.O.M., i-a relatat:

„...Așa îmi trebuie că nu am vrut să stau la mine în țară, că doar mie îmi ajungea salariul. Am auzit că și nouă ne dă 50% salariu, că nu s-a făcut planul, că nu au bani. Eu aș avea mai multe de scris, dar nu pot scrie... Dacă știam de așa ceva, nu mai făceam eu ce am făcut, că nu am rezolvat nimic... În astea 8 luni am muncit să le dau bani la vamă, la București...".

Iași / 0068841 / 13.05.1987

22. Mantale Luminița, Năvodari, [...], jud. Constanța

- A fost înștiințată de Mantale E., aflat la lucru în Irak, despre condițiile de viață de pe șantier:

„...Este foarte grea acomodarea în străinătate. Este foarte multă muncă și mâncarea la cantină este proastă. În situația mea sunt sute de oameni care muncesc aici; este mai rău ca în cazarmă. În ultimele luni au murit 5 oameni...”.

Constanța / 0080794 / 25.05.1987

23. Mihiș Terezia, Baia Mare, jud. Maramureș

- I-a comunicat lui Mihiș Victor, Libia, Tripoli, C.P. 71009:

„...Te rugăm pregătește-ți venirea acasă. Nu are rost să mai stai dacă nu ești plătit cum trebuie. Nu am primit nici acum banii, întreabă-i pe cei de acolo ce au de gând? Este nevoie să afle și înaltele personalități de la București despre felul cum sunteți plătiți acasă? Ajungem și la București, dacă altfel nu se poate”.

N.N. Anterior, la 6.02.1987, a fost semnalat faptul că Mihiș Victor este nemulțumit că un director vrea să-l mute „dar decât să accepte mutarea, mai bine vine acasă”.

Direcția a II-a, Maramureș / 0410234 / 21.02.1987

24. Mihul Boris, Brașov [...], jud. Brașov

- Pe adresa acestuia, un anume Nicu din Tripoli, Libia, lucrător în cadrul antreprizei A.R.C.O.M., a relatat:

„... Este iadul pe pământ. Așa dezorganizare, proastă înțelegere a problemelor de către marea majoritate a capetelor, nu cred că s-a mai văzut... Nu se rezolvă nimic, nu se realizează nimic. Toată lumea face ce face doar pentru el, își caută acoperirea în hârtii, caută să profite cât mai mult de pe urma ta și fiecare se gândește numai la plecarea în țară. Pe nimeni nu mai interesează în ce condiții, totul este să poți pleca...”.

Iași / 0068441 / 13.05. 1987

25. Mihul Catrinel, Iași, [...], jud. Iași

- Numitul Mihul din Libia, român aflat la post, i-a comunicat:

„...Nu știu care e concepția onoratei noastre conduceri, dar au reînceput cu amânări până la niște date pe care nimeni nu le știe, cu lipsă de personal de înlocuire. Nimănui nu-i pasă de ce va fi mai târziu. Toți vor să-și rezolve problemele lor și apoi vor mai vedea. Lipsă totală de preocupare față de problemele actuale de aici și nu ți-ar fi ciudă dacă ai avea ceva avantaje, dar cum la toate procentul de rentabilitate este mai apropiat de zero absolut...Eu stau și mă mir, cum pot unii să plece la 6-7

luni și sunt marea majoritate muncitori și alții nu pot pleca la 11 luni? Care, nu este bătător la ochi?...".

Iași / 0068841 / 13.05.1987

26. Mirică Nicolae, Irak, șantier A.R.C.O.M.

- A expediat un mesaj pe adresa soției sale, Mirică, Cernavodă [...], în care i-a relatat:

„...Situația este încă grea în Irak, nu se găsește nimic, s-au cartelat toate alimentele. Totul se vinde la bișniță, la suprapreț, ca și la noi. Parcă au luat model de la R.S.R.".

Constanța / 0080794 / 25.05.1987

27. Molea Ileana, Cluj-Napoca, [...], jud. Cluj

- Molea Gheorghe, aflat în interes de serviciu, în străinătate, i-a relatat: „...În ceea ce privește venirea pe data de 1 iunie, mi-au spus clar că cererea mea nu se va lua în considerare... M-am săturat atât timp departe de voi...".

Cluj / 0044235 /23.04.1987

28. Mureșan Ion, Egipt, Assyut, P.O. Box 143

- A adresat un material lui Buzia Victor din Timișoara, [...], jud. Timiș, informându-l:

„...Să știi că nu prea merge treaba nici în străinătate. Foarte slabă organizare și suntem adunături din toată țara și la majoritatea nu prea le place munca...".

Timiș / 0051489 / 27.05.1987

29. Ortelecan Maria, Jibou, [...], jud. Sălaj

- A fost înștiințată de Ortelecan Ioan, aflat la un punct de lucru al antreprizei A.R.C.O.M., în străinătate, că:

„...Sunt peste 900 de cereri la birou pentru plecare înainte de termen; unii sunt bolnavi, alții pleacă fiindcă nu câștigă... Alții pleacă disciplinar...".

Timiș / 0051489 / 27.05.1987

30. Prodan Fănică, Brăila, [...], jud. Brăila

- Dintr-un material pe care i l-a expediat numitul Prodan Ionel, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M., din Irak, rezultă:

„...Dacă nu ne-au dat banii pe cele două luni de care ți-am spus, tot șantierul nu a mai ieșit la lucru 3 zile, adică cei care lucrează în câmp. S-au oprit lucrările din câmp, ca să-i sperie pe irakieni, să ne dea banii pe ceea ce se face în câmp și se preconizează că, dacă nu ne dă banii, ne trimit în țară, însă văd că acum iar se lucrează în fiecare zi...".

Tulcea / 0026664 / 06.05.1987

31. Rădulescu Silviu, Timișoara, [...], jud. Timiș

- Numitul Rădulescu Mihai, aflat în interes de serviciu în Irak, i-a transmis:

„...Cu serviciul o duc bine, numai cu banii stau rău; nu se câștigă. Pentru o lună de muncă 44 dinari și 1.800 lei. În țară am luat pe lună 58 dinari și 2.200 lei ... din octombrie 1986 nu se mai câștigă din anumite motive: banii s-au încasat la începutul lucrării. Am noroc că am venit cu

lucruri de acasă”.

Mehedinţi / 003227 / 13.05.1987

32. Rus Florica, Oradea, [...], jud. Bihor

- Numitul Rus Beniamin, care lucrează în Irak, i-a relatat: „...Pe aici, lumea stă foarte rău cu banii. Sunt sute de oameni care sunt aici de 7-8-9 luni şi nu au reuşit să facă economii ... Unul s-a spânzurat iar alţii fură de la colegi...”.

Bihor / 0015248 / 20.05.1987

33. Sandra Veronica, Timişoara, [...], jud. Timiş

- O persoană care semnează Sandra, din Irak, detaşat la lucru în cadrul A.R.C.O.M., i-a relatat: „...Era să murim toată lumea de aici şi nu suntem decât 2.000 de oameni. Eram la masă la cantină şi deodată s-au auzit nişte rafale de mitralieră. Am lăsat mâncarea şi am fugit afară, dar afară, un avion iranian a pătruns pe deasupra fabricii şi a început să bombardeze, dar în altă fabrică, nu în care lucrăm noi. După masă, oamenii nu au mai ieşit la lucru; au făcut grevă şi au spus să vină autobuzele să plecăm în ţară...”.

Timiş / 0051469 / 27.05.1987

34. Simion Ion, Ploieşti, [...], jud. Prahova

- A fost înştiinţat despre condiţiile de trai pe care le are ca detaşat la lucru în Libia, de către un anume Simion: „...La salariu nu se plăteşte deloc, muncim mai mult pe mâncare. Să ştiţi că de trei luni nu am luat salariul şi ne-a ameninţat că se dă numai 5 dinari pe lună şi atunci mă întreb, de ce atâta sacrificiu?...”.

Dâmboviţa / 0016675 / 30.05.1987

35. Stan Vasilică, com. Gorgota, jud. Prahova

- Stan Vasile, soţ, aflat la lucru în Egipt, Assyut, i-a trimis un mesaj în care solicită insistent să fie chemat în ţară: „...Faci o scrisoare mai tare şi mai încerci odată cu un telex: Să vină Stan Gh. Vasile de urgenţă în ţară...”.

Timiş /0051489 / 27.05.1987

36. Ştiubea Niculina, Timişoara, [...], jud. Timiş

- A fost înştiinţată de soţ, Ştiubea aflat la lucru în Egipt, Assyut, că: „...Condiţiile de muncă sunt extenuante, câştigul de mizerie, o atmosferă insuportabilă...”.

Timiş /00341751 / 12.06.1987

37. Tica Ana, Bacău, [...], jud. Bacău

- Numitul Tica Tudor, muncitor aflat în străinătate, prin intermediul antreprizei A.R.C.O.M., a informat-o următoarele: „...Aici este mai rău ca în lagăr. Apă de băut iau cu găleata de la o distanţă, ca de la cămin la bloc. Apa cu care ne spălăm e direct din Tigru şi cu ea speli şi vasele şi rufele. Cu cazarea e jale: câte 5 în cameră. Cu banii, nu am luat până în prezent decât 16 dinari până la 1 mai...”.

Iași / 0068841 / 13.05.1987

38. Uifăleanu Vasile, Iran, Teheran, Ave Kuskh, hotel „Karavan”

- A înștiințat-o pe Uifăleanu Cecilia, Brașov, [...], că:

„...Nici până astăzi, șeful de service nu mi-a făcut viza de pașaport. În aceeași situație sunt și Prunoiu Aurel și Scăunaș Mihai și Țintea Marcel... Pe aceștia i-a ținut în hotel «Karavan» 5 luni, fără să-i repartizeze în centre, iar pe 5 i-a ținut 2 luni în hotel, până a ieșit scandal și-a trebuit să-i repartizeze în centre... În decembrie a făcut o listă cu cei pe care voia să-i trimită acasă... Pe măsură ce soseau oamenii din centre, lista se schimba de la o zi la alta și au rămas pe listă numai cei care nu au dat nimic. În schimb, au plecat acasă, în concediu, cu viza de înapoiere, oameni care au depășit doi ani, cât este prevăzut în contract. De asemenea, au plecat doi cu un ARO acasă ca să vină cu patru mașini înapoi în Iran. Toți 4 sunt de peste 2 ani aici, dar sunt oamenii lui de afaceri... Cei de la Bangoh din Kanaj mi-au dat un ARO cu care să mă deplasez și la Teheran... Mașina este veche și consumă 27 litri la 100 km. Bratosin nu vrea să deconteze benzina, așa că dau pe lună cca 7.000 riali din buzunarul meu... Te rog, să faci un fel de raport cu ce ți-am scris eu aici și du-te prima dată la ing. Gulinete, la «Universal», stai de vorbă cu el și prezintă-i situația...”.

Direcția a II-a / 0411743 / 14.03.1987

39. Virgolici Rodica, Galați, [...], jud. Galați

- Într-un material trimis pe adresa acesteia, numitul Virgolici, aflat pe un șantier al A.R.C.O.M. în Irak, a relatat:

„...Aici, în Irak, este foarte greu. Războiul s-a întețit tare. De vreo două ori era să plecăm acasă cu mașinile noastre. De plătit văd că nu ne mai plătește decât 45-50% din salariu. Și aici și în țară am pierdut aproape 4 luni degeaba. Se dă câte 3.000 lei în țară și aici cât să nu mori de foame. Nu se mai găsește nimic de mâncare de vreo două luni încoace...”.

Tulcea / 0026664 / 06.05.1987

40. Zgripcea Emilia, Sibiu, [...], jud. Sibiu

- Din Egipt, numitul Zgripcea Mihai, aflat la lucru pe un șantier al A.R.C.O.M., i-a relatat:

1. „...Am fost două zile la rând la Cairo, la o consultație, la un profesor și mi-a dat niște medicamente pentru un tratament de 6 luni. Normal era ca ei să-mi plătească consultația, pentru că la venirea aici, ne-au spus că asistența medicală este gratuită”.

2. „...Am uitat să-ți spun că a trebuit să renunț, fiindcă aici atmosfera în echipa de la Sibiu este încărcată. Eu separat, ceilalți separat, parcă nu am fi colegi”.

Sibiu / 004329 /27.05.1987

41. O persoană neidentificată, București

- A adresat un material unei persoane juridice din Capitală, în care a semnalat nereguli care se petrec în cadrul A.R.C.I.F.:

„...De ce mai stau în A.R.C.I.F., S[...] și P[...], directori? Ca să trimită peste graniță prieteni, ca să pună scrisori la poștă pentru rudele lor fugite sau să le telefoneze? A se vedea cazul inginerului V[...] P[...]; acest individ fără scrupule pe timpul cât a fost director a bătut oamenii muncii, lucru de care știe și ambasada R.S.R. din Bagdag. De ce nu sunt schimbați din funcțiile pe care le ocupă acești indivizi? De ce mint și dezinformează conducerea partidului asupra falimentului în care se află A.R.C.O.M. și A.R.C.I.F.?”.

Direcția a II-a / 0419532 / 5.05.1986

VI. Cetățeni români care au fost la studii sau specializare în străinătate și mențin relații cu persoane de pe spațiile unde au fost după înapoierea în țară; persoane cărora diferite instituții le trimit invitații la manifestări în străinătate, abonamente.

1. Boiu Alex, Pitești, jud. Argeș

- Într-un mesaj adresat lui Scurtu Virgil din Iași, a menționat:

„...În această vară au prezentat în cadrul Congresului Institutului de Cibernetică din Belgia (secția limbaj cibernetic-neuroni), comunicarea – *Aspecte cibernetice ale limbajului natural științific*. Cu unii dintre ei mai corespondez”.

Argeș / 0019200 / 21.05.1987

2. Cardan E., Cluj-Napoca, Clinica de Chirurgie, jud. Cluj

- A expediat un material pe adresa lui Nüsser W., R.F.G., Bonn [...], (D.A.A.D.), în care a solicitat:

„...După cum m-ați informat la ultima mea vizită la dv. există posibilitatea ca în 1988 să fiu oaspete din nou, după trei ani. În cazul acesta, vă întreb dacă pot ca în 1987 să încep rezolvarea formalităților. Dacă va fi așa, vă rog, să-mi trimiteți formularele necesare.

Din motive profesionale, din păcate, în 1985 am putut folosi numai două din cele trei luni. Vă întreb dacă nu aș putea recupera luna pierdută. Dacă aș putea recupera, aș putea face atunci, câte două luni pe an? Mi-ar fi de mare

folos. Dacă conducerea fundației ar fi de acord cu aceasta, aș putea folosi deja anul 1987?...".

Cluj / 0407363 / 12.01.1987

Într-un material adresat lui Emser, R.F.G., Homburg / Saar, Clinica Urologică Universitară a solicitat:

„...După cum ne-am înțeles, vă scriu în engleză problemele pe care vreau să le ating în această scrisoare:

1. Mulțumesc pentru prietenia și amabilitatea arătată pe perioada cât am stat în Homburg.
2. Xerocopiile care mi-au fost pregătite au rămas la dumneavoastră. Ați putea să mi le trimiteți?
3. Dacă Clujul este inclus în itinerariul dumneavoastră spre Siria și dacă intenționați să înnoptați la unul din hotelurile din oraș, nu ați putea să ne trimiteți o prelegere despre metoda dumneavoastră de blocadă sacrală?".

N.N.- Cardan Emil a mulțumit și lui Ziegler (profesor) aceeași adresă pentru amabilitatea și prietenia de care a dat dovadă pe tot parcursul ședерii acestuia în R.F.G., la Clinica de Urologie din Homburg.

Cluj / 0436572 / 15.11.1985

3. Csedö Karl, Târgu Mureș, [...], județul Mureș

- Este destinatarul unui mesaj expediat de Binder Helmuth, Austria Viena [...], în care i se relatează:

„...Eu voi prezenta câteva referate științifice în Ungaria și sper că vom avea prilejul să ne întâlnim acolo".

Mureș / 0407530 / 17.01.1987

4. Institutul Internațional pentru Drepturile Omului, Franța, Strassbourg, Quai Lezay-Marnesia nr. 1

- A expediat pe adresa lui Carașca Elena, Brașov [...], programul celei de a 17-a sesiuni de studiu organizat de acest institut între 7.07. – 1.08.1986, precum și formularul de înscriere care va trebui completat și expediat retur până la 30.04.86.

Brașov / 0340770 / 31.03.1986

5. Ionescu Ambrozie Pavel, Bacău, [...], jud. Bacău;

- Pe adresa acestuia, David Roland, Spania, Sevilla, a expediat o ofertă de contract, din care rezultă că îl invită în Spania, cu formația sa, pentru a susține 8 concerte, între 13 și 31 oct. a.c., cu un venit de 80.000 pesetas de fiecare concert.

Bacău / 0411549 / 12.03.1987

6. Kremer Janine, Franța, Paris [...], ACTIM

- În materialul pe care l-a expediat lui Nicoară Laurențiu din Timișoara, [...], i-a comunicat:

„...Vă reînnoim cu plăcere abonamentul la «Revista Generală a Drumurilor și Aerodromurilor» ... Așa cum

	ştiţi, ţinem mult să păstrăm legătura cu toţi cei care au participat la vreun program tehnic organizat de A.C.T.I.M. din Franţa. Ne interesează mult informaţii privind evoluţia activităţii dumneavoastră profesionale, cât şi situaţia dumneavoastră personală. De aceea, v-am fi recunoscători dacă ne-aţi trimite fişa pe care v-o anexăm, precizând dacă informaţiile sunt corecte, iar dacă nu, să faceţi modificările necesare”. N.N. Perez F. din Franţa, Paris, Ministerul Urbanismului şi Transporturilor [...], a comunicat lui Nicoară Laurenţiu că au primit textul articolului său *Soluţii pentru evitarea transmiterii fisurilor în consolidările bituminoase*, care va fi publicat în buletinul nr. 148 din martie-aprilie 1986.
7. Marcu Gheorghe, com. Bărbăteşti, jud. Vâlcea	- Un anume David, din Piteşti, i-a relatat: „....Mircea al nostru a venit în august din Coasta de Fildeş, dar în septembrie a fost chemat din nou de patronul firmei... S-a împrietenit şi el cu un francez şi un japonez, delegaţi ca şi el din ţările lor să predea maşini la aceeaşi firmă. Se descurcă bine în limbile franceză şi engleză...”. Argeş / 001920 / 21.05.1987
8. Nicula Gheorghe, Cluj-Napoca, Universitatea, Facultatea de matematică, jud. Cluj	- A trimis un material lui Törnig W., R.F.G., Hültalz, [...], în care a comunicat: 1. „...După cum ştiţi, voi încerca să vin din nou în vara viitoare (25 iunie – 15.09.1986) în R.F.G. Aici, la Cluj, mi s-a promis acest lucru. Aştept cu nerăbdare ca vechea colaborare să fie fructuoasă. Vă voi comunica la timp cum mi-am programat perioada de bursă”. Cluj / 0432935 / 16.10.1985 2. „... Vă cunosc din 1973-1975, când am fost la Freiburg cu bursă Humboldt...Mă adresez la dumneavoastră cu o rugăminte: am un tânăr coleg care şi-a dat la mine doctoratul în matematică. Se numeşte Ioan Oprea şi vă cunoaşte foarte bine publicaţiile. Ar dori foarte mult să obţină o bursă Humboldt în R.F.G.. Aţi fi de acord să fiţi îndrumătorul lui ştiinţific la Braunschweig, dacă va primi o bursă?”. Cluj / 0336148 / 06.02.1986
9. Popp Rodica, Bucureşti, [...]	- Este destinatara unui mesaj al lui Popp Marius, R.F.G., Garmisch-Partenkirschen [...], care a înştiinţat-o: „...La telefon ţi-am pomenit de prietenul meu Călin. Este un român care lucrează aici ca piano-bar de 8 ani de zile.

	Se numește Călin Constantin, a fost corepetitor la Teatrul Liric din Brașov. El a fost cel care m-a recomandat, cunoscându-mă din țară... Aici, ei vor un bar-piano în care se cântă muzică de ascultat și eventual se dansează...".
	Direcția a II-a / 0408533 / 24.01.1986
10. Șova Ioan, Grecia, Karies-Kolciu	- Având preocupări pe linia cultului ortodox, i-a relatat lui Uria Lucia, Târgu Mureș, următoarele: „....Am primit comunicarea de la Marius; în privința rezolvării unei burse, m-am gândit la următoarea soluție: să trimiteți o scrisoare părintelui Macarie de la Simon Petru, căci dânsul are mare influență pe lângă starețul mânăstirii... Părintele Macarie care-l cunoaște acum pe Marius, să-i propună: 1. Mânăstirea Simon Petru să-i dea o bursă lui Marius pe timp de 2 sau 3 ani pentru Salonic la Institutul Teologic...".
	Mureș / 0407367 / 14.01.1987
11. Stancu Dimitrie, Cluj-Napoca, [...], jud. Cluj	- A expediat un material pe adresa lui Gorenco Rudolf, R.F.G., Berlin, [...], în care a relatat: „...Vă mulțumesc pentru amabilitatea de care ați dat dovadă prin faptul că mi-ați aranjat vizita la universitatea dumneavoastră, precum și pentru colocviul pe care l-am susținut tot datorită amabilității dumneavoastră. N-am să pot uita niciodată încântătoarea ospitalitate oferită. Sper să fiți în măsură să ne faceți și dumneavoastră o vizită aici, în România...".
12. Tecuci Gheorghe, Franța, Paris, Universitatea Paris-Sud, Centrul Orsay	- Aflându-se la specializare a trimis o invitație de vizită soției, Tecuci Sanda, București [...], anunțând-o: „...Îți trimit programul școlii de vară din Alpi. O să am ocazia să cunosc o serie de personalități în domeniu. Trebuie să pierd prea mult timp ca să pun la punct sistemul". N.N. – Școala de vară este o întâlnire internațională a specialiștilor în domeniu, numită I.M.A.L. și se desfășoară între 28 iulie-1 august 1986 în localitatea Los Ares, Alpii francezi.
	Direcția a II-a / 0426861 / 16.07.86.

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 193, ff. 170-240

28

1988 aprilie 8, S.U.A. Scrisoare adresată de Dean Milhovan-Mitu (S.U.A.) lui Corneliu Coposu (București), în care se vorbește de discreditarea României, a politicii și intereselor ei, ca și despre succesiunea lui Nicolae Ceaușescu.

Milhovan Dean, Weehawken, S.U.A., către Coposu Corneliu, București, România.

Stimate domnule Coposu,

De la noi, veşti f.f. proaste.

Nu mai încape îndoială că „cineva” plăteşte foarte mulţi bani, pentru discreditarea României, a politicei şi intereselor ei.

În acest scop sunt folosite din plin organizaţiile legionare cu fanatismul şi imbecilitatea membrilor lor. Ce interes are d. Eugen Ionescu şi anumite „personalităţi” să exagereze situaţia din România? Pe de altă parte susţin că nu aparţin României şi nu vor să mai ştie de ea.

Pretextul agitaţiei lor sunt dărâmările de biserici şi actuala criză, din nefericire reale, dar care sunt exagerate la maximum.

Tragedia este, că de pe urma acestei propagande duşmănoase, revizionismul unguresc câştigă în mod inexplicabil teren şi reconsiderarea problemei Transilvaniei pare tot mai inevitabilă.

Însuşi anumite grupuri evreieşti, care până acum erau favorabile Preşedintelui Ceauşescu, par a-şi fi schimbat atitudinea şi de necrezut, par aşi pregăti omul de mâine: Silviu Brucan - fostul delegat la ONU.

L-am cunoscut şi eu în treacăt, la Columbia University unde a ţinut o conferinţă proastă. Impresia mea despre el şi cultura sa, nu a fost deloc bună. Mai ales că la puţin timp după aceea, s-a auzit zvonul că a fost asociat la redactarea olografă a „Autobiografiei lui Hruşciov”, cu care s-a încurcat să se facă vâlvă şi bani.

După aceea a dispărut de pe piaţa americană, deşi noi îl ştiam stabilit la Los Angeles.

Ţi-aşi rămâne foarte îndatorat, dacă mi-ai comunica ceva date despre el, fiindcă i se face mare reclamă de „patriot român”. Din câte ştiu eu, el a fost unul din protejaţii Anei Pauker şi al perioadei staliniste. Încercarea susţinută de a fi promovat din nou, după părerea mea pare destul de semnificativă.

De curând a apărut aici, cartea d. Nicolae Baciu (Brau), *„Agonia României (1944-1947)*” ce face mare vâlvă prin dezvăluirea unor documente uluitoare privind vânzarea României. Am rugat ca ea să fie trimisă d-lor Cândea, Ştefan Andrei, Antonie şi altora. Ţi-aşi fi trimis-o şi d-tale dar ştiu că nu-ţi va ajunge. Sper totuşi,

ca unul din ei să ți-o dea să o citești, fiindcă mata îi poți ajuta mult la înțelegerea ei.

Ea completează de minune lucrarea d-tale „*Armistițiul din 1944 și implicațiile lui*".

Încerc și sper să vin cât mai curând la București și să discutăm pe larg despre această carte și documentele ei.

Al Dumitale cu deosebită stimă,
Dean Milhovan-Mitu

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 2, vol. 3, f. 188

29

1988 aprilie 16, **Galați**. Notă cu extrase din trimiteri poștale de pe raza județului Galați, în care apar comentarii negative la adresa modului cum este condusă țara, a climatului din mediul muncitoresc și a condițiilor vitrege de trai.

Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului — Strict Secret
C.T.O.T. – Unitatea Specială „S" — Exemplar nr. 4
Nr. 00403340 din 16 apr. 1988

[Rezoluție:]
Tov. Col. [indescifrabil]. Veniți să discutăm acest material.
Macri

Către,
Direcția a II-a
Tovarășului general-maior Emil Macri

Acționând în conformitate cu Programul de măsuri al unității centrale de linie, cu ordinele și instrucțiunile în vigoare, compartimentele județene își desfășoară activitatea mai ofensiv și eficient în culegerea de informații privind manifestări necorespunzătoare ale unor elemente din diferite locuri și medii, de pe raza lor de competență.

În acest sens, compartimentul de profil din cadrul Securității județene Galați, a depistat și semnalat operativ o serie de date cu valoare pentru munca informativă, pe care le-a prezentat pentru informarea dumneavoastră:

1. **Meșteșug Efrem**, Galaţi [...], jud. Galaţi

- Pe fondul unor nemulţumiri personale, a făcut un comentariu cu caracter ostil pe care l-a adresat numitului Spiridonica Mihai din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej [...] jud. Bacău, în care afirmă:

„...Cu atâta producţie realizată peste plan şi să nu fie nimic pe piaţă? Mai mare ruşinea. Ce să facem? Ne place foarte mult să ne lăudăm. Este şi asta o politică prin care se menţine regimul, că dacă s-ar realiza toate, nu s-ar alege nimic de el.

Doar atât că ni se risipesc avuţiile ţării în cele patru vânturi. Unde vom ajunge e greu de ghicit, dar ca să scăpăm va trebui neapărat să se producă o revoluţie socială. Cu toată această situaţie ce s-a creat nu încetăm să ne batem cu pumnii în piept şi să ne lăudăm, să preamărim conducerea de stat, care ne promite «înaintarea spre comunism»”.

Securitatea judeţeană Galaţi / 008382 / 9 aprilie 1988

2. **Dobrin Gheorghe**, Galaţi [...], jud. Galaţi

-A făcut un comentariu necorespunzător faţă de un anume Bob Jan, din care reproducem:

„A venit timpul să mâncăm cât mai puţin şi să muncim cât mai mult, că aşa vor şefii. Braşovenii, cred că au avut dreptate. Nu au manifestat degeaba la 15 noiembrie, dacă nu le-au dat nici bani, nici mâncare; au fost nevoiţi să iasă în stradă. Este o diferenţă mare între cele spuse şi ceea ce se face”.

Securitatea judeţeană Galaţi / 008382 / 9 aprilie 1988

3. **Nacu Teodor**, com. Smârdan, jud. Galaţi

- Dintr-un material pe care l-a adresat lui Coman Ion din Medgidia, jud. Constanţa, rezultă că este nemulţumit de situaţia sa, apreciind că „în comparaţie cu vremurile în care ne aflăm ... n-a crezut nimeni că din stăpâni să ajungem nimic. Trăim zile grele şi ne aşteptăm şi la mai greu şi asta până când vom răbda?”.

Securitatea judeţeană Galaţi / 008382 / 9 aprilie 1988

4. **Fotescu Gheorghe**, com. Frumuşiţa, jud. Galaţi

-A încercat să confieze numitului Damascanu Eftimie din Braşov [...], impresiile sale defavorabile în legătură cu unele aspecte ale situaţiei din ţara noastră:

„...Niciodată în presă, la radio, la televizor, nu s-a pomenit că ţara noastră exportă alimente de tot felul în cantitate mare, ci numai alte produse de tot felul ale industriei noastre. Cu alte cuvinte, poporul nu trebuie să ştie despre tot ce se face în ţară în epoca de aur”.

Securitatea judeţeană Galaţi / 008382 / 9 aprilie 1988.

Cu aspectele de mai sus au fost informate Direcția I și Direcția a V-a.

Pt. Comandantul unității
Colonel,
Marinescu Constantin

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 193, ff. 244-245

30

1988 iulie 2, S.U.A.. Extras dintr-o scrisoare trimisă din S.U.A. către o cunoștință din București, a unui român care a reușit să plece din țară și în care își explică gestul.

Olaru Ștefan, S.U.A., Bridgeport [...] către Secere Constantin, București [...]:

„Dragii noștri,

...Tăria pe care am avut-o să plecăm în neant așa cum spune Costel a fost curajul celui care își dă seama că nu mai are ce pierde.

După cum se știe, împotriva tuturor tradițiilor românești una dintre consecințele din ultimii ani [este] fuga din țara ta spre alte țări bănuite mai ospitaliere.

Dintr-un popor așezat, legat de glie, românii au ajuns să dea bir cu fugiții desprinzându-se fără amar de locul copilăriei [...].

În locul scârbei, preferă durerea și mulțumesc lui Dumnezeu că m-a scăpat să devin un nebun defilând haotic și călcând peste cel din fața ta care a avut nenorocul să cadă...".

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 787, vol. 75, nenumerotat

31

1988 iulie 6, Bucureşti. Extras dintr-o scrisoare trimisă din București, de fiu către părinți, în care descrie sintetic situația dezastruoasă a aprovizionării cu alimente în București.

Corhan Petrică, București, [...] către Corhan Dumitru, Adâncata [...], jud. Suceava:

Dragii mei părinți,

[...] Prin București nu mai este nimic, dar nimic, nimic.

Am plecat la ora 5,30 la pâine și am stat până la 10 și nu am luat pentru că s-a terminat. M-am dus la restaurant și am luat chifle...

Asta-i viața prin București. Mai bine te spânzuri de viu. Nu-i viaţă de trăit. Ceea ce mă salvează este masa ce o primesc la fabrică. Dau câte 130 lei pe săptămână. Dacă nu ar fi asta nu știu ce m-aș face ...

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 787, vol. 23, f. 122

32

1988 iulie 15, București. Fragment dintr-o scrisoare trimisă din București, unde sunt puse în antiteză vremurile în care România era „grânarul Europei” iar pâinea se găsea oricând și momentul actual când România a ajuns „Etiopia Europei”, unde viața „se rezumă la o alergare nebună după mâncare”.

Moraru George, București [...] către Moraru Aurel, Tulcea [...]:

Dragă Aurele,

[...] Trebuie ca luna lui cuptor să nu ne dezmintă și să permită strângerea recoltelor ca să avem ce da la export.

Pe timpul copilăriei noastre se făceau 600-700 kg. la hectar și era pâine de toate sorturile la toate orele din zi și din noapte, ba mai mult se exporta și grâu. Pe atunci se spunea că suntem „grânarul Europei”. Acum avem 10.000 kg/ha și nu avem nimic dar am ajuns „Etiopia Europei”.

La piaţă sunt de toate, dar scumpe... Sperăm ca prețurile să mai scadă. Ce să facem – ne zbatem cu mâncărurile de zarzavat ca să ne hrănim cât mai științific.

Vineri am făcut o ciorbă din capete de crap. Asta este carnea pe care o mâncăm. Nici pomeneală de altfel de carne pe aici. Nici cârnați nu mai sunt pe piață.

Ce zile trăim. Totul se rezumă la o alergare nebună după mâncare...

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 787, vol. 23, f. 141v.

33

1989 februarie 10, București. Fragment dintr-o scrisoare trimisă din București în care este descrisă starea deplorabilă a Capitalei, la capitolul curățenie, iluminat public și alimentație publică.

Halunga Mihai, București, [...] către Chifiriuc Gheorghe, sat Șerbănești, com. Zvoriștea, jud. Suceava:

[...] Așteptând, multe vezi (străzi cu gunoaie multe, vântul le poartă, le strecoară prin geamuri în casă, măturătorii plătiți s-au redus din economie, munca patriotică fiind prea mult cerută, scade în toate chipurile).

Luminația este așa: centrul mai folosește puterea luminii de la blocurile mărginașe, cele de la periferie sunt luminate cu opaițe. De-ale mâncării (lapte, pâine, carne) se găsesc, căci muncitorii mulți creează o putere de care se ține seamă (Brașovul).

Problema tineretului e de grijă. [Cei] cu studii superioare sunt purtați haotic. Mulți din cei căzuți la studii superioare sunt trimiși la îngrijirea animalelor la ferme.

O situație de îngrijorare predomină peste tot..."

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 14 942, vol. 2, nenumerotat

34

1989 februarie 24, Bucureşti. Notă referitoare la activitatea serviciului Unității Speciale „S”, din cadrul Securității Hunedoara, cuprinzând efectivul de lucrători, puncte de lucru, volumul de muncă, deficiențe și abateri.

Ministerul de Interne — Strict Secret
Departamentul Securităţii Statului — Ex. Unic
Unitatea Specială „S”
Nr. 00415303 din 24 feb. 1989

Notă
cu unele probleme pe linia Serviciului „S” din cadrul Securității Hunedoara

Activitatea de control secret al corespondenței interne în cadrul județului Hunedoara este organizată la nivel de serviciu, acesta fiind încadrat cu 19 cadre, dintre care 9 cunosc una sau mai multe limbi străine. Munca specifică este organizată în cadrul punctelor de lucru din localitățile: Deva, Simeria, Petroșani, Orăștie și Haţeg și cu actuala organizare se reușește cuprinderea în control a întregului trafic poștal intern, inclusiv cel de pe spațiul Helga [R.F. Germania] nescăpându-se de sub control nici o localitate, iar volumul de trimiteri verificat zilnic se ridică la cca 80.000 scrisori – plecări și sosiri.

În anul 1988 organele informativ-operative au solicitat cadrelor „S” interceptarea corespondenței unui număr de cca 4.000 persoane, iar 1.000 persoane se află în baza proprie a compartimentului „S”.

Din controlul în conținut s-a reușit obținerea a 11.200 informații, dintre care un număr de peste 7.600 sunt date de primă sesizare despre activitatea unor elemente necunoscute în evidențele de Securitate. Tot din controlul în conținut, cadrele „S” au întocmit și înaintat organelor informativ-operative un număr de 24 sinteze, unele cerute prin Programul de măsuri al unității centrale, iar altele ordonate de conducerea Securității județene.

Pe linia înscrisurilor anonime cu conținut dușmănos s-a reușit ca în perioada de referință să fie clarificate 6 cazuri cu 8 autori. Prin măsuri complexe întreprinse de organele de securitate și miliție s-a reușit, în 3 cazuri prevenirea difuzării unor înscrisuri.

Deşi rezultatele obținute în 1988 de compartimentul „S” sunt apreciate ca preponderent pozitive, în activitatea acestui colectiv au fost înregistrate și unele minusuri, astfel:

- Datorită necunoașterii corespunzătoare a indicilor grafici și superficialității, au fost scăpate, în două cazuri, la grupa „S" din Simeria, unele difuzări de materiale cu conținut dușmănos.

- Mai sunt încă neidentificate 6 cazuri de înscrisuri cu conținut dușmănos, ce au fost difuzate pe raza județului Hunedoara, de care se fac răspunzători atât cadrele compartimentului „S", cât și ale serviciilor informativ-operative, care nu au sprijinit suficient activitatea pe această linie de muncă.

- Din mediul rural s-a obținut un număr mic de informații din controlul secret al corespondenței, deși acest sector este foarte important pentru munca de securitate.

- Tot un număr relativ mic de informații au fost obținute din sectoarele economice, ținând cont de ponderea acestor probleme în cadrul județului.

- Nu ne putem declara mulțumiți de modul în care este folosit mijlocul „S" de către serviciile și celelalte compartimente informativ-operative din cadrul județului. Astfel, la unitatea centrală, numărul obiectivelor în cazul cărora se controlează legăturile externe pe canalul „S" este de numai 25 elemente – la Serviciul I, 26 – la Serviciul II și 35 – la Serviciul III, iar Securitatea Hațeg are un singur element în atenție pe linia legăturilor externe „S".

- În privința stării și practicii disciplinare a fost înregistrat cazul deosebit de grav al cpt. Moldovan Olga – de sustragere a unor sume de bani, pentru care faptă a fost trecută în rezervă și sancționată pe linie de partid.

Pt. comandant,
Colonel,
Marinescu Constantin

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 421, vol. 193, f. 378

35

1989 martie 2, Canada. Scrisoare trimisă de fiul emigrat în Canada către părinții rămași în București, în care este descris traiul occidental și viața de emigrant.

Bănică Iorgu, Canada, Montreal [...] către Bănică Mircea, București [...]:

Dragii mei părinți,

Mă bucur că mi-ați scris, am primit două scrisori, una pe adresa mea, iar cealaltă pe adresa unde lucrez.

Despre mine ce să vă povestesc, mă descurc, de bine de rău chiar mai bine decât în România, nici poliția nu-mi mai dă târcoale și nici de pașaport nu-mi mai

fac griji. Duminică mă duc la Platsburg [Plattsburgh] în America, să dau nişte telefoane vouă, lui Flori, poate aflu de ce miliţienii ăia nu-i dau drumul să plece odată, mai aştept puţin şi încep să le fac scandal, or să vadă ei pe dracu! Aici pentru străini totul este bine, şeful mi-a mărit salariul, am găsit să fac poze şi pentru altcineva, aşa că nu-i rău deloc, aparatul mi l-am achitat, maşina, carnetul de conducere tot, aşa că pot să pun şi eu ceva deoparte, vreau să-mi cumpăr o casă sau un camion, cu un prieten de aici, m-am apucat să cumpăr şi să vând maşini, asta în timpul liber, ne mai iese de o bere. Mă duc în America, duminică, să dau nişte telefoane de acolo că este mult mai ieftin, aici costă 3$/min. iar acolo o,8o$/min., de asta nu am mai sunat, telefonul costă scump.

Din Austria l-am rugat pe un prieten să trimită nişte cafea, costă transportul mai puţin. Vă rog să-mi scrieţi dacă puteţi cumpăra ceva din shop cu dolari, vreau să vă trimit nişte cecuri de aici.

În rest totul este bine, sunt acreditat de presă pentru Italia ’9o, facem o carte, vreau să „sparg” piaţa aici.

Tată nu-ţi pare rău, vei face călătoria vieţii tale, să vezi America şi să mori şi ai avut pentru ce trăi, crede-mă!

Nu vă pot descrie ce este aici, nebunia de pe lume, nu ai cum să mori de foame, vorba săracului. Sărac aici este să nu ai casa ta, afacerea ta sau nu ştiu ce exemplu să vă dau, eu după cinci-şase luni mi-am luat maşină, poate se pare mult, aici reprezintă mai nimic, poate o să râdeţi dar patronul meu are avion, care costă … cât o maşină obişnuită, are o casă în Florida, pe malul Oceanului Pacific şi m-a întrebat unde mă duc în concediu, i-am spus că nu ştiu, s-a uitat urât la mine şi mi-a spus dacă vreau să mă duc la el, că tot stă casa singură…

Cu gândul la voi, pupându-vă dulce, vă aştept, într-o zi să vedeţi cum trăiesc oamenii de aici, oameni ca voi!!!

Cu drag,
Iorgu

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 787, vol. 1, ff. 212-213

36

1989 mai 25, Sibiu. Extras dintr-o scrisoare trimisă din Sibiu, în care autorul pledează pentru răbdare, speranță și credința că „va veni și în România noastră sfânta zi a libertății".

Muntean Gheorghe, Sibiu [...] către Jugulescu C-tin, București [...]:

...Eu am început a mă gândi, pe zi ce trece, la urmașul meu spiritual, de multă vreme hotărâsem pentru alegerea Dvs., dar cu toată colaborarea fericită dintre noi, timpurile pe care le străbatem, ne sunt potrivnice.

.... Răbdare avem amândoi din belșug, avem și speranțe și cred că nu mult va trece până când va veni și în România noastră sfânta zi a libertății, a celor mai mici pretenții ca să putem a ne așterne pe hârtie gândurile și neastâmpărul din suflet pentru a îmbogăți tezaurul spiritual al omenirii spre frumos și util, spre a ne găsi în liniște și siguranță, liberi și fără teamă, ca între oamenii adevărați...

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 787, vol. 1, ff. 199-201

37

1989 octombrie 15, București. Fragmente dintr-o scrisoare trimisă din București în care autoarea descrie întreaga odisee a depunerii actelor pentru obținerea vizei americane, dar și nivelul de trai foarte scăzut din țară.

Andreescu Cornelia, București [...] către Bulgacov Mihaela, Michigan, S.U.A.:

Dragă Mihaela,

Te rog să mă ierți pentru așa întârziere cu răspunsul dar am tot așteptat de la Consulat o veste mai bună în ideea că vom fi chemați pentru viză. Deocamdată stăm pe loc, în această lună octombrie, nu se mișcă nimic la ambasadă deoarece este sfârșit și respectiv început de an fiscal și totul stă pe loc. Circulă tot felul de zvonuri alarmante că se vor da doar vize umanitare pentru cazuri mai speciale care necesită operații ce nu se pot efectua la noi în țară sau tratarea unor boli care nu se pot trata aici.

Sunt acceptați doar cei cu treceri de frontieră sau necazuri politice.

Nici nu știm ce să mai credem, la această plecare nenorocită care ne tocește nervii și sănătatea, căci mai avem puțin și facem **5 ani** de când am depus actele.

Te rog să mă scuzi, că am început în acest fel scrisoarea mea dar este lucrul cel mai presant pentru noi. Îți mulţumesc pentru frumoasele fotografii care ne-au dat o scânteie la gândul că se poate trăi și altfel decât în mizeria ce-o trăim noi aici. [...]

Suntem cu răbdarea la limită și orice scrisoare a voastră e binevenită, ne dă un impuls să luptăm mai departe. Ne prinde și această iarnă aici, este înfiorător gândul acesta mai ales acum că se pregătește terenul pentru Congresul al nu știu câtelea și ultimele noutăți în această privință sunt cele mai felurite, cred că vă vor spune și părinții lui Sergiu.

De ultimă oră este faptul că mezeluri mai speciale poți lua doar de unde iei rația de ulei și zahăr, adică de la complex, unde nu se prea aduc specialități, și pe bază de buletin de identitate.

Dacă mă duc în centru sau în Amzei nu-mi dă nimic, de asemenea și cu ouălele.

Ce mai, nu am răbdare să vă scriu totul, căci mă apucă nebunia, românii sunt o națiune de oameni tâmpiți fără de demnitate și fricoși de fac pe ei de frică.

Este strigător la cer, cum poate să rabde omul atâta umilință și degradare.

Îți dă doar 200 gr. salam tăiat că să nu faci stoc și 15 ouă de persoană.

Mâncăm aceste mezeluri care sunt sărate potroacă, ți se face scârbă și ți se dă cu porția. Totul dar absolut totul este cu porția, nu se găsesc lame de bărbierit, șpreiuri, vată, medicamente.

Dragilor, nu are rost să vă împui capul dar mă întreb până când acest neam românesc va răbda atâta degradare.

În orice caz, dacă americanii ne plimbă atâta cu viza lor, noi am încercat și la alte ambasade poate avem vreo șansă. Indiferent dacă e Suedia sau Norvegia, Danemarca sau altceva, noi am încercat peste tot poate reușim să ieșim din acest infern.

Am depus niște formulare la suedezi și finlandezi, cu poze și date biografice.

Îmi pare bine că nu ne-ați uitat și-am dori să vă vedem cât mai curând, dar nu se știe ce va fi cu noi până la urmă. [...]

Aș dori din tot sufletul să vă pot scrie și eu lucruri mai vesele și mai bune dar nu am cum, fiindcă la tot pasul te lovești de „nu avem”.

Nu ne uitați și pe curând în America sau oriunde [...].

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 13 787, vol. 75, nenumerotat

38

1989 octombrie 24, București. Fragmente dintr-o scrisoare trimisă din București în care sunt descrise cu umor „condițiile noastre de viață", în principal raționalizarea produselor alimentare și gătitul cu ulei de rapiță.

Piloff Adrian, București [...] către Costea Alexandru, Netanya, Israel:

[...] În ceea ce privește condițiile noastre de viață s-au îmbunătățit simțitor, cred că o să ajungeți să regretați pasul care l-ați făcut.

Deci, începând de astăzi raționalizarea produselor alimentare se extinde la carne, ouă, mezeluri, brânzeturi și vom vedea în continuare ce va urma. Asta se traduce în felul următor: ai voie să iei 15 ouă/lună, ½ kg carne, 200 gr. mezeluri sau brânzeturi și pentru toate trebuie să prezinți buletinul. Trebuie să meargă fiecare cu buletinul în dinți.

Bineînțeles că toate astea le iei când se găsesc, să nu vă închipuiți că ele atârnă în magazine.

Rația de ulei și zahăr s-a mărit de la 1 octombrie cu 15 respectiv 20% dar am auzit că începând de ieri s-a revenit asupra hotărârii.

[...] V-am scris că a fost o perioadă în care la rație nu se găsea decât ulei de rapiță. Se pare că a ieșit scandal mare pentru că uleiul de rapiță a fost băgat pe piață fără avizul Ministerului Sănătății care se afla deocamdată în faza de făcut probe... pe șobolani. Ba noi, care am gătit intens cu ulei de rapiță (neavând de alt fel) așteptăm să vedem dacă suntem mai tari decât șobolanii. Vedeți că vă pot scrie lucruri interesante despre mâncare...

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 14 942, vol. 1, nenumerotat

39

1989 octombrie 30, Bucureşti. Extras dintr-o scrisoare trimisă din București, în care sunt anticipate schimbări majore în România datorită faptului că lagărul socialist „a început să se destrame”.

Talaşman Emil, București, [...] către Talaşman Alexandru, Franța, Lyon [...]:

Dragii noștri,

[...] Mă simt obligat să vă scriu din nou și să vă anunț că mult așteptata călătorie pe care speram să o facem în această iarnă nu va mai avea loc, deoarece ne-au respins din nou cererea. Bineînțeles fără nici o explicație.

Dragă Sandule, trebuie să mai avem răbdare. Dacă până în primăvară lucrurile nu vor lua o întorsătură în sensul de a obține cu mai multă ușurință o viză de plecare în orice direcție vei dori, așa cum se întâmplă în alte țări care fac parte chiar din același lagăr socialist și care au înțeles că nu rezolvă nimic bun cu închiderea și cu aceste măsuri de represiune pe care ai noștri le-au îndrăgit foarte mult și nu se pot debarasa de ele.

Dar să sperăm că mult nu a mai rămas. Lagărul acesta de monolit al socialismului a început să se destrame. Iar la noi este un proverb: *când joacă ursul la vecini, pregătește sita cu mălai, că vine și la tine*...

ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 14 942, vol. 1, nenumerotat.

Lista abrevierilor

A.C.N.S.A.S., Arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii
A.M.C., Aparate de Măsură şi Control
A.R.C.O.M., Antrepriza Română de Construcţii-Montaj
A.R.I.A., Agenţia Română de Impresariat Artistic
A.R.P.I.M.E.X., Societatea de comerţ exterior pentru sectorul industriei uşoare
B.J.A.T.M., Baza Judeţeană de Aprovizionare Tehnico-Materială
B.O.B., Biroul Organizaţiei de Bază
C.A.P., Cooperativa Agricolă de Producţie
C.C. al P.C.R., Comitetul Central al Partidului Comunist Român
C.P., căsuţă poştală
C.T.C., controlul tehnic al calităţii
C.V., cutie de viteze
Com., comuna
Congresul O.M., Congresul Oamenilor Muncii
D.A., dinar algerian
D.A.A.D., Serviciu german de schimburi academice
F.B., franci belgieni
GEOMIN, Societate de comerţ pentru aliaje şi minereuri
H.C.M., Hotărâre a Consiliului de Miniştri
I.C.P.P.G., Institutul de Cercetări şi Proiectări Petrol şi Gaze
I.C.R.A.L., Întreprinderea de Construcţii, Reparaţii şi Administrare Locativă
I.C.S.A.P., Întreprinderea de Comerţ şi Alimentaţie Publică
I.C.V.L., Întreprinderea de Construire şi Vânzare Locuinţe
I.F.A., Institutul de Fizică Atomică
I.F.E.T., Întreprinderea Forestieră de Exploatare şi Transport
I.F.S., Întreprinderea de Fibre Sintetice
I.J., Inspectoratul Judeţean
I.M.B.-Securitate, Inspectoratul Municipiului Bucureşti – Securitate
I.P.C.T., Institutul de Proiectare, Cercetare şi Tehnică de Calcul în Construcţii
I.P.O., Întreprinderea de Pescuit Oceanic
I.P.R.O.M.E.T., Institutul de Proiectări Metalurgice
I.P.R.S., Întreprinderea de Piese Radio şi Semiconductori
I.S.P.I.F., Institutul de Studii, Proiectări şi Îmbunătăţiri Funciare
I.T.A., Întreprinderea de Transport Auto
I.T.I.A., Întreprinderea de Transport Internaţional Auto
ICECHIM, Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Chimie şi Petrochimie

INCERC, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții
INCREST, Institutul Național pentru Creație Științifică și Tehnică
Ing., inginer
Jud., județ
L.D., dinar libian
L.S., lira siriană
Lt. col., locotenent colonel
M.A.N., Marea Adunare Națională
M.C.E., Ministerul Comerţului Exterior
M.E.E., Ministerul Energiei Electrice
M.I.C.M., Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini
M.I., Ministerul de Interne
n.l., nota lucrătorului
O.N.U., Organizația Națiunilor Unite
P.T.T.R., Poșta, Telefon, Telegraf, Radio
PO Box, Căsuță poștală
R.D.G., Republica Democrată Germană
R.F.G., Republica Federală a Germaniei
R.P.U., Republica Populară Ungară
R.S.C., Republica Socialistă Cehoslovacă,
ROMAGRIMEX, Întreprindere de comerţ exterior aflată în subordinea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor
S.A.C.E.M., Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (Franța)
T.C.H., Trustul de Construcții Hidrotehnice
T.E.S.A., personal auxiliar
T.G., termen de garanție
T.L.S.B., Trustul de Lucrări Speciale București
T.M.U.C.B., Trustul de Montaj Utilaj Chimic București
t.r., termen redus
U.G.S.R., Uniunea Generală a Sindicatelor din România
U.M., unitatea militară
U.M.M.R, Uzina Mecanică de Material Rulant
U.T.A., Uzina Textilă Arad

Indice de nume

A

Ababei, Dorina, 237
Ababei, Nicu, 237
Ababei, Ștefan, 61
Adamov, Sergiu, 78
Afodorici, Aurora, 237
Al Amin, Tag Al Din, 60
Alboaia, Alexandru, 52
Alecsa, Constantin, 54
Alexandrescu, A., 134
Alexandrescu, Gh., 133
Alpopii, Ioan, 77
Alpopii, Marian, 77
Ambel, Jeti, 71
Anca, Iustin, 209
Andreescu, Cornelia, 269
Andreescu, Ecaterina, 219
Andrei, Aurel, 63
Andrei, Elena, 63
Anghel, S., 51
Anghelotti, C., 67
Antofie, Adriana, 143
Anton, Eva, 90
Antonescu, Dina, 161
Antonescu, Monica, 202
Antonescu, V., 202
Antonovici, Alexandru, 247
Apărece, Teodora, 219
Apetrei, Gheorghe, 187
Apolline, Maria, 67
Ardac, Alexandru, 247
Ardac, Elisabeta, 247
Ariciuc, Dumitru, 203
Ariciuc, Georgeta, 203
Auner, Friedric, 92
Aurora, Rodica Negoiță, 19
Axinte, Elena, 170

B

Baatz, Harald, 87
Babeș, Maria, 115
Badiu, Valentin, 142
Baiaș, Elena, 203
Baiaș, Gavril, 203
Bakin, Iohann, 85
Balasz, Eva, 116
Balica, Elena, 245
Ballo, Iosef, 219
Baluș, Vladimir, 237
Ban, I., 204
Bandi, Ștefan, 205
Bantoș, V., 190
Banyai, Andras, 237
Banyai, Rodica, 237
Baran, Dumitru, 169
Barbu, Eugen, 133
Barbu, George, 89
Barna, Grigore, 220
Barna, Nicu, 220
Barth, Lorenz, 238
Batkay, Victoria, 198
Bauer, Ioszef, 96
Bauermann, G., 129
Bălănescu, Didi, 78
Bălănescu, Marcel, 204
Bălănescu, Victor, 78
Bălănoiu, Dorin, 143
Bănică, Aneta, 237
Bănică, Ion, 237
Bănică, Iorgu, 267
Bănică, Mircea, 267
Bărbulescu, Ioniță, 168
Bărbulescu, Nicolae, 219
Bărbulescu, Vasile, 219
Becker, Dagmar, 84
Belet, Costela, 238, 248
Belet, Ioan, 238, 248
Beltiu, Ilie, 166
Benga, Gheorghe, 112
Benkö, Günter, 238
Benkö, Rozalia, 238
Berkovici, F., 117
Bernea, Florin, 96
Beznilă, Gavril, 148
Bidiuc, Dumitru, 57
Bidiuc, V., 57
Bierkoch, Hans, 75
Bierkoch, Helmut, 75
Big, Felicia, 98
Big, Gh., 98
Billes, Arthur, 70
Binder, Ana, 92
Binder, Helmuth, 257
Binder, Johann, 68
Binnen, C., 86
Binnen, K., 86
Binţu, Costică, 188
Bitoana, Constantin, 232
Blat, Adrian, 213
Boacă, Elena, 158
Bob, Jan, 262
Boboc, Dumitru, 241
Bocu, Ioan, 78
Bodi, Lidia, 115
Boer, Else, 97
Bogai, Ferenc, 72
Bohn, Johann, 83
Boiciu, Maria, 248
Boiciu, Ștefan, 248
Boiu, Alex, 256
Bolohan, Mitică, 220
Bolohan, Veronica, 220
Bonciu, Constantin, 60
Bonciu, Eleonora, 201

Bonciu, G. Pupi, 60
Bonciu, Teodor Nicolae, 201
Bonta, Toader, 195
Borcea, Silvia, 125
Bordea, Aron, 131
Bortesch, Georg, 156
Bortesch, Maria, 156
Bosica, Ioan, 195
Bosontea, Victor, 103
Bostan, Răducu, 238
Botiș, Gheorghe, 141
Botiș, Petru, 100
Brașoveanu, Ion, 193
Brașoveanu, Viorica, 193
Bratu, Ana, 248
Bratu, Pletea, 190
Bratu, S., 248
Bratu, Stoica, 239
Bratu, Titina, 239
Brăescu, Gheorghe, 238
Brânzea, Ioana, 60
Breiner, Victor, 101
Bretz, Hildegard, 75
Brill, Tony, 99
Britt, Walter, 45
Brutaru, L., 220
Brutaru, Maria-Iuliana, 220
Bruy, Ana, 120
Bucșa, Iuliu, 104
Bucur, Nicolae, 40, 73, 83
Bucur, Petru, 62
Bucur, Teodor, 62
Budu, Maria, 55
Buga, Dumitru, 98
Buga, Nelu, 98
Bughiu, Florica, 54
Bughiu, Lazăr, 54
Bujor, Gheorghe, 59
Bujor, Panaitescu Teodora, 59
Bujoreanu, Mihai, 149
Bulgacov, Mihaela, 269
Bulgar, Gh., 166
Buortesch, Georg, 155
Burcă, Maria, 239
Burcă, Nelu, 239
Burlacu, Dumitru, 197
Burlacu, Maricica, 197
Buruiană, Victoria, 240
Bușagă, Maria, 248
Bușagă, Vasile, 248
But, Ecaterina, 78
But, Gheorghe, 78
Butoi ,Constantin, 126
Butoi, Gh., 33, 172
Buzatu, Călin-Dumitru, 238
Buzia, Victor, 253

C

Cada, A., 206
Cada, Mihai, 206
Calciu, Dumitru, 248
Calistru, Iulian, 240
Calistru, Leontina, 240
Capătă, Oniţa, 113
Capişizu, Marica, 115
Carabineanu, Elena, 248
Carabineanu, Ștefan, 248
Carașca, Elena, 257
Cardan, Emil, 256
Carila, Niță, 62
Carp, Petru, 50
Catană, Maria, 65
Catrinoiu, N. Gheorghe, 125
Cazacu, Emilian, 213
Căileanu, Grațiela, 121
Căldăruș, Sanda, 220
Călin, Constantin, 258
Căruță, Ion, 221
Căruță, Sabina, 221
Cătineanu, Emil, 101
Cătineanu, Ion, 101
Căzănescu, Daniela, 189
Căzănescu, Puiu, 189
Câmpeanu, Anicuța, 222
Cârciumaru, Floarea, 240
Cârciumaru, Ion, 148, 240
Cârligeanu, Vasile, 225
Cealanov, Doina, 116
Celea, Dumitra, 148
Celea, Gh., 148
Chatz, Elisabeth, 95
Chelaru, D. Gheorghe, 206
Chicoș, Eugen, 136
Chifiriuc, Gheorghe, 265
Chira, Ioan, 199
Chircu, Ionel, 149
Chiriac, Melania, 251
Chiriac, Paul, 251
Chiriță, Vasile, 64
Chiriţescu, Cora, 136
Chiriţescu, Maria, 160
Chisa, Traian, 199
Chitul, Silvia, 113
Chițu, Mariana, 206, 221
Chiujdea, Fănică, 249
Chiujdea, Niculina, 249
Chivoiu, Stekica, 56
Chivu, Virginia, 221
Christa, S., 88
Christmann, Maria, 150
Cicu, Ilie, 45
Cioară, Mariana, 194
Ciobanu, A., 101
Ciobanu, Elena, 221
Ciobanu, Petre, 187
Cioca, Daniel, 61
Cioflan, Emil, 51
Ciornei, Elena, 222
Ciornei, Ion, 222
Ciulinaru, M., 200
Cleibar, Minerva, 166
Cocibaba, George, 120
Cocoșatu, Marin, 137
Cohn, D., 105
Coinac, Ion, 249
Coinac, Mărioara, 249
Cojoc, Dorina, 222

Cojocaru, Cecilia, 137
Cojocaru, I., 166
Cojocaru, Victor, 41
Coleşnic, Magda, 153
Coman, Ion, 262
Coman, Ligia, 68
Condrea, Constantin, 115
Condrea, Gavril, 115
Coneac, Eugenia, 222
Constantinescu, Ion, 97
Conta, Gheorghe, 198
Contesse, Yvonne, 106
Conţescu, Ela, 109
Coposu, Corneliu, 260
Coppelovici, Paul, 105
Coraş, Augustin, 83
Corhan, Dumitru, 264
Corhan, Petrică, 264
Cornean, Mihai, 142
Cosma, Mihail, 163
Cosma, Th., 106
Costache, Dumitru, 54
Costache, Florica, 54
Costache, Vasile, 162
Costas, Sidonia, 192
Costea, Alexandru, 271
Costin, Cleopatra, 56
Costin, Gheorghe, 123
Costin, Gigel, 123
Coşovei, Domniţa, 124
Cotonaru, Scarlat, 98
Coţofana, Ioan, 222
Coţofana, Mariana, 222
Coţofide, Lola, 70
Covalec, George, 241
Covalec, Mariana, 241
Crai, Dumitru, 126
Crăciun, Alina, 51
Crăciun, Georgeta, 207
Crăciun, Mihail, 207
Crăciun, Nicolae, 51
Crâşmaru, Coca, 152
Crâşmaru, Gică, 152
Creangă, Gheorghe, 126
Creangă, Jenica, 126
Crep, Gheorghe, 194
Creţ, Gh., 58
Crisnic, Ioan, 112
Cristea, Nicolae, 71
Cristea, Viorel, 71
Cristoloveanu, Ionel, 191
Cristoloveanu, Mircea, 191
Crişu, Mihai, 57
Crişu, Traian, 57
Csedö, Karl, 257
Csiczer, Albert, 240, 249
Csiczer, Veronica, 249
Cucu, Costel, 192
Cucu, Ştefan, 192
Cuşmaru, M., 63

D

Dahinten, Maria, 96
Damascanu, Eftimie, 262
Dan, Cornel, 55
Danciu, Virgil, 113
Danciu, Virginia, 113
Dănilă, Nicolae, 103
Dănilă, Vasile, 103
Degachi, D., 105
Deleanu, M., 198
Deliceanu, Gheorghe, 223
Deliceanu, Maria, 223
Denisiuc, Aurelian, 86
Denisiuc, Pavel, 86
Deppner, Günther, 69
Diaconescu, Ovidiu, 40, 118, 130, 179
Diculescu, Cleopatra, 124
Dima, Eracle, 199
Dima Marcu, 137
Dima, Vasile, 81
Dimache, Anişoara, 241
Dimache, Jean, 241
Dimitriu, Teodor, 70
Dinache, Anişoara, 245
Dinache, Jean, 245
Dinică, Gh., 139
Dobândă, Toma, 190
Dobra, Dorina, 250
Dobra, Mircea, 250
Dobre, Ion, 161
Dobrea, Gh., 137
Dobreanu, Maria, 126
Dobrin, Gheorghe, 262
Dobrity, Milivoi, 73
Dobroiu, Micle, 76
Dodu, Constantin, 171
Domintean, Mircea, 59
Domocoş, Steluţa, 171
Domokos, Geza, 72
Donisanu, Mihai, 246
Dörr, Michael, 68
Doruş, N. Ioan, 167
Dracsin, Constantin, 242
Dragalina, Maria, 115
Dragă, Drăguş, 136
Dragomir, Constantin, 241
Dragomir, Magdalena, 137
Draser, Hans, 95
Draser, I., 92
Drăghici, Ana, 223
Drăghici, Gelu, 223
Drăghici, Ioan, 121
Drăghici, Ştefan, 146
Drânceanu, M. Costică, 119
Drânceanu, N. Constantin, 119
Dressmann, Iohan, 74
Duca, Aurel, 250
Duca, Doina, 250
Dulceanu, Cezar, 223
Dulceanu, Veronica, 223
Dumitrache, Constantin, 60
Dumitrache, Florica, 94
Dumitrache, Tăsică, 60
Dumitraşcu, Leontina, 224
Dumitraşcu, Nelu, 224

Dumitreasa, Anneliese, 189
Dumitreasa, Ioan, 189
Dumitrescu, Iulia, 136
Dumitrescu, Mircea, 207
Dumitrescu, Radu, 185
Dumitrescu, Rodica, 207
Dumitrescu, S., 81
Dumitrescu, Vintilă, 135
Dumitru, Constantin, 17, 80
Dumitru, Doina, 80
Dumitru, Elena, 61
Dumitru, Gh., 61
Dumitru, Preda, 14
Duna, P., 98
Dunaev, Antoaneta, 102
Dunaev, Vladimir, 102
Dunca, Dumitru, 58
Duran, Ioan, 123
Durst, Georg, 154
Duță, Adi, 224
Duță, Mariana, 224
Dvorjanski, Melanie, 102

E

Eftimiu, Grigorian, 101
Emrich, Georg, 128
Enache, Constantin, 199
Enache, Ion, 64
Enache, Marin, 64
Eugen, Grigorescu, 19

F

Fackelmann, Maria, 150
Fäder, Diethelm, 117
Fäder, Paul, 117
Farkaș, Lucica, 121
Farkaș, Susana, 121
Fălcuț, Vasile, 150
Fărcaș, Ioan, 141
Filipaș, R., 105
Firescu, C., 44
Flasser, Helmine, 91
Fleischer, Heinrich, 91
Fleischer, M., 91
Fleischer, Mihael, 91
Fleischer, Walter, 91
Fleseru, Florica, 198
Florea, Neagu, 44
Florea, Nuța, 125
Florescu, Nicolin, 169
Fota, Ion, 147
Fotescu, Gheorghe, 262
Frantin, Ana, 115
Fratoni, Edith, 91
Frățilă, Ion, 208
Frățilă, Jeni, 105
Frățilă, Vasile, 250
Friesenhann, Emmerich, 154
Friesenhann, Iosef, 154
Frollo, A., 106
Fronius, Kathi, 155
Frunză, Constantin, 250
Frunză, Dana, 250
Funk, Sabine, 84

G

Gaber, Heinrich, 92
Gabor, Mihai, 87
Gabriel, Iuliu, 116
Gafton, Maria, 250
Gafton, Mitică, 250
Galghe, M., 67
Gambino, Clelia, 100
Garbacea, Anton, 208
Garbacea, Maria, 208
Gartner, Iohann, 90
Gaspar, Tudor, 116
Gaust, Ilse, 95
Găină, Emilian, 55
Geamănu, Gheorghe, 122
Gelu, Emil, 112
Georges, Constantin, 51
Georgescu, Eufrosina, 62
Georgescu, Gheorghe, 62
Georgescu, Ioana, 51
Georgescu, Ion, 51
Georgescu, Radu, 186
Gergely, Iohan, 73
Gheorghe, Nicola, 19
Gheorghiu, Liviu, 208
Gherghiță, Constantin, 224
Gherghiță, Viorica, 224
Ghinescu, C., 47
Ghițan, Ioan, 156
Ghiu, O., 94
Giurgiu, Ioan, 50
Glanger, S., 105
Gleiss, Iohann, 84
Gleiss, Theresia, 84
Gliga, Cosma, 209
Glodeanu, Lazăr, 43
Glodeanu Silvia, 43
Godeanu, Ștefan, 50, 58
Gogu, Vasile, 43
Gohl, Suzana, 69
Gorenco, Rudolf, 259
Gornoviceanu, Cristian, 245
Gornoviceanu, Gigi, 245
Graef, Hans, 92
Graf, K., 85
Grant, Petre, 140
Grădinaru, Else, 137
Gregor, Anna, 85
Gregor, Gerunde, 85
Grigoriu, Albertina, 61
Grigoriu, Teodor, 106
Grijelaru, Galia, 111
Grute, M., 103
Grüter, Werner, 152
Gugu, Eugen, 55
Gugu, Gabriela, 55
Guşatu, Ileana, 151
Guşatu, Ilie, 151
Gute, Gheorghe, 97
Gute, Ştefan, 97
Guțu, M. Iulian, 147
Gyenge, L., 96

Gyöngyösi, Gabriela, 251
Gyöngyösi, Johann, 251
Gyuri, Horvat, 103

H

Hahn, Karl, 72
Halunga, Mihai, 265
Hammers, T., 151, 164
Hartman, Alfred, 68
Hartmann, G., 93
Hartmann, Karl, 79
Hartwig, Sofia-Noemi, 169
Hauser, Anneliese, 90
Hauser, Hermine, 90
Hădăreanu, Elena, 198
Hălmăgean, Avram, 55
Hălmăgeanu, M., 55
Hâmpău, Elena, 224
Hâmpău, Ioan, 224
Hedwig, Horst, 80
Heltner, Georg, 71
Heltner, Regina, 71
Henzel, Katharina, 69
Herbert, Karl, 99
Herbert, Sigrid, 99
Herbert, W., 70
Herbil, Gheorghe, 124
Herman, Alex., 100
Hermann, C., 100
Hermann, Paul, 89
Hideg, Laszlo, 117
Hihn, Georg, 68
Hintz, Michael, 71
Hisum, T., 112
Hisum, Vasile, 112
Hodirnău Nicu, 191
Hodisan, Elisabeta, 209
Hodisan, I., 209
Hoipa, Adriana, 251
Horvarth, Pauline, 151
Horvath, Judith, 241
Horwath, Vasile, 241
Hotăranu, Bazil, 209
Hriscu, Teodor, 52
Huber, Matyasne, 151

I

Iacob, Florea, 95
Iacob, Ştefan, 61
Iacob, Vasile, 95
Iakob, Kathi, 88
Iancovski, Petre, 149
Iancu, Nelu, 160
Iancu, S., 53
Iancu, Viky, 160
Iftode, Anton, 47
Igna, Agnes, 76
Ignat, Gretta, 64
Ignat, Ion, 150
Ignat, Simion, 64
Ignătescu, Angelica, 224
Ilicenco, Any, 107
Iliescu, Emil, 153
Iliescu, Nelu, 153
Ilinca, Gheorghe, 210
Ilincescu, Gheorghe, 45
Imbroane, A. Sorin, 135
Ion, Maria, 224
Ion, Radu, 19
Ionescu, Ambrozie Pavel, 257
Ionescu, Constanţa, 251
Ionescu, Dumitru, 225
Ionescu, H., 78
Ionescu, Ion, 53, 152
Ionescu, Jana, 98
Ionescu, Mihai, 98
Ionescu, Mira, 63
Ionescu, Ştefan, 63
Ioniţă, Silvestru, 143
Iordache, Vladimir, 146
Iordan, Mihai, 58
Iordan, Simona, 58
Iordănescu, Crinişor, 225
Iordănescu, Natalia, 225
Iosif, Constantin, 225
Iosif, Fica, 124
Iscru, Constantin, 49
Ispir, Ioana, 83, 102
Ispir, Iorin, 102
Ispir, Marin, 83
Istrăţescu, M., 168
Istru, Nicolae, 246
Iuşan, Melania, 119
Ivan, Elena, 210
Ivan, Florea, 210
Ivan, Grigore, 70
Ivan, Miron, 242
Ivanov, Alexandru, 211
Ivanov, Corina, 211
Ivăncescu, Sanda, 170

J

Jakob, Iosef, 88
Jakobitz, Thomas, 152
Jederan, Sandu, 55
Jeller, Eugen, 71
Jianu, Ana, 211
Jianu, Liviu Doru, 211
Joseph, N.B., 79
Juchum, D., 88
Jud, Reinhold, 86
Jugulescu, C-tin, 269
Juravle, Vasile, 149

K

Kalineak, Ioan, 155
Kalman, Alexandru, 122
Karmen, Kathi, 84
Karres, Samuel, 88
Katsky, M., 117
Keim, Vicky, 151
Kelemen, Atila, 244
Keller, Birgit, 88
Keller, M., 158
Kenzel, Inge, 80
Kessler, Anna, 89
Kisfaludy, Laios, 67
Klein, Hermine, 71
Klein, Zoltan, 96
Kleisch, Gertrud, 92
Kleisch, Michael, 92
Klimstein, Laios, 87
Kliner, Emma, 86
Klockner, Iosif, 68
Konnerth, Georg, 89
Kornibe, Iohannes, 90
Kosze, Peter, 97

Kovacs, Edit, 69
Kovacs, Karolina, 69
Kövecsi, Anne-Marie, 242
Kövecsi, Petre, 242
Kraan, Andreas, 92
Kramer, Helmuth, 89
Kramer, Maria, 91
Kraus, Reinhold, 86
Kremer, Janine, 257
Kuban, Ana, 126
Kunn, Robert, 155
Kusai, Ildico, 101

L

Laberthe, Mia, 104
Ladanyi, Istvanne, 97
Lamotica, Gheorghe, 226
Lamotica, Mircea, 226
Lazăr, Gheorghe, 226
Lazăr, Ioan, 226
Lazăr, Victoria, 226
Lazea, Tonel, 191
Lăudatu, Viorel, 233
Leca, Anișoara, 226
Leca, Remus, 226
Legachi, Doina, 159
Leheneanu, Emil, 113
Lemac, Toader, 80
Lenhardt, Theresia, 84
Libaretz, Ștefan, 192
Lică, Gheorghe, 242
Lică, Stoica, 242
Lindner, Franz, 68
Lipan, Octavian, 63
Litschel, Maria, 156
Livint, Ioana, 211
Livint, V., 211
Long, W.R, 45
Lothar, Dian, 134
Lucan, Genică, 195
Luchian, Vasile, 63
Lungu, Angela, 227
Lungu, Costică, 227
Lupșa, Pavel, 191
Lupu, Adrian, 138
Lupu, Irimia, 167
Luscan, Ioan, 227
Luscan, Saveta, 227

M

Maatz, Olga, 161
Macovan, E. Alex, 53
Macsim, Gheorghe, 242
Maftei, Valentina, 251
Maghiar, Carmen, 124
Mahmed, Halak, 60
Maillet, M., 107
Mainer, Margareta, 111
Malaxianu, M., 76
Malcoci, I., 192
Mancineli, Gina, 242
Manczal, Janos, 242
Manea, Vasile, 108
Manolache, Gruia, 99
Manolache, Minodora, 99
Manole, Ion, 45
Manole, Ștefania, 212
Manole, Vasile, 212
Manolescu, Alexandru, 50
Mantale, E., 252
Mantale, Luminița, 252
Marazan, Ionel, 120
Marcu, Gheorghe, 258
Marian, Tatiana, 87
Marin, Aurica, 160
Marin, Iancu Nicolae, 138
Marin, Ioan, 160
Marinescu, Ana, 125, 199
Marinescu, Constantin, 94, 118, 130, 132, 144, 146, 156, 158, 173, 179, 182, 263, 267
Marinescu, E., 161
Marinescu, Maria, 94
Marița, Teofil, 41
Markovatz, Dora, 75
Markovatz, Mela, 75
Marschätzki, Francisc, 65
Martin, Rolf Georg, 129
Martinescu, George, 196
Martinescu, Ștefan, 96
Matei, Alexandru, 135
Matei, Dumitru, 251
Matei, Ioan, 52
Maxim, Nicolae, 112
Mayer, Hans, 93
Mazilu, Atila, 143
Mazilu, Dumitru, 100
Mazilu, Mariana, 100
Mănescu, Dorel, 60
Mărginean, Gavril, 113, 122
Meleghi, Victor, 134
Melinte, Vladimir, 59
Merișcan, Dorin, 187
Meșteșug, Efrem, 262
Metea, Virgil, 89
Metzger, Elisabeta, 76
Mezei, Maria, 117
Micu, Dumitru, 227
Micu, Valeria, 227
Micuț, Ion, 103
Mieskes, Hildegard, 69
Mihăilă, Elena, 78
Mihăilescu, C., 81
Mihiș, Terezia, 252
Mihiș, Victor, 252
Mihu, Nicolae, 52
Mihul, Boris, 227, 252
Mihul, Catrinel, 252
Minea, Viorica, 137
Mirea, Adrian, 44
Mirea, Constanța, 44
Mirescu, Sanda, 56
Mirescu, Tudor, 56
Mirică, Nicolae, 253
Miroi, Gh., 59
Miroi, Valy, 59
Mititelu, L., 43
Miu, Gheorghe, 57
Miu, Ovidiu, 57
Mocanu, Valeriu, 70
Moga, Arina, 50
Moga, Iacob, 50
Moise, Elena, 212, 228
Moise, Ilie, 212, 228

Moise, Luca, 70
Moise, Vârlan, 94
Moldovan, Nazarica, 121
Moldovan, Olga, 267
Molea, Gheorghe, 253
Molea, Ileana, 253
Molnar, Ana Maria, 243
Molnar, Janoș, 243
Moraru, Aurel, 264
Moraru, George, 264
Morath, Katharina, 155
Moskovits, Mathe Janos, 242
Moșneagu, Veronel, 60
Motorga, Natalia, 148
Motreanu, Ștefan, 162
Muntean, Aneta, 124
Muntean, Gheorghe, 269
Munteanu, Crișan, 56
Mureșan, Ion, 246, 253
Mureșan, Ionel, 246
Mureșan, Liviu, 152
Mureșan, Simion, 152
Mussini, Marion, 85
Mușuteanu, Ioana, 124

N

Nacu, Teodor, 262
Nacuta, Costel, 228
Nader, Elisabeta, 84
Nadiu, T., 105
Naghi, Flori, 170
Naghi, Victor, 45, 46
Nagy, Alexandru, 195
Nagy, Ladislau, 213
Nagy, Olga, 213
Naiche, Mircea, 62
Nastasie, Ecaterina, 229
Nastasie, Nicolae, 229
Năstase, Ion, 51
Nechifor, Ștefan, 193
Nedelea, Ștefan, 45
Nenescu, Aurel, 63
Nenescu, Nicolae, 63
Nica, Benone, 229
Nichita, Elena, 229
Nichita, Nicolae, 229
Nicoară, Laurențiu, 257
Nicodan, Ana, 227
Nicodan, Nicu, 227
Nicolae, Angela, 186
Nicolau, Marin, 58
Nicula, Gheorghe, 258
Niculescu, Alexandru, 243
Niculescu, Anghel, 171
Niculescu, D., 58
Niculescu, Elena, 124
Niculescu, Ion, 80, 229
Nistor, Nicolae, 120
Niță, Ion, 50
Norbert, Downing, 97
Novak, M., 70
Nüsser, W., 256
Nuțanu, Vasile, 78

O

Oancea, Ioana, 54
Oancea, Mircea, 54
Obriște, Maria, 75
Olah, Maria, 229
Olah, Vasile, 229
Olar Tibor, 79
Olaru Ștefan, 263
Olea B. Poulus, 160
Oncescu Alex, 68
Onț T., 151, 164
Opincaru, Eleonora, 126
Oraș, Ioan, 243
Orban, Viorica, 229
Ortan, Silvia, 64
Ortelecan, Ioan, 253
Ortelecan, Maria, 253
Ostalis, Gesi, 243
Ostalis, Rodica, 243

P

Pagot, Liana, 104
Palel, Gh., 56
Panaete, Alexandra, 60
Panaete, Ionel, 60
Panait, Gheorghe, 140
Parpariță, Mihai, 109
Partin, Doina, 88
Pascu, Ion Gh., 53
Pascu, Michi, 170
Pascu, Ovidiu, 170
Pascu, Silviu, 53
Pasota, Elena, 170
Pasota, Kity, 170
Pașca, Aron, 164
Pavlov, Teodor, 213
Pavlovschi, Minodora, 62
Pavlovschi, Mircea, 62
Păducel, Ecaterina, 149
Păduraru, Maria, 143
Păduraru, Miruna, 109
Pădure, Silviu, 141
Pănescu, Ioan, 125
Păștinaru, Gheorghe, 120
Pătru, Ilie, 148
Păun, Ion, 162
Păun, Nina, 230
Păun, Oprica, 230
Pântecan, Nicolae, 172, 200
Pâslaru, Dumitru, 148
Pentelescu, Ioan, 81
Pet, Irina, 80
Petrea, Radu, 43
Petric, Vasile, 124
Petru, Nicolau, 191
Piche, Jean, 47
Piloff, Adrian, 271
Pintea, Elena, 196
Pintilie, Chirica, 99
Pintilie, Const., 99
Pisică, Gh., 170
Pisică, Violeta, 170
Pișcolțeanu, I., 105
Pitters, Gerlinde, 84
Pitters, Samuel, 84
Plavițiu, Gheorghe, 168
Pletea, Lorena, 197
Pogană, Nicoleta, 152
Pogar, Al., 246
Pogar, Ana, 246

Pop, Augustin, 120
Pop, Ioan, 121
Pop, Terezia, 189
Popa, Constantin, 213
Popa, Florin, 235
Popa, Ion, 147
Popa, Maria, 213
Popa, Nicolae, 213
Popa, Nicoleta, 213
Popescu, Constantin, 213, 214
Popescu, Domnica, 148
Popescu, Dumitru, 119
Popescu, E. Maria, 147
Popescu, Edi, 86
Popescu, Elisabeta, 148
Popescu, Eva, 230
Popescu, Geta, 191
Popescu, Ion, 147
Popescu, Maria, 136, 230
Popescu, Mihail, 214
Popescu, Nicu, 120
Popescu, Vasile, 60
Popescu, Victor, 50
Popi, Eugenia, 195
Popovici, Alma, 112
Popovici, Dinu, 214
Popovici, Ecaterina, 214
Popovici, Gheorghe, 230
Popovici, Ioan, 161
Popp, Marius, 258
Popp, Rodica, 258
Popu, Marian, 106
Porneală, Ştefan, 230
Postu, Toader, 230
Poşircă, Elena, 237
Poşircă, Geta, 231
Poşircă, Mirel, 231
Potoceanu, Dan, 104
Poulieff, Miky, 134
Prăjanu, Mihai, 163
Preda, Gheorghe, 125
Predescu, Coca, 124
Predoaica, Cristiana, 104
Priscarac, Ion, 195
Prodan, Fănică, 253
Prodan, Ion, 231, 253
Prodan, Ionel, 253
Prodan, Maria, 231
Protopopescu, Ion, 134
Prunoiu, Aurel, 255
Puie, Florica, 171
Purtz, Sofia, 116
Puşcaşu, Carmen, 112

R

Rabut, Cristophe, 103
Radiciu, Cornel, 103
Radiciu, Floarea, 103
Radu, Ilarie, 121
Radu, Maria, 106
Rauch, Friedericke, 91
Rădulescu, B., 61
Rădulescu, Costel, 120
Rădulescu, Mihai, 253
Rădulescu, Silviu, 253
Răţoi, Constantin, 235
Râşniţă, Emil, 195
Rehberg, Gerhard Cecilia, 199
Renges, Irmgard, 129
Rieger, Adam, 154
Riesz, Lerta, 155
Ristoiu, Liviu, 231
Ristoiu, Valeriu, 231
Robanţu, Rodica, 104
Rolea, Constantin, 169
Roman, Dumitru, 116
Roppelt, Hedda, 125
Roppelt, Iohann, 84
Roşu, Alexandru, 68
Rotaru, Ionel, 61
Rotaru, Lucica, 120
Roth, Maria, 92
Rothgeber, Elisabeta, 151
Rottman, H., 116
Rudolph, Inge, 84
Rus, Beniamin, 254
Rus, Florica, 254
Rusu, Aurel, 246
Rusu, Marcela, 135
Rusu, Nicu, 238
Rusu, Octavian, 195

S

Sabău, Alexandru, 214
Sabău, Gabriela, 214
Sabău, Victor, 198
Sadoveanu, Natalia, 237
Samachis, Ioan, 42
Sandra, Veronica, 254
Sandu, Aurelian, 246
Sasu, Petru, 85
Sauer, Elisabeta, 154
Sauer, Peter, 154
Savin, Elena, 214
Savin, Ştefan, 214
Săvulescu, Aurel, 79
Sârbu, Valeriu, 103
Scăunaş, Mihai, 255
Schafer, Benno, 90
Scheibling, Hans, 93
Schelb, Rudolf, 104
Schier, J., 116
Schill, Martin, 93
Schiller, Michael, 88
Schilz-Silc, Ana, 152
Schimbeschi, Mona-Maria, 142
Schmergner, Irina, 124
Schmitz, G., 99
Schneider, Hedwig, 71
Schoger, K., 83
Schornig, Florian, 109, 110
Schuller, Georg, 79
Schuller, Inge, 88
Schwartz, Marcel, 103
Schwartz, Sorin, 103
Schwarz, Gerhard, 69
Scurtu, Virgil, 256
Scutaru, Nic., 42
Secere, Constantin, 263
Segheci, Ştefan, 167
Seimen, Sara, 69
Seiwerth, E., 92
Sideri, Mihai, 139
Sil, Hans-Martin, 155
Silberstein, Doru, 246

Silter, Elena, 243
Silter, Paul, 243
Silvestru, Liliana, 194
Simion, Domnica, 232
Simion, Emanoil, 126
Simion, Ion, 226, 254
Simion, Maria, 126
Simion, Mitea, 232
Simionescu, A., 215
Simon, Petru, 259
Simon, Sofia, 89
Simu, Ioan, 144
Sirli, Adriana, 243
Sirli, Vasile, 243
Sninaden, Salamen, 59
Soare, Ana, 232
Socianu, Nicolae, 191
Soni, Katalin, 118
Sopica, Dumitru, 208
Soroceanu, Tudor, 112
Spătaru, Dorin, 246
Speranţa, Ilie, 147
Stamate, Marcela, 215
Stamatin, Elvira, 247
Stan, Vasile, 254
Stan, Vasilică, 254
Stanca, Adriana Carmen, 193
Stanca, Elvira, 125
Stanciu, Cecilia, 139
Stanciu, Nicolae, 138
Stancu, Dimitrie, 259
Stara, Virgil, 238
Stăncescu, Maria, 146
Stănculescu, Paul, 104
Stănescu, Alexandru, 77
Stănescu, Floarea, 167
Stănescu, Tache, 49
Stângu-Ciclovan, Vichente, 144
Stecher, Friedrich, 107
Stere, Mirela, 244
Stere, Nicolae, 244
Stevoiu, Vasile, 46
Sticlaru, Ilie, 87
Stoica, Ioan, 170
Stoica, Ion, 232
Stoica, Valerica, 98
Stoica, Victor, 170
Stoicescu, Ciprian, 246
Stoicescu, Lidia, 246
Stoicoviciu, R., 117
Streit, Elisabeta, 96
Streit, Ludwig, 96
Stroe, George, 232
Stroie, Titu, 233
Stuhler, Erika, 95
Suciu, Cornel, 215
Suciu, Iacob, 120
Sulea, Ionică, 194
Sultan, C. Ilie, 149
Sultan, Jein, 149
Susanu, Gh., 98
Susanu, T., 98
Szakacs, Istvan, 244
Szarka, Wilhelm, 244
Szatmari, Melinda, 87
Szugyi, K., 118

Ş

Şaman Maria, 168
Şandru Camelia, 231
Şchiopu Dumitru, 101
Şerban Georgeta, 214
Şerban Pavel, 141
Şerban Valentin, 214
Şestacov Victor, 251
Ştefănuţiu Gavrilă, 170
Ştefănuţiu Nicolae, 170
Ştiubea Niculina, 254
Şulea Ion, 167
Şuteu Doru, 233
Şuteu Marcela, 233

T

Talaşman, Alexandru, 272
Talaşman, Emil, 272
Tamaş-Kelemen, Anna, 244
Tandrău, Brânduşa, 104
Tataru, Constantin, 54
Tataru, Stela, 54
Tauber, Mariana, 138
Tănase, Ana, 147
Tătar, Leontina, 197
Tătar, Mircea, 197
Târnăveanu, Gabriela, 192
Tecău, Ghiţă, 77
Tecuci, Gheorghe, 259
Tecuci, Sanda, 259
Teica, Ion, 225
Teiler, Anton, 69
Teiler, Regina, 69
Telepovski, Emil, 191
Teodor, Capătă, 113
Teodoreanu, Cornel, 170
Teodorescu, Constantin, 44
Teodoru, Eugen, 56
Theil, Rita, 85
Thellmann, D., 83
Thierjung, Hans, 74
Tica, Ana, 254
Tica, Tudor, 254
Tică, Ana, 233
Tică, Tudor, 233
Tierescu, Virgiliu, 168
Tilicea, Dorin, 198
Tiron, Ioan, 136
Tisch, Katharina, 84
Tita, Ion, 233
Tita, Maria, 233
Titescu, Simona, 190
Titoc, Sanda, 49
Titoc, Silviu, 49
Tiţa, Gheorghe Ion, 166
Tocu, Gabriel, 233
Todea, Dumitru, 112
Todor, Istvan, 146
Todoran, Liliana, 197
Toma, Cornelia, 147
Tomescu, Dan, 117
Tomescu, Olga, 192
Tonciu, Gigi, 232
Topârdea, Gh., 78
Torner, Georg, 79
Törnig, W., 258
Totolici, Valentina, 198
Trașcă, Elena, 234

Trăistaru, Gigi, 234
Trăistaru, Maria, 234
Trăistaru, Păpușa, 234
Troncaș, Mândița, 234
Tuca, Gigi, 216
Tuca, Tuti, 216
Tudor, H., 139
Tudorică, Ioan, 79
Turel, Ionică, 244
Turel, Nelu, 244
Tus, Lucia, 215
Tus, Nicu, 215
Tutilă, Constantin, 167

Ț

Țarcu, Adriana, 137
Țintea, Marcel, 255

U

Udroiu, Elena, 234
Udroiu, Ion, 234
Uhring, Karin, 74
Uifăleanu, Cecilia, 255
Uifăleanu, Vasile, 255
Ulrich, Regine, 91
Ungar, Iohann, 85
Ungar, Mihail, 85
Ungur, Doina, 57
Ungur, Sorin, 57
Ungureanu, Lazăr, 49
Uria, Lucia, 259
Ursu, Constantin, 148
Ursu, Maria, 108

V

Vagner, Gh., 162
Vaipan, Aurel, 60
Valenta, Antonia, 91
Vamossy, Ludovic, 86
Varciag, M., 67
Varciag, N., 67
Vartolomei, Dan, 242
Vartolomeu, Horaţiu, 186
Vasilescu, Germaine, 112
Vasilescu, Ion, 168
Vărăsteanu, Anica, 152
Vărăsteanu, Veronica, 152
Vâlceanu, Constantin, 57
Vâlceanu, Eugenia, 57
Vâlceanu, Nicolae, 165
Vâlcescu, Ioana, 136
Veress, Albert, 216
Villani, Evelyne, 102
Vintilă, Marcel, 216
Viorica, Petrică, 19
Virgolici, Rodica, 255
Virjog, Gh. Constantin, 169
Vizireanu, Tudor, 121
Vlădoaia, Dumitru, 152
Vlădoaia, Maria, 152
Vrânceanu, Ana, 55
Vrânceanu, Ion, 55
Vrânceanu, Stoica, 235
Vullierme, Bella, 78

W

Wadt, Iohann, 90
Wagner, Elisbet, 89
Walter, Iohann, 96
Wegendt ,G., 72
Weisenmayer, Erna, 85
Welker, G., 68
Wellman, Maria, 89
Wellmann, Hans, 153
Wieszner, Andreas, 152
Wincentovicz, Tiburtius, 124
Wolf, Hans, 74
Wotsch, Michael, 89

Z

Zadaroje, Gabrinia, 242
Zadaroje, Ioan, 242
Zaharia, Niculina, 235
Zaharia, Vasile, 235
Zamfir, Filofteia, 53
Zamfir, Mihai, 53
Zank, Karin, 87
Zgâia, Ica, 121
Zgripcea, Emilia, 235, 255
Zgripcea, Mihai, 235, 255
Zintz, K., 74
Zipser, F., 90
Zorleanu, Elisabeta, 115